

Янги жамоатлар ташқил қилиш

Тўртинчи қўлланма
Март 2003 й.

“Рухий уйғониш“
Иттифоқи

Барча жойда жамоат ташқил
қилиш уюшмаси

Сиз бу материалдан кенг имкониятларда фойдаланишингиз, уни қайта босмадан чиқаришингиз, тарқатишингиз мумкин. Биз умид қиламизки, бу материал яна кўплаб хизматчиларни доимий жамоатлани ташкил қилишда қатнашишда, тайёрлашда ёрдам беради. Март.2003.

Тўртинчи қўлланма

Мундарижа

Курс учун сўз боши	5
Тўртинчи Қўлланма учун сўз боши	7
Таълим бериш режаси	10
Биринчи қисм: Ният (Мақсад)	11
1 дарс	
Янги жамоатларни ташкил қилиш стратегиясининг компонентлари	12
2,3 дарслар	
Қандай қилиб барча жойда жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатини ташкил қилиш	19
Иккинчи қисм: Жамоат	29
1 дарс	
Ўсаётган жамоатларнинг сифати.....	30
1А Илова: Жамоатнинг ўсишини баҳолаш ва бошқариш	38
2 дарс	
Жамоатнинг турли хил тузилмалари ва жамоатдаги раҳбарлар	45
3 дарс	
Ташкил бўлаётган жамоатнинг шакллари ва вазифалари	50
3А Илова: Янги Аҳддаги сувга чўндириш	56
Учинчи қисм: Руҳий ўсиш	58
1,2, дарслар	
Севги-хизматнинг асоси	59
3 дарс	
Иноят камтарларга берилади	68
4 дарс	
„... оғирликларингизга ёрдамлашинглар“	73
Тўртинчи қисм: Уй гуруҳлари	78
1 дарс	
Уй гуруҳларининг муаммоларини ва саволларини муҳокама қилиш	79
2 дарс	
Уй гуруҳларининг кўпайиши	81
Бешинчи қисм: Лидерлик	88
1 дарс	
Гуруҳга раҳбарлик қилиш	89
2,3 дарс	
Гуруҳ билан ишлаш	97
4 дарс	
Жамоат учун зарур бўлган раҳбар	107
4АИлова: Таълим бериш мақсадлари	114
5 дарс	
Янги раҳбарларни тайёрлаш	116
Олтинчи қисм: Устозлик	122
1 дарс	
Шогирдларни тайёрлашда сизнинг ролингиз	123
1АИлова: Масиҳий севгининг сифати	128
2 дарс	
Шогирдларни тарбиялаш	133

Еттинчи қисм: Бошқарув	137
1 дарс	
Бошқарув мавзуси учун сўз боши	139
2 дарс	
Молияни бошқариш	149
3 дарс	
Вақтни бошқариш	161
4,5 дарс	
Жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатининг ривожланиши режасини ишлаб чиқиш	173
Саккизинчи қисм: Ибодат	183
1,2 дарс	
Уйғониш ҳақида ибодат	185
Мазкур қўлланма бўйича топшириқ	189

Курс учун сўз боши

Бу ўқиш материали ҳақида

I. Бу материални тайёрлашдан мақсад

Танланган ва жамоат ташкил қилиш учун хизматга юбориладиган шогирдлар тайёргарликка муҳтождирлар. Жамоат раҳбарлари учун эса, хизматдаги қийинчиликларга қарамасдан Худонинг аниқ иродасини билиш зарур. Афсуски кўплар семинариялар, коллежларга бориш имкониятидан маҳрумдирлар.

Бу қўлланмаларнинг мақсади — миссионерлар ва жамоат раҳбарларига хизматлари учун Худо иродасини очиб, уни Муқаддас Китоб асосида амалга тадбиқ этишда ёрдам беришдир. Унда жуда кўплаб фойдали маълумотлар бор, бундан ташқари бу қўлланмалар фақатгина ”таништириш программаси“ бўлиб чегараланиб қолмаган. Ундан фойдаланиш тўлиқ Муқаддас Китобга асосланган ва жамоатда хизмат қилиш учун, яна янги жамоатларни ташкил қилиш учун зарур бўлган билимларга эга бўлишда ёрдам беради.

Бу қўлланмалардан икки йўлда фойдаланиш мумкин:

Амалий таълим олиш ва янги жамоатларни ташкил қилиш учун хизматчиларни тайёрлашда. Масиҳ Танасида жамоатларга асос солиш ҳаракатини бошлаш учун.

Ривожланган бу даврда биз кўплаб мамлакатлар: Бразилия, Руминия, Филиппинда, Нигерия ва бошқа давлатларда янги жамоатларга асос солишнинг ривожланишини кўришимиз мумкин. Биз ишонамиз, Худонинг бутун дунёга хушхабарни етказиш учун керак бўладиган қуроли, бу маҳаллий жамоатлардир ва кўпайиш асосида ташкил қилинган янги жамоатлар Буюк Топшириқни амалга оширишнинг энг самарали йўли бўла олади. Янги жамоатлар бошиданок янги жамоатларни ташкил қилишни мақсад қилган ҳолда бунёд этилиши керак. Бундай ҳаракат бошланганидан кейин, бутун мамлакатда кўплаб одамларнинг ҳаётини ўзгартириб юборадиган уйғониш, янги жамоатлар ташкил қилиш бошланади.

Янги жамоатларни ташкил қилиш ҳаракатида Масиҳийликнинг ҳамма ”даражасидаги“ одамлар — янги имонга келганлар ҳам, доноликка тўлган бошқарувчилар ҳам, ҳамма-ҳамма иштирок этиши керак. Хушхабар тарқатувчилар ёлғиз бир ўзи янги жамоатларни ташкил қилиш ҳаракатини бошлай олмайдилар. Шунинг учун бизнинг бу қўлланмалар фақатгина янги жамоатларни ташкил қилишга чақирилган хизматчилар учунгина эмас. Фойдаланиш осон бўлган ва жамоатлардаги ҳаммага янги жамоат ташкил қилишда қўлланма бўла оладиган, ва кўплаб жамоатларда самарали ишлатилаётган бу қўлланмалар, ҳар бир янги жамоатни ташкил қилиш имкониятига ва ҳоҳишига эга бўлган одамлар учун ажойиб қўлланма бўла олади.

II. Қўлланмадаги маълумотлар

Бутун материал умумий 125 та бир соатлик дарслардан ташкил топган бўлиб, ўз ичига янги жамоатни ташкил қилиш учун қилинадиган ишлар, мақсад, уй гуруҳларида хизмат қилиш, устозлик, жамоат тузилиши, воизхонлик, Муқаддас Китобни ўрганиш, йўлбошчилик, ибодат, ваъзхонлик, руҳий ўсиш, оилага тегишли саволлар, руҳий жанг, бошқариш ва бошқаларни ўз ичига олган бешта қўлланмага бўлинган.

Қўлланмаларга бўлишдан мақсад таълим жараёнида ”илгарилаб борадиган“ яни ривожланиб борадиган характер кўзланган. Ҳар бир қўлланма курси тугаганидан кейин, ўрганганларни амалда ишлатиб кўриш учун танаффус қилиш зарур. Кейинги курслар эса кўпинча аввалги дарсларда ўрганганларни амалда ишлатиб олинган тажрибаларга асосланиб тузилган.

Шундай қилиб, материал бир вақтда ҳам таълим олиш, ҳам амалда ишлатиб жамоатда хизмат қилиб бориш давомида ўрганиш имконини беради. Янги жамоатни ташкил қилар экан хизматчи керакли тажриба ва билимнинг етишмаслиги, бундан ташқари турли хил саволларни ҳал қилишда дуч келадиган қийинчиликлар билан тўқнашади. Янги жамоатни ташкил қилишда керак бўладиган тажриба ва билим биринчи қўлланмага киритилган, ундан кейин туғилиши мумкин бўлган муаммо ва саволларга жавоблар эса кейинги қўлланмаларда берилган. Ҳар бир

қўлланма хизматчиларга жамоат ташкил қилишда дуч келадиган аниқ муаммоларни ҳал қилишда ёрдам берадиган қилиб тузилган.

Дарслар мавзулар асосида группаланган, ва ҳар бир қўлланма турли хил дарсларни ўз ичига олган бўлимлардан иборат. Бир неча мавзулар эса, мисол учун "Ният" ёки "Жамоат" кабилар, ҳамма беш қўлланмада ҳам берилган. Бошқалари эса мисол учун "Устозлик", "Бошқариш" каби мавзулар охирикда, яни ўрганувчи учун энг керак бўладиган даврларда берилган. Бу бўлимнинг охирида бешта қўлланмага кирадиган дарсларнинг жадвали берилган.

III. МАТЕРИАЛДАН ФОЙДАЛАНИШ

A. Қатнашчилар учун

Ҳар бир қўлланмани тайёрлаш учун кўплаб куч, вақт ва ибодатлар сарфланган. Улардаги маълумотлар, миссионерлик принциплари, янги жамоатлар ташкил қилиш хизмати тажрибалари иложи борича юқори даражада беришга ҳаракат қилинган. Шунинг учун ўрганишни биринчи қўлланмадан бошлаб, тартиб асосида, қолганларини ҳам ўрганишингиз зарур бўлади. Мана шу йўл билан ҳар бир дарснинг мазмуни диққат билан танланган ва жамоат ташкил қилишда фойдали, қулай ва зарур бўлган қурол бўла олишига ҳаракат қилинган. Дарсларни қолдириб кетиш сиз учун фойдали бўлмайди.

Эсингизда бўлсин, ҳақиқий таълим фақатгина сиз ҳаётингизда ва хизматингизда уни ишлатганингиздагина амалга ошади. Қўплаб дарсларнинг охирида топшириқлар берилган. Улар, сиз ўрганган дарсингизни амалда қўллашингизда ёрдам бериш учун берилган ва уларни кейинги қўлланмани бошламасдан олдин бажариш тавсия қилинади. Бу амалий машғулоти бажараётганингизда сизга устоз, ёки ўқитувчига эга бўлиш ва у сизнинг ўрганганларингизни ҳаётингизда ва хизматингизда амалда қўллаётганингизни кузатиб туриши жуда муҳим.

B. Ўқитувчилар учун

Бу материалдан ҳар қандай таълим жараёнларида фойдаланиш мумкин – библия мактабларида, семинарларда, жамоат семинарларида. Бундан ташқари у фақатгина ўқув дарслиги эмас. Бу қўлланмаларда фойдаланишдан мақсад – амалий йўл билан жамоат ташкил қилиш учун хизматчиларни тайёрлашдир. Материал билан ишлашда ўқувчига фақатгина маълумот берибгина қолмай, балки унда Муқаддас Китобга асосланган хизматга қизиқиш уйғотиш ҳамдир. Бу қўлланмалар—"бажарувчилар" учундир.

Сиз ҳар бир материални шароитингизга қараб, қандай ўқитиш ва ишлатишни танлашингиз мумкин, биз фақатгина маслаҳат берамиз, ҳар бир қўлланмани семинарда бир ҳафта давомида ўрганиш жуда ҳам фойдали ҳисобланади. Ўқитаётганда кўпроқ дарслар охирида берилган топшириқларни кейинги дарсгача бажарилганлигига алоҳида аҳамият бериш керак бўлади. Таълим бериш даврлари орасидаги фарқ — тўрт ойдан олти ойгача ҳисобланади. Бундай таълим беришнинг афзаллиги шундаки, ўрганилган билим, топшириқлар орасида амалда қўлланиб, тажриба ошиб боради.

Ўқитиш давомида ҳар бир бўлимнинг ҳар бир абзасига эътибор бериш шарт эмас, чунки ўқувчилар ўзлари кейинроқ бу нарсаларни ўқиб олишлари мумкин. Энг яхши ўқитиш усули бу ўқувчилар авал ўзлари материални ўқийдилар, ва ўз тажрибалари асосида дарсда уни муҳокама қиладилар. Баъзан эса ўрганилаётган мавзуда кўплаб тажрибага эга бўлган кишининг фақатгина ваъзи фойдали бўлиши мумкин. Бу ўзингизга боғлиқ, сиз яратувчан бўлинг, материалларда берилган принцип ва билимларни турлича йўллар билан бошқаларга етказиб беринг.

Тўртинчи Қўлланма учун сўз боши

Мазкур қўлланма сизнинг вилоятингизда маҳаллий жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатининг бир қисми бўлган, жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатида сизга ёрдам бериш учун мўлжалланган. Бу беш қўлланмадан иборат курснинг тўтинчи қўлланмаси. Бу қўлланма ”Жамоат ташкил қилиш даври“ нинг тўтинчи фазаси билан бир хил бўлиб, тайёрлаш, яни ”Жамоатларда бошқаларни тайёрлай олиши учун, янги хизматчиларни тайёрлаш“га эътибор берган.

Тўртинчи қўлланмани бошлашдан олдин биз ”Жамоат ташкил қилиш даври“ни ва Учинчи қўлланмада ўрганганларни бир эслаб олсак яхши бўлади. Бунинг иккита сабаби бор. Биринчидан бу сизни жамоат ташкил қилишда эришган ютуқларингизни баҳолашда (”Асос яратиш“ жадвалида санаб ўтилганларга сизнинг бошланғич қадамингиз қанчалик тўғри келади таққослаб кўринг.) ёрдам беради. Иккинчидан бутун даврни ўрганиш сизга бу семинарда нималарни ўрганишингизга, қандай амалий ҳаракатлар қилишингизда ва кейинги семинарда нималар қилишингизни тасаввур қилишингизга имконият беради. Бу қўлланмани яратганлар сиз ва сизнинг жамоатлар ташкил қилиш хизматингиз учун ибодат қилганлар ва бундан кейинги ишларингиз учун ҳам ибодат қилишда давом этадилар.

Асослар	
Мақсад: ўз-ўзини тайёрлаш, ниятни ишлаб чиқиш, жамоат ташкил қилиш бўйича ўз ҳаракатларини аниқлаб олиш.	
Оят: “ <i>Ҳар ким қандай қураётганига диққат этсин</i> ” (1Кор.3:10-11).	
Ҳаракат:	Тасвирлаш:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ибодатда мақсадга эга бўлиш. 2. Аҳолининг мўлжалдаги гуруҳини тадқиқ қилиш. 3. Имонда мустақамланиш. 4. Каломни ўрганишда мустақамланиш. 5. Жамоат ташкил қилишнинг усуллари ва стратегиясини аниқлаш. 	<p>Жамоат ташкил қилиш учун одам маълум бир руҳий даражага ва билимга эга бўлиши керак. Ташкил қилинадиган жамоат қандай бўлиши ҳақида аниқ тасаввурга эга бўлмаслик ҳам ишга ҳалақит беради. Шунинг учун бу даврда аниқ мақсадга эга бўлиш ва аниқ жамоат ташкил қилиш стратегиясини танлаб олиш зарур.</p> <p>Стратегияни танлашда эса мўлжалдаги жойни тадқиқот қилиш ва керакли ёрдамчиларни аниқлаб олиш жуда қўл келади. Бундай тадқиқотнинг мақсади – сиз жамоат ташкил қилмоқчи бўлган жойдаги одамларни яхшироқ билиб олиш ва имконга қараб уларга хизмат қилишдир.</p>

Эгаллаш	
Мақсад: муҳим одамлар билан алоқа ўрнатиш ва уларга хушxabар етказиш.	
Оят: “ <i>ҳаммага ҳамма нарса бўлдим</i> ” (1Кор. 9:22-23)	
Ҳаракат:	Тасвирлаш:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Муҳим одамлар билан алоқа ва улар билан муносабат ўрнатиш. 2. Хушxabар етказиш. 3. Муқаддас Китобни ўрганиш бўйича хушxabарчилар уй гуруҳини ташкил қилиш. 4. Ўз намунаси билан янги имонга келганларни хизматга ўргатиш. 5. Янги имонга келганларга устозлик қилиш. 	<p>Жамоатда хушxabар етказиш ҳеч қачон тўхтамайди, лекин бу даврда жамоат ташкил қилувчи бунга кўпроқ эътибор бериб, кўпроқ куч сарфлайди. Жамоат ташкил қилувчининг Хушxabар етказиш бўйича шахсий намунаси бу даврда бошқаларга келажакдаги жамоат учун жуда муҳим роль ўйнайди.</p> <p>Хушxabар етказмасдан туриб жамоат ташкил қилиш мумкин эмас. Кўпгина жамоат ташкил қилувчилар кўпинча Хушxabар етказишга эътибор бериш ўрнига, имонлиларни жамоатга жалб қилиш билан банд бўлиб қоладилар. Худонинг ўзи имонсизларни имонлиларнинг ҳаракатсиз жамоатга олиб келади деган умид жуда камдан кам ҳолларда керакли ҳосилни беради.</p> <p>Жамоат ташкил қилувчи хушxabарчиларнинг уй гуруҳларини диққат марказида одамлар орасидаги муносабатларни мустақамлаш, Каломнинг қарашларини қандай қилиб ҳаётга тадбиқ этиш, шахсий муҳтожликлар учун ибодат ва гуруҳ аъзоларига далда бериш туради. Агар одамлар очиқ муносабатларга ўрганишмаган бўлса, бу вақт ўтиши билан ўрнига тушиб кетади. Гуруҳ аъзолари билан шахсий муносабатлар ҳам фойдали ҳисобланади. Уй гуруҳининг раҳбарлари иложи борича тезроқ ўзларига ўринбосарлар, лидерлар тайёрлаш ҳақида ўйлашлари керак. Йиғилишларни иложи борича оддий усулда ўтказиш керак, чунки кейинчалик унинг шогирдлари ҳам бу усулда осонгина йиғилишларни давом эттира олинлар. Агар йиғилиш гуруҳ раҳбарининг шахсий тажрибаси, билими ва усули асосида олиб борилса, кейинроқ шогирдлар учун бу усулни давом эттириш қийинчиликлар туғдириши мумкин.</p>

Мустаҳкамланиш	
Мақсад: имонлиларни ва бошқа гуруҳ аъзоларини Худога топиниш учун йиғиш.	
Оят: “... йиғилишларимизни қолдирмайлик.” (Ибр. 10:24-25)	
Харакат:	Тасирлаш:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Имонга келганларга устозлик қилиш 2. Кўзга кўринга лидерларни тайёрлаш 3. “ойкос” орқали хушxabар етказишни кенгайтириш. 4. Уй гуруҳларини кўпайтириш 5. Доимий равишда йиғилишларни ўтказиб бориш 	<p>Бу жараён бир йилдан кам бўлмаган вақтни олса ҳам, кўплаб чўпонлар бу даврни жамоатнинг расмий равишда дунёга келиши деб ҳисоблайдилар. Имонлилар гуруҳидан маҳаллий жамоатга ўтиш шахсий динамикасига эга бўлади. Бу вақтга келиб уй гуруҳлари ўсиб, кўпайиб боришлар керак, чунки айнан ўшалар бошланишида йиғилишларни ташкил қилишда ва кейинчалик доимий равишда йиғилишларни ўтказиб туришга асос бўладилар. Агар имконият бўлса бирор кенг бинони ижарага олиш мумкин, лекин кўпинча бунга шошилиб кетадилар. Бинони ижарага олишдан олдин камида 30-40 аъзосига эга бўлган кучли уй гуруҳларига эга бўлиш керак.</p> <p>Устозлик хизмати жамоатнинг биринчи кунларидан бошлаб то охиригача мавжуд бўлиши керак. Аммо бу жараёнда жамоат ташкил қилувчининг бутун эътибори шунга қаратилган бўлсин, токи келажакда бу жамоатнинг устозларига асос бўлиб хизмат қилсин.</p> <p>Бу даврда кенг тарқалган муаммолардан бири янги имонга келганларни унчалик хушламай қабул қилиш ҳисобланади. Баъзи миссионерлар эса улар ҳам “ҳамма” каби бир хил деб ўйлайдилар ва уларга руҳий ўсишларида ёрдам бера олмайдилар. Бошқалар эса янги имонлиларни тезроқ ўсиб улғайишларини ҳоҳлаб уларга қаттиқ туриб, турли хил қонун-қоидаларни илиб қўйишлари мумкин. Исо Масихдаги гўдакларга муносабат бу – севги ва сабр-тоқат.</p>

ТАЙЁРГАРЛИК	
Мақсад: Жамоатда бошқаларни тайёрлай оладиган раҳбарларни ва хизматчиларни тайёрлаш.	
Оят: „... сен мендан нимани эшитган бўлсанг,..“ (2Тим.2:2)	
Харакат:	Тасвирлаш:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Раҳбарлар учун ҳар бир хизматга тегишли бўлган талаблар рўйхатини тузинг. 2. Ҳар бир аъзонинг руҳий инъомларини аниқланг. 3. Уй гуруҳлари раҳбарларини тайёрланг. 4. Раҳбарларга жавобгарликларни бўлиб беринг ва янги раҳбарларни хизматларга юборинг. 	<p>Жамоалар ташкил қилишнинг биринчи уч даврида асосан юкнинг кўп қисми миссионернинг елкасига тушади, худди болалари ҳали ёшлигида оилани тебратаётган ота каби. Худди ана шу оилада болалар ўсгани сари уларга жавобгарликни беришни ҳам ошириб боргани каби, янги имонга келганлар имонда ўсгани сари жамоат хизматларида тобора кўпроқ иштирок этишларига ёрдам бериш керак. Мазкур даврда жамоат ташкил этувчи воизхонликни, устозликни ва янги лидерларни тайёрлашнинг бир қисмини янги раҳбарларга ишониб топширади.</p> <p>Жамоат ташкил қилувчи албатта Худога суянган ҳолда бошқаларга уларни жамоатни бошқаришга тайёрлаш учун кўпроқ ишониши керак. Худо ҳар бир имонлига руҳан инъом ва хизмат олиб бориш учун жавобгарлик берган. Агар жамоат ташкил қилувчи жавобгарликни бошқалар билан бўлишмаса, одамларни хизматга тайёрламаса ва уларни олиб боришга имкон бермаса, жамоатнинг ўсиши бир одамнинг хизмати чегаралари билан чегараланиб қолади.</p>

Таълим бериш режаси

Тўтинчи Қўлланма							
Жамоат	Ният (Мақсад)	Рухий ўсиш	Уй гуруҳлари	Лидерлик	Устозлик	Бошқарув	Ибодат
<p>1 дарс: Ўсаётган жамоатларнинг сифати</p> <p>2 дарс: Жамоатнинг турли хил тузилмалари ва жамоатдаги раҳбарлар</p> <p>3 дарс: Ташкил бўлаётган жамоатнинг шакллари ва вазифалари</p>	<p>1 дарс: Янги жамоатларнинг ташкил қилиш стратегиясининг компонентлари</p> <p>2,3 дарс: Қандай қилиб барча жойда жамоатлар ташкил қилиш ҳарақатини ташкил қилиш</p>	<p>1,2 дарс: Севчи–хизматнинг асоси</p> <p>3 дарс: Иноят камтарларга берилади</p> <p>4 дарс: ”..оғирликлар ингизга ёрдамлашинглар“</p>	<p>1 дарс: Уй гуруҳларининг муаммоларини ва саволларини муҳокама қилиш</p> <p>2 дарс: Уй гуруҳларининг кўпайиши</p>	<p>1 дарс: Гуруҳга раҳбарлик қилиш</p> <p>2,3 дарс: Гуруҳ билан ишлаш</p> <p>4 дарс: Жамоат учун зарур бўлган раҳбар</p> <p>5 дарс: Янги раҳбарларни тайёрлаш</p>	<p>1 дарс: Шогирдларни тайёрлашда сизнинг ролингиз</p> <p>2 дарс: Шогирдларни тайёрлаш</p>	<p>1 дарс: Бошқарув мавзуси учун сўз боши</p> <p>2 дарс: Молияни бошқариш</p> <p>3 дарс: Вақтни бошқариш</p> <p>4,5 дарс: Жамоатлар ташкил қилиш ҳарақатининг ривожланиши режасини ишлаб чиқиш</p>	<p>1,2 дарс: Уйғониш ҳақида ибодат</p>
3	3	4	7	7	2	3	2
Умумий дарслар вақти: 30 (4 соатлик-бошланиш, хулоса, топшириқларни ҳам ўз ичига олган)							
Бутун курсдаги соатлар: 148							

1 Қисм: Ният (мақсад)

Ният (Мақсад) 1 Дарс

Янги жамоатлар ташкил қилиш стратегиясининг компонентлари

Дарс мақсади:

Бу дарснинг мақсади— жамоат ташкил қилишда Ҳаворийлар китобида шогирдлар томонидан ишлатилган стратегия билан тингловчиларни таништириш.

Кутилган натижалар:

- Бу материални ўқиб чиққандан кейин ҳар бир қатнашчи керак:
- Ҳаворийлар ишлатган стратегия жамоат қуришда қанчалик фойдали бўлиши мункинлигини билиши;
 - Жамоат қуришда иштирок этганда (бу мос келган равишдагина) ҳаворийлар ишлатган усул ва стратегиядан фойдаланиш;

Дарс режаси:

- I. Самарали хизмат қилишнинг стратегиялари ("Муқаддас Ҳаворийлар ҳаракати" китобидан)
- II. Марказида янги хизматчиларни таёрлаш ва уларга хизмат қилиш бўлган стратегия
- III. Ният ва ўсиш ишлаб чиқарилган стратегия

Ўқитувчилар учун таклиф:

Куйида кўриб чиқиладиган стратегиялар Муқаддас Китобда ёзилган бўлса ҳам, бажарилиши керак бўлган амрларни эмас, балки ҳаворийлар ҳаракатларидаги фойдали томонларини олиб бизнинг шароитларда ҳам, ўхшаш бўлган ҳолларда ишлатиш мумкин.

СЎЗ БОШИ

Муқаддас Китоб ҳаворийлар Муқаддас Руҳ бошчилигида қандай қилиб Буюк топшириқни бажарганликлари ҳақида ҳикоя қилади. Бу дарс ҳаворийлар томонидан ишлатилган кўплаб ҳатто бизнинг замонимизда ҳам жамоат қуришда фойдаланиш мумкин бўлган усуллар ҳақида тушунтириб беради.

I. САМАРАЛИ ХИЗМАТ ҚИЛИШНИНГ СТРАТЕГИЯЛАРИ („МУҚАДДАС ҲАВОРИЙЛАР ҲАРАКАТИ“ КИТОБИДАН)

A. Умид қилинаётган ва миллатга мурожаат қилинганлар (Ҳав. 2:14-40)

Керак вақтда айтилган керакли сўзлар, одамларга таъсир қилиш кучига эга. Павлус Эфесдаги жамоатдан, у хуш хабар айтаётганда керакли сўзларни ишлатиши учун, ибодат қилишларини сўраган эди (Эф. 6:19).

Қандай маданиятдан бўлишидан қатъий назар ҳамма муҳтожликлар ва саволларга Исо Масиҳ жавоб ҳисобланади. Улар қанчалик чуқур ва қанчалик миллатга тегишли бўлмасин, ҳаммаси учун тўғри келадиган сўзлар бор, уларни фақатгина керакли вақтда, керакли равишда изоҳ қилинса, улар кўплаб одамларни Исо Масиҳ учун юракларини очишларида ва Уни Нажоткорим деб қабул қилиш имконини беради. Миссионерлар ўз ҳалқига, ёки бирор жойда

яшовчи аҳолига, улар умид қилаётган нарсани тушунган ва уларга жавоб берган ҳолда, мурожаат қилиш санъатини эгаллаганларидан кейин, барча жойда жамоат қуриш ҳаракати миллатнинг ҳаётида керакли ўрин тута бошлайди. Миллатнинг урф-одатлари, маданиятига мос равишда айтилган хуш хабар кучли таъсир кучига эга бўлади. ”Кўплаб“ жамоатлар қуриш учун хуш хабарни миллатнинг, ёки ана жойнинг энг керак бўлган муҳтожликлари учун жавоб эканлигини кўрсатиб бериш керак.

1. Бирлик

Одамларга мурожаат қилар эканлар, ҳаворийлар ана шу аҳолини бирлаштириб турган нарсага эътибор берганлар. Бутрус форма ташкил қилди ва тез орада бошқа ҳаворийлар ҳам унга эргашдилар (Ҳаворийларда ёзилганларга биноан). У одамларга худди бир бирлик, гуруҳга қарата мурожаат қилгандек мурожаат қилди: 2 боб”Эй барча яҳудийлар ва Қуддусда яшовчилар,...!“ (14оят). Кейинги ваъзларида ҳам тингловчиларга шу йўлда мурожаат қилишда давом этади:”Эй Исроил эрлари!“ (3:13). Яҳудий бошлиқлари олдида туриб уларга деди:”Эй халқнинг раҳнамолари, Исроилнинг оқсоқоллари!“. Стефан ҳам ўзининг охирги сўзларини айтар экан, унинг йўлини тутди:”Эй эрлар, биродарлар ва оталар, тингланглар!“. Павлус бўлса Грециядаги Афина шаҳрида шундай хитоб қилди:”Эй афиналиклар!“ (17:22). Ҳамма ҳолатда ҳам ваъзхон тингловчиларни бирлаштирувчи, улар учун Хуш хабар тушуниш осонроқ бўлган сўзлардан фойдаланяптилар.

2. Ҳамманинг умиди

Яҳудийлар эзилган ва тарқалиб кетган Исроил халқини Худо йўқлаб келишини кутаётган эдилар. Бутрус Қуддусда, ҳосил байрамида яҳудийларга янги давр, Худонинг Руҳи фақатгина бир гуруҳ одамлар—пайғамбарлар орқали эмас, балки Исо Масихга ишонувчилар орқали; ўғил-қизлар, оқсоқоллар, ёшлар ва ҳатто қуллар орқали сўзлаши ҳақида гапирди (Ҳав.2:17-21). У яна яҳудийларнинг Худонинг хузурини кутаётганликлари ҳақида умидни, “... токи Худо сизларга фароғат кунларни бахш этсин...” дея эслатди (Ҳав.3:19,20). Стефан Яҳудийларнинг ўз тарихларини нақадар кадрлашларини кўрсатди ва Исо Масихнинг келиши эса барчанинг умидини амалга ошириши эканлигини тушунтириб берди (Ҳав.7боб). Павлус грекларнинг қизиқишларига эътибор бериб—янги, сирли, кўринмас Худони таниб билишлари мумкинлиги ҳақида афиналикларга айтди (Ҳав. 17:22-33).

Б. Муҳим бўлган кун ва ҳодисалардан фойдаланинг

Халқнинг, миллатнинг, бирор жойнинг, шаҳар ёки қишлоқдаги муҳим ҳодисалар жамоат ташкил этувчини кўплаб вақти ва кучини тежаси мумкин. Жамоат Қуддусга бутун дунёдан минглаб яҳудийлар йиғилган вақтда дунёга келди (Ҳав.2.) Қуддусдаги байрам тугаганидан кейин, бу хабарчилар ўзлари билан жамоат ҳаёти ҳақидаги бир қанча тажрибага эга бўлгани ҳолда, янги имонни ўз қадрдон жойларига олиб кетдилар (Ҳав.2:42-47). Буни ҳали Римга бирорта ҳам ҳаворий келмасидан олдиноқ жамоат ташкил қилинганлигидан билса бўлади.

Павлус ўзининг Қуддусга охирги марта келишида Ҳосил байрамига улгуришга жуда ҳаракат қилди, чунки бу вақтда у ерга бутун дунёдан яҳудийлар йиғилар эдилар. Асиядан келган яҳудийлар уни кўриб қолиб, унга қарши айб қўйганларида, улар ўзлари билмаган ҳолда, байрам учун ҳар жойдан келиб, Маъбадга йиғилганлар олдида Павлусга ўз имони ҳақида гувоҳлик бериш имкониятини бердилар. Павлус буни режалаштирмаган эди, у пайдо бўлган ҳолатдан Хушxabарни айтиш учун фойдаланди.

Бизнинг кунларда бу каби ҳодисалар Наврўз байрамида, Янги йил арафасида, тўйларда, ёки бошқа шу каби ҳодисаларда Масихийлар учун хуш хабарни етказишга жуда яхши имконият туғилади. Шу каби кўп омма йиғилганда одамларни тавбага келиши ва янги жамоатлар ташкил бўлиши, Масихийларни кўплаб маблағ ва куч сарфлаб қиладиган йиғилишларидан афзалроқдир.

Кўпинча туғилган кунлар, турли кечалар, ҳатто маракалар ҳам ана шу мақсадда ишлатилиши мумкин. Шу каби ишлар яхшилаб ташкил қилинганда келажақда жамоатнинг ўсиши ва янги жамоатлар пайдо бўлишига олиб келади.

В. Стратегик марказдан ишлаш

Қуддусда жамоат пайдо бўлганидан кейин, доимий устозлик хизмати бошланиб кетди. Ҳосил байрамидан кейин, янги имонга келганлар шаҳарда қолган вақти давомида таълим бериш тўхтамади. Лекин таълим олган шогирдлар хушхабарни тарқатишни бошлаб юбормаганларидан кейин, Худо Ўз ҳокимиятини намойиш қилди ва уларни қувғин остига солди, шу орқали хушхабар бутун халқларга тарқалиб кетди (Ҳав.8.).

Кейинги шогирдлар тайёрлаш маркази Антиохия эди. Айнан ўша ерда жамоат йўлбошчилари Худонинг иродасини излаб ибодат қилган эдилар ва Муқаддас Рух Барнаба ва Саулни хизмат учун ажратиб олишини буюрган эди (Ҳав.13:1-3). Шу сабаб, кейинчалик хушхабар учун устозлик маркази Рим ва Эфес бўлиб қолди.

Стратегик марказда ўтадиган, доимий таълим олиш ва олинган билимларни амалда қўллаш ("тажриба ва хатолар" усули билан ўз шахсий тажрибасига эга бўлиш) жамоат ташкил қилувчиларга қуйидагилардек имкон беради:

- 1) хизмат қилиш усулларини ва билимларини ўз тажрибасида самарали эгаллашда;
- 2) бу усул ва билимларни шогирдларига муваффақияли бера олиши, улар ҳам ўз шогирдларига бериш орқали ўша мўлжалланган жойда шогирдларни кўпайтира олиш;

Г. Яқинда ташкил қилинган жамоатларни мустаҳкамлаш

Яқинда ташкил қилинган жамоатларга қўллаб-қувватлаш ва мустаҳкамлаш учун бориб туриш, бу жамоатда барча жойда жамоат қуриш топшириғини бажарилишида одамларни тайёрлашга жуда ҳам фойдали таъсир қилади. Ҳаворийлар мактубидан кўрсак бўлади, Павлус ва у билан бирга бўлганлар ўзлари ташкил қилган жамоатларга уларга далда бериш учун (14:21-22;20:2), уларнинг ютуқларини кузатиш учун (15:36), оқсоқолларга қўл қўйиш учун (14:23), уларни руҳан мустаҳкамлаш учун (16:5) бориб турдилар. Павлус бундан ташқари жамоатни мактублар орқали ҳам мустаҳкамлаб, далда бериб турган. Мана шундай ёрдам олиб турган жамоатлар сон жиҳатидан ошиб борса, ҳайрон қолиш керакми?

Ҳаворийлар одамларни етарли руҳий даражага етишмасларидан олдин йўлбошчи бўлишга мажбур қилмаганлар. Улар жамоатга бир неча вақт оқсоқолларсиз, хизматчиларсиз ҳаракат қилишларига имкон берганлар, фақатгина иккинчи марта келганларида улар қўл қўйиш русумини қилганлар. Бўлажак йўлбошчиларни танлашда жамот қурувчилар учун ибодат ва рўза ажралмас жараён бўлиб хизмат қилган.

Ана шундай ёрдам олиб турган жамоатларда ана шу даврда дунёга машҳур бўлган хизматчилар гуруҳлари ташкил топган. Тимофей, ҳаворийларнинг бошланғич жамоатлардаги миссионерлик хизматларида муҳим ўрин тутган хизматчилардан бири, Павлус иккинчи марта ташриф буюрган Листрадаги жамоатлардан биридан келиб чиққан.

Янги жамоатларни ташкил қилгандан кейин, гуруҳ уларга қайтадан бориб туришни режалаштириши керак. Эслаймиз — яқинда ташкил қилинган жамоатларга қўллаб-қувватлаш ва мустаҳкамлаш учун бориб туриш, бу жамоатда барча жойда жамоат қуриш топшириғини бажарилишида одамларни тайёрлашга жуда ҳам фойдали таъсир қилади. Жамот ташкил қилишда иштирок этар экансиз, бир қанча вақт ўтгандан кейин, балки сиз бир неча янги жамоаларнинг бошланиши олдида турарсиз. Шунда уларнинг ҳар бирини қўллаб-қувватлаб туришингиз улар учун жуда муҳим бўлади ва бу сиз қилишингиз зарур бўлган қадам ҳисобланади.

II. МАРКАЗИДА ОДАМЛАР БЎЛГАН СТРАТЕГИЯ: УЛАРГА ХИЗМАТ ҚИЛИШДА ВА ЯНГИ ХИЗМАТЧИЛАРНИ ТАЙЁРЛАШ

А. Муқаддас Рух кучида хизматчиларни тайёрлаш (Ҳав. 1:1-14)

Ҳаворийлар китоби Масих Ўз шогирдларини тайёрлашда давом этаётганини тасвирлаш билан бошланган. Тайёрлаш одамларни ўз хизматларининг бир қисмини бажаришларида ёрдам беради. Тайёрланмаган одамга тажриба, амалда қўллаш учун етарли билим етишмайди, у хизмати давомида тажриба ва билим етишмаслиги туфайли тасодифан катта хатолар қилиб қўйиши мумкин. Лекин хатто тайёргарликдан ўтгандан кейин ҳам, Исо Ўз шогирдларига

Муқаддас Рух кучини қабул қилмасдан туриб хизматни бошлашга рухсат бермаган бўларди. Шогирдлар фақатгина билим ва тайёргарликка ишониб туриб ўз хизматларини бажара олмаган бўлардилар. Рухнинг кучисиз, зўр тайёргарликка эга одам ҳам, фақатгина ҳаракатлари чегараланган инсон имконияти даражасидагина хизмат қила олади, натижалари ҳам одамники бўлади, Худоники эмас. Муқаддас Рух инсон хизматиغا Худонинг кучини олиб киради.

Б. Аниқликдан-ноаниқликка

Бу стратегия Ҳаворийлар китобининг бошидан бошлаб кўриниб туради. Ҳав. 1:8 да ҳаворийлар ўзлари учун таниш бўлган Яҳудия ва Қуддусда хушхабарни ваъз қилишни бошлашга чақирилганлар. Ҳосил байрамидан одамлар ўзлари учун таниш бўлган она тилларида Хушхабарни эшитганлар. Барнаба ва Павлус ўз хизматларини Кипрда, Барнаба келиб чиққан жойдан бошлаганлар. Лекин ўзлари учун таниш бўлган жойдан бошлаган Жамоат, секин-аста жойларда изланишлар ўтказишни бошлайдилар. Бу принцип барча жойда жамоат ташкил қилишни бошловчилар учун ҳам аҳамиятга эгалигича қолади. Ўзлари учун таниш бўлган жойларда хизмат топшириғларини бажаришни ўрганиб олгандан кейин, одамлар учун нотаниш бўлган жойларда ҳам хизматни давом эттириш осон бўлади.

В. Ҳаракатланувчан миссионерлар уюшмасини тузиш

Павлус аъзолари миссионер гуруҳлардан ташкил топган, ҳаракатланувчи уюшма стратегиясидан фойдалана бошлади, бу уюшманинг биринчи аъзолари Тимофей ва Сила эдилар. Бу хизматчилар янги жамоатларни ташкил қилардилар, кўллаб-куватлаб, йўналтириб турардилар. Нима учун бундай ёрдамчи гуруҳлар керак эди?

Ўн бир ҳаворий ўзларини ибодатга, Жамотни бошқаришга, Каломни ваъз қилишга бағишлаган эдилар. Шунинг учун уларни бошқа янги жамоатлар ташкил қилишга имкониятлари йўқ эди. Улар пайдо бўладиган муаммо ва тушунмовчиликларни ҳал қилиш учун, Худони таниб - билишда ўз билимларини чуқурлаштирардилар. Ташкил қилинган жамоатлар, кўпинча ўз атрофидагилари билан яхши алоқада бўлган, бошқа жойларга бориб, узоқ вақт қолиб жамот ташкил қилиш имкониятига эга бўлмаган одамлардан ташкил топган эди.

Шу аснода, Павлус ташкил қилган, янги миссионерлик кучлари янги ташкил қилинган маҳаллий жамоалар билан ҳаворийлар гуруҳини боғлаб турарди. Бу тайёргарликдан ўтган, доимо бирор жойга бориш учун шай одамлар, жамот қуриш, ваъзхонлик, устозлик, далда берувчи, муаммоларни ҳал қилувчилар ва хабар тарқатувчилар сифатида амал қилардилар ва янги жамоалар билан алоқани ташкил қилиб турардилар.

Барнабадан ажралганидан кейин, Павлус ўз йўлида кетди ва саккиз йиллик янги жамоатлар ташкил қилиш хизмати давомида, фақатгина янги жамоатлар ташкил қилган одамларнигина эмас, балки янги хизматчиларни ҳам самарали тайёрлаган, миссионерлар бирлигини ташкил қилди. Ҳаворийлар бошчилигида Тимофей, Сила, Прискилла ва Акила, Аполлос, Лука, Димас, Тит, Епафрас, Епафродит ва бошқалар жамоатлар ташкил қилдилар, маҳаллий жамоат хизматчи ва оқсоқоллари бошига кўл қўйдилар, муаммоларни ҳал қилдилар, ўргатдилар ва Асиядан Италиягача жамоалар туздилар.

Мана шундай тайёргарликдан ўтган, ҳаракатланувчан, бир мақсадни кўзлаган гуруҳ орқали Хушхабар шунчалик тарқалдики, бу ишни бир-икки одам ҳеч қачон қила олмасди.

Маҳаллий жамоаларнинг кўл қўйилган хизматчилари одатда ўз жамоасининг муаммолари билан жуда банд бўлиб, янги жамоат ташкил қилишга вақтлари йўқ бўлади. Уларнинг аъзолари эса жамоа ишлари, оила ташвишлари билан банд. Барча жойда жамот ташкил қилиш ҳаракати, тез ҳаракат қила оладиган(бошқа жойларга боришга тайёр), жамоат хизмати тайёргарлигига эга хизматчилардан миссионерлик гуруҳи ташкил қилишни талаб қилади. Бу одамлар бутун элат учун йўлбошчилик қилаётган хизматчилар ва маҳаллий жамоатлар орасида боғловчилар бўлишлари ва янги жамоатлар ташкил қилиш орқали Хушхабарни самарали тарқалишида ёрдам беришлари мумкин.

Г. Янги жамоатларга ёрдам (ташқаридан ёрдам)

Жамоатлар ривожланиши учун тажрибали йўлбошчилар зарур. Кўпинча бундай одамлар ташқаридан вақтинчаликка келиши мумкин. Ҳаворийлар китобида тасвирланган ҳаворийлар стратегиясида мана шундай ташқи ёрдамдан фойдаланганлар. Павлус ва Барнаба иброний бўлсалар ҳам, мажусийлар ичида ишлаш учун иноят олганлар ва ана шу даврда янги жамоат учун жуда ҳам зарур бўлган йўлбошчилик қилдилар ва токи уларга миссионерлик хизматини топширмагунларича улар у ерда қолиб ишладилар. Ташқаридан ёрдамнинг мақсади (ташқи ёрдам) — янги йўлбошчиларни тайёрлаш ва уларни мустақил бўлиб олишларига ёрдам бериш.

Павлус янги жамоатларга ташқаридан ёрдам юбориб турган. Сила ва Тимофей Верияда қолганлар(Ҳав. 17:14). Акила ва Прискиллаларни Павлус Эфесда қолдирди(Ҳав. 18:19). Ўз хизматининг охирларида Павлус Тимофейни Эфесга, Титусни эса Критга оқсоқол қилиб тайинлади.

Каломдаги бу ҳодисалардан билсак бўладики, ҳали янги жамоатдаги йўлбошчилар руҳан етишиб, ўз тажрибаларига эга бўлмагунларича, ташқаридан бирорта тажрибали йўлбошчи келиб ёрдам бериб тургани яхши бўлади. Албатта, янги ташкил қилинган жамоатнинг ўз ичидан руҳан етилган, тажрибали йўлбошчилар гуруҳини етиштириб чиқаришга ҳаракат қилиш керак бўлади. Жамоат ташкил қилиш гуруҳи бундай гуруҳни иложи борича тезроқ етиштириб чиқаришга ҳаракат қилишлари керак. Яъни, Павлус Титус ва Тимофейга уларнинг жамоати маҳаллий йўлбошчиларига қўл қўйиб дуо қилиш вақти келганини кўрсатяпти.

Д. Ҳокимиятда турган одамларга хушxabар етказинглар

Ҳокимиятда турган одамлар миссионерларнинг эътиборида бўлишлари керак. Павлуснинг хушxabар етказиш стратегияси Раббимиз Исо Масихнинг сўзларидан келиб чиққан:”... бу одам Менинг исмимни турли халқлар, подшоҳлар ва Исроил ўғиллари олдида улуғлаш учун танлаган куролимдир.“ (Ҳав. 9:15). Павлус бу стратегияни амалга оширди, у Кипрдаги римлик ҳоким Павлус Сергийга гувоҳлик берди (Ҳав. 13:7-12). У яна Филиппиндаги юқори ҳокимиятларга хушxabар етказди ва Эфесда Асиарх каби унинг тарафдорлари бор эди. Ҳаворийлар китобининг охирларида саккиз бобни Лука Павлуснинг халқ йўлбошчилари олдида берган гувоҳликларини, бир жойга кириб боришидан тортиб то, Римда жамоат ташкил қилишигача тўлиқлигича ҳикоя қилади(Ҳав.19:21 ва Рим. 1:15). Исо Павлусни Римга (Ҳав. 23:11) ва ҳатто Қайсарга хушxabар етказиш учун юборди(Ҳав.27:23-24).

Қуддусда қўлга олинганидан кейин Павлус, Феликс (Ҳав.14:26), бойликни севувчи Яҳудия ҳокими билан, унинг танлагани Порций Фест билан, подшоҳ Агриппа, Публий, Мелит орол бошлиғи билан узоқ вақт суҳбатлашди ва ниҳоят охирида император Неронга гувоҳлик бериш имконига эга бўлди.

Ҳокимликка гувоҳлик беришдан олдин жамоатлар у учун биргаликда ибодат қилишлари жуда муҳим. Мана шундай йўл тутиш 1Тим. 2:1-2 оятдаги каби, Масихийларни ”... *Худо йўлида обрў-этиборли, осойишта, сокин ҳаёт кечиришимиз учун* ...“ имкон яратади. Агар маҳаллий ҳокимият раҳбарлари Масих ҳақида хушxabарни маҳаллий имонлилардан, ёки маҳаллий жамоат оқсоқолларидан эшитсалар, улар тавба қилмасалар ҳам, Масихийлар аҳоли учун қандай таъсир қилишларини биладилар. Агар улар ўз раҳбарлигини яхши бўлишини истасалар, имонлиларга хурмат билан муносабатда бўладилар.

III. НИЯТ ВА ЎСИШ СТРАТЕГИЯСИНИ ИШЛАБ ЧИҚИШ

А. Ибодатнинг муҳимлиги

Янги жамоатлар ташкил бўлган даврнинг бошиданок Жамоат ибодатга ўзини бағишлади (Ҳав.2:42), ҳатто қувғин даврида ҳам улар ибодат учун йиғилиб турдилар. Кучли қаршиликларга дуч келсалар ҳам, улар дадиллик ва ўз имони ҳақида қўрқмасдан гувоҳлик бериш учун ибодат қилдилар!

Барча жойда жамоат ташкил қилиш ҳаракати фақатгина ибодатга таянган ҳолдагина ривожлана олади. Павлус жамоат ташкил қилувчилар учун Эф. 6:19-20 оятларда илтижо

ибодатини келтирган. Бу ерда у Хушхабарни етказишда қўрқмасликни икки марта сўраган. Павлус яна Худо одамлар юрагини очиб, Масихга келишларида ёрдам берадиган керакли сўзларни бериши учун ва ботирлик учун ибодат қилишларини сўраган. Ибодат қилаётганлар жамоат ташкил қилувчиларнинг самарали ишлашлари учун ўз ҳиссаларини қўшган бўладилар.

Б. Ибодатдан кейин молиявий ёрдам келади

Ибодатдан кейин молиявий ёрдам бўлганини кўрамиз (Ҳав. 4:23-31). Ҳар қандай жамот ташкил қилиш ҳаракати ўз ишлари учун содиқ бўлган хизматчиларга ва уларнинг хизматини таъминлаб туриш учун пулга муҳтождирлар. Хушхабат етказиш учун ботирлик ва очиқ қўллик биргаликда ибодатда Худонинг инояти билан берилади.

В. Худо йўлбошчилигининг зарурати

Миссионерлик ҳаракатида фақатгина Каломни билиш ва тўғри қарор қабул қилишгина эмас, балки Худонинг раҳбарлигига эътиборли бўлиш ҳам керак бўлади. Мисол учун, Ҳосил байрамида бўлиб ўтган ҳодисалар ҳаворийларнинг Исо Масих кўрсатмаларини бажарганликларида ва Муқаддас Руҳ бажарган ишдан амалга ошди; Руҳ Филиппни ҳабашистонлик амалдорга йўллади; Масих Бутрусни Корнилийнинг уйига бор деди; Антиохиядаги жамоат йўлбошчиларига Муқаддас Руҳ Павлус ва Барнабони хизмат учун ажратиб беришларини сўради; Павлус Асияга ҳам, Вифинияга ҳам кирмади, сабаб у Муқаддас Руҳдан ваҳий олди ва Македонияга кетди; Исо унга Коринфда кўринди; Муқаддас Руҳ ва Агав пайғамбар Исо айтган “*у Менинг Номим учун азоб чекиши керак*” (Ҳав.9:16) деган сўзларини тасдиқладилар ва бу пайғамбарлик уни Қуддусга етаклади.

Ҳаворийлар китоби кўрсатадики жамоат қурувчилар Худонинг бошчилигида бўлганлар. Хизматда қатнашишни бошлаганларидан кейин, улар “хизмат давомида” йўлбошчиликка муҳтож бўлганлар. Ҳаракатсиз турган хизматчиларнинг алоҳида таклиф бўлмаганлиги билан ўзларини оқлашлари бўйича, Каломнинг ҳеч қаерида уларни тарафини олмаган, лекин ҳаворийлар Муқаддас Руҳни кутишган.

Барча жойда жамоат ташкил қилишда иштирок этаётган хизматчилар, сифатли режалар ва дастурлар тузишлари керак, лекин бу режаларнинг амалга ошишида Худо қатнашиб, самарали ҳосил олиш учун уларни йўналтиришига, режаларнинг ўзгаришига очиқ бўлишлари керак.

Г. Маданий, географик, тил тўсиқларини енгиб ўтиш

Ҳаворийлар 1:8 оятда кўрамизки маданий, географик ва тил Хушхабарни етказиш учун ва жамоат ташкил қилиш учун тўсиқ бўлиб ҳисобланган. Бу оятдаги давомийлик —Қуддусдан тортиб, ҳатто дунёнинг энг олис жойларигача— Хушхабарни етказиш маҳаллий жамоат учун жуда оғир ва қийин бўлган тўсиқ бўлиши мумкин. Шогирдлар учун Қуддусда Хушхабар айтиш унчалик қийин эмас эди. Ўзлари Исроилда туғилиб ўсганлари учун уларга тил, маданият ёки жой бўйича қийинчилик йўқ эди. Ибронийларнинг узоқроқда жойлашганларигина географик қийинчилик туғдирарди. Самарияда Хушхабар етказиш эса маданий қийинчилик келтириб чиқарди. Дунёнинг олис ерлари деганда эса, албатта маданий, географик ва тил бўйича тўсиқларни енгиш кўзда тутилари.

Жамоат ташкил қилувчилар ва Хушхабар етказувчилар учун бу тўсиқларни енгиб ўтишда яхшилаб қилинган изланишлар ёрдам бериши мумкин.

САВОЛЛАР

- Сиз хизмат қилаётган жойингиздаги одамлар кутаётган ўзгариш ва умидлари ҳақида нималарни биласиз?
- Дарсда кўрсатилган стратегик принципларнинг қайси биридан сизнинг ҳолатингизда фойдаланиш мумкин? Бу концепцияларнинг амалга оширилиши сизнинг жамоат куриш хизматингизда қандай ёрдам бериши мумкин?

ТОПШИРИҚ

- Юқоридаги дарсда кўрсатилган стратегиялардан бирини танлаб олинг ва шахсий тажрибангизда ундан фойдаланинг, натижаларини устозингизга айтинг.
- Сизнинг жойингиздаги учта муҳим байрамларни танланг ва бу байрамлардан жамоат ташкил қилиш учун қандай қилиб фойдаланиш мумкинлигини сўзлаб беринг.

Ният (Мақсад)

2,3 дарс

Қандай қилиб барча жойда жамоат ташкил қилиш ҳаракатини ташкил қилиш

Дарс мақсади:

Бу дарснинг мақсади—алоҳида - алоҳида жамоатларни ташкил қилиш барча жойда жамоат ташкил қилиш ҳаракатини келтириб чиқаришини кўрсатиб беришдир.

Кутилган натижалар:

Материални ўрганиб чиққандан кейин ҳар бир қатнашчи:

- Ҳаракатнинг кўринишларини таниб билиши;
- Ҳаракатни келтириб чиқарадиган хизмат принципларини билиши;
- Фақатгина жамоат ташкил қилишда қатнашмасдан, барча жойда жамоат ташкил қилиш ҳаракатининг ривожланишига ўз ҳиссасини қўшиши керак;

Дарс режаси:

- I. “Жамоат ташкил қилиш ҳаракати“ тушунчасини аниқлаб олиш.
- II. Қандай қилиб ҳаракат белгиларини кўра олиш
- III. Жамоат ташкил қилиш ҳаракатини ташкил қилиш

Ўқитувчига кўрсатма:

Бу дарсда ҳаракатни кўрсатадиган олтига “белгилар” ўрганилади. Уларнинг ҳар бирига камида биттадан мисол келтиринг ва қатнашчилар билан муҳокама қилинг. Қўшимча вақт бўлса яна кўпроқ мисоллар келтиришингиз мумкин. Мисоллар келтиришда қатнашчиларнинг урф-одатлари ва шароитларини эсдан чиқарманг. Ҳар бир ишлатган мисолингиздаги соғлом хизмат турларига суянган ва Каломга асосланган, жамоат ташкил қилиш ҳаракатини пайдо қилишда фойдаланиш мумкин бўлган принципларни алоҳида таъкидланг.

I. „ЖАМОАТ ТАШКИЛ ҚИЛИШ ҲАРАКАТИ“ ТУШУНЧАСИНИ АНИҚЛАШ

A. “Ҳаракат” тушунчасини аниқлаш

Ҳаракат — бу оммага ҳос бўлган кўриниш. Бу оммага ҳос бўлган ҳаракатни тасвирларидан бири шундай — ”Бир неча одам қатнашадиган ва жуда камдан-кам ҳолларда биз гувоҳи бўладиган нарса, борган сари оммавийлашиб, бунга кўплаб одамлар қатнашмоқда ва бу биз учун одатий ҳолга айланмоқда.“ Баъзан қулай вақтлар бўлади ва кўплаб одамлар бирлашадилар, уларни эса пайдо бўлган ҳолатни ўзгартиришни хоҳлаган бир гуруҳ йўлбошчилар бошқарадилар. Шундай йўлбошчилар пайдо бўладики, улар омmani уйғотади, руҳлантиради ва унга эргашувчиларни ўша ҳақиқатга олиб боради. Ҳаракат ҳаётда янги воқеаларни ва янгича жараённи келтириб чиқаради. Бошқача қилиб айтганда шу вақтгача фақат озгина, яни бир гуруҳ одамлар қилган ишни энди бутун омма қилади. Бу дегани одамлар фақатгина баъзан қилиб юрган нарса, энди улар учун одатий нарсага айланди. Ҳаракат кучли таъсирга эга, баъзан у одамнинг дунёқарашини бутунлай ўзгартириб юборади, албатта бу ҳар доим ҳам ҳеч қандай қийинчиликсиз, муаммосиз бўлади дея олмасак ҳам.

B. ”Жамоат ташкил қилиш ҳаракати“ тушунчасини аниқлаш

Ҳар бир мамалкатда, ҳар бир миллатга Исо Масих Ўз халқи орқали, Ўз Жамоати орқали таъсир қилади. Баъзи бир вақтда У Ўз Жамоати орқали мамлакатда шундай ўзгаришлар қила бошлайдики, буни Жамоатдан ташқаридаги одамлар кўра бошлайдилар. Мамлакатда Худо йўлбошчилик қилаётган бундай ҳаракат бошланганда, имонлиларнинг Исо Масихга бўлган севгиси ўсади ва янги жамоатлар ва уй гуруҳлари ташкил қилиш учун улар руҳланидилар.

Ҳозирги даврда жамоат ташкил қилиш жараёни ўсиб бориб, оммавий ҳаракатга айланишини ва янги жамоатлар ташкил қилиш, уй гуруҳларини кўпайтиришни кўриш камдан-кам ҳодиса бўлсада, бу биз учун одатий ҳолга айланиб қолди. Биз янда кўплаб Масихийлар бу ишда қатнашишларини ҳоҳлаймиз. Бизнинг жамоат ташкил қилувчиларни тайёрлаш дастуримиз — ана шундай жамоат ташкил қилиш ҳаракатини бошлашга мўлжалланган.

Ана шундай жамоат ташкил қилиш ҳаракати бошланиб, ўзига бутун мамлакатда жамоатлар ташкил қилишни мақсад қилиб олса ва улар Масих ҳақидаги Хушхабарни тарғиб қилсалар, бутун миллатнинг Хушхабар ҳақидаги фикри ўзгаради!

II. ҚАНДАЙ ҚИЛИБ ҲАРАКАТ БЕЛГИЛАРИНИ АНИҚЛАШ

1 белги: Ҳаракат Худо белгилаган вақтда бошланади

Вақти-соат яқинлашганда Худо бутун мамлакатда буюк ишларни амалга ошира бошлайди! Ҳаракатни бошлаш учун вақтни белгилай билиш керак. Воқеалар, шароитлар, миллат ёки мамлакат кутаётган ўзгаришлар, тарихий дақиқалар оммавий ҳаракатни келтириб чиқаришда муҳим омил бўлиши мумкин. Каломга асосан вақт шунчалик муҳимки, Худонинг Ўзи ҳаракат бошланиш вақтини белгилайди. Чиқиш китобида айтиладики, Исроил халқини Мисрдан чиқишига тайёрлаш учун тўрт юз йил керак бўлган. Лекин бу қанчалик катта ҳаракат бўлди! Икки миллион одам кундузи булут, кечаси эса оловли устун бошчилигида қаҳшатирилган мамлакатдан чиқиб кетдилар! Даниел Худо белгилаган етмиш йил ўтганлигини билиб, Исроилни куллиқдан вада қилинган ерга қайтиши учун ибодат қила бошлади (Дан.9:2-3). Худо унинг ибодатини эшитди ва Ибронийлар Қуддусга қайтдилар. Улар Маъбадни ва деворларни қайта тикладилар ва вайрон бўлган шаҳарга яна ҳаёт келди.

Гал.4:4 да айтилган: "... лекин замон охирида қолганидан кейин, Худо Ўз Ўғлини юборди...".

Янги Аҳдда ҳам жамоа ташкил қилиш ва хизматни бошлашда вақт муҳим рол ўйнаган. Масих шоғирдларини Муқаддас Руҳ инъомини олишларини кутишга буюрган. Улар Ҳосил байрамигача кутишган (Ҳав.1:4; 2:1). Ана шу куни жамоат ташкил қилинган ва Қуддусда буюк руҳий ҳаракат, кўзғалиш бошланган. Бутун шаҳар бўйлаб одамлар уйларда йиғилишган ва Каломни ўрганишган; имонлилар оммавий жойларда ҳам йиғилишган. Улар фақатгина Каломни ўрганишмаган, бирга овқатланишган, суҳбатлар қуришган, бир-бирлари учун ибодат қилишган (Ҳав.2:42-47).

Янги Аҳддаги яна бир буюк руҳий ҳаракат — бу Кичик Асияда Хушхабарнинг тарқалиши эди. Ҳав. 19:10да айтиладики, "... ҳоҳ яҳудий, ҳоҳ юноний бўлсин, Асия вилоятида яшаганларнинг ҳаммаси Раббимиз Исонинг каломини эшитдилар". Вақти-соатни танлаш шунчалик муҳим эдики, ҳатто шу вақтгача Худо Павлусни у ерга киришига рухсат бермади! Ҳав.16:6 да таъкидланадики, Павлус ва унинг шеригига "Муқаддас Руҳ Асияда Хушхабарни ваъз қилишга рухсат бермаган".

Бундан кўриниб турибдики вақтни танлаш жуда муҳим. Белгиланган вақтда Худо одамларни юракларини барча жойда жамоат ташкил қилувчилар етказётган Хушхабар учун очиқ қилиб кўяди. Худо маҳаллий жамоатларни Хушхабарни етказишга ва янги уй жамоатларини ташкил қилишга чақиради. Одамларни юракларини очиқ бўлиши ва жамоатларнинг қилаётган ҳаракатлари Хушхабарни тарқалишига олиб келади. Бундай ҳаркательар тарихда ўз изини қолдиради. Айнан ҳозирги вақт Худо томонидан белгиланган бўлмасдан, оммавий уйғониш, кўплаб имонга келишлар бўлмаса ҳам, тушуқунликка тушманг, бари-бир сиз Худонинг ишида иштирок этаяпсиз, бу ҳозирча озроқ ишга ўхшаб кўриниши мумкин. Тарих уруғига тегишли маталда айтилганидек, Худо буюк ишларни кичик ишлардан бошлайди. Ўзингизнинг мўлжаллаган жойингизда Худо қандай ишларни қиляпти? Бу ҳозирги вақтда жуда ҳам кичкина, худди тарих уруғи каби бўлса ҳам, оҳир-оқибат жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатига айланиш мақсади бўлган бу ишда сиз қандай қилиб иштирок эта оласиз?

Худо мўлжаллаган жойингизда, жамотлар ташкил қилишга қаратилган қандай ишларни қилаётганини кўриб чиқинг ва унга қўшилиш.

Мисол: Аргентина аҳолисининг мағрурлиги билан ”машхур“ эди. 1982 йилги Англия билан бўлган урушда мағлубиятга учраб миллат хўрликни бошидан кечирди. Урушдан кейинги даврда Хушхабар самара билан тарқала бошлади, чунки кўплар мағлубиятга учраганларидан кейин, Худога муҳтожликларини хис қилган эдилар. Беш йилда уй жамотларини ташкил қилиш ҳаракати “Vision for the Future” (Келажакка ният, мақсад) 100 000 кишини ўз ичига олди.

Белги 2: Ҳаракат йўлбошчиларни келтириб чиқаради

Ҳаракат йўлбошчиларни келтириб чиқаради. Хушхабарни етказувчи, ўз мамлакати бўйлаб яшовчи жамоатларни ташкил қилувчи ҳаракат, раҳбарликнинг роли ҳақида аниқ тушунчани ривожлантириб бориши керак. Барча жойда жамоат ташкил қилиш ҳаракатини бошлаш учун ният, мақсадга эга бўлиб, уни бошқаларга бера оладиган, хизмат қилаётган, янги йўлбошчиларни тайёрлайдиган ва бор бўлган йўлбошчиларни ҳаракатга қўшилишга чақира оладиган йўлбошчилар керак. Ҳаракат кучга киргандан кейин, янги йўлбошчилар пайдо бўладилар ва ривожлантиришни давом эттирадилар.

Худди оқимга қарши сузаётган қайиқ каби, бу йўлбошчилар қаршиликларни қарши оладилар. Кўпинча ҳаракатнинг бошида турганлар, бошланишида қайсарлик билан ўзгаришлар қилишни талаб қиладилар. Буни қабилага келган янги қабила бошлиғига ўхшатса бўлади. У келганидан кейин аввалги лидерларга бу ёқмайди ва алабатта қаршилиқ ва тўсиқларга дуч келади. Бу қабила бошлиқлари ким бошлиқ бўлиб қолишини ҳал қилиб олаётганини кўрсатади! Ютиб чиққан эса йўлбошчи бўлиб қолади. Янги ҳаракат йўлбошчиларига кимдир салбий, кимдир ижобий қарайди. Балки бу берилган мисолга ўхшаган ҳолат сизнинг гуруҳингизда ҳам бордир, сиз ҳам ана шундай лидерга нисбатан жуда ҳам салбий муносабатдадирсиз.

Қаршилиқлар ҳаракат куч олишида ёрдам беради, йўлбошчиларни мустаҳкамлаб, ривожланишларида ёрдам беради, бундан ташқари улар танлаган йўлни баъзан ўзгартиришлари кераклигини ҳам кўрсатиб беради.

Мисол: Жанубий Африкада Нельсон Мандела апертаидга қарши ҳаракат йўлбошчиси эди. Бу ҳаракатга қарши қилинган урунишлар, унга бутун дунё эътиборини жалб қилди. Уларнинг рацизмга қаршиликлари туфайли 27 йил қамоқда ўтириши, дунё жамиятининг бу ҳаракатга муносабатини яхшилиб, унга қатнашчиларни янада руҳлантирди. Мандела апертаидга қарши ҳаракатнинг фақатгина бошлиғи бўлибгина қолмай, кейинчалик Жанубий Африканинг Президенти этиб тайинланди! Унинг ўзи, ҳамда партиясининг радикализмлиги билан жуда машхур бўлса ҳам, президентлик давридаги унинг ижобий томонларидан бири соддалик эди. Вақт ва тажриба унинг қарашларини аввалгидек қолдириб, усулларини ўзгартирди.

Мисол: Бразилиянинг Сао Паоло шаҳридан бўлган имонли Аполинарио, сенатор этиб тайинланганидан кейин, солиқ тўловчиларнинг пулини талон-тарож қилинишига қарши кураша бошлади. Самарали бизнесмен бўла туриб, давлат томонидан унга тайинланган маошнинг катта қисмидан воз кечди, бундан ташқари мансаби туфайли берилган машина ва ҳайдовчи хизматини ҳам рад қилди, ўз оиласини боқишга ва шахсий машинасига эга бўлишга имкони борлигини билдирди. Унинг бу ҳаракатлари бошқа ўз ҳуқуқларидан воз кечишни хоҳламайдиган амалдорларни ғазабини келтирди. Уларнинг қилган қарши ҳаракатлари эса халқнинг унга бўлган ишончи ва талон-тарожликка қарши қилинаётган ҳаракатга ҳамдардликни кучайтирди ҳолос.

Баъзи раҳбарлар одамларга янги ният ва фикрларни берадилар (мисол учун, Ишаё пайғамбардан бошлаб, Яхё Чўмдирувчигача). Улар ўзгаришларни талаб қилиб, одамларнинг энг чуқур қалб, юрак ҳисларини тўлқинлантирадилар ва бу билан Худонинг ишлашига имконият туғдирадилар. Худонинг иродасини Унинг халқига айтар эканлар, улар Худонинг режаси бўйича юриб, ўз йўларидан қайтишга дават қилади.

Мисол: Льюис Буш (лотинамерикасидаги жамоатларни миссионерлик ҳаракатига бошлаган ҳақарат йўлбошчиси) ва унга эргашувчилар бутун Лотин Америкасини айланиб чиқиб, КОМИБАМ (аббревиатура, ”Ибрей-америка миссионерлик ҳаракатини билдиради) миссионерлик ҳаракатининг ниятини барчага билдирдилар. Ҳамма жойда уларнинг

чақириқлари янграрди:”Лотин Америкаси — миссионерликдан бошлаб ҳосил йиғишгача!“ Ана шу даврларда Лотин Америкаси иқтисодий қийинчиликни бошидан ўтказётган эди, кўплар ана шундай иқтисодий қийинчиликда бошқа жойларга миссионерларни юборишни тасаввур ҳам қила олмасдилар. Льюис танаси қари, лекин имони —тирик бўлган Иброҳим мисолидан фойдаланди. Айнан имон орқали у вада берилган ўғилга эга бўлди. У иқтисодий чорасизликни Иброҳимнинг кучсизлиги билан таққослади:”Лотин Америкасида пул йўқ— лекин ИМОН БОР!“ Жамоатлар бирин кетин миссионерлик чақириғини қабул қила бошладилар ва 1987 йил КОМИБАМ таркибида минглаб миссионерлар, имон билан бошқа жамоатларга хизматга юборилдилар, Худо эса уларнинг иқтисодий томонини ҳал қилди!

Хаворий Бутрус Ҳосил байрамида қилган ваъзиде эътиборини ибронийларнинг умид ва орзуларига қаратиб буни ажойиб тарзда намоён қилди. У Каломдан Иоил пайғамбарнинг сўзларини келтирди. Унинг бу сўзлари одамларда яна Худо Ўз Руҳини юбориб, пайғамбарлар орқали гапиришини кўриш истагини туғдирди. Лекин уларни ҳайрон қолдириб, келажакда бирор пайғамбар Руҳнинг келишини вада бериш ўрнига, Иоил пайғамбарнинг сўзларини, уларнинг ўз ўғил-қизлари орқали Руҳ келишини айтди! Булардан кейин руҳий кўзғалиш бошланиши керак эди (Хав,2), лекин, албатта бу ҳаракатга қарши бўлганлар ҳам бор эди. *Ҳамма жойда жамоат ташкил қилиш ҳаракати одамлар юрагида улар орқали Худо ишлаб, мамлакат бўйлаб Хушхабарни етказиб, жамоатлар ташкил қилиб бориш ҳоҳишини туғдира оладиган йўлбошчиларга муҳтож.*

Мисол: Немет Сандор — ”Имон жамоати“ даги уй гуруҳлари билан ишлаш ва Венгрияда жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатининг асосий йўлбошчиларидан бири. Унинг йўналишидаги баъзи бир қарама-қаршиликларга қарамасдан, ўз ваъзлари билан у мамлакатдаги бўлаётган воқеаларни гапириб, уларни Хушхабар билан боғлаб кўплаб венгерларни қалбига йўл очган. Шундай мисолардан бири Будапештдаги Маргит кўпригида содир бўлган отишмадир. Кейинги якшанба кунидек у куч ишлатиш ҳеч қачон Масихийликка тўғри келмаслигини ўз ваъзиде айтиб ўтади. Бундан ташқари Венгриядаги антисемитизмни қанчалик миллатни емириб бораётганини кўрсатиб, уни қоралади. У қандай қилиб қарор қилишда имонлиларнинг таъсир қилиши мумкинлигини тушунтириб берди. У мамлакатда бўлаётган воқеаларни одамларнинг фикрларини, саволларини, Худонинг иродаси ва ҳоҳишига, Хушхабарнинг халқ орасида тарқалишига боғлайди.

Павлус ҳаракат қилишга тайёр лидер эди. У ҳали Масих Исми тарғиб қилинмаган жойларда Хушхабарни тарғиб қилишга тайёр эди (Рим.15:20-21). Қийинчиликларга, қувғинларга (2Кор.11:23-27), тақибларга қарамасдан у бошқалар учун намуна эди ва жамоатлар ташкил қиларди! Бошқа имонлилар унинг йўлидан борардилар (2Тим.2:3). Кўриниб турса ҳам эслатиб ўтишимиз керак, *жамоатлар ташкил қилиш ҳаракати ўз гуруҳини жамоатлар ташкил қилишга бошлай оладиган лидерларга муҳтож!*

Мисол: охириги 30 йил ичидаги энг самарали жамоат ташкил қилиш ҳаракати Бразилиядаги “Assembly of God” (Худонинг йиғилиши) деб аталган ҳаракатдир. Унинг аъзолари 16 миллионгача етди, бу аҳолининг 10 фоизини ташкил қилади! Улар қаердаки португал тилида гаплашадиганлар бўлса, ўша ерда юрардилар, шаҳарларда, қишлоқларда, маҳаллаларда, ”ёввойи“ жойларда, ҳамма жойда жамоатлар ташкил қиладилар. Асосий этибор камбағаллар орасида ишлашга қаратилган. Албанияда ишлайдиган миссионерлардан бири шундай деган эди: ”Биз жамоатлар ташкил қиламиз. Янги жамоат ташкил бўлганидан кейин, улар ҳам тезгина бошқа янги жамоат ташкил қилишни бошлайдилар“. Улар гуруҳ бўлиб ҳаракат қиладилар ва кўрқмасдан Хушхабарни тағиб қиладилар. Уларнинг осон бўлмаган меҳнатлари, мамлакат аҳолиси беташвиш, тартибсиз ҳаётга кўникиб қолган бўлишига қарамай, жамоатларда кучли тартиб, интизом бўлса ҳам, 1500000 уй гуруҳларини ташкил қилишга олиб келди. Улар қийинчиликларга қарамасдан, ҳар қандай тўсиқларни енгиб Хушхабар етказиш, ибодат ва жамоатлар ташкил қилишда давом этмоқдалар.

Барнаба ҳатто имонлилар орасида унчалик ҳурмат, ишончга эга бўлмаган одамлар билан ишлашдан кўрқмайдиган йўлбошчи эди. Павлуснинг имонга келганига кўпчилик ишонмаса ҳам, у уни қабул қилди ва қўллаб-қувватлади (Хав.9:26-27). Павлус Тарсда бир ўзи бўлган вақтда, Барнаба уни Антиохияга олиб келди ва шогирлик хизматини ишониб топширди(Хав.11:25-26). Айнан Антиохиядан Павлуснинг худди хаворий каби жамоатлар ташкил қилиш хизмати бошланди.

Барнаба биринчи саёҳатларидаги самарасизликдан кейин, ўзлари билан Маркни олишга рози бўлмаган Павлуснинг қаршилигига дуч келди. Барнаба Маркни хизматга қайтишига имкон бериш учун Павлусдан ажралди (Ҳав.15:36-39). Вақтлар ўтиб Марк фақатгина Барнаба томонидан тан олинбигина қолмасдан, Бутрусга ўғил бўлди ва ҳатто Хушхабар ёзди! (2Тим.4:11; Кол.4:10; 1Бутрус 5:13).

Мисол: улуғ хизматчилардан бири бўлган Жо. Кристи Уилсон фақатгина 1500 йилдан кейин, биринчи бўлиб Афғонистанда жамоат ташкил қилибгина қолмасдан, кўплаб чўпонларни, миссионерларни ўз мамлакатларида ва бошқа мамлакатларда хизмат қилишга руҳлантира олган. Ҳозирги даврда унинг ўзи ҳеч қандай ташкилотга йўлбошчилик қилмайди. Дунёдаги энг катта миссионерлик ташкилотларидан бирига раҳбарлик қилаётган Билл Брайт айтган эди, доктор Уилсон у учратган одамлар ичида энг Художўй бўлиб, унга жуда кучли таъсир қилган эди. Уилдон ҳар куни юзлаб одамлар учун ибодат қилади, уларнинг иномланини Худо Ўз йўлида ишлата олиши учун барча имкониятларини ишлатади. У одамларга худди чўпон, профессор, миссионер, дўст ва дардкаш ҳамдард каби ёрдам беради, бошқалар унга эътибор бермасидан олдиноқ, Худога хизматни бошлашга ҳаммани чақиради. Кўпинча ҳеч ким қўллаб-қувватламаётган, лекин Масихга хизмат қилаётган, Худо у орқали ишлаётган, бирор киши ҳақида у очикчасига гапиради.

Одам қўлидаги ёнаётган оловини камайтирмасдан туриб, бошқани оловини ёнишига ёрдам бериши мумкин. Бошқаларни ўз орқасидан эргаштириб бора оладиган йўлбошчини оловини ёқиш учун, фақатгина озгина учкун етарли ва у узоқдан кўриш мумкин бўлган оловга айланади. Шунга ўхшаб янги йўлбошчиларни тайёрлаш, ”тарбиялаш“, хизматнинг ўсиб боришига сабаб бўлади. Ҳаворийлар 19:1-10да Павлус Эфесдаги ўз хизмати вақтида, фақатгина 12 кишидан иборат гуруҳдан бошлаб, қандай қилиб янги йўлбошчиларни тайёрлагани ҳақида айтилади. Унинг ўзи шаҳарда қолди, лекин шогирдлари эса бутун Кичик Асия бўйлаб Хушхабарни тарғиб қилдилар! Ҳав.20:17-38да у бу одамлар билан қандай қилиб ишлаганлиги ҳақида ўқиймиз. Ана шу учкунларни Павлус ёққан! *Жамоатлар ташкил қилиш ҳаракати, келажакда ҳаракатнинг ривожланишини ва тарқалишини кўллайдиган йўлбошчиларга муҳтож.*

Хизмат йўлбошчилари, урф-одатлар ҳақиқатни тўсиб кўя бошлаганда, уни одамларга эслатиб туриш жавобгарлигини олганлар. Бутрус, Барнаба ва Павлус мажусийлар ва ибронийлар қонунлари ҳақида гапирганларида, улар бошқа йўлбошчиларни виждон софлигига ва аҳлоқ нормаларига қарашга ундаганлар. Улар ҳаворийларга ва жамоат йўлбошчилари оқсоқолларга, Худо суннатсиз мажусийларни Масихга имонга олиб келишда уларни қандай қилиб ишлатганлиги ҳақида сўзлаб берганлар. Ана шуларга асосланиб, ҳаворийларни ва оқсоқолларни (Ҳав.15:6-7,23) имонга келган мажусийларни қадимги Аҳд қонунларини бажаришдан озод қилишга кўндирганлар.

Барча жойда жамоатлар ташкил қилиш ҳаракати, ҳали бу ҳаракатни тан олишни ҳоҳламаган йўлбошчиларга буни тушинтира оладиган ва уларни шу ҳаракатга қўша оладиган лидерларга муҳтож.

Мисол: „*Calvary Chapel*“ (Голгофа минораси) жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатининг асосчиси Чак Смит 1960 йилда айни хипплар (қабила номи) ҳаракати авжига чиққан даврда Калифорниядаги маҳаллий жамоатда чўпон эди. Кўплаб хипплар Хушхабарга қизиқа бошладилар. Жамоат биноси яқиндагина ремонтдан чиққан бўлиб, полига янги гиламлар солинган эди. Хипплар эса кўпинча ювиқсиз ва яланг оёқ жамоатга келишар ва бу билан гиламларни кир қилишар эди. Ана шу даврда Америка Қўшма Штатларида жамоатга энг тоза кийим кийиб, озода ҳолда бориш русум бўлган эди. Шунда жамоат аъзолари орасида балки хиппларни тоза кийиниб, ювиниб жамоатга келишга мажбур қилишимиз керакдир деган фикр пайдо бўлди. Аммо чўпон Чак жамоат раҳбарларини Худо хиппларни шундайлигича ҳам севади, қўйинглар улар жамоатга қатнаб Хушхабарни эшитишда давом этсинлар деб ишонтирди. Шундай қилиб кўплаб хипплар Исо Масихга имон келтирдилар ва мана 30 йил давомида, *Calvary Chapel* ҳаракати юзлаб жамоатларни ташкил қилди. Ана шу хиппларнинг баъзилари чўпон бўлдилари, баъзилари эса якшанба кунлари ҳатто галстук тақиб келадилар!

3 белги: Ҳаракат кучайиб боради

Ҳаракат бошланганидан кейин, унга янги-янги одамлар келиб қўшилади ва унинг турли йўналишларида қатнашадилар. Шундай одамлар сони ўсиб боради ва бу билан ҳаракатга

содиқликнинг ҳам турли даражалари пайдо бўлади. Жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатининг умумий мақсади — *бутун ер юзини Хушхабарни тарғиб қилувчи жамоатлар билан тўлдиришдир!* Бу дегани ҳаракатнинг яна турли йўналишларида иштирок этадиган яна кўплаб одамлар жалб қилиниши керак. Яна кўплаб одамлар ўзларини жамоатлар ташкил қилишга бағишлайдилар. Яна бошқа кўплар эса турли усулларда, мусиқа, тарғибот, тадқиқот ва бошқа йўналишларда ёрдам берадилар. Шундай қилиб кўплаб одамлар жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатида қатнашадилар ва ана шу хизматлар учун ибодат қиладилар.

Мисол: Руминяда ибодат ҳаракатининг биринчи белгилари кўринмоқда. Альба Юлиядаги учта аёл бир-бирлари ва эрлари учун ибодат қилишни бошладилар. Кейин улар ўз жамоатлари учун, вилоятлари учун, мамлакатлари ва кўплаб янги жамоатлар ташкил бўлиши учун ибодат қила бошладилар. Ибодат қилаётганларнинг сони ўсиб борди ва эндиликда улар ўз ичига 150та аёлни олган 30 та гуруҳлардан иборат. Бу ҳаракат Будапештда ибодат китобчаси нашр қилинган жойда ҳам тарқалиб борди, китобчадан эса яна бошқа жойларда ҳам фойдаланилди. Сибуда эса ана шунинг оқибатида икки турли мазҳабга эга жамоатлар биргаликда ибодат қила бошладилар. Ключида эса ҳар ойда ҳамма имонлилар учун очиқ бўлган аёллардан иборат ибодат йиғилишлари бўлиб туради ва у ерга кўпинча имонсиз аёллар ҳам келадилар ва у ерда имон топадилар.

Ибодат орқали Худо билан муносабатимиз мустаҳкамланади ва айнан шу нарса бизни Ҳаёт берувчи ва барча имонлиларни йўналтирадиган Зот билан бирлаштиради. Унинг Руҳи ҳаракатининг кўринишларидан бири — имонлилар ибодат орқали У билан алоқада бўлиш учун биргаликда йиғила бошлаганларидадир. Аввалига кичик гуруҳлар, кейин эса бора-бора кўпайиб бориб Руҳнинг ҳаракати бутун мамлакатни эгаллаб олгунча давом этаверади.

Мисол: Кореяда Хушхабар шаҳарларда, айниқса Сеулда кучли таъсир қилди. Бу ҳаракатнинг жуда бир ажралиб турган томони ҳар бир жамоатнинг кўплаб ғорлардан иборат ўз „ибодат тоғи“ бор эди. Бутун 24 соат давомида кўплаб имонлилар ўз мамлакатлари, бошқа мамлакатлар, ўз жамоатлари хизмати учун ибодат қилгани ўша ғорларда йиғилиб турадилар. Агар Кореялик ҳақиқий имонлиларни учратсангиз, улар сиздан Худо билан муносабатда бўлиш учун вақтингиз борми деб сўрасалар ҳайрон бўлманг. Уларда бу одатда соат эрталабки 5 ва 6 оралиғида бўлиб ўтади. Айтганча, сиз уларга нима деб жавоб берган бўлардингиз?

Ҳар қандай ҳаракатнинг ажралиб турадиган томони — бу *нима учун* унга яна кўплаб одамлар қўшилиб бораётганининг сабабидадир. Одамларда эътиқод бор, ғояга улар эътиқод қилганларидан кейин, унга улар содиқ қолиб бунга бошқаларни ҳам ишонтирадилар ва бошқаларни ҳаракатга бошлайдилар. Агар одамлар Худо улар орқали амал қилишига ишонсалар, улар янги жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатида иштирок этадилар.

Мисол : “Deeper life”(Мазмунли ҳаёт) ҳаракати ана шу даврда Нигериядаги университетлардан бирида профессор бўлиб ишлаган Вильм Кмуе ташкил қилган Каломни ўрганиш гуруҳидан бошланган. У уч мингта уй гуруҳларигача ўсди, чунки ана шу гуруҳда одамлар Каломни ўрганиш орқали ичларида Худонинг ҳузурини ҳис этардилар. Бу ҳаракат тез ўсиб боришига қарамасдан, Калом принципларига содиқ қолган ва уй гуруҳларида хизмат орқали янгидан янги лидерларни тайёрлашга кўп эътибор берадилар.

4 белги: Ҳаракат умумий йўналишни белгилайди

Ҳар бир одам ҳаракатга қўшилади ва унга ёрдам беришни бошлайди! Ҳар бир ҳаракатнинг бошланишида фақатгина махсус тайёрланган тажрибали раҳбарларгина эмас, балки оддий имонлилар ҳам қатнашадилар. Улар ўзлари орқали Худо амал қилмоқчи эканлигини била бошлайдилар. Шундай қилиб ҳаракат Масиҳийликнинг ҳамма даражадаги имонлиларини ўз ичига олади. Хизматга садоқатли лидерлар пайдо бўладилар. Одамлар олдинлари бу ишни фақатгина тажрибали одамлар қиладилар деб ўйлаган бўлсалар ҳам, энди улар Худога ҳар тури йўллари билан хизмат қила бошлайдилар. Мисол учун ваъзни фақатгина семинарияларни яқунлаган тажрибали профессорларгина эмас, балки Худо ана шу иноми беган оддий жамоат аъзоси ҳам қила олади.

Мисол: Бразилияда Assembly of God деб аталган жамоатлардан бирини ташкил қилган чўпондан сиз қайси семинарияни яқунлагансиз деб сўрашган. Бу йўналишдаги жамоат раҳбарлари орасида расмий таълим олганлар камдан кам, шунинг учун улар бу саволдан ҳайрон бўлдилар. Охир оқибат у „ Мен кўча семинариясини тамомлаганман!“ деб жавоб берди.

Жамоатлар ташкил қилиш ҳаракати лидерларга муҳтож, Assembly of God раҳбарияти амалий тажрибада буни ўрганганлар.

Кейин нима бўлади? Хушxabар етказиш хизматида яна кўплаб одамлар қатнаша бошлаганларидан кейин, улар энди бу хизматда бошқалар ҳам иштирок эта олишига имкон берадиган, самарали усулларни билиб борадилар. Мисол учун хизматчилар орасида одамлар эшитганда уларни Масихга олиб келишга ёрдам берадиган бирорта кўшиқ жуда оммабоп бўлиб кетиши мумкин. Жамоатлар ташкил қилишда яна бошқа йўналишлар учун уй гуруҳлари жуда кўл келиши мумкин.

Мисол: „Худонинг Қўшини“ деб номланган Руминиядаги православ Жамоатининг уй гуруҳлари 1930 йилдан 1950 йилгача жуда ҳам оммавийлашиб кучли ўсишга эришди. Бунга сабаб ўша вақтларда бошқа жамоатлар чет эл кўшиқларини таржима қилиб куйлашганда, улар эса румин тупроғида пайдо бўлган кўшиқларни куйладилар. Руминияда ҳозиргача имонлилар ана шу кўшиқларни куйлаб келмоқдалар. Британиянинг “Icthus” деб номланган уй гуруҳи „Масих учун марш“ (Марш Исуса) ни жаҳонга танитдилар ва бизга „Порла Масих“ деган кўшиқни тақдим қилдилар.

5 белги: Ҳаракат инсон бошқаруви остида эмас

Кенг оммавий ҳаракат бошланганда ҳеч бир одам ёки ташкилот уни бошқаришга қодир эмас. Уни бир одам бошқара олмайдиган даражада катта бўлиб кетади. Ҳаракат раҳбарлари эса ҳамжиҳатлик билан уни йўналтириб туришлари мумкин. Албатта жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатида қатнашаётган ҳар турли мазҳабларга тегишли имонлилар бирлашадилар ва битта янги мазҳаб ташкил қиладилар деган умидга бориш ҳам нотўғри. Уларни бирлашишларига қаршилик қилаётган тўсиқлар жуда юқори. *Лекин бошқа-бошқа ташкилот бўлиб қолиш билан бирга умумий мақсад, барчага Хушxabарни етказиш ва жамоатлар ташкил қилиш мақсади йўлида ҳаракатларни бирлаштиришлари мумкин!* Ҳаракатда айнан шу нарса амалга ошади.

Турли мазҳаб раҳбарларига улар қайси мазҳабга тегишли бўлишидан қатий назар кучларни бирлаштириб ўз мамалакатларида Каломга асосланган кўплаб жамоатлар ташкил қилишнинг имкони бор. Шу усул билан ҳаракатни бир одам бошқармайди, лекин умумий мақсад йўлида ҳамма кучлар ишлайди ва — барча жойда жамоатлар ташкил қилинади.

Мисол: Бразилиядаги асосий мазҳаб раҳбарларининг йиғилишида „Худонинг Қўшини“ президенти Жўз Велингтон „Биродарларнинг иноқ бўлиб яшаши мана қандай яхши ва қандай соз!“ деб 132 забур саносини ўқиди. Ана шу йиғилиш Бразилиядаги мазҳаблар аро раҳбарлар иттифоқини вужудга келишига сабаб бўлди.

Рухий ҳаракат доимо кутилмаган ҳодисаларга бой. Динамика — унинг табиатини ажралмас қисми. Худонинг ҳаркатида иштирок этиш ўзида ноаниқликни мужассамлаган. Биз кўпинча тартибсизликлар орасида нимани бошқара олсак ўшани қилиб, қолганини эса Худога топшириб натижаларга эришамиз. Ҳеч қачон пул етадимиз, Худо бизга эшикни очадими, бошқалар бизга эргашадиларми ёки режаларимиз 100 фоиз Худонинг иродасига тўғри келадими йўқми билмасдан туриб, биз имон билан Унинг иноми ва севгисига таяниб ҳаракат қиламиз.

Бўлаётган ҳодиса Худоданми йўқми билишнинг битта яхши йўли куйидаги саволга жавоб: „Одам мана шу ҳамма нарсани бошқара оладими?“ Биз одамлар жуда чегараланганмиз. Худонинг ҳаракати инсон даражасидан ошиши керак. Инсон бошқа одамнинг юрагини юмшата оладими? Одам бошқанинг гуноҳини фош қила оладими? Бу фақатгина Муқаддас Рух кўлида. Инсонлар дастурлари, режалари Худо ҳаракатининг йўқлигини кўрсатади. *Фақатгина Худо қатнашганда самарали бўладиган ҳаракатда қатнашинг. Сиз тўғри амал қилганингиздагина натижалар берадиганлардан эҳтиёт бўлинг.*

6 белги: Ҳаракат одамларни ва ташкилотларни жалб қилади

Жамоатлар ташкил қилиш ҳаракати кучайиб боргани сари ўз шаклига эга бўлиб боради ва имонлиларнинг ҳамма даражадагиларини жамоатлар ташкил қилишга жалб қилади. Маҳаллий жамоатлар, мазҳаб раҳбарлари, Масихий ташкилотлар ва ҳатто мактаблар жамоат ташкил қилиш ҳаракатида иштирок этишнинг йўлини қидира бошлайдилар. Базан уларга ёрдам сифатида яна қўшимча ташкилотлар ташкил топади. Ҳаракатни ривожлантириш учун оммавий

аҳборот билан муносабатга эга шакллар пайдо бўлади. Янги одамлар ва ташкилотлар жалб қилинганда қуйидагилар содир бўлади:

- Мавжуд бўлган раҳбарлар, мисол учун чўпонлар, мазҳаб раҳбарлари ва бошқалар жамоат ташкил қилиш ҳаракати Худонинг иродаси бўйича эканлигини кўрсалар, улар ўзлари раҳбарлик қилаётганларга ана шу ҳаракатда қатнашаётганларни қўллаб қувватлашга ва ҳатто унда иштирок этишга чорлайдилар.

Мисол: Бутун миллатни имонга олиб келиш хизмати 1973 йили Филиппиндаги барча жамоат раҳбарларини биргаликда ибодат қилиш ва келажак ҳаракатларни режалаштириш учун йиғилиш ўтказди. Ҳар бир мазҳаб ўз олдига 2003 йилни режалаштириб, умумий 50000 та янги жамоатлар ташкил қилиш учун мақсад қўйди. Худо уларнинг имонини ва кучларни бирлаштиришга бўлган ҳоҳишларини кўрди ва бугунги кунда улар ўз мақсадларига ишонч билан яқинлашмоқдалар.

- Авваллари пасив бўлган имонлилар жамоатлар ташкил қилиш ҳаракати Худодан эканлигини кўрганларидан кейин, унга ибодатда, моддий ёрдам орқали ва ҳатто хизматда шахсий иштирок этишлари билан қатнаша бошлайдилар!
- Одамларни аниқ хизматга тайёрлаш пайдо бўла бошлайди, бу эса келажакда семинарияларни, мактабларни очилишига йўл очади!

Мисол: Барча жойда жамоатлар ташкил қилиш Уюшмаси собиқ социалистик мамлакатларда хизмат қилиш учун маҳаллий жамоатларни ва миссияларни бирлаштирган. Уюшма Россияда „Руҳий уйғониш“ яни „250- Дастур“ деб аталган дастурда иштирок этмоқда. Бу дастурнинг мақсади бутун Россия худудиди ва барча собиқ СССР мамлакатларида ҳам миссионерлик марказларини ташкил этиш. Ана шу марказлар орқали вилоятларда, жойларда янги жамоатлар ташкил этиш режалаштирилган. Бу йўлдаги самарали меҳнат учун жамоат ташкил қилувчиларни тайёрлаш керак. Уюшма иттифоқ билан биргаликда жамоат ташкил қилувчиларни тайёрлаш ва таълим бериш материалларини тайёрлашда ёрдам беряпти, мана шу Қўлланмани ҳам ўз ичига олган.

- Матбуотдан, оммавий аҳборот тарқатиш воситаларидан ҳаракатнинг асосий мақсади ҳақида таълим бериш, руҳлантириш учун фойдаланиш мумкин. Бу турли гуруҳ одамларини бир йўлга йўналтириш учун жуда муҳим восита. Адабиётлардан фойдаланиш одамларда ҳаракат ҳақида тўлиқроқ тушунчага эга бўлишларида ва жиддийроқ муносабатда бўлишлари учун ёрдам беради. Бу маълумотлар орқали ҳаракат раҳбарлари етиб бора олмайдиган жойларгача кириб бориш мумкин. Янги Аҳд мактублари — жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатида фойдаланилган ажойиб адабиёт намуналаридир. Улар ҳали ҳам ибратли ва бутун дунё бўйлаб жамоатлар ташкил қилиш учун одамларни руҳлантирмоқда! Нима деб ўйлайсизлар, биринчи асрдаги имонлилар Павлуснинг мактублари Жанубий Америкада икки минг йилдан кейин ҳам одамларни руҳлантиришини тасаввур қила олганларми?!

Мисол: Лотин Америкасидаги КОМИБАМ ҳаракати ҳали жуда кичкина бўлган давридаёқ адабиёт нашр қила бошлади. Бир неча китоблар ва дунёда Масихийликнинг тарқалиши ҳақида рангли карта ҳам нашр қилинди. Бу нашрлардан кейин ҳаракатга одамлар жиддий эътибор қила бошладилар ва жамоатлар раҳбарларининг қўлаб-қувватлашига олиб келди. Бу моддий маблағни тўплашга ҳам ёрдам берди.

III. ЖАМОАТ ТАШКИЛ ҚИЛИШ ҲАРАКАТИНИ ТАШКИЛ ҚИЛИШ

A. Ишончни ва мақсадни ривожлантиринг

Сиз жамоат ташкил қилмоқчи бўлган жойингиздаги одамларга ўша жой учун Худонинг мақсадини, „Якуний мақсад“ фикрлашни маълум қилишингиз, етказишингиз керак. Уларга ҳар бир одам қандай қилиб Хушхабарни эшитиши ва маҳаллий жамоатга қатнаши мумкинлигини очиб беринг. Сизнинг ниятингиз Худонинг нияти бўлсин, шунда У мамлакат, ноҳия, вилоятда руҳий уйғониш учун ибодат қилган одамларни атрофингизга тўплайди. Ўз ниятини юқори даражада сақлаб туришнинг битта йўли ибодатда Худо билан бирга бўлишдир. Ибодат ҳаракатида иштирок этаётган одамларда Худонинг жамоатлар ташкил қилиш ҳаракати ниятини қабул қилишда унчалик қийинчилик бўлмайди. Яни улар буни Худодан деб осон қабул қиладилар.

Сизнинг мақсадингизга ҳамма ҳам қўшилмайди. Янги мақсад *баъзилар учун эски қоида, тартиблар учун хавф каби кўринади*. Улар унга қарши турадилар, бошқалар эса уни ҳақиқатлигини тан олсалар ҳам чин юракдан уни қўлламайдилар. Аммо Худонинг Ўз Жамоати учун Режасини кутиб турган юраклар ҳам бор ва улар сизга қўшиладилар. Баъзилар эса бу мақсадни қўллайдилар, аммо Худо уларни чақирган бошқа ишни қилишда давом этадилар.

Б. Одамларни тайёрланг

Жамоатлар ташкил қилиш ҳаракати ишончга ва имонга тўлган одамлар барча жойда Хушxabарни жамоатлар ташкил қилиш орқали тарқатишини талаб қилади. Шундай одамларнинг пайдо бўлиши ҳаракатда иштирок этаётган одамлар орасида биродарлик муносабатларини ва бир мақсад сари интилган одамлар гуруҳини ташкил топишига сабаб бўлади. Мақсадга эга бўлган одамларни қўллаб қувватласак, бу бирор дастурни мажбуран бажаргандан кўра, хушxabарни анча осон тарқалишига ёрдам беради.

Лекин бу дастур ва режалар зарурлигини рад қилмайди. Мақсад албаттга қўйилиши ва унга етишиш учун ҳаракат қилиш керак. Аммо бу Худо томонидан чақирилган, мақсадга эга одамларнинг хизматини амалга ошириш учун қурол ҳалос (Кол.4:17; 2Тим.4:5). Хушxabар Худонинг мақсадини амалга оширишга иштиёқманд одамлар орқали тезроқ ёйилмайдими, нима деб ўйлайсиз?

Ҳаракатни ташкил қилиш иши қуйидагиларни талаб қилади:

- Раҳбарлик қилишдан кўра, ибрат бўлиш.
- Бошқаришдан кўра, кўпроқ ўргатиш.
- Одамлардан талаб қилгандан кўра, уларга бериш.
- Уларни мажбур қилишдан кўра, кўпроқ қизиқтириш.
- Танқид қилгандан кўра, кўпроқ далда бериш.
- Буюргандан кўра, кўпроқ ишонтириш.
- Лекция (ваъз) ўқигандан кўра, уларни тайёрлаш.

Мисол: *Барча жойда жамоатлар ташкил қилиш Уюшмаси* Фарбий Европа ва Марказий Осиёдаги собиқ СССР мамлакатларида жамоатлар ташкил қилувчиларни тайёрлашни ўз вазифаси деб билади. Уюшманинг ва „*Рухий Уйғониш*“ *иттифоқининг* ходимларини ўзлари жамоатлар ташкил қилмайдилар, лекин уларнинг ишлари, миссионерларни тайёрлашлари орқали 2000 дан ортиқ янги жамоатлар ташкил бўлди! Балиқ бериш ўрнига, улар тайёрлаган материаллар, ўқув машғулот дастурлари миссионерларга, ўқитувчиларга, одамларга ўзлари балиқ овлашни ўрганиб олишларида ёрдам бермоқда.

В. Одамлар орасидаги алоқа

Жамоатлар ташкил қилиш ҳаракати барча бошқалар каби аъзоларнинг ўзаро муносабатига боғлиқ. Бунга ҳар бир қатнашчининг ҳаракат йўналиши, умумий мақсадни ривожланиши, унга атрофдагиларнинг муносабати боғлиқ. Бу ўз навбатида нашрлардан, оммавий ахборот воситаларидан фойдаланишни талаб қилади. Яна йиғилишларга ва бошқа маросимларга одамларни тўплаш ҳам зарур.

Нашрлар ва оммавий ахборот воситалари ҳаракатнинг ривожланишини ва танилишини тезлаштиради. Ҳамма материаллар жуда яхши сифатли тайёрланиши керак. Уларнинг нархлари одамлар учун имконли ва керакли миқдорда бўлсин. Улар ўқувчилар учун тушунишга осон бўлсин.

Ҳаракат раҳбарлари яқин алоқада иш олиб боришлари керак. Ҳаракатнинг кучини сақлаб туриш учун тез-тез одамларни бирга йиғиб — семинарлар, конференциялар ва ҳ.к.лар ташкил этиш зарур. Катта йиғилишлар съезд каби одамларни ишга руҳлантиради. Кичик усулдаги йиғилишлар эса раҳбариятга ҳаракат йўналишини кўра олишга, муаммоларни ҳал қилишга ёрдам беради.

Мисол: „Эраимизга 2000 йил ва кейин.“ — бу ҳаракат бутун дунёдаги масиҳий раҳбарларга биргаликда яхшироқ ҳаракат қилишга ёрдам беради. Улар Хушxabарни тарқатиш учун режаларда, мақсадда, орзуда бирлашадилар. Улар конференцияларда, консултацияларда учрашадилар. Бу орқали бошқа ҳаракатлар ҳам дунёга Исо Масиҳ ҳақида гувоҳлик бериш учун бирлашадилар.

Хеч нарса бир фикр билан бирлашган раҳбарлар тўла зал каби руҳлантира олмайди. Бундай лидерлар йиғилиши, Худога таяниб бошланган ҳаракатга жуда кучли таъсир ўтказа олади.

Г. Ҳамкорликни йўлга қўйинг

Турли хил аъзолардан иборат, битта мақсадга эга, айниқса барча жойда жамоат ташкил қилиш ҳаракати биргаликда хизмат қилишга келишсалар ва бунга фақатгина янги одамларгина эмас, балки ташкилотлар ҳам қўшилса, бундай ҳаракат жуда катта тезлик олади. Баъзан бундай ҳамкорлик муносабатларни осонлаштириш учун янги ташкилотлар пайдо бўлишига олиб келади. Барча жойда жамоат ташкил қилиш Уюшмаси ана шунга мисол бўла олади.

САВОЛЛАР

- Сиз ҳозир жамоат ташкил қилиш учун хизмат қилаётган жойингизда Худо қайси йўл билан ҳаракат қилмоқда? Одамларнинг юрагида Худонинг кучини қандай қилиб руҳлантира оласиз?
- Сиз қайси ҳаракат раҳбариятига тегишлисиз?
- Сиз бошқаларга жамоат ташкил қилиш ҳаракати пайдо бўлиши учун қандай қилиб ёрдам бера оласиз?
- Жамоатлар ташкил қилиш ҳаракати тезлашиши учун қандай адабиёт зарур?
- Сизнинг вилоятингизда ёки мамлакатингизда қандай қилиб жамоатлар ташкил қилиш ҳаракати конференциясини ёки йиғилишини ўтказиш имкони бор?

ТОПШИРИҚ

- Барча жойда жамоат ташкил қилиш мақсадини тарқатиш йўлини топинг. Сизни ўраб турган одамлар орасида у тарқалиши учун бирор аниқ ҳаракат, ваъзми, хатми, нимадир қилинг.
- Ана шундай мақсадга эга одамлар билан кўпроқ алоқада бўлинг. Барча жойда жамоат ташкил қилиш мақсадига эга одамлар гуруҳи билан учрашиб туринг.
- Шахсий танишларингиздан ташқарига бу мақсадни бериш йўлини ўйланг. Сизсиз сизнинг мақсадингиз ҳақида сўзлаб берадиган бирор нарса қилинг — видеога запис, газета, китобча ...
- Барча жойда жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатини ташкил этишда сиз билан ҳамкорлик қиладиган гуруҳларни, ташкилотларни топинг.

2 Қисм: Жамоат

Жамоат**1 Дарс****Ўсаётган
жамоатларнинг сифати****Дарс мақсади:**

Бу дарснинг мақсади—иштирокчиларга жамоатнинг ўсиши учун қандай сифатлар зарурлигини тушунтириб беришдир. Бунда қандай қилиб янги одамларни жамоатга жалб қилиш, уларни қўшиш, янги жамоат асосида хизматга тайёрлаш ва қўйиш ҳам кўрсатилади.

Кутилган натижалар:

- Бу қўлланмани ўрганиб чиққандан кейин, ҳар бир иштирокчи:
- Қандай қилиб турлича жамоат сифатлари унинг ўсишига салбий ёки ижобий таъсир кўрсатишини тушуниши керак;
- Одамларга хушхабар тарқатаётган, имонлиларни хизматга тайёрлаётган кичик гуруҳларда иштирок этишлари керак;

Дарс режаси:

- I. Ўсаётган жамоат қандай?
- II. Соғлом тана ўсади!
- III. Жамоатнинг ўсиш механизми;
- IV. Ўсиш учун керак бўладиган шароитлар;

Илова:

1А Жамоат ўсишини баҳолаш ва бошқариш.

Ўқитувчилар учун тавсиянома:

Жамоат ўсиши учун янги жамоатлар ҳам, эски жамоатлар ҳам ҳаракат қилиши кераклигини таъкидланг. Бу дарсда берилган баъзи сифатлар бошқаларига қараганда самаралироқ бўлиши мумкин, шунинг учун ҳар бир қатнашчи ўз жойига қараб жамоатининг ўсишига кўпроқ мос келадиган ва фойдали бўлган йўналишни танлаши мумкин.

I. ЎСАЁГАН ЖАМОАТ ҚАНДАЙ?

Исо Масих вада берди, У ўз жамоатини қуради ва буни дўзах эшиклари енга олмайди. Масихийлик тарихига қарасак У ўз вадасини бажараётганини кўрамиз. Ҳосил байрамида Қуддусдаги бир неча шогирларидан бошлаб, барча миллатлардан миллионлаб имонлилар, бутун ер шари бўйлаб ўсиб борди. Бугунги кунда ҳам жамоат қудрат билан ўсиб бормоқда, у айниқса, Осиё, Африка ва Жанубий Америкада кўринади. Баъзи мамлакатларда эса жамоатлар йўқ ҳисоби, бошқаларида эса жуда суст. Масих Жамоати жойлардаги жамоалар ҳисобининг ўсишига боғлиқлигини ҳисобга оладиган бўлсак, жамоат ташкил қилувчи жамоатнинг ўсиши ёки ўсмаслиги баъзи сабабларга боғлиқ эканлигини тушуниши керак бўлади.

Жамоат ўсишининг сифати ҳақида гапиришдан олдин, келинлар аввал бу нимани билдиришини аниқлаб оламиз:

- Сон—имонлиларнинг кўпгина миқдори ёки жойлардаги жамоа.
- Рухий—Муқаддас Китобни ўрганиш ва Худо билан муносабатни чуқурлаштириш.
- Жамият—дунё учун туз сифатида самарали ишлаш.

Кўплаб жамоатлар кундалик ҳаётларида мана шу ўсишлардан бирини ўзларида кўрса шу билан қаноатланиб қоладилар. Баъзилари эса ўзларининг яшаб қолишларидангина қаноатландилар. Бундай жамоатларда одамлар: Нима қилибди бизда ҳеч ким кутқарилмаса, лекин биз Раббимизга садоқат билан хизмат қиляпмиз-у, деб ўзларини юпатишади. Бошқалар эса сон жиҳатидан ўсиш билан шунчалик машғулки, улар учун йиғинларга қатнашиш асосий вазифа бўлиб қолади. Муқаддас Китобда буларнинг фақатгина биттаси билан чегараланиб қолинг дейилмаган. Яхши жамоат ҳар бир айтиб ўтилган йўналишларда ўсиб боради.

Бир мамлакат, ёки маданиятда қўлланган усул бошқа жойда жуда ҳам самарасиз натижа бериши мумкин. Яхши жамоат ўз жойида, ўз маданиятига тўғри келадиган усулни қўллайди. Шунда ҳам барча жамоатларга тўғри келадиган умумий баъзи сифатларни ишлаб чиқариш мумкин. Албатта ҳар доим ҳам оммавий уйғониш содир бўлавермайди. Чунки баъзи мамлакатлар Хушхабарга ўн йиллаб, ҳатто ундан кўпроқ вақтдан бери қаршилиқ қилиб келмоқдалар. Лекин одатда ўсишнинг йўқлиги жамоатдаги ёки унинг хизмат усулидаги хатоликлардан далолат беради.

II. СОҒЛОМ ТАНА ЎСАДИ!

Бу табиий ҳол, лекин жуда муҳим. Ўсимлик ва ҳайвонот дунёсида ҳам соғлом тана ўсиб, ривожланади. Ўсиш, ҳажмнинг каттариши, вазн бу одатий ҳол ҳисобланади, булар фақатгина касаллик ёки бошқа тур ҳолат, уларга тўсиқ бўладиган ҳоллардагина тўхташи мумкин. Оддийроқ қилиб айтадиган бўлсак, ҳаёт жараёни қуйидагиларни ўз ичига олади:

1. Туғилиш.
2. Ҳажмнинг каттариши.
3. Кўпайиш.
4. Ўлим.

Исо Худо Шоҳлигини ўсиб, бошқа ўсимликлардан катта бўлган, кичкинагина тариқ донига таққослаганди (Матто.13:32). Исо Масиҳнинг жамоати кўпинча Танага ўхшатилади. Ҳар бир жойдаги жамоатнинг олдида— ҳар бир аъзонинг имкониятига қараб севгида ўсиб бориш топшириғи туради (Эф. 4:2-6, 15-16). Албатта бу мисоллар жамоатнинг миқдорини ўсишини кўрсатади. Афсуски кўплаб жамоатларнинг ҳаёт жараёни қуйидагидек кўринади:

1. Туғилиш.
2. Яшаш.
3. Ўлим.

Ҳар бир жамоат ташкил қилувчи бошиданок, у қандай ҳаёт жараёнини танлашини ва биринчи қадамлардан бошлаб ўсиш ва кўпайишда жамоатда қандай шароит ҳосил қилишни диққат билан ўйлаб олиши керак.

III. ЖАМОАТНИНГ ЎСИШ ЖАРАЁНИ

Ўсаётган жамоатга қўйиладиган талаб унчалик оғир эмас, қийинчилик, уни амалга ошириш ва доимо бажаришда. Жамоат янги одамларни жалб қилиши, уларни жамоатда қолишларида ёрдам бериши ва уларни хизматга тайёрлаб, жўнатиши керак бўлади.

A. Жамоатга янги одамлар келади

Янги одмаларсиз жамоат ўсмайди. Бу жуда оддий, лекин жуда муҳим ҳол ҳисобланади. Бундай ўсиш одатда ўз-ўзидан содир бўлмайди. Бунинг учун режалаштириш ва чин қалбдан ишлаш керак бўлади. Жамоат қурувчи, унинг жамоати қаердан ва қандай қилиб янги одамларни топиб, уларни жамоатга жалб қилишини тушуниб, қарор қилиши керак бўлади. қуйида ўсаётган жамоатларга таълуқли бир неча сифатлар берилган:

1. Ўсаётган жамоат ҳалок бўлаётган одамларнинг олдида боради

Бу муҳим фактни кўпинча унча эътиборга олишмайди. Ҳатто баъзи жамоатларда имонсиз одамларнинг ўзлари уларнинг олдида келишга мажбурдирлар. Бундай тушунча жамоатларга буюрилган Буюк Амрни (Матто 28:18-20) бутунлай тескари маъносини беради. Биз 99та солиҳ қўйни қўйиб, биттагина йўқолган қўйни қидиришимиз керак (Лук.15).

Ҳар қандай овчи, ёки балиқчи балиқ, ёки овнинг ўзи унинг олдига келишини кутиб ўтириш ғирт аҳмоқлик эканлигини билади. Ов қаерда эканлигини топиб, уларга яқинлашиш эса овчилардан жуда катта билим ва куч талаб қилади. “Одам овчилари” ҳам худди шундай ҳолатдалар.

Аввалида жамоат одамлар олдига борган эди, Маъбадга, синагогага, бозорларга, уйдан уйга. Исо солиқчилар, фоҳишалар ва бошқа ҳар турли гуноҳкорлар деб аталган одамларнинг зиёфатларига бориб қатнашган эди. Афсуски „солиҳ“ одамлар буни тушунишмасди. Диндор одамлар эса Исо „гуноҳкорлар билан еб-ичаётгани“ учун Унга қарши чиқишди (Лук 5:30-32). Исо айнан шундай қилганини рад этмади. Бундан ташқари Унинг мақсади йўқолганни топиш эканлигини билдирди. Кўзичоқ ботқоқда йўқолиб қолганда, севувчи чўпон ботқоққа бўялиб, яланг оёқ, уни топмагунча излашдан уялмайди.

Қаерга бориш, қаёққа юриш ёки юрмасликни билиш донолик ва тажриба талаб қилади. Лекин Исонинг хизмати кўрсатадики, йўқолганни у қаерда бўлишидан қатъий назар, ҳатто „солиҳлар“ норозилигига сабаб бўлса ҳам излаш муҳимдир. Биз муносабатларимизда тенгликка эришишга ҳаракат қилишимиз ва имонсизлар бор жойда уларга хизмат кўрсатиш имкониятини ҳам йўқотмаслигимиз керак бўлади.

Ўсаётган жамоатлар имонсизларни излашда ва улар билан муносабатда бўлиш учун ижодий усулларни ишлатадилар. Уларга қуйидагилар киради:

Уй гуруҳлар. Кўплаб имонсизлар жамоатларга боришмайди, лекин дўстининг уйига, қайсики алоҳида саволлар беришнинг иложи бор жойга бажону-дил меҳмон бўлиб келишлари мумкин. Бундай уй гуруҳлари ҳеч ҳам жамоатдаги муносабат маросимини кўчириб олиб бажаришлари керак эмас. У ерда дўстона, эркин ҳолат бўлса яхши. Гуруҳнинг мақсади имонга келтириш ҳақидаги ваъзни эшитиш эмас, балки Худо Сўзининг ҳақиқатлигини мунозара қилиш.

Имонсизлар қатнашадиган оммавий маросим. Имонсизлар футболга, бозорга, чўмилишга, туғилган кунларга, тўй-маракаларга ва ҳакозоларга борадилар. Ҳар қандай маросим имонсиз билан танишиш ва дўстлашиш имкониятига айланиши мумкин.

2. Ўсаётган жамоатлар табиий муносабатларни ишлатадилар ва излайдилар

Кўплаб одамлар бирор танишининг таъсири остида Исога келади. Шунинг учун ҳам ҳар бир Масихий имонсизлар билан оҳир оқибат Хушхабарни бўлишиш имконини берадиган муносабатда бўлиши керак. Агар ҳар бир жамоат аъзоси бир йилда бир одам билан шундай муносабатда бўлиб, уни Масихга олиб келганида борми, жамоат бир йилда икки баробар кўпайган бўлар эди. Одатда биз имонлилар билан муносабатни яхшилаб борамиз, дўстлар давраси ўзгариб боради, имонсизлар орасидаги дўстлар камаяди ва ниҳоят хушхабар айтиш имконияти камаяди.

Имонсизлар билан энг яхши муносабат имконияти янги имонлилар ҳисобланадилар. Афсуски кўпинча уларни ҳамма имонсиз дўстлари билан муносабатни узиб, Масихийлар билан дўстликни кучайтиришга мажбур қилишади. Бундай усул хушхабар тарқатишда кучли тўсиқ бўлади ва жамоатнинг ўсишига қийинчилик туғдиради. Янги имонли бир томондан ҳақиқий Масихийча ҳаёт кечиришга чақирилиши, яна бир томондан ҳали дўстларини йўқотмасидан олдин уларга хушхабар етказишга далда берилиши керак.

3. Ўсаётган жамоат имонсизларни жалб қилиш учун ўз хизматига ўзгаришлар киритади

Хушхабар одамнинг фикрлашига катта ўзгаришлар олиб келади. У ўзининг Муқаддас Худо олдида гуноҳкорлигини ва Унинг Улуғворлигига лойиқ эмаслигини тан олиши, Исо Масихнинг хочдаги ўлими эса уни қутқарилиши учун етарли эканлигини тушуниб етиши керак. Инсон табиатидаги бошидан бери келаётган гуноҳ Муқаддас Рухнинг ҳаракатсиз буларни ҳаммасини имконсиз қилиши мумкин. Хоч кимлар учун тўсиқ тоши, кимлар учун тентаклик каби (1кор. 1:23). Имонсизларни жалб қилиш йўлида биз Хушхабарни ўзгартирмаслигимиз керак, лекин уларга осонроқ қилиб, биз улар билан яхши муносабатда бўлишимиз мумкин.

Ҳаворий Павлус ҳаммани қутқарилиши учун, ҳамма учун, ҳар нарса бўлди (1кор. 9:19-23). У нимани назарда тутган эди? Албатта у гуноҳкорни имонга келтириш учун, гуноҳ қилмади. Унда нима қилди? У агар гуноҳкорни Хушхабар эшитишига ёрдам берадиган бўлса, ўз яшаш усулини ўзгартирди. Бу нимани билдиришини ўйлаб кўринг?

Кўпгина жамоатлар улар ўз „маданиятини“ эмас, балки, жамоатга келаётган имонсизлар ўз „маданиятларидан“ воз кечишлари керак деб ҳисоблайдилар. Лекин руҳий принцип аниқ. Имонли имонсизларни овлаш учун ўз ҳуқуқлари ва ҳоҳишларидан кечиши керак бўлади. Бу дегани имонли гуноҳ қилиши мумкин дегани эмас. Аммо у иложи борича имонсизларга қулай шароитда хушхабар етказиш имконини излаши керак.

Имонсизларни имонлининг шахсий характерлари Масихга тортади. Қайғули, хомуш, баджаҳл, озода кийинмаган имонли хушхабар тарқатишда унчалик самарали бўла олмайди. Ҳақиқий имонли ўзининг муаммоларига қарамасдан қувона олиши, Худога ва яқинларига севгисини кўрсата олиши, Худонинг унга бўлган севгисига ишончга ва тинчликка эга бўлиши керак. Қуйидаги шахсий сифатлар ва ҳаракатларни кўриб чиқинг. Қандай ўйлайсиз, А ёки Б катакдаги сифатлардан қайси бирлари кўпроқ имонсизларга тўғри келади.

А	Б
Яқинларини севиш	Ҳар якшанба жамоатга бориш
Синовлардан хурсанд бўлиш	Бошқалардек кийинмаслик
Худонинг севгисига ишонч	Ичмайди
Қийин вақтларда тинчликка эга бўлиш	Чекмайди
Вақтини ва пулини дадиллик билан бериш	Жамоатга ўндан бирини беради
Турмушда бахтли бўлиш	Хорда ашула айтади
Тарбияли болаларга эга бўлиш	Масихийча қўшиқларни билади
Ишониш мумкин бўлган одам	“Осмондаги Отамиз” ибодатини ёддан билади
Меҳрибон	Барча амрларни бажаради

Кўплаб Масихийлар иккала катак ҳам яхши Масихийнинг сифатларини ўзида қоплаган деган хулосага кўшиладилар. Савол бунда эмас. Қайси сифатлар кўпроқ имонсизларни эътиборини тортади?

Менимча, у кўпроқ чап қатордаги одамнинг сўзларини тинглайди. Хушхабар тарқатишда кўпроқ самарага эришадиган одамнинг ҳаётида ана шу сифатлар кўпроқ намоён бўлган бўлади.

Бу сифатлар табиий бўлиши керак. Имонсизни жамоатга олиб келиш учун иккиюзламачилардек ҳаракат қилган имонлининг ҳаракатлари бари-бир ошкор бўлади. Ҳақиқий имонли хатто имонсизларнинг ҳам эътиборини тортади. Кўпинча қийин вақтларда характерлар намоён бўлади. Биз энг қийин шароитларда ҳам Худога қанчалик суянишимизни имонсизлар кўрадилар. Ўзлари қийинчиликка тушганларида ҳам, улар бизнинг севгимиз ва ёрдамимизни ҳис қилсинлар. Иккала ҳолат ҳам уларни хушхабарга яқинлаштиради.

4. Ўсаётган жамоатлар муҳтожларга ёрдам берадилар

Кўплаб одамлар Исога бошларига ташвиш ёки муаммо тушганда келадилар. Ҳамма нарса яхши бўлиб турганда эса жуда кам имонсизлар Худо ҳақида ўйлайдилар. Худо кўпинча қийинчиликларни одам учун керак бўлган нарса аслида нима эканлигини кўрсатиш учун ишлатади. Ўсаётган жамоатлар биладилар, бундай вақтларда одамлар муҳтожликда бўлган бошқаларга хизмат қилиш учун жуда очиқ бўлиб, турли йўллари қидирадилар.

Аниқ кўрсатилган ёрдам унчалик муҳим эмас, муҳими кўрсатилган севги ва ғамхўрлик ҳисобланади. Баъзан ишсизлик туфайли, ёки бошқа сабаб туфайли жисмоний ёрдам беришга тўғри келади. Касаллик, ёки яқин кишининг ўлими сабаб бўлганда эса энг яхши ёрдам у одамни эшитишга тайёр бўлишдир. Бу гаплардан мақсад биз доимо кўзимизни очиб юришимиз, худди яхши самарияликка ўхшаб ёрдамга тайёр бўлишимиз керак бўлади.

Б. Одамлар жамоатда қоладилар

Одамларни жалб қилиш — бу фақатгина биринчи қадам ҳисобланади. Кейингиси эса янги одамларни ҳам, эски одамларни ҳам жамоатда қолишидир. Агар шундай бўлмаса, хизмат худди элак билан сув ташишдек — бефойда ишга ўхшаб қолади. Жамоатдаги ҳар бир одамни — қолишга ёки кетишга ҳаққи бор. Нима учун одамлар қолишга қарор қиладилар?

1. Жамоа янги одамларни очиқ қалб билан кутиб олади

Қайта келган одам билан жамоат аъзоларининг муносабатини қандай бўлиши, унинг яна қайтиб келишини белгилайди. Агар у илиқлик ва меҳмондўстликни хис қилса, у жамоатга қайтади. Бу янги келган имонлилар ва меҳмонларга ҳам тегишли ҳисобланади. Жанубий Европадаги кўплаб жамоатлар янги имонлиларга шубҳа билан қарайдилар. Бу қувғин давридан ўтишда ёрдам берган эди. Лекин ҳозир ҳам ана шундай ҳолатни сақлаб қолиш, уланинг ўсишига таъсир қилмоқда.

Имонсиз меҳмон одатда Хушхабарга очиклиги туфайли жамоатга келади. Мана шу шароитдан фойдаланиб, унга меҳмондўстлик кўрсатиб, унинг ҳамма саволларига жавоб бериш жуда яхши натижа бериши мумкин. Янги имонли худди янги туғилган чақалоққа ўхшайди (1Бутрус.2:2). У ҳам эътиборга, севгига, ғамхўрликка муҳтож, бу уни жамоатнинг яқин муносабатларида керакли одамлигини хис қилишида ёрдам беради.

2. Жамоат қизиқарли ва очик ҳаёт кечиради

Куддусдаги биринчи жамоат — жойлардаги жамоа аъзоларини қониқтирадиган ажойиб жамоатга мисол бўла олади. Хаворийлар 2: 42-47 да жамоатнинг асосий ҳаракатини кўради:

- А) Кудратли, аниқ таълимот ва Хушхабар тарқатиш;
- Б) Севги ва илиқликдаги муносабат;
- В) Раббимиз кечлигини очик ва қувноқ қалб билан қабул қилиш;
- Г) Ибодат, янги ҳаёт;
- Д) Муҳтож биродар ва опа-сингилларга ёрдам;

Ҳар бир одамга, уни севадиган ва унга ғамхўрлик қиладиган гуруҳда бўлиш ёқади албатта. Бу жуда катта оила, жамоат эса худди оила каби режалаштирилган эди. Агар имонлилар Масиҳий биродарлари, опа-сингилларига ғамхўрлик қилсалар, одамлар бундай гуруҳ ва жамоатлардан кетмасдан қоладилар.

В. Одамларни хизматга тайёрлаш

Жамоатнинг ўсиши ҳақида гапирилган муҳим оят Эф. 4:11-16 ҳисобланади. Унда жамоат танаси ўсиб боргани сари камолга эришиб бориши кўрсатилган. Соғлом жамоат бошлиқлари ўзларининг асосий вазифаларини бошқа аъзоларни хизматга тайёрлаш деб ҳисоблайдилар. Қуйида имонлиларни тайёрлаш керак бўлган икки муҳим ҳолат ҳақида гапирилади:

1. Диёнатли ҳаёт

Ҳар бир аъзо руҳан ўсиши керак. Бу содир бўлиши учун эса раҳбарлар ибратли Масиҳий ҳаёт кечиришлари керак. Ҳақиқий устозлик ёш имонлиларга „кекса“ имонлилар ўз ҳаётлари билан Масиҳда қандай қилиб солиҳона ҳаёт кечириш зарурлигини ва хизмат қилишни кўрсатсалар содир бўлади.

Шуниси қизиқарлики йиғилганларнинг кўплари имонли бўлса ҳам, кўплаб йиғилишлардаги хизмат имонсизларга қаратилган. Имонлиларга хушхабар тарғиботи ҳақида ваъз қилиш, уларнинг руҳий ўсишларига унчалик ёрдам бермайди. Хушхабар тарғиботига жамоатлар жиддий эътибор беришлари керак бўлса ҳам, ваъзнинг асосий қисми имонлиларга аталган бўлиши керак. Агар имонли жамоатда унинг муҳтожлигига жавоб берадиган таълимотни олса, у ана шу жамоатда қолади.

2. Хизматга

Жамоатдаги хизмат жамоат раҳбарлари томонидан эмас, жамоат аъзолари томонидан амалга оширилиши керак. 1,2 дарсларда (3 Қўлланма) биз ҳар бир имонлига Худо хизмат учун инъом бергани ҳақида гаплашган эдик. Шундай қилиб жамоат раҳбарларининг вазифаси ҳар бир имонлини жамоатдаги хизматларда ўз инъомини тўлиқ ишлата олишларига имкон беришдир. Шундай принципга асосланган ва аъзолари бир-бирларига ва имонсизларга ўз инъомлари орқали хизмат қилишга тайёр жамоатлар ўсиб борадилар. Битта раҳбардан кўра бутун жамо самаралироқ хизмат қилиши мумкин.

Бу нарса янги жамоат ташкил қилган одам тезда янги имонлиларни тайёрлаб, уларни хизматга қўшиши кераклигини кўрсатади. Юқоридаги дарсларда кўриб ўтганимиздек, улар

учун энг муҳим хизмат ҳали муносабатлари яхши сақланиб қолган имонсизларга Масиҳ хабарини етказишдир.

Г. Одамлар жамоатнинг ўсишида ёрдам берадилар

Имонлилар жамоатга ўсишида ёрдам беришлари керак. Юҳ.15 да Исо имонлилар кўпроқ ҳосил келтириши кераклигини ва улар яна ҳам кўпроқ ҳосил келтириши учун шохларни тозалашини айтган. Бу фақатгина раҳбарларга эмас, ҳамма имонлиларга тегишли. Исо Масиҳ бу оятларда айнан қайси новда ҳақида гапирганини кўрсатмаган, кейинроқ ҳаммага тегишли бўлган боринглар ва шогирд орттиринглар деган амрни берган. Ҳосил албатта ана шу амрни бажаришни ҳам ўз ичига олади.

1. Имонлилар янги одамларни Масиҳга олиб келадилар

Камдан-кам имонлилар бошқаларни Худога олиб келганлар. Бунга кўплаб сабаблар бор. Кўп тарқалганлари эса қуйидагилар:

- Улар янги имонлига „етарли даражадиги“ имонли бўлмагунларича хушхабар етказишга ўргатмайдилар (бу даврда ҳамма имонсиз дўстларини йўқотадилар).
- Уларни Масиҳийча ҳаёт қандай эканлигига етарлича ўргатмайдилар, шунинг учун улар бу ҳақда имонсизларга айтишга қўрқадилар.
- Уларга ҳеч қачон хушхабар тарғиб қилишнинг яхши усулини ўргатмаганлар.
- Улар хушхабар етказиш – раҳбарнинг иши деб ўйлайдилар.
- Баъзи имонлилар гуноҳларидан тавба қилмаганликлари учун хушхабар тарқатишда омадсизликка учрайдилар.

Мана шуларнинг ҳаммаси имонсизларни ёмон тайёрлашдан келиб чиқади. Яхши жамоат ташкил қилувчи ўз одамларини эътибор билан жиддий хизматга тайёрлайди ва ўзи ибрат бўлиб уларни бошлайди. Айнан шундай йўл билан у ўз хизматини кенгайтириши мумкин.

2. Имонлилар янги жамоатларни пайдо қиладилар

Маҳаллий жамоатларнинг ўсиши яхши албатта, лекин улар кўпайсалар яна ҳам яхши бўлади. Соғлом жамоат фақатгина сон жиҳатидан ўсибгина қолмасдан, яна кўпайиб боради ҳам. Яна янги жамоатлар очилиб кўпайиб бориши, битта жамоатнинг ўсиб боришидан кўра бир неча афзалликларга эга бўлади.

Янги жамоалар тезроқ ўсадилар

Янги жамоатлар эскисига қараганда тезроқ ўсиши кузатилган. Буни тушунтириб бериш учун кўплаб теориялар бор.

Янги жамоат эски жамоат бормаган жойда жойлашган, шу сабабли у хушхабарни эшитмаган одамларга ҳам яқин. Бу ҳолат мева бутаси янги ўсиш учун ҳосилдор жой топганга ўхшайди.

Янги жамоатлар эски муаммолардан ҳоли. Афсуски кўплаб эски жамоатларда тушунмовчиликлар, жанжаллар ва бошқа муаммолар бор. Имонсизлар бу нарсаларни эшитганларидан кейин у жамоатга бормасликлари мумкин. Янги, ўтмиши ҳали тоза жамоатга эса улар келишлари мумкин.

Янги жамоатлар яшаб қолишлари учун улар ўсиши керак, шунинг учун унинг аъзолари эски жамоатдагиларга қараганда хушхабарни тарқатишга кўпроқ интиладилар. Улар ҳали „биз учун етарли“ деб мавжуд ҳолатга кўникиб қолмаганлар.

Одамларга ўзлари билан бир хил даражадаги жамоатларга бориш маъқулроқ. Кўплаб жамоатлар ўз йўналишига, усулига, сажда қилиш шаклига ва келувчи аъзоларини жалб қиладиган қулай шароитни яратиш олганлар. Ўз ёши, маълумоти ёки ҳаётий тажрибаси билан улардан фарқ қиладиган одамлар у ерда ўзларини бегона сезишлари мумкин. Янги жамоатлар эса эски жамоат эътиборсиз қолдирган айнан ана ўшандек одамларга қаратилган бўлиши мумкин. Айнан шунинг учун янги жамоат эски жамоатнинг аниқ нусхаси бўлмагани яхшироқ. Янги жамоатлар одатда бинога эга эмаслар, шунинг учун йиғилишларини кўпинча уйларда ўтказишга тўғри келади. Ана шу сабаб билан улар энди уй гуруҳлари сифатида хушхабар тарқатиш ва устозлик учун қулай имкониятга эга бўладилар.

Эски жамоатлар ўз мулки билан овора бўладилар. Қурилиш, улардан фойдаланиш кўплаб қурбонлик ва куч талаб қилади. Янги жамоатда бу хушхабар тарқатишга ишлатилиши мумкин эди.

Кўпаювчи жамоатлар тезроқ ўсадилар.

Эски жамоатлар унчалик тез ўсмасалар ҳам, янги жамоатлар яна янги жамоаларни ташкил қилиш жараёнини тезлатадилар. Бунга баъзиларимиз ишонмаймиз, лекин бу ҳақиқат. Кўплар ҳато қилиб, янги жамоатга ёрдам бериш эҳкисини кучсизлаштириб қўяди дейдилар. Лекин янги жамоат учун керак бўлган хушхабар тарғиботи, оммавий хизмат, лидерларни тайёрлаш амалда эски жамоатни ўсишига олиб келади! Ўсишга интилиш шунчалик юқумлики ҳатто туриб қолган жамоат ҳам янғисини пайдо қилиш мақсадида ҳаётга қайтиши мумкин.

Бу принципни янги жамоатларда ҳам қўллаш мумкин. Жамоат ташкил қилувчи бошиданок имонлиларни янги жамоатлар, гуруҳлар ташкил қилишга тайёрлаши, руҳлантириши керак. Шундай фикрлаш жамоатлар ташкил қилиш ишига ҳаёт беради ва унинг ўсишига ёрдам беради.

IV. ЎСИШ УЧУН МУҲИМ ШАРОИТЛАР

Биз ўсаётган жамоатнинг бир неча муҳим сифатларини кўриб ўтдик. Ҳар бир Буюк Топшириқни бажаришга бефарқ бўлмаган жамоат ташкил қилувчи ва чўпон қуйидагиларни бажариши ва ўз жамоасига уларни ўргатиши керак:

- Имонсизлар турган жойга боришга имкон қидириши ва уларга қулай шароитларда ишлашга ҳаракат қилиш керак.
- Имонсизлар билан янги муносабатларни ўрнатиши зарур.
- Аҳолининг социал муҳтожликларида жамоатни иштирок эттиришга ҳаракат қилиши керак.
- Янги имонга келганларни гувоҳлик беришга руҳлантириши керак.
- Жамоатида янги келган одамларни жалб қиладиган эркин, қувноқ ҳолатни вужудга келтириши керак.
- Жамоатидаги шакллар имонлиларга руҳан ўсишларида иложи борича ёрдам беришини кузатиб бориши керак.
- Жамоатдаги хизматларни фақатгина лидерларга юклаб қўймасдан, ҳар бир аъзога ўзининг руҳий инъомларини ишлатишга имокон бериши керак.
- Жамоатдаги ҳар бир имонлига самарали хушхабар етказиш усулини ўргатиши керак.
- Жамоат аъзолари учун ибратли хушхабарчи бўлиш.
- Янги жамоат ташкил қилиш ишини бошлаши керак.
- Имонлиларни яхшироқ тайёрлаш ва имонсизларга хизмат учун уй гуруҳи хизматини бошлаши керак.

V. ЖАМОАТНИНГ ЎСИШИНИ БАҲОЛАШ ВА БОШҚАРИШ

Жамоатнинг ўсиши ҳақида маълумотлар тўплаб, уларни ўрганиб чиқиш орқали жамоат ташкил қилувчилар ўз жамоатларининг соғломлигини билиб оладилар. Мисол учун, йил давомида сувга чўмдирилганларнинг рўйхати „имонга келганлар“нинг ўсишини кўрсатади — бу эса жамоат қанчалик имонсизларни жалб қилаётганини билдиради. Жамоат аъзоларининг келишини ўсиши ва камайиши эса, жамоатда хизмат қилиниши керак бўлган одамлар борми йўқми кўрсатиб беради. Ўсиш динамикасини тушуниш эса жамоатнинг руҳий соғломлиги ва ҳаётийлигини очиб беради. Одатда одамлар имонда ўссалар ва атрофдагиларга гувоҳлик берсалар жамоат сон жиҳатидан ўсади.

Илова 1А — бу жамоатни таҳлил қилиш ва баҳолашнинг амалий йўли ҳақида. У маҳаллий жамоатда ҳам, уй гуруҳларида ҳам ана шундай таҳлилни ўтказишда ёрдам беради.

САВОЛЛАР

- Сизнинг жамоатингиз ўсаяптими? Қайси томонлама? Сондами? Руҳанми? Ижтимоий томонданми? Бир неча томонламами? Ҳаммасидами?
- Имонлиларни хизматга тайёрлаётганими ёки ҳаммасини ўзим ёлғиз амалга ошироқдаманми? Уларни қандай тайёрлаётганим? Мени ҳаракатларим ростданми?
- Нима учун имонсиз жамоатимга келишни хоҳлайди? Нима учун янги имонга келган жамоатда қолишни истайди? Жамоат улар учун яна ҳам очиқ бўлиши учун мен нима қила оламан?
- Мен янги жамоат ташкил қилишни бошладимми? Уй гуруҳларини-чи? Агар йўқ бўлса, мен нимани кутияпман?

ТОПШИРИҚ

- Бошқа жамоатга боринг ва ўзингизни имонсиз деб тасаввур қилинг. Ана шу жамоатга қайтиб келган бўлардингизми? Ҳа, нима учун? Бу жамоатни сизнинг жамоатингиз билан қанчалик таққослаш мумкин? Бу тажрибадан ўз жамоатингиз учун қандай фойдали нарсани ўргандингиз?
- Ноҳиянгиздаги жамоатлар ҳақида ўйланг. Уларнинг қайси бирлари ўсмоқда, қайсилари йўқ? Уларнинг сифатини мазкур қўлланма бўйича таққосланг. Улардан қайси бирлари ўсишга ёрдам берапти, қайсилари эса ҳалақит берапти? Уларнинг ўсишга ёрдам бераётган томонларини кўрсатиб бера оласизми?
- Илова 1Ани ўқиб чиқинг ва уй гуруҳингизни ўсишини таҳлил қилишни ва баҳолашни бошланг. Таҳлил натижаларини устозингизга, гуруҳ аъзоларига кўрсатинг. Жамоатингиз қайси томонларда кучли? Қайсиларида кучсиз? Жамоатингизда доимий ўсиш бўлиши учун қиладиган ҳаракатларингиздан бирини ёзинг?

Жамоат Илова 1А

Жамоатнинг ўсишини баҳолаш ва бошқариш *Сизнинг ўсиш ҳаритангиз*

МАҲАЛЛИЙ ЖАМОАТНИНГ ЎСИШИ БЎЙИЧА ҲИСОБОТ

Кўпгина мазҳаблар унга кирувчи маҳаллий жамоатларда маълум бир маълумотни (статистика) талаб қиладилар. Илованинг охирида берилган 1.7. Расмда жамоат раҳбарлари одатда ҳар йили берадиган маълумотлар ҳисоботи рўйхати келтирилган. Ана шу рўйхат жамоатнинг ўсиши учун керак бўладиган маълумотларни ўз ичига олган. Сизнинг мазҳабингиз балки жамоатингиз ривожланиши ва ўсиши учун, сиздан яна бошқа маълумотларни ҳам сўраши мумкин. 1.7. Расм бир йилга эмас, балки икки йилга маълумотларни сўраётганига эътибор беринг. Бу яқинда пайдо бўлган ва маълумотларни доимий равишда ёзиб бориш одат бўлмаган жамоатлар учун жуда фойдали.

1.1., 1.2., ва 1.3. Расмлар жамоатнинг ўсиши диаграммасини кўрсатади. 1.1. Расм мисол учун „Имон“ жамоатининг статистик ҳисоботини кўрсатади. Валижон Илхомов ана шу жамоатни 1993 йили битта шогирди билан уй гуруҳидан бошлаган. У гуруҳ ўсиши ва иккига бўлинди. Кейин 1994 йилнинг мартада „Имон“ жамоати 15га чўмдирилган имонлига эга бўлиб расмий очилди. Улардан кўплари ана шу икки гуруҳда имонлилар бўлиб қолдилар. 1994 йилнинг июнига келиб жамоат аъзолари 25тагача кўпайди.

Маҳаллий жамоатнинг статистик таҳлили жуда ҳам керакли маълумотларни бериши мумкин. Бунинг учун диаграмма ва жадвалларни ишлатиш фойдали. 1.2. Расм жамоатнинг актив аъзоларини ҳам, ҳафталик қатновчи аъзоларини ҳам ўсишини кўрсатади.

1.1. Расм. Маҳаллий жамоатнинг сон жиҳатидан ўсиши жадвалининг намунаси.

МАҲАЛЛИЙ ЖАМОАТНИНГ ТЎЛИҚ ҲИСОБОТИ

Жамоатнинг номи: „Имон“

Манзили: Бухоро ш. Умид кўчаси 100.

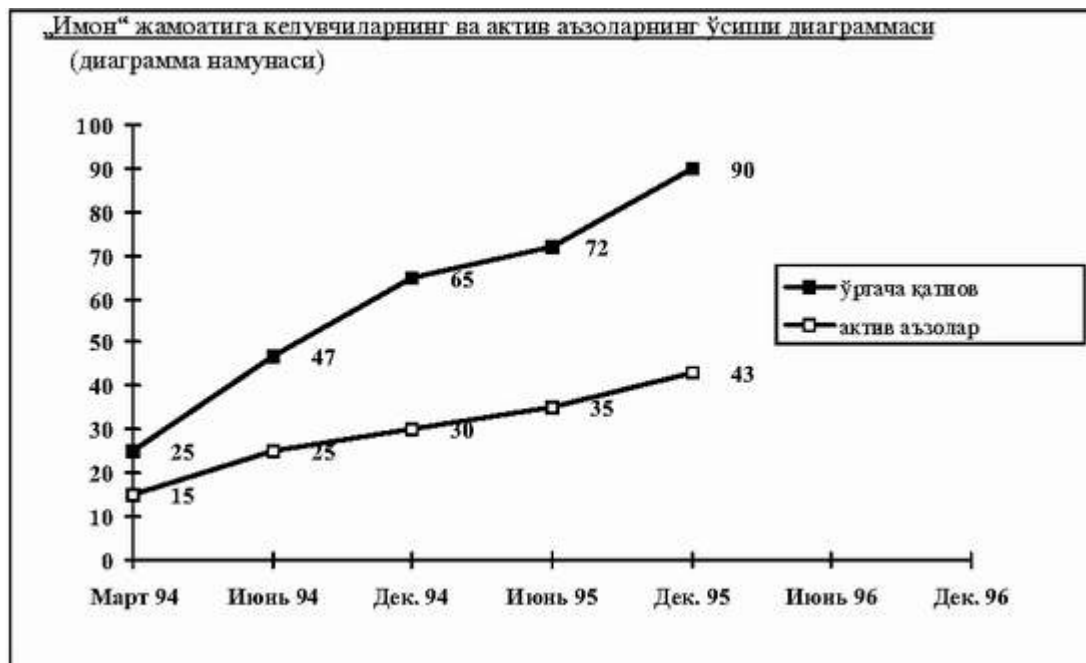
Чўпонни: Худоберди Орзуев

Жамоат ташкил топган: 15 март 1994 йил

Жамоатнинг ўсишини кўрсатмалари:

ОЙ ЙИЛ	Март 94	Июн 94	Декабр 94	Июн 95	Декабр 95	Июн 96	Декабр 96
А)хушxabар тарғибот гуруҳи:	1	2	2	3	6		
Б)хушxabар гуруҳида қатнов:	6	20	35	45	90		
В)янги имонлилар учун гуруҳ:	0	0	1	1	3		
Г)янги имонлилар гуруҳида қатнов:	0	0	10	12	30		
Д)сувга чўмдирилганлар сони:	0	10	5	3	6		
Е)лидерлик ўқувидан ўтганлар:	1	2	3	4	9		
ж)ййғилишга ўргача қатнов:	25	47	65	72	90		
з)актив аъзолар сони:	15	25	30	35	43		

1.2. Расм. „Имом“ жамоатига келувчиларнинг ва актив аъзоларнинг ўсиши диаграммаси.

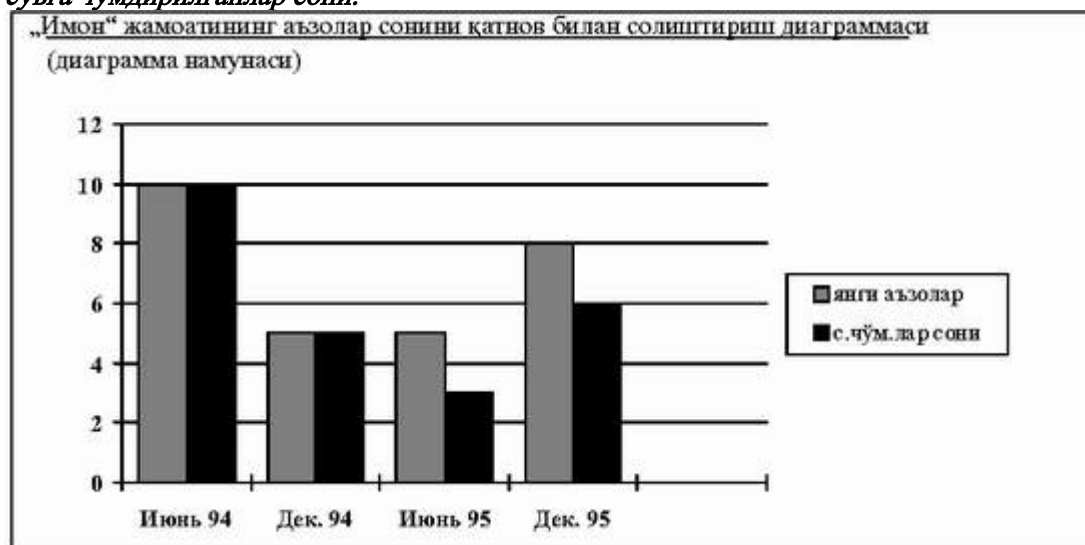
Қатнов ва актив аъзоларнинг таҳлили жуда ҳам фойдали бўлиши мумкин. Мисол учун, турли йўллардаги аъзоларни таққослар экан чўпон жамоат уларни йўқотяптими йўқми билиб олади. „Ином“ жамоатига қарасак Худоберди ака 94 йилнинг мартида аъзолар сони 28 тагача ўсганини кўра олади. 94 йилнинг июнидан бошлаб 95 йилнинг июнигача эса аъзолар сони 10 тага яни 40 фоизга ўсди. Агар кейинги йилда ҳам жамоат шудай ўсиб борса 96 йилнинг июнида 49 та актив аъзога эга бўлади. Бу — жамоат раҳбарлари ибодатда айтишлари мумкин бўлган аниқ режа бўлиши мумкин.

Аъзолар сонини ва келувчилар сонини таққослар экан раҳбар кимлар актив аъзо эмаслигини билиб олади. Келувчилар — булар, бир қисми янги имонга келганлар ва қайси жамоатга борсам экан деб излаб юрганлар, яна шунчаки қизиқиш билан жамоатда нимадир бўлса керак деб келган одамлар. Айнан ўшалар „ҳосил“ бўлиши мумкин ва жамоат аъзолари уларни келажакда имонга келишларига ёрдам беришлари мумкин. 1.2. Расмда кўрсатилгандек „Имом“ жамоатига 47 та ана шундай одамлар қатнар экан.

Аъзоларнинг камайиши салбий ҳам, ижобий ҳам бўлиши мумкин. Ижобий — аъзоларнинг бир қисми янги жамоат ташкил қилиш учун бўлинган бўлса. Салбий — ноҳиядаги қандайдир демографик ўзгаришлар туфайли содир бўлса. Яна у хизмат услуби атрофдаги одамларнинг муҳтожликларига етарлича жавоб бераётганини кўрсатади. Мисол: миссионер кичиккина бир қишлоқда жамоат ташкил қилди. Ва ҳар якшанба йиғилиш ўтказадиган бўлди. У ердаги кўпгина одамлар Хушxabарга қизиқдилар, лекин йиғилишга унчалик қатнашмасдилар. Озгина тадқиқот ўтказган миссионер билдики, қишлодагиларнинг кўплари битта корхонада ишларканлар ва у ерда якшанба иш куни ҳисобланаркан. У йиғилишни кечқурунга ўтказди ва тез орада зал одамлар билан тўлди.

1.3. Расм — жамоат аъзоларининг сувга чўмдиришни ҳисобга олган ҳолда ўсиши диаграммасини кўрсатади. Бу таққослаш раҳбарга жамоат имонга келган одамлар ҳисобигами ёки бошқа жамоатлардан келган имонлилар ҳисобига ўсяптими билишига ёрдам беради. Бу — жамоат оммага хизмат қилишининг қанчалик яхшилигини кўрсатади.

1.3. Расм. „Имон“ жамоатида қатнов — янги аъзоларнинг умумий миқдори ва давр мобайнида сувга чўмдирилганлар сони.

Диаграммадан қандай қилиб „Имон“ жамоати аъзолари янги имонга келганлар ҳисобига кўпаётганини билиш мумкин. Бу унинг хизмати оммага мос келганини кўрсатади.

УЙ ГУРУҲИНИНГ ЎСИШИ ҲИСОБОТИ

Илованинг охирида берилган 1.8. Расм гуруҳ раҳбари ҳар бир гуруҳ йиғилишидан кейин маълумотларни белгилаб бориши мумкин бўлган жадвални билдиради. Уй гуруҳининг вазифаси — имонсизларга ғамхўроно, илиқ шароит яратиш бўлганлиги сабабли, раҳбар доимо келувчиларни, меҳмонларни, йиғилишда имон келтирганларни белгилаб бориши керак. Шу маълумот раҳбарга йиғилишга келаётган имонсизларни билишда ва умумий хизмат тасвирини кўришда ёрдам беради.

Агар доимий келувчиларнинг сони ошаётган бўлса, демак одамлар у ерда ўзлари учун руҳий ўсиш, бошқларга хизмат қилиш ва хизмат қилиниш учун маскан топганини билдиради. Раҳбар аъзолар сони бўлса бўладиган даражагача ўсишига ҳаракат қилиши зарур. Баъзи гуруҳлар доимий келувчилар сони 15тага етганида ва янги раҳбар тайёр бўлгунча давом этадилар. Қайси вақт зарурлигини сиз ўзингиз ҳал қилишингиз керак. Аммо, нима бўлганда ҳам янги раҳбар тайёр бўлмагунча, гуруҳни бўлмаслик керак. Янги раҳбарни топиш ва тайёрлаш лидернинг гуруҳни тузишни бошиданоқ мақсади бўлиши керак.

Агар гуруҳ ўсмаётган бўлса раҳбар бунинг сабабини тушунишга ҳаракат қилиши керак. Балки унинг аъзолари дўстлари ва қўшниларига хушxabар айтишни мақсад қилмагандирлар. Балки йиғилиш вақти ва жойи кўплар учун ноқулайдир. Раҳбар бошқалар билан бу ҳақда гаплашиши, жамоат имонсизлар имон топадиган ва хушxabарни амалда кўрадиган жой бўлиши учун Худодан донолик беришини сўраб ибодат қилишлари керак. *Эсингизда бўлсин, уй гуруҳларининг вазифаси бу муносабат, ўсиш эмас, лекин соғлом муносабат ўсишга олиб келади!*

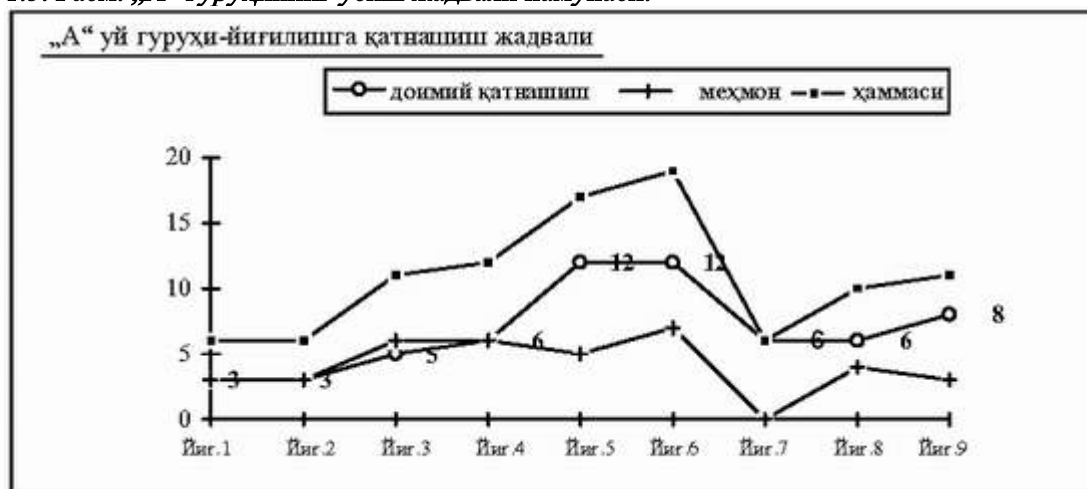
1.4.,1.5. ва 1.6. Расмлар уй гуруҳининг („А“ гуруҳ деб аталган) ривожланиш диаграммасини намунасини кўрсатади. 1.4. Расм — уй гуруҳи ҳисоботини тўлдириш намунаси.

1.4. Расм. Уй гуруҳи ҳисоботини тўлдириш намунаси.

УЙ ГУРУҲИ ҲИСОБОТИ									
Гуруҳ номи:	„А“								
Лидер:	Умид Иномўв								
Учрашув жойи:	Ҳақиқат кўчаси. 2003.								
Ташкил қилинган:	5 июн 1994 йил								
Гуруҳнинг сони									
Учрашув сони: Кун:	1 5/6/94	2 12/6/94	3 19/6/94	4 26/6/94	5 3/7/94	6 10/7/94	7 17/7/94	8 24/7/94	9 31/7/94
а)доим келувчилар:	3	3	5	6	12	12	6	6	8
б)меҳмонлар:	3	3	6	6	5	7	0	4	3
в)умумий:(а+б)	6	6	11	12	17	19	6	10	11
г)тавба қилди:	0	2	4	3	0	4	0	2	3

Диаграммалар ва жадваллар гуруҳнинг ўсиш динамикасини кўрсатадиган ажойиб қуроли бўлиши мумкин. 1.5. Расм — гуруҳ йиғилишига доимо қатнашувчилар жадвали. Ундан гуруҳ 12та доимий қатновчилар бўлгунча ўсгани кўриниб турибди. Кейин бир қанча вақт у шу даражада қолди, кейин янги раҳбар тайёр бўлганидан кейин у иккига бўлинди. Аъзоларнинг ярми „Б“ гуруҳини ташкил қилдилар, қолганлари эса „А“ гуруҳига қатнашда давом этяптилар.

1.5. Расм. „А“ гуруҳининг ўсиш жадвали намунаси.

1.6. Расм — у 1.4. Расмда берилган маълумотлар диаграммаси.

Эски (она) жамоатнинг чўпони янги (қиз) гуруҳларда ҳам, эски гуруҳда ҳам статистик маълумотларни тўплашда давом этаётганига эътибор беринг. Ўсмаётган ва кўпаймаётган гуруҳларга у алоҳида ғамхўрлик қилади.

1.6. Расм. „А“ уй гуруҳи учун ўсиш диаграммаси намунаси.

ХУЛОСА

Жамоат ва уй гуруҳининг ўсишини таҳлил қилиш ва ҳисобот — жамоат ташкил қилиш жараёнининг бир қисми ҳисобланади. У имонлилар қилаётган хизматларининг ҳақиқий ҳолатини кўришларига ёрдам беради. Одамлар Исо Масиҳни таниб билганлари сари, гуруҳга келгани, гуруҳ кўпайгани ва аҳолини хушхабарни таниб билиш орқали тўлдириб боргани сари, бу статистика имонлиларни ўз ҳосилларидан мағрурланишга эмас, балки уларнинг орасидаги Худонинг қилаётган Қудратли ишлари учун улуғлашга олиб келади.

1.7.Расм. Маҳаллий жамоатнинг тўлиқ ҳисоботи.
МАҲАЛЛИЙ ЖАМОАТНИНГ ТЎЛИҚ ҲИСОБОТИ

Жамоатнинг номи:

Манзил:

Чўпон:

Жамоатнинг ўсишини кўрсаткич

ОЙ:	---	---	---	---	---	---	---	---
ЙИЛ:	---	---	---	---	---	---	---	---
а)хушхабар гуруҳлари:								
б)хушхабар гуруҳларига қатнов:								
в)янги имонлилар учун гуруҳ:								
г)янги имонлилар гуруҳида қатнов:								
д)сувда чўмдирилганлар сони:								
е)лидерлик ўқувидан ўтганлар сони:								
ж)йиғилишга ўртача қатнов:								
з)актив аъзолар сони:								

Эслатма:

- а) Жамоатдаги имонлиларга мўлжалланган гуруҳлар сони.
- б) Юқорида айtilган гуруҳга доимий қатновчи катталарнинг сони.
- в) Устозлик ва имонлиларни тайёрловчи гуруҳ. Каломни ўрганишни, ибодат гуруҳини, муносабат гуруҳини, доимий йиғилувчилар ва б.қ. ларни ўз ичига олган бўлиши мумкин (доимий дегани камида икки марта бир ойда).
- г) Юқорида айtilган гуруҳга доимий қатновчи катталар сони.
- д) Охирги олти ой давомида сувга чўмдирилган одамларнинг сони.
- е) Жамоатда раҳбар сифатида тайёрланган одамларнинг сони. Булар хушхабар, устозлик, оқсоқоллар ва б.қ.лар раҳбарлари бўлиши мумкин.
- ж) Жамоат йиғилишига доимо қатновчи катталарнинг умумий сони. Кўплаб одамлар бошқа жойга кетмайдиган байрам кунлари кирмаган, бир ой давомида тўртта якшанбада ҳисобот олиш мумкин. Ҳар бир йиғилишдагиларнинг сонини қўшиб 4 га бўлинг. Натижа мана шу олти ой давомидаги ўртача қатновни билдиради.
- з) Ҳозирги даврда жамоатга қатнаётган ва жамоат аъзолигига жавоб берувчи одамлар.

1.8. Расм. Уй гуруҳи бўйича тўлиқ ҳисобот.**УЙ ГУРУҲИ БЎЙИЧА ТЎЛИҚ ҲИСОБОТ****Гуруҳ раҳбари:****Учрашув жойи:****Ташкил топган:****Гуруҳ сони**

Учрашув сони: Кун:	1	2	3	4	5	6	7	8
а)доим келувчилар:								
б)меҳмонлар:								
в)умумий:(а+б)								
г)тавба қилди:								

Эслатма:

- а) Ана шу йиғилишда қатнашаётган ва уй гуруҳида ўзларини актив қатнашчилар деб ҳисоблайдиган одамлар сони.
- б) Ана шу йиғилишдаги меҳмонлар сони.
- в) Ана шу йиғилишга келган одамларнинг умумий сони (доим келувчилар ва меҳмонлар).
- г) Ана шу йиғилишда ёки ана ўша кунлик бошқа йиғилишда имон келтирган одамлар сони.

Жамоат

2 Дарс

Жамоатнинг турли хил тузилмалари ва жамоатдаги раҳбарлар

Дарс мақсади:

Ушбу дарснинг мақсади — жамоат тузилмаларининг асосий турларини ва жамоатда раҳбарлик вазифасини олиб борадиган одамларга нисбатан қўйилган талабларни тушунтириш.

Кутиладиган натижалар:

Дарс материални ўрганиб, ҳар бир ўқувчи:

- Жамоатнинг турли хил тузилмаларини яхши тушуниши керак;
- Ҳаракатчан лидерларни қандай қилиб ажратиб олишни тушуниши керак;
- Жамоат бошлиқларининг мажбуриятларини ва ҳуқуқларини тушуниши керак;

Дарс режаси:

- I. Жамоат — ўзи нима?
- II. Жамоат бошқарувининг турлари
- III. Жамоатдаги бошлиқлар
- IV. Жамоат бошлиқларининг мажбуриятлари ва ҳуқуқлари

Ўқитувчиларга кўрсатмалар:

Қачонки бир гуруҳ одамлардан янги жамоат ташкил топар экан, бу вақтда янги жамоатни ташкил қилувчи бу жамоатнинг тузилмасини аниқ белгилаб олиши жуда муҳимдир. Бу дарснинг мақсади — жамоат ташкил қилувчини келтирилган шакллардан бирини қўллашга ишонтириш (даъват қилиш) эмас, балки жамоат ташкил қилувчига янги жамоат учун танлаган бошқарув тузилмаси, бу жамоатнинг ўсишига ва кейинги кўпайишига, шунингдек раҳбарлик вазифаларига тайёрлайдиган одамларга қай тарзда таъсир кўрсатишини баҳолашига ёрдам беришидир.

I. ЖАМОАТ — ЎЗИ НИМА?

Исо Масихнинг Жамоати — бу юқоридан туғилган имонлиларнинг Исо Масихдаги кўринмас бирлашмасидир. Бу бирлашмага барча имонлилар киради: бу дунёни тарк этганлар ҳам, бу дунёда ҳозир яшаётганлар ҳам ва дунёдаги барча халқлар, тиллар, қабилалардан бўлган ва энди қайта туғиладиганлар ҳам киради. Бу Жамоатни таърифида кўпинча “бутун борлиқ” сўзи ишлатилади. Маҳаллий жамоатлар — бутун борлиқ Жамоатининг вақт ва воқеликдаги кўринарли ифодасидир. Ўз таърифи бўйича маҳаллий жамоат — сувга чўмиб имон келтирган имонлилардан ташкил топган бирлашмадир ва бу ерда имонлиларга руҳан етук бўлган чўпон(лар) бошчилик қилади, шунингдек бу бирлашмадаги имонлилар Худонинг Каломига итоат қиладилар, Каломни ўрганиш ва Худога сажда қилиш учун мунтазам йиғиладилар ва албатта, дунёга Хушxabар айтадилар. Маҳаллий жамоатларнинг аъзолари сони, ташкил қилинган шакли ва бошлиқлар таркиби ҳар бир аниқ ҳолда бир-биридан анчагина фарқ қилиши мумкин.

Ўрганишда ва амалий фаолиятдаги турли-туманлик кўпинча шунга олиб келадики, маълум бир ҳудудда яшовчи имонлилар умуман бошқача бир йиғилишни ташкил қиладилар. Муқаддас Битикларни тушунишдаги турли-туманлик, сон-саноксиз хилдаги жамоат структураларини ва бошқарув турларини вужудга келишига олиб келди. Бу дарсда биз жамоат

тузилмаларининг асосий турларига қисқача таъриф беришга ҳаракат қиламиз, бу ўз навбатида сизга, жамоат ташкил қилувчига, сизнинг жамоангизга бу тузилмалардан қайси бири энг яхши мос келишини ва жамоатнинг анча самарали тарзда ўсиб, кўпайиши учун қайси шакллар тўғри келиши ҳақида жиддий ўйлаб кўришингизга имкон беради.

II. ЖАМОАТ БОШҚАРУВИ ТУРЛАРИ

Жамоат бошқарувининг барча турларини асосий иккита турга бўлиш мумкин ва ўз навбатида булар ҳам бир неча хил йўналишларга эга. Ҳар қандай жамоатнинг ташкилий структураси, жамоатнинг бошлиқлари бунга англаганми, йўқми, бундан қатий назар мана шу икки асосий турнинг бирига таълуқли бўлади. Улар фақат моҳиятан, ҳар бир маҳаллий жамоатнинг мустақиллик даражаси бўйича фарқ қилади.

A. Иерархик бошқарув

1. Нозирлик

Имонлилар жамоатидаги нозирлик бошқарув шакли — бу маҳаллий жамоатдаги иерархик структурани билдиради. Бошқарув нозирлар томонидан амалга оширилади. Бўйсунуш босқичи: оқсоқоллар, нозирлар, кейин хизматчилар ва ниҳоят жамоатнинг оддий аъзолари. Оқсоқоллар нафақат жамоатнинг нозирлари ва хизматчиларини, яъни ўзларининг таъсир доираларига кирувчиларни тайинлаш ҳуқуқига эгалар, шунингдек нозирларни — ўринбосарларини ҳам хизматга тайинлаш ҳуқуқига эгалар. Бошқарув мана шу тарзда амалга оширилади. Нозирлик бошқарув структураси методистлар, православ, англикан ва Рим-католик жамоатларида қўлланилади.

Нозирларнинг бундай иш услублари ҳаворийларнинг ўз вақтида олиб борган фаолиятларига асосланади. Бу ғоя шундан иборатки, нозирлик ҳақ-ҳуқуқлари шахсан Исо Масиҳнинг Ўзи Жамоатнинг бошлиғи этиб тайинлаган ҳаворий Павлусдан бошлаб бутун тарих давомида сақланиб келинган. Инжилдан қуйдаги оятларни ўқиб кўринг: ҳав.14:23 ва Титус 1:5.

2. Оқсоқоллик

Имонлилар жамоатидаги оқсоқоллар бошқарув шакли ҳам иерархик структурага эга, бироқ унинг аъзолари “тепадан” тайинланмайди. Ҳокимият жамоатдаги хизматчилар ва шунингдек оддий имонлилар томонидан уларнинг маънафатларини ифода қилиш учун сайланган вакилларда бўлади. Ҳар бир маҳаллий жамоат мазкур жамоатни бошқарадиган оқсоқолларни ўзлари сайлайдилар. Бу оқсоқоллар, таълим берувчи чўпон билан биргаликда кенгашни ташкил қилишади. Вилоятнинг ёки ноҳиянинг ҳар бир маҳаллий жамоатининг таълим берувчи чўпон ва оқсоқоллар кенгашининг вакиллари мана шу вилоятнинг оқсоқоллар кенгашини ташкил қилишади ва бу кенгаш маҳаллий жамоатлардаги оқсоқоллар кенгашлари устидан раҳбарлик қиладилар. Шундай қилиб, бир неча вилоят кенгашлари синодни ташкил қилишади ва бир неча синодлар эса раҳбарликнинг энг юқори органи бўлмиш бош ассамблеяни ташкил қилишади.

Оқсоқоллик бошқаруви, нозирлик бошқарувидан фарқли равишда “пасдан” бошлаб сайланади, аммо бир истисно мавжуд. Жамоа фақат бошқарувчи оқсоқолларни сайлайди, таълим берувчи оқсоқолларни (уларни яна хизматчилар ёки чўпонлар ҳам дейишади) тайинлашни эса оқсоқоллар кенгаши амалга оширади. Назарий жиҳатдан таълим берувчи оқсоқоллар ҳам бошқарувчи оқсоқоллар каби ҳақ-ҳуқуқларга эгалар. Фақат уларнинг вазифалари турлича. Таълим берувчи чўпонлар Каломни ўрганиш, Уни тарғиб қилиш, маросимларни ўтказиш каби масалалар бўйича жавобгарлар. Бошқарувчи оқсоқоллар эса — жамоатни бошқариш билан боғлиқ бўлган барча масалалар бўйича жавобгардирлар. Жамоатнинг бундай бошқарув тизимини қўллаб-қуватлаш учун одатда Қуддусдаги буюк кенгашни мисол қилиб кўрсатилади (ҳав.15).

B. Умумий бошқарув (конгрегационализм)

Конгрегацион бошқарув турига таяниб иш олиб борадиган жамоатлар, маҳаллий жамоатни бошқаришга аъзоларнинг ўзлари жавобгардирлар, деб ҳисоблашади. Бундай маъсулият фақат Масиҳдан — Жамоат Бошлиғи томонидан берилади. Жамоатнинг аъзолари

зарурий қарорларни ўзлари қабул қиладилар ва бошлиқларни ҳам ўзлари сайлайдилар. Амалда бу бошлиқлар учун маълум бир қарорларни қабул қилишлари учун анча кенг эркинлик берилади, бироқ шунга қарамай улар жамоанинг олдида ҳисоб беришади ва қабул қилинадиган қарорни бутун жамоа маъқуллаши керак бўлади.

III. ЖАМОАТДАГИ БОШЛИҚЛАР

Янги Аҳдда Жамоат лидерларини таърифлаш учун турли хил сўзлар ишлатилган: оқсоқоллар, хизматчилар, нозирлар, чўпонлар, устозлар. Имонлилар жамоатининг бошлиғи учун зарур бўлган сифатлар бўйича Инжилда юқорида саналган лидерлардан фақат учтаси ҳақида аниқ гапирилади, шунинг учун биз фақат шуларни кўриб чиқамиз. Инжилда 1Тим.3 бобида Павлус имонлилар жамоатининг нозири учун зарур ва муҳим бўлган сифатлар ҳақида кўрсатма беради. Титус.1 бобида оқсоқоллардан ҳам мана шу сифатлар талаб қилиниши ҳақида гапиради, лекин рўйхатнинг ўртасида “нозир” сўзини ишлатади. Бундай терминларни бири-бирига боғлиқлиги ҳақидаги тасаввурлар бизга жамоатдаги мансабларни аниқлашимизда ёрдам бериши мумкин (яна ҳав.20:17,28 ва 1Бутр.5:1,2 оятларига ҳам қаранг).

А. Нозирларга нисбатан талаблар (1Тим.3:1-7)

Нозирлардан талаб қилинадиган сифатлар 1Тим.3:1-7 оятларида келтирилган ва булар куйидагича:

- беайб бўлиши;
- бир хотинли бўлиши;
- ўз меъёрини билувчи;
- вазмин (ўзини тута биладиган);
- адабли (атрофдагилар ҳурмат қиладиган);
- меҳмондўст;
- таълим беришга қобилиятли;
- майхўр бўлмаслиги керак;
- урушқоқ бўлмаслиги керак;
- ғаразгўй бўлмаслиги керак;
- уйини яхши бошқарадиган;
- болаларини бўйсундира оладиган ва обрў-эътибор орттирган;
- имонга энди кирган одам бўлмаслиги керак;
- жамоатдан ташқаридагилар олдида яхши номга эга бўлиши керак;

Имонлилар жамоати нозири вазифасига тайинланадиган одам мана шу барча талабларга жавоб бериши керак. Бунда асосийси — унинг ҳозирги ҳаёти. Лекин шунга қарамасдан, агар бу одам илгари ёмон ҳулқ-атворли бўлган бўлса, сайланишидан олдин у айбсиз ҳаёт кечириши лозим, чунки жамоа уни энди ичидан ўзгарганлигига ишониши ва уни гуноҳ чангалидан кутулишига ёрдам бериши керак.

Б. Оқсоқол\нозирларга нисбатан талаблар (Титус.1:5-9)

Хаворий Павлус Титус номига ёзган мактубида оқсоқоллар ва нозирлардан талаб қилинадиган сифатлар рўйхатини келтирган. Бу оятларда келтирилган рўйхатни 1Тим.3:1-7 оятларида анча кенг тарзда кўрсатилган рўйхат билан боғлиқлигига эътибор беринг.

- беайб;
- бир хотинли;
- болалари имонли бўлиб, шалоқлик ёки итоатсизлик айбидан холи;
- ўзбошимча ва ғазабли бўлмаслиги керак;
- шаробга мойил бўлмаслиги керак;
- тажанг ва ғаразгўй бўлмаслиги керак;
- ҳақиқат каломига қаттиқ риоя қилидиган бўлиши керак.

В. Хизматчиларга нисбатан талаблар (1Тим.3:8-13)

Хизматчилардан талаб қилинадиган сифатлар, бутунлигича оқсоқолларга нисбатан талаб қилинган сифатлардан иборат, фақат хизматчилар таълим бериш қобилиятига эга бўлишлари шарт эмас. Хизматчиларга нисбатан асосий талабларни биз Инжилда 1Тим.3:8-13 оятларидан топишимиз мумкин:

- обрўли (тили билан дили бир);
- пок виждонли;
- ичувчи бўлмаслиги;
- ғаразгўй бўлмаслиги;
- ғийбатчи бўлмаслиги;
- ўз ҳаддини билувчи;
- синовдан ўтган;
- бир хотинли;
- болаларини ва ўз уйларини яхши бошқарадиган одамлар бўлиши керак.

Рухий талаблар оқсоқолларда бўлгани каби улардан ҳам қаттиқ талаб қилинади. Шунингдек, улар мустаҳкам ва ижобий обрўга эга бўлишлари лозим. Ягона фарқ — улар таълим бериш қобилиятига эга бўлишлари шарт эмаслигида ва буни уларнинг мажбуриятлари ўртасидаги фарқлар билан осон тушуниш мумкин. Грекча *диакнос* сўзи “хизмат қилувчи одам” маъносини билдиради. Хизматчилар ҳақидаги дастлабки эслатмани биз Хав.6 бобида учратамиз. Ўшанда жамоатда бир муаммо пайдо бўлди: кундалик эҳтиёжларни улашиб беришда юнон тилида сўзлашувчи яҳудий бева аёллар эътиборсиз қолдирилди. Жамоатни бошқараётган ҳаворийлар кундалки эҳтиёжларни улашиб беришни деб, Худонинг каломини ўргатиш ва ибодат қилишни четда қолдириш нотўғри, деган қарорга келишди. Улар бу хизматни бажариш учун жамоадан етти кишини танлашни таклиф қилишди.

Шундай қилиб, биз кўряпмизки, хизматчилар жамоатнинг моддий ва ижтимоий эҳтиёжлари учун жавоб беришган. Бундай одамларга нисбатан рухий талабларнинг қаттиқлиги ва уларнинг синалган бўлишлари зарурлиги шундай ҳам кўриниб турибдики, бу одамларга жамоатнинг молиявий ишлари ва мулки ишониб топширилган. Хизматчилар хизматининг мақсади — оқсоқолларга ўз вақтиларини ва кучларини иложи борица жамоатнинг рухий эҳтиёжларига қаритишларига имкон беришдир.

1Тим. 3:11 оятида хизматчи ҳақида гапирилганда аёллар ҳам назарда тутилган. Баъзи бир жамоатлар бу оятда хизматчининг хотини назарда тутилган, деб ҳисоблайдилар. Бошқа жамоатларда — бу оят орқали аёл киши ҳам хизматчилик хизматига тайинланиши мумкинлиги кўрсатилган, деб ҳисоблашади (яна Рим.16:1 оятига, яни Фива исмли аёлнинг жамоатдаги хизматчи, деб айтилганига ҳам қаранг). Хизматчилик хизматига аёл киши тайинлаган жамоатларда, уларнинг роли эркак хизматчилар билан тенг бўлади.

IV. ЖАМОАТ БОШЛИҚЛАРИНИНГ МАЖБУРИЯТЛАРИ ВА ҲУҚУҚЛАРИ

А. Мажбуриятлари

Инжилда 1Бутр.5:2 оятида оқсоқоллар/чўпонлар/нозирлар мажбуриятларининг умумий йиғиндиси сифатида шундай дейилган: “*Худонинг сурувини яхши боқинглар*”. Қуйида айнан уларга таълуқли бўлган муҳим, маҳсус мажбуриятларнинг баъзилари санаб ўтилган. Демак, бу мажбуриятлар қуйдагича:

- Инжил воизлигини бажо келтириш (2Тим.4:5).
- Бошқариш. “Бошқариш” ёки “идора қилиш” маъносида таржима қилинган грекча *проистеми* сўзи — “устидан туриш, назорат қилиш, бошчилик қилиш, ҳимоя қилувчи ёки қўриқловчи бўлиш” каби маъноларни билдиради. Эътибор беринг, бу оятларда (1Бутр.5:2-3) ҳаворий Бутрус бу вазифаларни бажариш одамлар устидан ҳукмронлик қилишдан эмас, балки уларга яхши ўрнак кўрсатишдан иборатдир.
- Каломни биргаликда тиловат қилиш (1Тим.4:13).
- Каломни тарғиб қилиш (2Тим.4:1-2).
- Таълим бериш (Титус.2:1).

Б. Ҳақ-ҳуқуқлари

Ўз хизматига содиқ бўлган хизматчилар ҳурматга лойиқдир. Бу ҳурмат-эътиборга бундай одамларнинг ҳар бири Худога мақбул, тақводор ва диёнатли ҳаётлари туфайли эришадилар ва мана шунинг шарофати билан улар жамоатнинг бошлиқлари этиб тайинланадилар. Уларнинг фикрлари айниқса жамоа томонидан ҳисобга олиниши ва қўллаб-қувватланиши керак. Одамлар бошлиқларни бирон нарса хусусида айблари камида икки гувоҳ томонидан тасдиқланмасидан олдин, шошма-шошарлик билан айбламасликлари лозим (1Тим.5:19-20). Агар бошлиқларнинг айблари исботланса, оддий аъзоларни жазолашга нисбатан бошлиқлар қаттиқўллик билан жазоланишлари керак. Бу уларнинг жамоадаги ҳолатларига мос келади. Чунки бошқаларга қараганда айнан бошлиқларга одамларга кўпроқ таъсир кўрсатиш ишониб топширилган. Бошлиқлар ижобий ўрнак кўрсатишлари билан жамоатга жуда катта фойда келтиришади, бироқ агар маъсулиятсизлик, гуноҳ, салбий наъмуналар кўрсатишса жамоатга катта зарар ҳам келтиришади, шундай экан, агар улар ножўя ҳаракат қилсалар, бошқаларга қараганда қаттиқроқ жазога лойиқ бўладилар.

Ваъзхонлик ва таълим бериш вазифаларини бажарувчи ўз хизматига содиқ бўлган хизматчилар молиявий томондан тақдирланишга лойиқдирлар (1Кор.9). Ҳаворий Павлус бу ҳақида гапирар экан, ҳатто “икки баробар” иборасини ҳам ишлатади, яъни икки ҳисса *ҳурматга* ва *тақдирланишга*. Бунинг қанчалиги аниқ кўрсатилмайди, балки бу энг камида шу жамоат аъзоларининг ўртача даромадларига тенг бўлиши мумкин. Бунда асосийси уларнинг қанчалик муҳтож эканликларида эмас. Мукофот уларга ўз хизматларида содиқ эканликлари учун берилади. Бу жамоанинг мажбурияти, яъни ўз лидерларига хизмат қилишларидир. Шу тарзда жамоа Худонинг Каломини ўрганишга нисбатан ўз ҳурматини ифода қилади.

Кўпинча жамоатлар воизхонлик ва таълим беришнинг бу қисмини эътиборсиз қолдиришади ва айниқса хизматчиларнинг бошқа даромад манбайлари бўлса. Натижада жамоат хизматчилари ёки кучдан қолишади, ёки ўз хизматларига етарлича эътибор бермай қўядилар. Жамоатни бошқариш ва устозлик қилиш — жиддий ва оғир ишдир. Сиз ўз жамоатингизда бу хизматлар раҳбарлар ўртасида қай тарзда тақсимланишини белгилаб олишингиз лозим.

ХУЛОСА

Янги Аҳдда, жамоатнинг биз кўриб чиққан бошқарув турлари ва жамоат бошлиқлари ҳақида гапирилганда, маҳаллий жамоат айнан қандай ташкил қилинган бўлиши кераклиги тўғрисида аниқ кўрсатмалар берилмаган. Янги жамоат ташкил қилар экансиз, сиз диққат-эътибор ва албатта ибодат билан жамоат структураларининг иложи бўлган барча вариантларини кўриб чиқишингиз керак. Сизнинг танлаган йўналишингиз, албатта, кўп томони билан ўзингизнинг жамоатингиз структурасига ва унинг қайси мазҳабга тегишли эканлигига боғлиқ бўлади. Ўз кичик гуруҳингизни бутун бир жамоат бўлишига таёрлашингиз жараёнидаги сизнинг вазифаларингиздан бири — бу гуруҳ аъзолари билан биргаликда жамоат бошқаруви турларини ўрганиш ва сизнинг янги жамоатингиз бу турларнинг айнан қайсиниси бўйича хизмат олиб боришини белгилашдир.

САВОЛЛАР

- Юқорида кўриб чиқилган жамоат бошқарувининг ҳар бир турининг қайси аспекти бундай жамоатларнинг ўсишига ва кўпайишига ижобий таъсир кўрсатади? Бу жараёнга нималар ҳалақит бериши (ёки тўсқинлик қилиши) мумкин?
- Ҳаворий Павлуснинг оқсоқолларга, яъни Каломни ўргатиш ва воизлик қилиш вазифаси юклатилган хизматчиларга ҳақ тўлаш керак, деган даъватига қўшилмасми? Сиз ташкил қиладиган жамоатнинг бу саволга нисбатан муносабати қандай бўлади?

ТОПШИРИҚ

Туғилаётган жамоатингиздан, сизнинг фикрингиз бўйича, оқсоқоллик хизмати учун имкониятларга эга бўлган (иккита) имонлини танланг. Уларга йўл-йўриқ кўрсатиб таълим бериш ва оқсоқоллик учун зарур бўлган сифатларини синаб кўриш учун режа ишлаб чиқинг.

Жамоат

3 Дарс

Ташкил бўлаётган жамоатнинг шакллари ва вазифалари

Дарс мақсади:

Ушбу дарснинг мақсади — жамоатнинг йиғилишлар вақтидаги фаолиятининг Муқаддас Китоб бўйича вазифаларини муҳокама қилишдир.

Кутиладиган натижалар:

Дарс материални ўрганиб, ҳар бир ўқувчи:

- Жамоат йиғилишларининг Муқаддас Китоб бўйича вазифаларини билиши керак;
- Жамоат умумий йиғилишларининг мумкин бўлган шакллари тушуниши керак;
- Янги ташкил қилинган жамоатда умумий йиғилишларнинг режасини ишлаб чиқиши керак.

Дарс режаси:

- I. Маҳаллий жамоатнинг вазифалари
- II. Имонлиларнинг биргаликдаги йиғилишларининг шакллари

Илова:

3А “Янги Аҳддаги сувга чўмиш”

Ўқитувчиларга кўрсатмалар:

Бу дарс маҳаллий жамоатлардаги йиғилишлар жараёнига бағишланган. Сиз кичик гуруҳ йиғилишлари билан бутун бир жамоатнинг йиғилишлари ўртасидаги фарқларни таҳлил қилишингиз мумкин. Кичик гуруҳ ёки бир неча кичик гуруҳлар қайси вақтга келиб бутун бир жамоат бўлишади? Бу дарсда келтирилган шакллар ўқувчиларнинг ўз маҳаллий жамоатлари орқали эга бўлган тажрибаларидан биладиган шаклларга нималари билан ўхшайди (ёки фарқ қилади)?

СЎЗ БОШИ

Олдинги дарс жамоатнинг структурасига — унинг бошқаруви ва мансабдор шахслари ҳақида эди. Бу машғулотда биз жамоат йиғилиб нима қилишини муҳокама қиламиз: сажда қилиш, турли маросимларни ўтказиш, Каломни тарғиб қилиш/ўргатиш, интизомни сақлаш ва ижтимоий эҳтиёжлар учун ҳайр-эҳсон йиғиш. Шунингдек биз имонлиларнинг биргаликда йиғилишларининг шакллари ҳақида гаплашамиз.

I. МАҲАЛЛИЙ ЖАМОАТНИНГ ВАЗИФАЛАРИ

A. Биргаликда сажда қилиш

Жамоатнинг биргаликда йиғилишининг энг муҳим сабабларидан бири — бу Худога сажда қилиш. Жамоатдаги биргаликда сажда қилиш ҳақида кейинги дарсларда “Жамоат” — “Маҳаллий жамоатда сажда қилиш” ва “Сажда қилишни қандай бошқариш керак” мавзулари бўйича батафсил кўриб чиқамиз.

Биргаликда сажда қилиш масиҳийларни нафақат ўзларининг кичик гуруҳларига тегишли эканликларини, шунингдек имонлиларнинг анча катта бирлашмаси — Жамоат Танасига тегишли эканларини ҳам англашларига имкон беради. Бундан ташқари, биргаликда сажда қилиш учун йиғилиш — бу жамиятга бўлган Худонинг ҳаёти ва қудрати ҳақида ошқора гувоҳликдир ва шу билан бирга бу имонлиларни қўллаб-қувватлайди, улар ёлғиз эмасликларини ва Худонинг Руҳи жуда кўп бошқа одамларнинг ҳаётида ҳам иш олиб

бораётганини кўришларига имкон беради. Ва яна биргаликда сажда қилиш руҳий инъомларни ва қобилиятларни Масих Танасини барпо қилиш учун ишлатишда ёрдам беради.

Б. Маросимларни ўтказиш

Барча жамоатларда қабул қилинган ва ҳар бир жамоатда ўтказиладиган асосий иккита маросим — бу сувга чўндириш ва Қутлуғ Кечликдир. Гарчи бу маросимлар барча жамоатларда қабул қилинган бўлса ҳам, уларни айнан қай тарзда амалга ошириш тўғрисида турли-туман фикрлар ва нуқтай-назарлар мавжуд.

Янги жамоат ташкил қилар экансиз, сиз ва бу янги жамоатнинг дастлабки аъзолари бу маросимлар сизнинг жамоатингизда қай тарзда ўтказилиши ҳақида аниқ тасаввурга эга бўлишлари керак.

1. Сувга чўндириш

Хушxabар масиҳийлари ўртасида сувга чўмишнинг маъноси ва аҳамиятига нисбатан турли қарашлар ва тушунчалар мавжуд. Сувга чўмишнинг қайси таърифини қабул қилишлари, уларнинг амалдаги хизматларига (сувга чўмиш кимга ва қай тарзда ўргатилишига) таъсир кўрсатади. Куйида сувга чўмишнинг маъноси ҳақида мавжуд бўлган иккита асосий тушунча келтирилган:

Сувга чўмиш — бу Худо ва одам ўртасидаги аҳднинг белгисидир. Сувга чўмиш имон орқали амалга ошадиган ҳаракатдир ва у бизни Исо Масих орқали Худонинг инсоният билан тузган Янги Аҳдига олиб келади (Мт.26:28; Лк.22:20) ва бунинг натижаси сифатида ўзимизнинг янги ҳолатимиз афзалликларидан роҳатланиш имконияти берилади. Катта ёшдаги имонлилар, уларнинг оилалари, ҳар қандай ёшдаги фарзандлари сувга чўмишади. Суннат қилиш Эски Аҳднинг белгиси бўлганидек (Ибт.15,17), сувга чўмиш Янги Аҳднинг белгисидир. Бу маросим қай тарзда амалга оширилишидан кўра, сувга чўмишнинг ўзи кўпроқ аҳамиятга эга.

Сувга чўмиш — бу имонга келган одамнинг Масихга бўлган шахсий имонини ифода қилишидир. Нажот топишга, одамнинг ички табиатини бутунлай, тубдан ўзгариши сифатида қараладиган жамоатларда, сувга чўмиш мана шу ички ўзгаришнинг ташқи рамзи, деб қабул қилинади. Бунда сувга чўмиш фақатгина одамнинг Исо Масихга бўлган шахсий имонининг ошқора гувоҳлиги бўлиб хизмат қилади холос. Сувга чўндириш шакли ва уни амалга ошириш ҳар бир жамоатда турли хил кўринишда бўлиши мумкин, аммо ўлимда, кўмилишда ва тирилишда Масих билан бирлашиш рамзи барча жамоатларда “бир овоздан” қабул қилинган.

2. Қутлуғ Кечлик

Раббимизнинг Ўзи бизга Уни эслашимиз учун нон синдириш ва Қутлуғ Кечлик маросимларини ўтказишимизни васият қилган. Дастлаб У ўлимидан олдин Фисих таомини ейиш учун йиғилганларида шогирдларига бу маросим ҳақида таълим беради (Мт.26:26-28; Мк.14:22-26; Лк.22:19-20). Ҳаворий Павлус ҳам Қутлуғ Кечлик ҳақида масиҳийларга насиҳат қилади (1Кор.11:23-34).

Инжилда ҳазрати Исонинг Ўзи бу маросимнинг маъносини тушунтириб берган. Бу Унинг Танасини синдирилиши ва тўқилган қонининг рамзидир. Тушунтиришнинг муҳим жумласи: “...буни Мени эслаб туриш учун қилинглар” (1Кор.11:25). Қутлуғ Кечликлар бизга нажотимизнинг баҳосини ёдда сақлашимизга ёрдам беради. Улар бизга ҳазрати Исонинг Гўлгота хочидаги ўлими ҳақида мулоҳаза қилишимизга ёрдам беради. Ҳар сафар, муқаддас инъомларни қабул қилиб, Унинг қурбонлиги ҳақиқат эканлигини кўпчиликка эълон қиламиз.

Ҳаворий Павлус бу маросимларни амалга ошириш тўғрисида кўрсатмалар бериб, биз ҳар дафъа бу нонни еганимизда, бу косадан ичганимизда, Раббимиз келгунига қадар Унинг ўлимини эълон қилишимизни тушунтиради. Шу тарзда, бу маросим имонлиларга вақти келиб Раббимиз албатта қайтиб келиши ҳақида эслатиб туради.

В. Муқаддас Каломни ваъз қилиш ва таълим бериш хизмати

Муқаддас Каломни биргаликда тиловат қилиш, ваъз ва насиҳат қилиш — булар имонлилар йиғилишларининг энг муҳим ва зарур бўлган қисмларидир. Ҳазрати Исо Ўз шогирдларига янги имонга келганларни “*Мен сизларга буюрган ҳамма нарсага амал қилишни*

уларга ўргатинглар” деб буйруқ берган (Мт.28:20). Хаворий Павлус эса Тимўтийга “тиловат, насиҳат ва таълим бериш билан машғул бўл” деб ёзган (1Тим.4:13).

Г. Жамоатдаги интизом

1Кор.5 бобида Павлус битта масиҳийнинг гуноҳи бутун жамоатга салбий таъсир кўрсатганлиги вазияти ҳақида гапирган. Бунда у жамоатга гуноҳ қилган биродарларини жазолаш ҳақида кўрсатма беради: “бу одамни тана тинкасини қуритиш учун шайтонга топшириш керак, токи Раббимиз Исо Масиҳ келган кунда унинг руҳи халос бўлсин” (5-оят). Агар эътибор берсак, бу жазо уни Қутлуғ Кечликдан ажратиб қўйишдан иборат эканлигини кўришимиз мумкин (11-оят).

1Кор.6 бобида Павлус жамоатни “инсофсиз” қозилар ўртага қўйган саволларни муҳокама қилишда қози сифатида ҳаракат қилишга ўргатади. Бироқ, бу айнан қай тарзда бажарилиши эса кўрсатилмаган.

Мт.18:15-17 оятларида ҳазрати Исо агар биродаримиз бизга ёки бошқа бир биродарига қарши гуноҳ қилса нима қилиш кераклиги тўғрисида гапирган. Бу ҳолатга энг тўғри ёндошиш — бу муаммо аслида мана шу икки одам ўртасида қолиши ва ҳал қилинишидир. Бироқ агар айбдор одам тавба қилмаса, бу савол муҳокама учун бутун жамоат олдида қўйилади. Бунда қуйдагича йўл тутиш керак:

1. Жабранувчи одам айбдор одамга юзма-юз гапириб, унинг айбини кўрсатиши керак. Бунинг учун маълум даражада мардлик ва довураклик зарур, лекин буйруқ қатий ва аниқ қилиб берилган. Биз “унинг олдида бориб, фақат юзма-юз гапириб, айбини кўрсатишимиз” лозим. Агар бу биродаримиз айбини тан олиб, тавба қилса уни албатта кечришимиз керак.

2. Икки гувоҳ олдида унинг айбини кўрсатиш керак. Бизга қарши гуноҳ қилган биродаримиз билан юзма-юз гаплашганимиздан кейингина, унинг айбини бошқа биродарларимизга гапиришимиз керак. Юзма-юз гаплашганимизда у ўз айбига иқрор бўлмаса, биз унинг чиндан ҳам гуноҳ қилганини ва тавба қилишдан бош тортаётганини кўрсатиш учун ўзимиз билан бошқа икки биродаримизни гувоҳ сифатида олишимиз мумкин. Бундай йўл тутиш айдор биродаримизни ўз гуноҳи учун тавба қилишига ёрдам бериши мумкин ва бу одам тавба қилганидан кейин уни албатта кечришимиз ва айбини унутишимиз керак.

3. Айбдорни бутун жамоат олдида муҳокама қилиш. Айбдор масиҳий юқоридаги босқичлар давомида ўз айби учун тавба қилишни хоҳламаган ҳолдагина, уни муҳокама қилишда бутун жамоат иштирок этиши мумкин. Агар бу одам жамоага итоат қилишдан бош тортса, жамоа уни жамоат аъзолигидан маҳрум қилиш ҳуқуқига эга бўлади. Жамоатдан ҳайдаш энг охириги восита сифатида қўлланилади.

Интизомнинг (ҳар қандай гуноҳни кўрсатиш, фош қилиш) мақсади ҳар доим битта — гуноҳ қилган биродарни қайта тиклаш, уни руҳан ҳалок бўлишдан қутқаришдир. Умуман олганда бирор-бир жазони қўллашга ҳаракат қилиш мутлақо номаъқул ҳаракатдир. Хаворий Павлус коринфликларга ёзган мактубида ҳатто 1Кор.5 бобида тасвирланган даҳшатли гуноҳни қилиб қўйган биродаримизни ҳам севишимизни ва у тавба қилганидан кейин жамоага яна қабул қилишимиз кераклигини таъкидлайди (2Кор.2:1-11). Қилган гуноҳи учун тавба қилиб, пушаймон бўлган биродаримизни биз севги ва муҳаббат билан дарҳол ўз сафимизга қабул қилишимиз керак.

Ҳар қандан гуноҳни ва айбни фош қилишдан мақсад — биродаримизни қайта тиклаш, уни руҳан ҳалок бўлишдан қутқариш эканлигини ёдда тутган ҳолда, биз бу биродаримизга нисбатан муносабатимизни чуқур ҳис қилишимиз керак. 2Тим.2:24-26 оятлари Худонинг хизматкори “ўзига қарши турганларга юмшоқлик билан йўл-йўриқ берсин” деб таъкидлайди. Шунингдек Павлус Тимўтийга ёши улуғ одамларни койимаслигини уқтиради (1Тим.5:1). Ва Гал.6:1 оятида ҳам бирор одам гуноҳ қилиб қўйса, уни мулойимлик руҳи билан тузатишимиз кераклиги эслатилган.

Д. Масиҳийларнинг ўзаро муносабатлари

Биз Янги Аҳдда имониларнинг бир-бирларига қандай муносабатда бўлишлари кераклиги ҳақида жуда кўп буйруқлар ва кўрсатмаларга гувоҳ бўлишимиз мумкин. “Бир-бирига” нисбатан буйруқлар, масиҳийларнинг ўзаро муносабатлари ва юриш-туришлари қандай бўлиши кераклигини ифодалайди. Айнан мана шу бирдамлик ва ўзаро ғамхўрлик

таълимоти масиҳийларни барча бошқа дунёвий бирлашмалардан ажратиб туради. Бу буйруқлар фақат имонлиларнинг юракларида ҳаракат қилаётган Муқаддас Рухнинг шарофати билан бажарилиши мумкин. “Бир-бирига” нисбатан амрлардан баъзиларини санаб ўтамыз:

- Бир-биримизни оёғимизни ювишимиз (Юҳ.13:14).
- Бир-биримизни севишимиз (Юҳ.13:34; 15:12,17).
- Бир-биримизни биродарларча самимий муҳаббат билан севишимиз (Рим.12:10).
- Бир-биримизни қабул қилишимиз (Рим.15:7).
- Бир-биримизга панд-насиҳат қилишимиз (Рим.15:14).
- Муқаддас ўпич билан саломлашимиз (1Кор.16:20).
- Бир-биримизга муҳаббат билан хизмат қилишимиз (Гал.5:13).
- Бир-биримизни кечиришимиз (Эф.4:32).
- Бир-биримизга таълим беришимиз, насиҳат қилишимиз (Кол.3:16).
- Бир-биримизни овунтиришимиз (1Сал.4:18).
- Бир-биримизни руҳлантиришимиз ва қўллаб-қувватлашимиз (Ибр.3:13).

Е. Моддий хизмат ва ҳайр-эҳсонлар

Энг биринчи жамоат бошқаларнинг моддий муҳтожликларини жуда чуқур ҳис қилган ва уларга нисбатан моддий хизматда иштирок этган. Гарчи ҳайр-эҳсонлар, қоида бўйича, бошқа имонлилар номига қаратилган бўлса ҳам, моддий тарафдан ғамхўрлик нафақат маҳаллий жамоатдаги биродарларга, шунингдек атрофдагиларга нисбатан ҳам амалга оширилган.

1. Камбағалларга ғамхўрлик

Жамоат ташкил топишининг дастлабки жараёнлариданоқ имонлилар ўзларининг мол-мулкларини сотиб, ночор ва муҳтож бўлган биродарларига ёрдам беришган (ҳав.2:45; 4:34). Шу билан бирга, агар эътибор берсак, бу ишлар ўз-ўзидан, пала-партиш бўлмаган, балки бу хизмат тартиб билан ва аниқ ташкиллаштирилган ҳолда олиб борилган. Ерларни, уй-жойларни ва мол-мулкларни сотиш эвазига олинган пуллар ҳаворийларнинг ихтиёрига бериларди ва улар бу пулларни камбағалларнинг эҳтиёжларига қараб тақсимлашар эди (ҳав.4:35).

Антиохиядаги имонлилар ҳам мана шундай йўл тутишган. Улар Яхудияда яшовчи имондошларига ёрдам юборишга аҳд қилишади ва йиғилган пулларни икки ишончли одамлар (Барнабо ва Шоул) орқали Яхудиядаги жамоат оқсоқолларига жўнатишади (ҳав.11:28-30). Оқсоқоллар эса ўз навбатида, бу пулларни тақсимлашлари керак эди. Жамоатда ёрдам пули йиғиш ҳам тартиб билан йўлга қўйилган — ҳар бир имонли ҳар ҳафтанинг биринчи кунда маълум бир миқдор пулни ажратиши керак эди (1Кор.16:2).

2. Беваларга ғамхўрлик

Мана шундай тизим беваларга ёрдам бериш учун ҳам мавжуд эди. Ҳав.6 бобда тасвирланган муаммо шундан келиб чиқдики, ёрдамга муҳтож бўлган бевалар сони анча кўпайди ва ҳаворийлар барча моддий ёрдамларнинг тақсимланишини яқка ўзлари бошқара олмай қолдилар. Шунинг учун улар жамоатга мурожаат қилишиб, бу вазифани бажариш учун Муқаддас Рухга тўлиб тошган етти кишини танлашни таклиф қилишди. Бундан ташқари, биз Тимўтий хизмат олиб борган эфес жамоатида бевалар учун алоҳида рўйхат тузилганини кўришимиз мумкин (1Тим.5:3-16). Павлус Тимўтийга бу рўйхатга фақат чиндан ҳам ёрдамга муҳтож бўлган беваларни киритиши ҳақида кўрсатмалар берган. Агар бева аёлнинг имонли болалари ёки набиралари бор бўлган бўлса, жамоат бу беванинг моддий аҳволига жавобгар бўлмаган. Шунингдек, агар бева аёл, яна турмуш қуриши учун етарлича ёш бўлган бўлса, унга имонлилар жамоатига юк бўлмасдан, турмуш қуриш таклиф қилинган.

Шундай қилиб биз, имонлилар жамоатидаги ёрдамга муҳтож бўлган аъзолар ўртасида моддий ёрдамларнинг тақсимланиши бўйича ишлаб чиқилган жамоат дастурининг аниқ наъмунасини кўрамыз. Бундай дастур қабул қилинганидан кейин, унинг бажарилишини худди ҳав.6 бобидаги каби синалган ва диёнатли одамларга ишониб топшириш жуда муҳимдир. Шунингдек, турли васвасалардан эҳтиёт бўлиш ва яхши ҳисоб-китоб қилиниши учун бу вазифани бир неча одамларга ишониб топширилса жуда доно иш бўлади.

II. ИМОНЛИЛАРНИНГ БИРГАЛИҚДАГИ ЙИҒИЛИШЛАРИ ШАКЛЛАРИ

Жамоатнинг бутун тарихи давомида имонлиларнинг йиғилишлари, умуман олганда, асосан уч хил кўринишда бўлган. Улар қуйдаги пунктларда тасвирланган:

А. Эски Аҳд Маъбади

Кўпгина жамоатлар имонлилар йиғилишлари учун Эски Аҳд Маъбадини наъмуна сифатида қабул қилганлар. Бу тасаввур жуда кўп томонлари билан православ ва католик жамоатларда ўз ифодасини топган. Бу модел бўйича хизматчилар “руҳонийлар” деб, бино эса — “маъбад” деб аталади. Шунингдек, бу шаклнинг апологетлари, улар ҳар сафар иштирок этганларида Худога қурбонлик келтирилади, деб ҳисоблашади. Мусонинг қонунини инкор этсалар ҳам, лекин улар Худо хизмати ва литургия бўйича тартиб-қоидаларга қаттиқ риоя қилишади. Бундай ёндошиш — яҳудийча Маъбаднинг “масиҳийча версиясини” тузишга ҳаракат қилишдир. Худога маъбаддаги руҳонийларнинг хизмати орқали эришилади. Гарчи маъбаднинг асосий вазифаси — Худога қурбонлик келтириш жойи бўлса ҳам, бинодаги марказий жойни меҳроб эгаллайди ва бу ерга фақат руҳонийларгина ўтишлари мумкин. Бу шакл бўйича хизмат олиб борадиган жамоатларда одамлар ҳар доим икки тоифага бўлинади: — “келувчилар”га, уларнинг жойлари меҳроб (ёки “тахт”) қаршисида бўлади, иккинчи тоифа — бу меҳроб томон ўтишга ҳуқуқи бўлган — “руҳоний-хизматчилар” ёки бошқа “маҳсус” одамлар.

Бундай ёндошиш, моҳиятан қатор камчиликларга эга, чунки Муқаддас Китобнинг кўпгина лавҳалари жамоатга нисбатан бундай қарашни, яъни жамоатга — Эски Аҳддаги яҳудийларникига ўхшаган, лекин замонавий Маъбад, сифатида қарашни қўллаб-қувватламайди. Масалан, ҳаворий Павлус бизнинг давримизда бино эмас, балки имонлиларнинг ўзлари Худонинг маъбадидир, деб ўргатади (1Кор.6:19). Худо инсонлар яратган маъбадларда яшамайди (ҳав.17:24). У Ўзининг одамларида мавжуд бўлади. Исо Масиҳ бир марта оламга келиб Ўзини қурбон қилди (Ибр.9:26; 10:12). Имонлилар Худога ўз хизматлари ва сажда қилишларини қурбонлик қилишлари мумкин, бироқ гуноҳларни ювиш иши Масиҳ томонидан охиригача бажарилган (Рим.12:11; Фил.4:18). Энди ҳамма имонлилар — Худонинг руҳонийлари ва хизматкорларидир. Алоҳида тайинланган руҳонийлар гуруҳи энди мавжуд эмас (1Бутр.2:9). Ҳазрати Исо ортиқча сўзларни айтиб ибодат қилишга қарши эди, У одамларнинг Худо билан самимий, онгли муносабат қилишларини афзал кўрган (Мт.6:7).

Б. Янги Аҳд синагогаси

Баъзилар замонавий жамоат учун наъмуна сифатида Маъбадни эмас, балки яҳудийларнинг синагогасини қабул қилишади. Фақат битта Маъбад мавжуд бўлган ва у Қуддусда жойлашган. Синагогалар эса яҳудийлар яшаган ҳар бир шаҳарда мавжуд бўлган. Синагогалар ибодат қилиш ва Эски Аҳд Битиклари тиловат қилинадиган жой бўлган. Бу ерда қурбонликлар келтирилмаган ва руҳонийлар ҳам бўлмаган. Уларнинг ўрнига йиғилишни бошқариш учун эркаклардан бирор киши сайланган. Сажда қилиш Маъбаддагидек расмий бўлмаган ва анча содда кўринишда ўтган. Тингловчилар бинонинг деворлари тагида ярим доира бўлиб ўтиришган, ваъз қилувчи эса ўртада ўтирган ёки турган.

Синагога Маъбадга қараганда жамоат учун анча яхши наъмуна бўлади. Кичик Асияга тарқалган масиҳийлар Маъбадни қайта тузишга ҳеч қанақанги уринишлар ёки ҳаракатлар қилишмаган. Бунинг устига, дастлабки жамоат бинолари IV асрга келиб пайдо бўла бошлаган! Одатда имонлилар жамоатни уйларда ташкил қилишган ва бу кўпроқ яҳудийлар синагогасидаги норасмий тиловат ва ибодатлар муҳитини такрорлаган. Замонавий жамоатлар ўзларининг бинолари ва хизмат шакллари Худога мана шундай норасмий ва эркин сажда қилишга қанчалик мос келиши ҳақида жиддий ва чуқур ўйлашлари керак. Бундан ташқари, дастлабки масиҳийлар ҳар бир диний гуруҳ ўз худолари учун “маъбад” куриши керак, деб ҳисобланган маданий муҳитда яшашган. Лекин Жамоат, Худо мавжуд бўладиган ягона жой — бу имонлиларнинг ўзлари эканлигини тушунган ва бу маданий шаклни қабул қилишни ва Хушхабар ҳақида нотўғри тасаввурни ёқлашни рад қилган.

В. Тирик организм

Дастлабки масиҳийларнинг йиғилишлари Маъбадга қараганда, кўпроқ синагогани эслатишига қарамасдан, шуни ҳар доим ёдда сақлаш керакки, Жамоат — шахсан Масиҳнинг Ўзи киритган умуман янги ва ноёб бир ҳодиса эди. Ҳазрати Исонинг қайта тирилиши ва Муқаддас Рухнинг келишидан олдин у мавжуд эмас эди (ҳав.1,2). Бу дарсда тасвирланган маҳаллий жамоат вазифалари имонли яҳудийлар учун умуман янги эди. Ўз навбатида, оқсоқоллик ва хизматчилик хизматлари, шунингдек руҳий қобилиятларнинг пайдо бўлиши ҳам янгилик эди. Умуман олганда, Жамоатни таърифлаш учун ҳазрати Исо ва ҳаворийлар ишлатган метафоралар тирик организмни назарда тутди — Тана, Келин ва тирик тошлар (Кол.1:24; Вах.19:7; 1Бутр.2:5). Жамоат, тирик организм сифатида, синагога доирасидан чеккага чиқиб кетади. Ва ўз навбатида, унинг йиғилишлари шакллари бу фарқларни ифода қилиши керак.

ХУЛОСА

Бу дарсда биз имонлиларнинг биргаликдаги йиғилишлари вазифаларини, шунингдек мана шундай йиғилишларнинг баъзи бир шакллари муҳокама қилдик. Сизнинг ташкил бўлаётган жамоатингиз биргаликда сажда қилиш учун, Худонинг Каломини тиловат қилиш ва ўрганиш учун мунтазам йиғилиб туришлари жуда муҳимдир. Яна шу нарса муҳимки, жамоа моддий томондан муҳтож бўлган аъзоларига ёрдам бериши керак. Бу йиғилишлар тез-тез ўтказилиши, қайси вақтда ва айнан қандай ўтказилиши ҳар томонлама фақат ўзингизга боғлиқ. Агар сизнинг янги жамоатингиз қайсидир мазҳабга тегишли бўлса, бу шакллар, шубҳасиз, мана шу мазҳаб олдиндан йўлга қўйган шаклларга мос бўлади. Сиз ва сизнинг жамоатингиз аъзолари бу шаклларни тушунишингиз ва қабул қилишингиз керак бўлади. Агарда, сизнинг жамоангиз ҳеч қайси мазҳабга тегишли бўлмаса, йиғилишларнинг шакллари қандай бўлиши кераклигини ўзингиз ва жамоатингизнинг бошлиқлари ҳал қилишади.

САВОЛЛАР

- Сиз қандай тушунасиз — сувга чўмишнинг асосий маъноси нимадан иборат? Бу сизнинг сувга чўмишни ким ва қаерда қабул қилиши мумкинлигига нисбатан шахсий нуқтай назарингизга қандай таъсир қилади?
- Ҳав.5 бобидаги Ханания ва Саффира билан бўлган ҳодисани эсга олинг. Нима сабабдан Худо уларни қилган бу гуноҳлари учун шунчалик қаттиқ жазолади?
- Сизнинг фикрингизча жамоатнинг оддий йиғилишларини қай даражада (қанчалигини иложи борица батафсил тушунтиринг) режалаштириш керак? Нима учун? Жамоат йиғилишларини режалаштиришда ва ўтказишда унинг бошлиқларининг роли қандай бўлиши керак?
- Жамоат йиғилишида тарғиб қилишнинг вазифаси қандай? Каломни биргаликда тиловат қилишнинг вазифаси нимадан иборат? Мусиқа ва кўшиқларнинг вазифаси нимадан иборат?
- Сизнинг фикрингизча, жамоат, ҳамма аъзолар бутун Муқаддас Китобни ўрганганлигини тасдиқловчи “Муқаддас Китобни ўрганиш дастури”ига эга бўлиши керакми? ҳа/йўқ, нимага?

ТОПШИРИҚ

- Илова 3А бўйича Янги Аҳда сувга чўмишнинг маъноси ҳақидаги саволни ўрганишни охиригача етказинг. Бу маросимнинг вазифаси ва шакли ҳақида сизнинг фикрингиз қандай?
- Жамоат ташкил қилиш бўйича ўз гуруҳингиз аъзолари билан қачондан бошлаб биргаликда йиғилишлар ўтказишни ҳал қилиб олинг. Бу йиғилишлар қандай шаклда ўтказилади?

Жамоат Илова 3А

Янги Аҳддаги сувга чўмдириш

Муқаддас Китобни индуктив ўрганиш

I. КУЗАТУВ

Куйидаги оятларни ўқиб чиқинг. Эътибот берган бўлсангиз, биз бу оятлар рўйхатида параллел оятларни кўрсатмадик. Янада тўлиқроқ ўрганиш учун сиз бу оятларга параллел бўлган лавҳаларни ўқишингиз мумкин.

Мт.3:6	Ҳав.8:12,13	Ҳав.19:5
Мт.3:13-16	Ҳав.8:16	Ҳав.22:16
Мк.10:38,39	Ҳав.8:36-38	Рим.6:3
Лқ.3:12	Ҳав.9:18	1Кор.1:13-16
Лқ.3:29,30	Ҳав.10:47,48	1Кор.10:2
Юҳ.4:2	Ҳав.11:16	1Кор.12:13
Ҳав.1:5	Ҳав.16:15	1Кор.15:29
Ҳав.2:38	Ҳав.16:33	Гал.3:27
Ҳав.2:41	Ҳав.18:8	

Алоҳида бир қоғозга ҳар бир оят ҳақида қуйидаги бўлимлар бўйича қисқача хулосалар ёзинг:

- Яҳё пайғамбарнинг чўмдириши
- Ҳаворийларнинг ва дастлабки Жамоатнинг бошқа раҳбарларининг чўмдириши.
- Ҳазрати Исо “чўмдирилиши керак бўлган” чўмдириш
- Муқаддас Рухнинг чўмдириши.

II. ШАРҲЛАШ

A. Тарихий контексти

1. Янги Аҳдда “сувга чўмиш” деб таржима қилинган грекча “баптизо” сўзининг энг кенг тарқалган маъноси — “сувга шўнғиш, ғарқ бўлиш”дир. Яҳудийлар амалиётида, нопок бўлган одам, қурбонлик келтириш имкониятига эга бўлиш учун аввал сувга шўнғиши керак бўлган. Бу ҳаракат мана шу маросим бўйича тозаланишни билдирган.
2. Яҳудийлар амалиётида бу сўз яна — мажусийнинг яҳудийликни қабул қилиши жараёнида ишлатилади. Биринчи қурбонликни келтиришдан олдин, у одам суннат қилиниши ва сувга чўмиши керак бўлган.

Б. I бўлимдаги ҳар бир оят бўйича қуйидаги саволларга жавоб беринг:

1. Ким сувга чўмди?
2. Ким сувга чўмдирди?
3. Сувга чўмишдан мақсад нима эди?
4. Сувга чўмдириш қачон ва қаерда амалга оширилди?

В. Исо Масиҳ қуйидагилар ҳақида гапирганида нимани назарда тутган эди:

- У чўмиши лозим бўлган чўмдириш ҳақида гапирганда?
- Муқаддас Рухнинг чўмдириши ҳақида гапирганда?

Г. Сизнинг фикрингизча, сувга чўмиш билан Муқаддас Рухга чўмиш, буларнинг иккаласи ҳам бир нарсами? Ўз нуқтаий назарингизни тасдиқловчи оятларни ёзинг.

Д. Бу лавҳаларни ўрганиб, сувга чўмиш ҳақидаги ўз тушунчангизни бир абзацда ёзиб кўрсатинг.

Ш. ҚЎЛЛАШ

Сиз бу материалдан ўрганган принципларингизни ўзингизнинг янги жамоатингизда қандай қилиб қўлламоқчисиз?

3 Қисм: Руҳий ўсиш

Рухий ўсиш

1,2 Дарслар

Севги — ХИЗМАТНИНГ асоси

Дарс мақсади:

Масиҳийни хизмат қилишга ундайдиган энг асосий нарса — бу Худога ва одамларга нисбатан севги билан тўла бўлган юрак эканлигини ўқувчиларга тушунтириш.

Кутиладиган натижалар:

Дарс материални ўрганиб, ҳар бир ўқувчи:

- Худонинг шак-шубҳасиз ва беғубор севгиси ҳақида янги тушунчага эга бўлиши керак;
- Бизнинг севгимиз қандай қилиб бошқаларга бўлган хизматимизнинг асоси бўлиши лозимлигини тушуниши керак;
- Севгига асосланган ҳолда, бошқаларга хизмат қилишнинг режасини тузиши керак;

Дарс режаси:

- I. Самовий Отанинг Эски Аҳддаги севгиси
- II. Самовий Отанинг Янги Аҳддаги севгиси (дарбадар ўғил ҳақидаги матал)
- III. Худонинг севгиси ва Буюк Амр
- IV. Севги — хизматнинг ҳақиқий асосидир

СЎЗ БОШИ

Эски Аҳдни ўқиш жараёнида, бизнинг тасаввуримизда, муққаддас, солиҳ ва адолатли, ёвузликдан нафратланадиган ва одамларнинг итоатсизлигидан ғазабланадиган Худонинг қиёфаси намоён бўлади. Янги Аҳдда эса бизнинг тасаввуримизда янги қиёфа — меҳрибон, меҳр-муҳаббатли, кечиримли, меҳр-шавқатли ва марҳаматли, одамларнинг қийинчиликларида уларга ғамхўрлик қилувчи Худонинг қиёфаси намоён бўлади. Албатта, биз Муқаддас Китобдан биламизки, Худо ҳеч қачон ўзгармайди, У “кеча, бугун ҳам ва абадий бир хил, ўзгармасдир”, лекин барибир, замонавий масиҳийлик бирор бир жиддий муаммо келиб чиқса ва у ёки бу одамга, биродарига бўлган муносабатида қандай йўл тутиши лозимлиги бўйича савол туғилса, Янги Аҳддаги Худо образига мурожаат қилишни афзал кўради. Мана шундай тарзда ўзимизга ҳам сезилмаган ҳолда, Худонинг Эски Аҳддаги қиёфаси ҳақидаги бизнинг маълум даражада чегараланган тушунчамиз аста секин ўрнашиб, маҳкамланиб боради. Раббимиз Исо Масиҳ бизга Худонинг ҳақиқий қиёфасини кўрсатиб берди, У бизга Худонинг, Ундан олдин одамлар билмаган ва тушунмаган томонларини очиб берди. Ҳазрати Исо бизга Самовий Отанинг бизга нисбатан чексиз севгиси ҳақида гапирган ва бунда ҳар доим Эски Аҳдда мурожаат қилган. Шу тарзда, Янги Аҳд тушунчаси, Худонинг Эски Аҳдда тасвирланган характерларидан келиб чиқади, фақат уларни анча чуқур ва батафсил тушунтиради. Жамоат ва Нажот ҳақидаги таълимотлар ҳам айнан мана шу тўлиқ тушунишга асосланади.

Замонавий Жамоатга Худонинг моҳиятини тушуниш етишмайди, Жамоат Унинг ҳақиқий хусусиятларини ва сифатларини тушуниб олиши лозим. Ва Эски Аҳд, биз уни ибодат билан чуқур мулоҳоза билан ўргансак, Худонинг ҳақиқий феъл-атворини очиб беради. 3-қўлланманинг “Рухан ўсиш” бўлимидаги дарслар Эски Аҳд қонунларининг моҳиятини тушунтириб беради ва бу қонунларнинг шарофати билан Худо хусусиятининг маълум бир томонлари бизнинг онгимиз учун тушунарли бўлди. Бироқ, қонун бизга Худонинг

муқаддаслигини (Чик,20:1-17) ва Унинг ёвузликдан нафратланишини кўрсатиш учун берилган эди. Айнан мана шунинг учун ҳам қонунни бузиш қаттиқ жазоланган (Чик,21:15-17). Шубҳасиз, қонуннинг бундан жиддий ва қаттиққўл қоидаларисиз Худонинг қанчалик даражада муқаддас эканлигини биз ҳеч қачон билолмас эдик! Одамзод Худонинг муқаддаслигини чуқур тушунмасдан туриб, ўзининг нажот топиши ва бу муқаддасликка ҳаётида эришиши учун Масихга бўлган муҳтожлигини ҳеч қачон англай олмасди.

Шундай қилиб, бизга Худо хусусиятининг бошқа бир сифати — Унинг севгиси ҳақидаги билим ва тушунча зарур ва бу яна Эски Аҳдда ҳам очиб берилган. Эски Аҳдда намоён бўлган Худонинг севгиси қандай моҳиятга эга? Унинг муқаддаслиги қаттиққўл ва жиддий, севгиси эса қандай? Бутун инсониятнинг гуноҳларини ювиш учун Ўз Ўғлини қурбон қилган Худонинг севгисини чуқур ҳис қилмасдан ва тушунмасдан, биз ўз ҳаётимизда интилиб яшашимиз керак бўлан эталонни кўра олмаймиз, Янги Аҳддаги масихий севгисини чуқур ва охиригача тушуна олмаймиз. Шунингдек, биз Худо ва атрофимиздаги одамлар билан ўз муносабатимизни ҳам тўғри йўлга қўйолмаймиз. Худонинг севгиси — бу Худонинг илоҳий хусусиятининг кўринарли ифодасидир. Бу севги бизга Эски Аҳдда ва ўз навбатида Янги Аҳдда ҳам намоён бўлаган.

I. САМОВИЙ ОТАНИНГ ЭСКИ АҲДДАГИ СЕВГИСИ

A. Худонинг Эски Аҳддаги севгиси

Ион пайғамбар китобида бир қарашда қутилмаган бир жумлани учратиш мумкин: “...*Сен — иноятли ва марҳаматли, сабр-тоқатли ва меҳр-шавқатли Худосан...*” (Ион4:2). Хўш, сиз нима деб ўйлайсиз, агар Эски Аҳд Худоси қаттиққўл ва қаҳриқаттиқ бўлса, пайғамбарда Худонинг табиатига нисбатан бундай тушунча қандай пайдо бўлди? Агар биз яхшилаб эътибор берсак, Худо ва Унинг бу хусусияти ҳақидаги пайғом, Ион пайғамбардан анча олдин берилганини кўрамиз ва биз уни барча қонунлар ва амрларни ўз ичига олган Чиқиш китобидан топишимиз мумкин. Бу китобда Худонинг муқаддаслиги ҳақидаги пайғом мавжуд (21-боб), бироқ бу китобда яна 34-боб ҳам борки, бу ердаги оятлар биздан Худонинг қудратини ва одамзодга бўлган чуқур севгисини яшириб турувчи пардани биринчи марта очади. Бу ваҳий Ҳазрати Мусога берилган эди. Хўш, имон наъмунаси бўлган бу одам Исроил Худоси олдида ҳозир бўлганда, Худо унга Ўзини қандай сифатлар билан намоён қилди? Чиқиш 34:6-7 оятлари Худонинг қандай эканлигини ажойиб тарзда тасвирлайди: “...*Худованд, Худованд, инсонпарвар ва марҳаматли, сабр-тоқатли ва меҳр-шавқатли ва самимий, ҳар доим иноятли, айбларни, жиноятларни ва гуноҳларни кечирувчи Худованд...*”. Чиқиш китоби ва Ион китобидаги лавҳаларда Худонинг хусусиятларини тасвирловчи иккита муҳим ибронийча сўз ишлатилган: “рахам” ва “хесед”:

1) Худо — раҳмдил, меҳрибон, худди она ёки энага каби мулойим ва ғамхўрдир. Мана шу барча сўзлар ва Чик,34:6 оятидаги “...*инсонпарвар ва марҳаматли...*” деб таржима қилинган сўзлар фақатгина ибронийча битта сўзнинг, яъни “*рахам*” сўзининг таржимасидир.

2) Худо — сабрли, доимо севувчи, “*сабр-тоқатли ва меҳр-шавқатли*” (Чик,34:6) ва Ион 4:2), кечиримли, марҳаматли, меҳрибон — мана шу барча сифатлар иброний тилда битта сўз билан, яъни “*хесед*” сўзи билан ифодаланади. Бунга яна шуни қўшимча қилиш мумкинки, “хесед” сўзининг маъноси худди эҳтирос каби ўткинчи бир ҳис-туйғуни эмас, балки Худонинг доимий ҳолатини билдиради. У мана шундай ғайритабиий севги билан тўлиб-тошган, бу севги Уни тўла ва ҳар доим қоплаб туради.

Баъзида шундай бир савол туғилади, Худо Мусога Ўзига яқинлашишга руҳсат берганда у нимани кўришни кутган эди? Балки, даҳшатли оловни ёки Худонинг яксон қилувчи қудратини кўришни кутгандир? Бироқ, Мусо буюк ва қудратли севгининг сифатларини кўрди! Нима учун Мусога бундай ваҳий берилди? Эҳтимол, Мусо Худонинг унга ишониб топширган халқи билан мана шу эталон бўйича муносабат қилиши ва унинг ўзи учун Худо қандай бўлган бўлса, у ҳам атрофдаги одамларга нисбатан мана шундай йўлбошчи ва дўст бўлиши учундир. Худонинг севгиси Мусони бутунлай лол қолдирди ва у “*ерга йикилди*” (Чик,34:8).

B. Отанинг ўғилга бўлган севгиси каби, Худонинг Исроилга нисбатан севгиси (Осия 11)

Осия пайғамбар китоби бизга Худонинг одамзодга бўлган чуқур ва теран муҳаббатини очиб берувчи яна бир характеристикани беради. Осия 11:1-4 оятларида қуйидагиларни ўқишимиз мумкин:

“Исроил ҳали ёш бўлганида Мен уни [“ахав”] севдим ва Ўз фарзандимни Мисрдан чақириб олдим. Уларни чақирдим, улар эса юз ўгиришди; Баалга курбонлик келтиришди ва бутларга сиғинишди. Мен Ўзим Ефреимни юришга ўргатдим, уни Ўз қўлларимда кўтариб юрдим, улар эса Мен уларга шифо берганимни англашмади...”

Бу лавҳадаги “севмоқ” феъли ва “севги ришталари” жумласи Худонинг севгисини таърифловчи яна бир ибронийча терминга — “ахав” сўзига асосланган. Эски Аҳднинг Септуагинта деб аталувчи грекча таржимасида бу ибронийча терминни тушунтириш учун “агапе” сўзи ишлатилган. Бу сўз жуда чуқур илоҳий маънога эга ва “кимнидир ўзини жонини севгандек севиш”, “ҳеч қандай шартсиз севиш”, “шак-шухасиз севиш”, “мулойимлик билан севиш” каби маъноларни билдиради. Бундай севги — шунчаки оддий бир туйғу, яқинлик ҳисси эмас. Худо одамзодга бўлган Ўз севгисини амалда ифода қилиб кўрсатади.

Осия пайғамбарнинг китоби — Эски Аҳднинг энг кучли китобидир, унинг муаллифини Эски даврнинг хушхабарчиси, деб аташ мумкин! Бутун китобнинг маъноси (айниқса Осия 11.1:4 оятлари) шуки, Худонинг севгиси одамзоднинг ношуқур ва кўрнамаклигидан устун туради. Бу лавҳа Эски Аҳддаги Худонинг ҳақиқий табиатини чуқур очиб берувчи энг муҳим лавҳалардан биридир! Келинг, биз биргаликда Осия 11:1-4 оятларида Худонинг севгиси қандай таърифланганини батафсил кўриб чиқамиз.

Биринчидан, шу нарсага эътибор беришимиз керак, бутун лавҳа — кенг маънодаги метафорадир ва у “ота-фарзанд” принципи бўйича ташкил топган, бунда Худони — Ўз ўғли Исроил ҳақида ғамхўрлик қиливучи Ота, деб тушунилади. Иккинчидан, аввал айтганимиздек, бутун лавҳа Худонинг одамга бўлган севгисини ифодаловчи, ибронийча “ахав” сўзига асосланган. Бу лавҳадаги тўртта оят Худонинг одамларга, ўғли-Исроилга нисбатан севгиси нақадар буюк эканлигини ажойиб тарзда ифодалайди.

1. Чақирувчи ва ғамхўр севги

Худонинг Исроилга нисбатан севгисини чақирувчи ёки даъват қилувчи севги деб аташ мумкин — *“Исроил ҳали ёш бўлганида, Мен уни [“ахав”] севдим ва Ўз фарзандимни Мисрдан чақириб олдим”* (Осия 11:1). Худо Исроилни севгани учун уни Мисрдан — куллик ва зулм еридан “чақириб” олади. Худо Ўз халқини нафақат чақириб олди, шу билан бирга узоқ йиллар давомида улар ҳақида ғамхўрлик ҳам қилди, чунки улар ҳали ожиз ва заиф эдилар: *“...ҳали ёш бўлганида...”* ва кейин — *“...Мен... юришга ўргатдим, Ўз қўлларимда кўтариб юрдим... Мен уларга шифо бердим...”*, *“...Мен уларни меҳрибонлик билан овқатлангирдим...”* (Осия 11:3,4). Қаранг, Худо Исроил ҳақида қанчалик ғамхўрлик қилган! Ота ўз ўғлини ҳимоя қилгани, уни боққани, барча нарсаларга ўргатгани, ёвузликдан асрагани каби, Худо ҳам Исроилни худди шундай эркалаб парвариш қилади.

2. Доимий ва кечиримли севги

Осия 11:2 — *“Уларни чақирдим. Улар эса юз ўгиришди...”*

Лавҳадаги муҳим сўз, яъни Худонинг севгисини ифодаловчи “ахав” сўзи, Худонинг севгиси одамнинг беқарор ва ўзгарувчи севгисига мутлақо ўхшамаслигига урғу беради. Ўзининг севимли фарзанди-халқига нисбатан Худонинг муҳаббати ўзгарувчан эмас. *“Уларни чақирдим, улар эса юз ўгиришди...”* (Осия 11:2). Бу оятни асл нусхадан қуйидаги жумла билан таржима қилиш мумкин: “Мен уларни қанча кўп чақирсам, улар шунчалик кўп узоқлашишди...” — бу сўзлар шуни кўрсатаяпдики, бундай севги бутун бир жараёндин ва бунга ота-онанинг ўз фарзандига нисбатан муносабатини мисол қилиб кўрсатиш мумкин, зеро ота-онанинг муҳаббати йиллар ўтса ҳам сўнмайди, бу жараён бутун умр давом этади.

Шуни таъкидлаш ўринлики, Худо Ўз севгисини қанчалик кучли намоеён қилгани сари, Унинг танлаган халқи шунчалик кўп қайсарлик ва ўзбошимчаликни намоеён қилган. Бу — ҳар доим ва ҳар нарсада ўзбошимчалик қилувчи кулоқсиз боланинг феъл-атворида жуда ўхшайди. Худо-чи? У Исроил халқи Баалга курбонлик келтираётганини, бутларга сиғинаётгани кўриб турган (Осия.11:2). Хўш, ўжар халқнинг бу қилиқлари Худонинг унга бўлган севгисига таъсир

қилганми? Йўқ, Худо уни севишни давом эттирган! Бу кечирувчи ва сабр-тоқат қилувчи севгидир. Лекин, халқнинг бу ишлари Унга азоб берган, буни азобни — нотўғри йўл тутиб, ўз отасининг хонадонидан узоқда адашиб, отасининг у учун қилган ҳамма ишларини (катта қилганини, ҳамма нарсага ўргатганини, едирган-ичирганини ва кийинтирганини) унутган фарзанднинг ўз отасига етказган азобига тенглаштириш мумкин. “Мен уларга қанчалик кучли меҳр-муҳаббат кўрсатсам, улар Мендан шунчалик юз ўгиришди”, — бундай кўрнамаклик ва вафосизлик, севгига тўла юрак учун қанчалик азоб беришини тасаввур қилиш қийин эмас. “Мен сизларни яратиш пайтида қалбингизга жойлаштирган севгига нима бўлди? Мен сизларни қанчалик севишимни, наҳотки англамасангизлар?”, деб сўрайди Худо ва лекин, Унинг юраги айбдор халқни кечириш ва қабул қилиш учун ҳар доим очиқ бўлган. Эски Аҳднинг бу лавҳасида Худонинг Исроил-ўғлига бўлган чуқур ва самимий, кечиримли ва доимий севгиси очиб берилган.

3. Сабрли ва шартсиз севги

Худо севгисининг ҳақиқий хусусияти яна шу нарсада очиб берилдики, бу севги ўз севгилисига ҳеч қанақанги шарт қўймайди. “...Баалга қурбонлик келтиришди ва бутларга сиғинишди...”, бироқ “...Мен уларга севги [“ахав”] ришталарини боғладим...” (Осия 11:2,4в). Худо Ўзидан юз ўгирган, узоқлашиб кетган халқни сабр-тоқат билан Ўз бағрига чорлайди. Худонинг севгиси шак-шубҳасиздир, бу севги барча доимий муаммолардан юқори туради, севгилиси унга азоб ва ношукурлик кўрсатса ҳам у барибир ўзгармайди, у айбдорни орқага қайтишида ҳеч қандай шартлар қўймайди. Худо буюк меҳр-муҳаббат кўрсатади, Унга қарши бош кўтарган, Унга жуда кўп озор етказган ўғлини яна қабул қилиш учун Унинг бағри ҳар доим очиқ бўлган, уни қайтишини сабр-тоқат билан кутган. Худони қоплаб олган севги ўз севгилисини йўқотишни хоҳламайди, шунинг учун ҳам, қачонки халқ Унга қаршилиқ қилганда ва нотўғри йўлни танлаганда ва бу билан орадаги аҳдни бузганда, Худо уни ўз йўлини ўзгартиришга мажбур қилмайди, балки олдингидек уни орқага қайтишга чақиради ва Ўз халқини ҳеч қандай шартсиз ва талабларсиз яна қабул қилишга доим тайёр бўлади.

Агар эътибор берган бўлсангиз, бу лавҳада намоён бўлган Худонинг севгиси, Эски Аҳдадаги Худо севги ҳақидаги бизнинг тушунчамизга нисбатан ғайритабиий бўлиб туюлади, шундай эмасми? Ҳа, Худо Исроилни самимий, беғубор, сабрли, кечиримли севги билан севган ва бунда ҳеч қанақанги шарт ёки талаб қўймаган (Осия 11:1-4). Худо ҳеч қанақанги номга, ҳимояга эга бўлмаган ожиз халқни ҳар доим севган, буюк муҳаббат кўрсатиб уни куллиқдан озод қилган ва бу халқ қанчалик вафосизлик қилмасин, барибир Унинг севгиси сўнмаган. Севувчи қанчалик буюк ва марҳаматли бўлса, Унинг севгиси ҳам шунчалик кучли ва юксак бўлади. Осия учун Худонинг севгиси ҳаракат билан боғлиқ эди, севиш — демак, ҳаракат қилиш ва мажбуран эмас, балки ўз хоҳиши билан ҳаракат қилиш. Худо Исроил учун қилган барча ишларини, Ўзининг хоҳиш-иродаси билан, Ўзининг инояти билан, севгисининг мўллиги, сероблиги туфайли қилган ва Исроилдан ҳам шундай севгини кутган. Худо муносабатлардаги носамимийликни, бирор ҳаракатни мажбуран, кўрққандан қилишни рад қилади. Шундай қилиб, Осия айтган сўзларнинг мазмуни аниқ ва равшан: бутун ҳаёт севгининг ифодаси бўлиши керак. Севги, яъни Худо биздан кутадиغان севги, бизнинг бутун ҳаётимиздаги ишларимиздир.

Эски Аҳдадаги бу лавҳа мисолида, Самовий Ота образининг моҳиятини инсоний онгимиз учун мумкин бўлган даражада англаб, биз бу образни ўзимизнинг шахсий ҳаётимизда ифода қилишимиз керак. Биз кўрдикки, Худо Ўз севгисига жавобан, биз тарафдан ҳам шундай севгини кутади. Хўш, биз қандай қилиб Худонинг буюк севгисига жавоб қайтаришимиз мумкин? Бу саволни Янги Аҳд мисолида кўриб чиқамиз.

II. САМОВИЙ ОТАНИНГ ЯНГИ АҲДАДАГИ СЕВГИСИ (ДАРБАДАР ЎҒИЛ ҲАҚИДАГИ МАТАЛ)

Янги Аҳднинг қадимги грек тилида ёзилган нусхасида Худонинг шартсиз севгисини таърифлаш учун “агапе” сўзи ишлатилади (биз юқорида кўриб ўтган ибронийча “ахав” сўзи билан маъноси бир хил). Айнан мана шундай севги ҳақида Ҳазрати Исо Ўз ҳаёти мисолида гапиради ва таълим беради. Бундай севги ҳақида гапирилган энг аниқ ва равшан лавҳалардан бири — бу дарбадар ўғил ҳақидаги маталдир (Лқ.15:11-31).

А. Кузатув — намоён қилинган севгига нисбатан икки хил муносабат

Бу матални баъзан “ота севгиси ҳақидаги матал” деб ҳам аташади. Ҳазрати Исо бу маталда яҳудийлар учун маълум бўлган Худо-Ота образини ишлатган ва биз буни Эски Аҳд лавҳасини ўрганиш жараёнида батафсил кўриб чиққан эдик. Маталдаги отанинг севгиси ХУДБИНЛИК (эгоист) эмас эди, у танлаш ихтиёрини бутунлай ўғлининг ўзига топширган; бу севги шартсиз — ўғилнинг қилган ишларидан кейин ҳам ота уни севишни давом эттиради ва ўғилни қайта қабул қилади, ўтган ишларни унутади. Бундай шартсиз севги ўғилнинг ғамини енгиллаштиради, унга орқага қайтиш учун умид эшикларини очиб беради, унга йўл кўрсатади ва пушаймонини енгиллаштиради. Бироқ, бу матал бизга нафақат Отанинг севгиси тўғрисида гапирди, шунингдек, Ҳазрати Исо бу ерда этиборимизга ажойиб манзарани, яъни одам қандай қилиб Худонинг унга бўлган севгисига жавоб қайтариши мумкинлигини ҳам кўрсатиб беради. Бу матал ўзига хос, ғайриоддий бир “ўлчагич”ни намоён қилади ва бу “ўлчагич” орқали биз ўз севгимизнинг (Худого бўлган, шунингдек яқинимизга бўлган севгимизнинг) даражасини ва сифатини аниқлашимиз мумкин. Раббимиз бизга одамнинг Ота севгисига нисбатан икки хил муносабатини мана шундай кўрсатиб беради.

Намоён қилинган севгига нисбатан икки хил муносабат

<i>Кичик ўғил</i>	<i>Катта ўғил</i>
<p>Кичик ўғил жудаям эгоист эди. У учун отанинг ҳис-туйғулари ва оила аъзоси сифатидаги шахсий мажбуриятлари аҳамиятсиз эди. Яҳудийларнинг урф-одати бўйича ота мол-мулкни ўғилларига тақсимлаб бериши мумкин эди, лекин у ўз ўлимигача бу мол-мулкдан фойдаланишга тўла ҳақли бўлган. Ўзининг меросини ва ундан келадиган фойдани талаб қилган ўғил, бу билан — отаси ўлганми ёки тирикми, унга барибир эканлигини билдирган.</p> <p>Кичик ўғилнинг эгоистлиги кейинроқ, ўз меросини кўкка совурганда яна намоён бўлади. Ўғил бу мол-дунёни йиғиш учун отаси қанча тер тўккани ҳақида ўйлаб ҳам кўрмади. Бу йигитни, агар у кетиб қолса, акаси икки кишининг ўрнига бир ўзи меҳнат қилишига мажбур бўлиши ҳам қайтара олмади.</p> <p>Кутилганидек, ўзининг эгоистлиги оқибатида, унинг ҳаёти ғам-андуҳ ва қийинчиликка айланди. Мана шундай ҳолатда у ўз уйига қайтди ва отасининг олдида гуноҳларини очиқ тан олиб тавба қилди (21-оят). Отасининг кўрсатган меҳр-муҳаббати ва уни яна ўз бағрига қабул қилиши бу ўғилни ич-ичигача ларзага солди ва унинг ҳаётини бутунлай, умрбод ўзгартирди. Сиз нима деб ўйлайсиз, бу ўғил яна шундай ножўя иш қилиши мумкинми?</p>	<p>Биз кўпинча, бир қарашда қилган ишлари ва феъл-атвори кўпроқ муносиб бўлиб кўринадиган катта ўғилни мақтаймиз. Ҳақиқатдан ҳам у фарзандлик бурчини яхши бажарди, ғайрат кўрсатиб меҳнат қилди ва кичик ўғил сингари уйдан кетиб қолмади.</p> <p>Лекин, шунга қарамасдан, катта ўғил ҳам эгоист эди ва фақат ўзини ўйларди. Уни қийналаётган отаси ҳам, йўлдан адашган укаси ҳам ташвишга солмади. Унинг ўз укасини қидириб топиш ва уйга қайтариш учун ҳаракат қилганлиги тўғрисида ҳеч нарса дейилмаган. У ҳатто кичик ўғилни ука, деб ҳам атамайди, балки “анави ўғлингиз” иборасини ишлатади (30-оят). Бу ўғил юрагида ўз укасига нисбатан ҳасад бор эди ва отаси “дарбадар ўғли”нинг қайтишини байрам қилганида у ўзини ҳақоратланган деб ҳис қилди. У отасининг унга мана шундай муносабатда бўлмаганидан хафа бўлди, чунки у укасидан фарқли ўлароқ отасига хизмат қилган эди (29-оят).</p> <p>Катта ўғилнинг бундай муносабати унинг ҳақиқий ҳолатини бизга очиб беради, у шунча йил давомида отасининг самимий ва шартсиз севгисини тушунмаган ҳолда мажбурият ҳисси билан хизмат қилди. Унинг юраги эса совуқ ва эгоист бўлиб қолаверди ва бу нарса оиланинг бошқа аъзоларига нисбатан унинг муносабатини барбод қилди. Худди укаси сингари, у ҳам тавба қилишга муҳтож эди.</p>

Б. Шарҳлаш

Худо Ўз фарзандларини, бу маталдаги ота каби шартсиз севги билан севади. Ҳазрати Исо Ўзининг бу матали билан Уни гуноҳкорлар билан бирга еб-ичиб ўтирибди, деб айблаган диний уламолар ва фарзийларнинг норозиликларига қарши жавоб беради (Лқ.15:1-2). Бу матал ва уни Ҳазрати Исо айтиб берган пайтдаги ҳолатнинг бири-бирига боғлиқлиги атрофдаги тингловчилар учун тушунарли бўлган бўлса ажаб эмас:

1. “Дарбадар ўғил” Ҳазрати Исо мулоқот қилаётган гуноҳкорларни билдирган.
2. Ҳазрати Исо, нима учун У гуноҳкорлар билан мулоқот қилганини тушунтириб берган: У уларнинг ҳаммасини маталдаги ота каби шартсиз севги билан севган.
3. Ҳазрати Исони гуноҳкорлар билан мулоқот қилгани учун айблаган диний уламолар ўзларини худди катта ўғил каби ҳасадгўй ва мағрур тутдилар, лекин улар аксинча, — шартсиз севгига тўлган ота каби бўлишлари керак эди.

В. Қўллаш: шахсан сиз ота каби севасизми ёки катта ўғилга ўхшайсизми?

Ҳазрати Исо биз ҳам кичик ўғил сингари тавба қилишимизни ва отанинг севгисидек севгига эга бўлишимизни хоҳлайди. Биз — имонлилар учун энг катта ҳавф шундан иборат, биз вақт ўтиши билан катта ўғилга ўхшаб боришимиз ва биз ҳаммамиз — кунлардан бир кун ўз уйига қайган дарбадар фарзандлар эканлигимизни унутишимиз мумкин. Қуйида келтириган саволлар орқали сиз ўзингизнинг ҳақиқий ҳолатингизни аниқлаб олишингиз мумкин (сиз маталдаги катта ўғилга ўхшаб қолмаганмисиз).

1. “Катта ўғиллар” одатда, гуноҳкорлар билан алоқа қилмасликни маъкул кўрадилар. Имонга келмаганларга ва имондан қайтган одамларга сизнинг муносабатингиз қандай? Сиз уларни айблайсизми? Сиз ахлоқсиз ва “номуносиб” одамлар орасига тушиб қолган ҳолатингизни эсланг. Бунга нисбатан сизнинг муносабатингиз қандай бўлди?

2. Шахсан сиз адашганларни излаб топиш учун фаол ҳаракат қиляпсизми ёки уларнинг ўзлари “уйга қайтишларини” кутяпсизми? (Ҳазрати Исонинг Лқ.19:10 оятидаги сўзларига қаранг).

3. Сиз ҳам гуноҳкорларга ҳамдардлик билдириш ва юпатишга шошилиб, худди маталдаги ота сингари улар томон “югурияпсизми”, ёки уларни гуноҳлари билан бирга рад қилиб, орқаларига қайтариб юборяпсизми? (Ўзингизга ўзингиз шундай савол бериб кўринг: “Агар менинг кичик гуруҳимдаги йиғилишга бирорта фоҳиша ёки гиёҳванд одам келса, уларга нисбатан менинг муносабатим қандай бўларди?” Ўз-ўзингизни алдашга ҳаракат қилманг ва ўзингиз учун тўғри жавоб беринг.)

4. Сиз Отани, У севган одамларни ҳам севадиган даражада кучли севасизми? Гуноҳкорлар тавба қилиб, Худо билан аҳдга кирсалар, сиз хурсанд бўлиб уларни ўз биродарингиз сифатида қабул қиласизми, ёки аввал улар сизнинг биродарингиз бўлишларига муносиб эканликларини исботлашлари керакми?

5. Агар яна бир “дарбадар ўғил” Отанинг олдига келса, сиз Раббимиз билан бирга бу бахтли ҳодисани байрам қиласизми ёки бунинг ўрнига “ичкарига киргингиз келмай” (28-оят) аччиқланиш билан қийналганингиздан ва сизни ҳеч ким қадрламаганидан зорланасизми?

Ш. ХУДОНИНГ СЕВГИСИ ВА БУЮК АМР

Ҳазрати Исо бутун Эски Аҳдни ва Ўз таълимотини бир жумлада умумийлаштириб, биз Худони ва ўз яқинимизни севишимиз кераклигини уқтиради (Мт.22:36-40; Мк.12:28-31). Кўпинча бу лавҳани Буюк Амр деб аташади. Буюк Амр биз Ҳазрати Исога ўхшашимиз учун нима қилишимиз кераклиги ҳақида гапради. Қонуннинг моҳияти — мана шунда ва муқаддаслик — мана шудир.

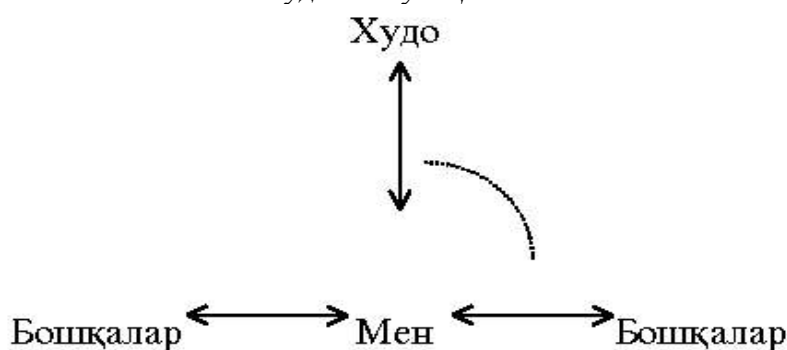
Масиҳийнинг руҳан ўсишини баҳолашнинг воситаларидан бири — бу одамнинг атрофдагилар билан муносабати қандай эканлигига қарашдир. Хўш, одамларга нисбатан ғаразгўй бўлиб ва улар билан унчалик яхши чиқишмай туриб яхши масиҳий бўлиш мумкинми? Албатта йўқ ва бунга асос — Буюк Амр. Биз Худони ва одамларни севишимиз шарт. Қизиқ, одамлар Масиҳга ўхшаш учун талаб қилинган сифатларни санашганда кўпинча севгини эътиборсиз қолдиришади. Нима учун шундай? Балки, биз учун ўз юрагимизни ўзгартиришдан кўра, қоидалар рўйхатини бажаришимиз осонроқдир. Қонун-қоидаларни кўпчилик одамлар

бажара олишлари мумкин, ҳақиқий севги юракни шундай ўзгаришини талаб қиладики, бу ўзгариш фақат Худонинг ёрдами билан амалга ошиши мумкин.

Ҳазрати Исо кейинроқ бу амрга яна бир амрни қўшимча қилди: “...*Мен сизларни қандай севган бўлсам, сизлар ҳам бир-бирингизни шундай севинглар*” (Юҳ.15:12). Ҳазрати Исонинг қурбонлик севгиси, шу тарзда, бизнинг бир-биримизга бўлган севгимиз учун энг юксак наъмунага айланади.

Одамнинг Худо билан муносабати бевосита унинг бошқаларга нисбатан муносабатига ҳам таъсир қилади. Агар одам Худо билан қонун-қоидалар асосида муносабат қилаётган бўлса, у ўз яқинлари билан ҳам муноабатини шу асосда қуради. Бошқа тарафдан, агар одам Худонинг ўзига нисбатан шартсиз севгисини англаган бўлса, унда бу одам бошқаларни ҳам мана шундай сева олиши мумкин.

Расм.1.1. Худони ва ўз яқинингни севгин

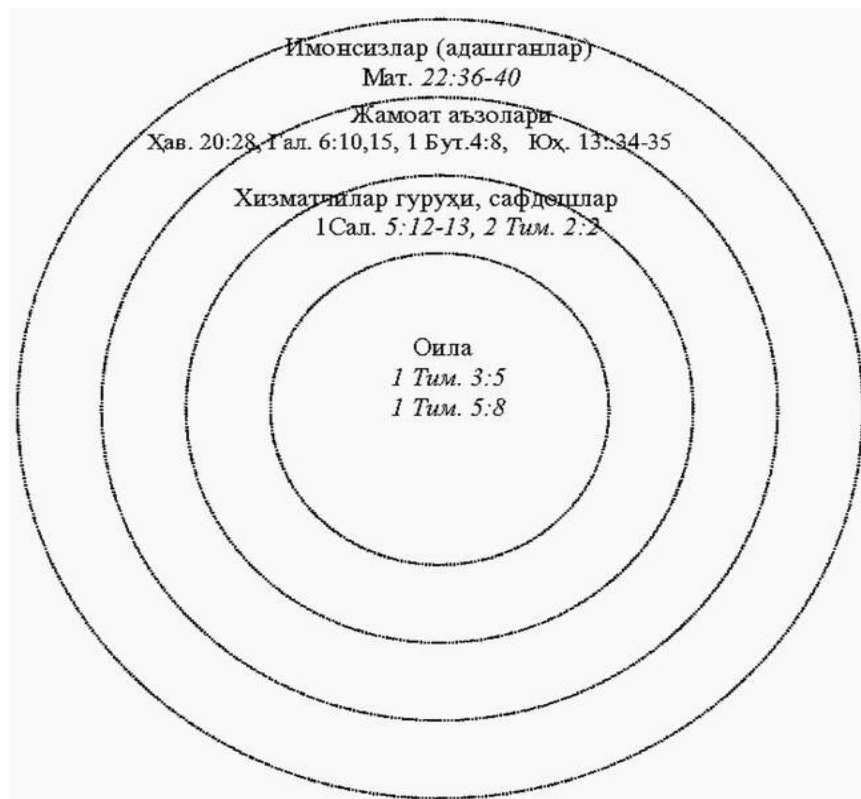
IV. СЕВГИ — ХИЗМАТНИНГ ҲАҚИҚИЙ АСОСИДИР

Худонинг Ўз халқига нисбатан намоён бўлган шартсиз севгиси (дарбадар ўғил ҳақидаги матал, Буюк Амр ва ҳ.к.з), бизнинг хизматимиз асоси бўлиши лозим. Худо Ўз севгисини бизга шунчалик тўлиқ қилиб бердики, бундай севги бизни ўзгаларни ҳам севишимизга даъват қилиши керак ва шу тарзда Масихнинг биз учун қилган ишлари ҳақида дунёга гувоҳлик берамиз.

Худонинг хизмати билан машғул бўлган одамларда бу севги қай тарзда намоён бўлиши керак? Худо бизга “ўз яқининг” деб кўрсатган одамлар кимлар? Улар бизга қанчалик яқин бўлса, биз уларни севишга ва Худо бизга хизмат қилгандек, уларга хизмат қилишга шунчалик кўп жавобгардирмиз.

Жамоат ташкил қилувчининг хизмат доирасига, одатда қуйидагилар киради:

Расм.1.2. Муносабатлар доираси

Худонинг Эски Аҳд давридаги итоатсиз Исроил халқига нисбатан севгиси ва Ҳазрати Исонинг маталидаги отанинг ўз ўғлини кечириши — булар инсоний нуқтайи назар бўйича жуда ғалати ва тушуниш қийин бўлиб кўринади. Бундай вазиятларда севиш жуда қийиндир. Лекин, Худонинг севгиси учун иложсиз бўлган нарсанинг ўзи йўқ. Балки, ўз жамоангиздаги кимнидир севиш сиз учун жуда қийиндир. Аммо, агар бир-биримизга нисбатан муносабатимиз Худонинг шартсиз севгиси асосида қурилса, Худонинг ҳаракатлари, Унинг биздаги меҳнати аниқ-равшан бўлиб кўринади. Бундай ўзаро муносабатлар имонга келмаганлар учун кучли гувоҳликка айланади. “Агар орангизда муҳаббат ҳукмрон бўлса, сизлар Менинг шогирдларим эканингизни ҳамма шундан билиб олади” (Юх.13:35).

Шундай қилиб, агар Худо бизни мана шундай севги билан, яъни ҳеч қандай шарт қўймаган ҳолда севган бўлса, демак биз ҳам бошқаларни мана шундай севишимиз керак. Ҳазрати Исо шундай деган: “...Мен сизларни қандай севган бўлсам, сизлар ҳам бир-бирингизни шундай севинглар” (Юх.15:12).

САВОЛЛАР

- Худо Исроил халқини нима учун севган?
- Худонинг севгиси қачон сизда энг кучли таъсурот келтириб чиқарган?
- Сизнинг бошқаларга бўлган хизматингиз севги билан фарқ қиладими?
- Қуйидаги муносабатлар доирасида севги қай тарзда ўзгариши мумкинлиги ҳақида ўйлаб кўринг:
Оила/дўстлар
Имонга келмаганлар билан муносабатда
Жамоат/бошлиқлар

ТОПШИРИҚ

Расм.1.2 да келтирилган муносабатлар доирасининг ҳар бирдан биттадан аниқ одамни танлаб олинг. Қуйида келтирилган жадвалдан фойдаланиб, ўзингиз танлаган одамларга нисбатан муносабатингизда, уларнинг ҳар бирига амалда шартсиз севги намоён қилишингиз бўйича режа тузинг. Яна, ўз ҳаркатларингиз натижаси қандай бўлганини ҳам ёзинг.

	Исми	Режа	Натижа
Оила			
Хамкор/хизматдош			
Жамоат аъзоси			
Имонга келмаган (адашган)			

Рухий ўсиш

3 Дарс

Иноят камтарларга берилади

Дарс мақсади:

Ушбу дарснинг мақсади — чинакам масиҳий ҳаёт билан яшаш учун камтар бўлишимиз қанчалик зарур эканлигини кўрсатиш. Масиҳийнинг қудрати ва чинакам масиҳийликнинг негизи камтарликка бориб тақалади, зеро Худонинг қудрати одамнинг заифлигида тугал бўлади.

Кутиладиган натижалар:

Дарснинг материлини ўрганиб, ҳар бир ўқувчи:

- Қандай қилиб ўз хизматини камтарлик билан амалга ошириш кераклигини тушуниши керак;
- Худонинг қудрати, инсоннинг заифлигида тугал бўлиши ҳақидаги Муқаддас Китоб принципини билиши керак;
- Ўзини бутунлай Худонинг ихтиёрига топшириши ва барча нарсада Унга тобе бўлиши керак;

Дарс режаси:

- I. Камтарлик — ўзи нима?
- II. Камтарлик наъмуналари
- III. Ибодат, Худо олдида бизнинг камтарлигимизни ифода қилади
- IV. Масиҳий ҳаёт камтарлик билан намоёиш қилинади

Ўқитувчиларга кўрсатмалар:

Камтарлик бўйича тест ўтказиш жуда фойдалидир. Бу ундан ўтаётганларни тавба қилишга олиб келиши мумкин. Одамларга ўз руҳий саволларини ҳал қилишларига ёрдам бериш учун имкониятлар қидиринг. Бу дарсда баён қилинган концепцияларга нисбатан шахсий ҳаётий тажрибангиздан яхши мисоллар келтиришга ҳаракат қилинг.

СЎЗ БОШИ

Кўпчилик масиҳийлар учун камтар бўлиш қийин. Улар бундай ҳолатда бўлишлари учун ўзлари билан ўзлари курашишларига тўғри келади. Баъзи масиҳийлар, ҳатто жамоат бошлиқлари ҳам, ўз хизматларини соддалик ва камтарлик билан бошлайдилар, бироқ, баъзи бир муваффақиятларга эришганларидан кейин бироқ оз мағрурланиб ва кибрланиб кетишади, бу эса масиҳийлик камтирлигига зиддир. Эҳтимол, масиҳий учун мағрурликдан кўра ҳавфлироқ нарса йўқ бўлса керак. Мағрурлик нафақат Масиҳдаги биродарлар ўртасига тўсиқ бўлади, шу билан бирга Худо ҳам мағрурликдан нафратланади (Пр.6:16:17).

Ҳазрати Исо аниқ қилиб қилиб, Унинг шогирдлари ўзларига ва ўз муваффақиятлари учун хизмат қилмасликлари кераклигини айтган (Мт.20:20-28; Юх.13:1-16). Кўпчилик дунёвий бошлиқлар одамларни эзадилар, уларни итоат қилишга мажбурлайдилар, улардан юқори туришларини намоёиш қиладилар. Бу нарсалар масиҳийлар учун асло хос бўлмаслиги лозим (Мт.20:25,28; 1Бутр.5:1-7). Аксинча, ҳар бир масиҳийни бошқалардан ажратиш турувчи сифат бу — камтарлик бўлиши керак ва бу камтарликка Масиҳнинг изидан бораётган бошлиқлар наъмуна бўлишлари керак.

I. КАМТАРЛИК — ЎЗИ НИМА?

Шахсан сиз “камтарлик” сўзини эшитганингизда миянгизга қандай фикр келади? Кўпчилик учун бу сўз камситилиш бўлиб туюлади. Баъзида биз “камтар одам” деганда, унчалик яхши кийинмаган, унчалик яхши еб-ичмайдиган, камбағал одамни тасаввур қиламиз. Худо бизни камтар бўлишга даъват қилган, бироқ У бу билан биз ўзимизни бахтсиз, камбағал, тиламчи каби ҳис қилишимизни асло хоҳламайди. Муқаддас Калом, биз — Унинг фарзандлари, Масихнинг ворисдошлари эканимизни гапирди. Бунга ишонмасдан, бошқача тушунчани маъқул кўриш — Муқаддас Калом ҳақиқатини бузиш ва менсимасликни билдиради. Хўш, Муқаддас Каломдаги “камтарлик” тушунчасига нималар киради?

Камтарлик *“ҳаддидан ошиб, ўзига бино қўймаслик, Худо ҳар бир кишига қанча имон берган бўлса шунга кўра фикр қилиб, ақли расо одам бўлиш”*ни билдиради (Рим.12:3; Флп.2). Камтар одам ўзганинг эътиборини ўзига жалб қилмайди, ўзини кўрсатишга ҳаракат қилмайди. Ихтиёрий равишда энг охирги ўринни эгаллаш — бу дунёнинг нуқтаий назари бўйича, эҳтимол баъзи имонлилар учун ҳам, ғирт беъманилик ва аҳмоқлик, бироқ бу — солиҳлик йўлидир, бу йўл орқали масиҳийлар ва айниқса масиҳий лидерлари атрофдагиларга ўз ҳаётларида Хушхабарнинг амалга ошираётган ҳаракатларини кўрсатиб берадилар. Лекин бизнинг башарий табиатимиз охирги ва энг паст жойни эгаллашни хоҳламайди. Шунинг учун биз доим ўзимиз билан ўзимиз кураш олиб боришимизга тўғри келади. Лекин айнан ана шу жойдан камтар одам иноят ва марҳамат топади (Лқ.14:10).

“Худо мағрурларга қарши, аммо камтарларга иноятлидир” (1Бутр.5:5). У бизнинг аҳмоқона кеккайишимизга, мағрурланишимизга мутлақо қаршидир. У бизни камтар ва соддадил бўлишимизни хоҳлайди. Айнан мана шу камтарликда биз ўз Эгамизнинг қанчалик буюк эканини англаймиз. Сиз Худога қаршилик кўрсатиш ҳолатига ҳеч тушиб қолганмисиз? Бизнинг ўзимиз билан бўладиган ички курашимиз ҳолатида биз ҳис қилган муаммолар, — балки, ҳақиқатда фақатгина, Худонинг бизни камтар бўлишга ўргатишга ҳаракат қилишидир?

Эҳтимол, камтарлик нима эканлиги тўғрисида тўла тушунчага эга бўлишнинг энг яхши йўли — бу одамнинг ўз-ўзини текшириб кўришидир. Қуйда келтирилган 12 та савол бунда, яъни биз кўпинча камчилиқка эга бўладиган баъзи бир соҳаларни аниқлаб олишингизда ёрдам беради. Ҳар бир саволга жавоб беришингиздан олдин, бу савол ҳақида яхшилаб мулоҳаза қилинг.

Камтарлик бўйича тест:

1. Сиз танқидни қандай қабул қиласиз?
2. Сизга яқинлашиш осонми, сиз атрофдагилар учун қай даражада очиксиз?
3. Сиз одамлар билан тез-тез тортишиб, баҳслашиб қоласизми?
4. “Мендан бошқа ҳамма ноҳақ” – сиз ҳам кўпинча шундай деб ўйлайсизми?
5. Яширин жаҳл сизга ҳам хосми?
6. Сиз бошқаларнинг муваффақиятлари ҳақида эшитганингизда қувона оласизми?
7. Сизни доим ўзгаларни танқид қилади, деб ҳисоблашадими?
8. Сиз кўпинча ўзингизни бошқалардан ҳимоя қилаётганингизни тез-тез сезиб турасизми?
9. Сиз тоқатли тингловчимисиз, аввал бошқаларнинг фикрларини охиригача эшитиб, ундан кейин ўз фикрингизни билдирасизми?
10. Сиз ўз ихтиёрингиз билан кўпроқ пастда ўтиришга ҳаракат қиласизми (Лқ.14:7-11)?
11. Сиз ўзгаларни кечиришга доим тайёр, юмшоқ табиатлимисиз ёки сизга қаҳриқатлик хосми?
12. Ибодат сизнинг юрагингиздаги биринчи ўриндаги ниятми?

II. КАМТАРЛИК НАЪМУНЛАРИ

A. Исо Масиҳ

Хаворий Павлус Ҳазрати Исо биз учун камтарлик наъмунаси эканлигини аниқ қилиб гапирган. Филп.2:5 оятларида биз шундай деб ўқиймиз: *“Исо Масиҳ қандай фикрга эга бўлса, сизлар ҳам ўзаро худди шундай фикрга эга бўлинглар...”*, ҳатто ўлимгача.

Ҳазрати Исо, бизнинг камтарлик наъмунамиз, барча нарсада муккамал ва баркамол эди. Бироқ, шунга қарамасдан, мутлақо баркамол Одам, Исо Масиҳ, Отаси – Худога итоат қилишда

ҳам мутлақо баркамол эди! қаранг, У Ўзи ҳақида нима деган: *“Сизларга ростини айтай: Ўғил Отанинг қилган ишларини кўрмагунча, Ўзи ҳеч нарса қила олмайди. Ота нималарни қилса Ўғил ҳам худди шуларни қилади”* (Юҳ.5:19). Агар қачондир бу дунёда ҳеч кимга муҳтож бўлмаган, ҳеч кимга боғлиқ бўлмаган одам бор бўлган бўлса, бу Исо Масиҳ эди. Лекин, камтарона итоат, тўла боғлиқлик — асло ожизликнинг белгиси эмас, аксинча бу буюк қудратнинг гувоҳлигидир. Бундай тушунча масиҳий ҳаёт ва бошлиқлик тўғрисидаги бизнинг тушунчамизни “остин-устун” қилиб юборади, шундай эмасми?

Камтарлик — “Мен бир ўзим ҳеч нарса қилолмайман. Қилишни хоҳламаган ишларимда, мен Худога суянишим керак” лигини тан олишдир. Буни тан олиш, дунёнинг кўз олдида — қудрат эмас, балки ожизлик, озодлик эмас, балки қулликдир. Балки мана шунинг учун ҳам бизнинг кўпчилигимиз учун камтар бўлиш шунчалик қийиндир — биз Худонинг эмас, балки дунёнинг нуқтаий назари бўйича иш кўрамыз.

Б. Павлус

Павлус, буюк миссионер, жамоатлар ташкил қилувчи бу одам, агар инсоний нуқтаий назар бўйича қарайдиган бўлсак ўзи ва ўз муваффақиятлари билан фахрланишга ва мағрурланишга тўла ҳақли эди (2Кор.11:22-29). Лекин шунга қарамасдан, Павлус ўз хизматида баркамол бўлиб боргани сари у камтарликда ҳам ўсиб борганини кўриш мумкин. Эътибор беринг, хизматининг бошида у ўзи ҳақида *“мен ҳаворийларнинг энг арзимайдиганиман, ҳаворий деб аталишга ҳам лойиқ эмасман”*, дейди(1Кор.15:9). Кейинроқ, Эфесликларга мактубида ўзи ҳақида яна “мен азизлар орасида энг арзимгани эдим”, дейди (Эф.3:8). Ва ундан ҳам кейинроқ, ҳаётининг охирида у ўзини *гуноҳкорларнинг биринчисиман* деб атайди (1Тим.1:15).

Бундан ташқари унинг баданида *“бир ниш”* борлигини айтади, биз бу билан у айнан нима ҳақида гапирганини тўлиқ тушунмаймиз, лекин у Худодан буни ўзидан йироқлаштиришини сўрайди. Павлуснинг бу эпизодни қандай тасвирлаганига эътибор беринг: *“Аmmo Раббим менга шундай деди: ‘сенга берган иноятим етар, Менинг қудратим заифликда тугал бўлади’. Шунинг учун Масиҳнинг қудрати менда амал қилсин деб, янада кўпроқ, бажонидил ўз заифликларим билан мақтанаман. Шу сабабдан Масиҳ учун заифликларга, озорларга, муҳтожликларга, таъқиб ва сиқувларга йўлиққанимда, қаноат қиламан. Чунки заиф бўлсам, қудратим ошар экан”*(2Кор.12:9-10).

Худонинг нуқтаий назари бўйича Павлус шифо топиб ўз кучига таянишидан ва бунинг оқибатида мағрурланиб кетишидан кўра, у Худога камтарона итоат қилган ҳолда яшаб, заиф одамда амал қилувчи Унинг қудрати ҳақида гувоҳлик бериши муҳимроқ эди. Худо биздан— Ўз фарзандларидан ўз кучимизга эмас, балки ҳамма нарсада Унга суянишимизни ва Унга умид қилишимизни хоҳлайди.

Бизнинг ўз-ўзимиздан чиқадиган солиҳлигимиз Худога нисбатан мустақиллигимиз ва итоатсизлигимизнинг бошқача шаклидир. Келинг, ташқаридан қараганда (башарий) қудратли, лекин ичидан заиф бўлган одам билан ташқаридан қараганда заиф, лекин руҳан кучли бўлган лидерни солиштириб кўрамыз.

Шоул: ташқаридан қараганда кучли, ичидан эса заиф одам	Павлус: ташқаридан қараганда заиф, руҳан эса кучли одам
Бу одам бирон бир ишни амалга оширишда жуда кучли ва шижоатли эди. Унинг ғайрати ва шижоати масиҳийларнинг таъқиб қилинишларига сабаб бўлди. Фарзийлар мазҳабига мансуб бўлган бу одам кунун-қоидаларга қаттиқ риоя қилган. Ташқаридан қараганда, балки у	Масиҳга имон келтирганидан кейин, Шоул ичидан, яни руҳан кучли одамга айланди. У Худонинг ўзида амал қилувчи қудратига таянадиган бўлди. Бу одам энди бошқалар у ҳақида нима деб ўйлашлари тўғрисида қайғурмас эди. Павлуснинг камтарлик билан коринфликларга мурожаат қилгани эсингиздами: <i>“Қайси дармонсизлар билан мен толиқмаган эдим?! Қайси васвасага тушганлар учун юрагим ёнмаган эди?!”</i> Гал.6:14: <i>“Мен эса, асло биргина Раббимиз Исо Масиҳнинг хочидан бошқа ҳеч нарса билан мақтанмайман...”</i> Биз жуда кучли одамни кўрамыз, чунки энди одамларнинг у ҳақида нима деб ўйлашлари уни қизиқтирмас эди. Энди уни

гуноҳсиздир, лекин у руҳан адашган эди.	Исо Масихнинг у ҳақида нима дейиши қизиқтирар эди. Бундай ўзгаришнинг натижасида Шоул — Худо юксак даражада фойдаланган янги одамга — Павлусга айланди.
---	---

III. ИБОДАТ, ХУДО ОЛДИДА БИЗНИНГ КАМТАРЛИГИМИЗНИ ИФОДА ҚИЛАДИ

Кўпчилик масиҳийлар ўз ҳаётларини бошқара олмай, ҳаётнинг қийин даврларида Худога тўла ишонган ва таянган ҳолда яшашни билишмайди. Афсуски, ҳатто ибодатда ҳам биз ўзимизнинг мустақил ва итоатсизлигимизни намоён қиламиз. Баъзида биз ўз бошқарувимиздан чиқиб кетган вазиятларга нисбатан ҳокимлигимизни яна қайтаришни сўраб ибодат қиламиз. Аммо, ҳақиқий ибодат ҳамма ҳокимиятни Худога топширади ва бизнинг ҳаётимизни ва ундаги барча вазиятларни Унинг Ўзи бошқаришни сўрайди. Ҳақиқий ибодат, Худога тўла бўйсунушнинг ифодаси бўлиши керак. Бундай ибодатга энг яхши наъмуна “Самовий Отамир” (Мт.6:10) ибодати ва Ҳазрати Исонинг Гетсемания боғидаги ибодатидир (Лқ.22:42). Камтарин одам мустақил бўлиш ҳақида ибодат қилмайди, у буни ҳеч қачон сўрамайди. Аксинча, у Худога янада боғлиқ бўлишни, Унинг мақсадлари ва режаларига бутунлай итоат қилишни сўрайди. Сизнинг ҳам ибодатингиз шундайми?

IV. МАСИХИЙ ҲАЁТ КАМТАРЛИК БИЛАН НАМОЙИШ ҚИЛИНАДИ

Мағрурлик бизнинг муҳтожликларимиз мутлақо Худога боғлиқ эканини тан олишимизга тўсқинлик қилади. Бизнинг ҳар биримиз ўзимизнинг масиҳий ҳаётимизни худди қашшоқ бир тиламчи каби бошлаганмиз ва бизга емиш учун нонни Худо берган. У исроилликларга чўлда ғамхўрлик қилгандек бизнинг ҳар биримизга ҳам худди шундай ғамхўрлик кўрсатган. Ўшанда исроил халқи осмондан ёғилган нонни еб тирик қолган. Лекин, биз энди бу нонга муҳтож эмасмиз, деб ҳисоблаган дақиқадан бошлаб муаммолар бошланади. Биз энди ўзимизни қашшоқ деб ҳисобламаймиз, биз энди ўзимиз ҳақимизда ўзимиз ғамхўрлик қилоламиз. Мана шу нарса — мустақиллик ва ўзимизнинг солиҳлигимизга ишонишимиздир.

Шунингдек, мағрурлик шунга олиб борадики, бошлиқлар нон Манбайи томон олиб борадиган йўлбошчилар бўлиш ўрнига, бу нонни тарқатадиган омборчиларга айланишади. Бу — Хушxabардан ўта ҳавfli тарзда четга чиқишдир. Биз одамларнинг муҳтожликларига бериладиган жавоб Масихда эмас, балки бизда, деб ўйлашни бошлаймиз. Одамларни Масихга олиб бориш ўрнига, мустақил эканликлари учун уларни рағбатлантираемиз. Бироқ, лидер сифатида бизнинг ролимиз — одамларни Масихга олиб бориш, зеро фақатгина У бизга куч-қувват бериши, бизнинг қорнимизни тўйдириши, бизни юпатиши ва кечериши мумкин.

1Бутр.5:1-4 оятлари жамоатда оқсоқоллик ёки лидерлик вазифасини бажармоқчи бўлганлар учун баъзи бир кўрсатмаларни беради:

1. Худонинг сурувини яхши боқадиган чўпон бўлиш (1-2 оятлар).
2. Одамларга чин кўнгилдан хизмат қилиш (2-оят).
3. Одамларга ҳукмронлик қилмаслик (3-оят).
4. Яхши ўрнак кўрсатиш (3-оят).

Бу тўрт сифат чиндан ҳам севувчи ва хизмат қилувчи, содиқ бошлиқни таърифлайди. Ҳар қандай “сурув” бундай лидерга шак-шубҳасиз эргашади ва уни қўллаб-қувватлайди. Одатда одамлар ўзларини севадиганга иложи борица озор етказмасликка ҳаракат қилишади. Мана шунинг учун ҳам Бутрус кейинги оятда (Бутр.5:5) ёшларга ўз оқсоқолларига итоат қилишга чақиради.

Шунингдек, 5 ва 6-оятлардан биз, камтар бўлишга “ҳамма” ҳаракат қилиши зарурлигини билиб оламиз. 6-оятдаги “*ўзингизни камтар тутинглар*” жумласи, мулоҳаза учун берилган шунчаки гап эмас, балки бу Муқаддас Рухнинг қатъий буйруғидир. Бу буйруқ фақатгина бошлиқларга ва шогирдларга берилмаган. Бу амр ҳаммага таълуқли.

Қуйидаги жадвал бизга, ўз ихтиёри билан Худога бўйсуниб яшайдиган масиҳий лидер (шогирд), Худога итоат қилмай яшайдиган одамдан нималари билан фарқ қилишини кўрсатиб беради.

Мустақиллик	Тўла бўйсунуш
<p>Мустақил одам ҳамма нарсага “муваффақият/муваффақиятсизлик” нуқтаий назари билан қарайди. Бундай одамнинг нормал ҳолати — имонсизлик.</p>	<p>Масихга умид қиладиган ва Унга таянадиган одам, барча нарсанинг бошида Худо туришини яхши тушунади. У мана шу ишонч билан яшайди. Имон — бундай одамнинг ҳаётининг асосидир. Бу одам муваффақиятсизлик, деб баҳолайдиган ягона нарса — бу имонсизлик.</p>

ХУЛОСА

Сизни нима тўлдириб туради: мағрурликни ёки камтарликни? Агар сиз камтар бўлмасангиз, демак сиз кудратли Худонинг буюк барокатидан — камтарларга берадиган иноятдан ўзингизни маҳрум қиляпсиз. Устозингиз билан сизнинг энг зарур муҳтожлигингиз — Худонинг олдида камтар бўлиш ҳақида гаплашинг. Буни ўз ибодатларингизнинг асосий мавзуси қилиб олинг.

САВОЛЛАР

- Сиз нима деб ўйлайсиз, нима учун кўпчилик масиҳийлар, шунингдек масиҳий бошлиқлар ўзларида камтарлик етишмаслигини ҳис қиладилар? Нима учун кўпчилик ўз-ўзи билан оғир ва узоқ курашишига тўғри келади?
- Ҳаётингизнинг қайси соҳаларида сиз учун камтар бўлиш айниқса қийин бўлади?
- Нима учун Худо иноятини камтарларга беради?
- Жамоат ташкил қилувчининг ҳаётида камтарлик қандай ўзгаришларни амалга оширади?

ТОПШИРИҚ

- Ўз фикрларингиз ва муаммоларингиз билан очикчасига, ҳеч нарсани яширмасдан гаплашишингиз мумкин бўлган, ишончли одам топинг.
- Ундан ўзингизни камтарликка нисбатан берилган барча пунктлар, саволлар бўйича текшириб кўришингизда ёрдам беришини сўранг.
- Ўз руҳий кундалигингизга ҳаётингизда содир бўлаётган ўзгаришларни ёзиб қўйинг.

Рухий ўсиш

4 Дарс

„... оғирликларингизга ёрдамлашинглар“

Иноят, биз бошчилик қилаётганлар учун

Дарс мақсади:

Ушбу дарснинг мақсади — Масих томонидан бизга топширилган хизмат, одамларни гуноҳ юкидан озод қилишдан иборат эканини тушуниш. Бу дарс одамларни фикрлашнинг янги босқичига олиб ўтади. Эски усулнинг бошлиқлари ҳар хил қонун-қоидалар тузишади ва уларни одамларнинг устларига ортиб қўйишади. Янги наъмунанинг бошлиқлари — булар одамларни елкаларидаги уларни эзаётган юклардан халос қилувчилар ва шу тарзда Худога чин юракдан хизмат қилишларига ва Унинг марҳаматини ўз ҳаётларида акс эттиришларига имконият яратувчи одамлардир.

Кутиладиган натижалар:

Дарснинг материални ўрганиб ҳар бир ўқувчи:

- Шахсан у ўз жамоасидаги одамларга амалда қандай қилиб кўмак беришни, уларнинг оғирликларига ёрдамлашни тушуниши керак;
- Яхши бошлиқ Худо унга берганларнинг елкаларига янги юкни қўймаслигини, балки уларнинг оғирликларига ёрдамлашни билиши керак;
- Бошқаларнинг оғирликларига ёрдамлашадиган лидер бўлиши керак;

Дарс мақсади:

- I. Одамларни гуноҳ юкидан халос қилиш
- II. Бошлиқлик методларини таққослаш
- III. Муқаддас Китоб наъмуналари

Ўқитувчиларга кўрсатмалар:

Бу дарсда келтирилган лидерлик концепциялари сизнинг талабаларингизнинг кўпчилиги учун янгиликдир. Улар бу ғояларни муҳокама қилишлари учун, бу ғояларни тўғри тушунишлари ва ҳаётларида қўллашлари учун ибодат қилишларига имконият яратиб беришингиз жуда муҳимдир. Баҳс-мунозара кичик гуруҳларининг, яъни ўқувчиларнинг ўз муаммолари, раҳбарлик соҳасидаги ғалабалари ва мағлубиятлари ҳақида индивидуал суҳбатлар ва баҳс-мунозаралар уюштириладиган гуруҳларнинг бошлиқларини таёрланг.

СЎЗ БОШИ

Кўпчиликка таниқли бўлган бир масихий бошлиқ шундай деб таъкидлайди: *“Лидернинг амалда одамларга таъсир қилишининг даражаси, унинг бошқаларнинг оғирликларига ёрдам бериш қобилиятига пропорционалдир. Агар сиз фақат ўз юкингизни кўтариб юроладиган бўлсангиз — сиз улар учун лидер бўлолмайсиз. Агар сиз бутун жамоанинг юкини кўтариб юролсангиз, унда сизнинг раҳбарлик потенциалингиз бутун жамоани қоплай олади”* (Corwin, Gary “A Second look: Leadership as Pain-Bearing” EMQ. January, 1998. Vol.34, No.1).

Сиз, раҳбарлик ҳақида мана шу нуқтаий назар бўйича ҳеч ўйлаб кўрганмисиз? Кўп томони билан бу гаплар тўғри. Кўпчилик бошлиқлар тасдиқлашлари мумкин: одамларга бошчилик қилиш — бу, ўз моҳиятига кўра, уларнинг юкини кўтариб юришдир. Ва, биз бу дарсдан кўрадиганимиздек, бошлиқлар бошқаларнинг юкларини, ташвишларини кўтариб юриш учун, Худодан куч-қувват сўраб мурожаат қилишни ўрганишлари керак.

Қачонки биз Муқаддас Китобдан “бир-бирингизнинг оғирликларингизга ёрдамлашинглар” деган сўзларни ўқисак, кўпинча шундай деб тушунамиз: биз масиҳийлар қийин вазиятларда, муаммоларни ҳал қилишда бир-биримизга ёрдам беришимиз, касаллик ва азобларни бошимиздан кечирганимизда бир-биримизга тасалли беришимиз керак, деб тушунамиз. Албатта, биз, ака-укалар ва опа-сингиллар бир-биримизга ёрдам беришимиз керак, лекин “бир-биримизнинг оғирликларимизга ёрдам бериш” — бу, биринчи навбатда, биродаримиз ёки опа-синглимизни қандай бўлса шундай қабул қилишимизни, уларни Худонинг шартсиз севгиси билан севишимизни ва борган сари Масиҳнинг қиёфасига ўзгариб боришларида, руҳан ўсишларида ёрдам беришимиз кераклигини англатади. Бундан ташқари биз шуни яхши тушунишимиз керакки, бизнинг ҳамма муаммоларимиз, бизнинг азобларимиз, қийинчиликларимиз, хуллас биз ўз онгимизда “оғирлик, юк-ташвиш” деб тушунадиган барча нарсалар, — булар фақат бизнинг барча муаммоларимиз илдизи ва бош сабабчиси — гуноҳнинг оқибатларидир. Учинчи қўлланманинг “Рухий ўсиш” (3-дарс, II пункт, А) бўлимида шундай дейилган: “Гуноҳ — бу воқеа эмас. Бу кўпроқ, бизнинг мавжудлигимизга чуқур кириб кетган органик занжирдир”. Шундай қилиб, биз бу дарсда кўпроқ асосий юк — гуноҳ юки ҳақида гаплашамиз. Худо бизни айнан мана шу юкдан халос қилади.

I. ОДАМЛАРНИ ГУНОҲ ЮКИДАН ХАЛОС ҚИЛИШ

A. Исо Масиҳнинг хизмати

Ҳазрати Исонинг хизмати одамларни гуноҳ юкидан озод қилишдан иборат эди. Бу — Унинг биз учун амалга оширган ўша ишининг айнан ўзидир!

- “Эй оғир юк остида қийналиб, ҳориб-толган ҳаммаларингиз! Менинг ҳузуримга келинг, Мен сизга ором бераман. Менинг бўйинтуруғимга ўзингизни қўшинг ва Мендан ўрганинглар. Чунки Мен беозор ва соддадилман. Шундай қилиб жонларингиз таскин топар. Чунки Мен солган бўйинтуруғ юмшоқ. Мен берган юк енгилдир” (Мт.11:28-30).
- “Шундай қилиб, Масиҳ бизга берган эркинликни маҳкам тутинглар, қайтадан қуллик бўйинтуруғини тақманглар” (Гал.5:1).

B. Биз даъват қилинган хизмат

Ҳазрати Исо бизни гуноҳ юкидан озод қилиб, бизга бошқаларни ҳам бу озодликка келишларига ёрдамлашиш хизматини топширди (2Кор.5)

1. Имонга келмаганларга нисбатан бизнинг хизматимиз

Уларни юкдан озод қилувчининг олдига — Исо Масиҳга келишларига ёрдам бериш!

“Шунинг учун биз энди ҳеч кимни инсоний фикр билан қадрламаймиз. Агар Масиҳни илгари инсоний фикр бўйича билган бўлсак, бундай кейин яна бундай билмаймиз. Бинобарин, ким Масиҳга тегишли бўлса, у янги ижоддир. Қадимги ҳолат ўтиб кетди, энди ҳаммаси янги бўлди. Буларнинг ҳаммасига Худо сабабчи бўлди. У Масиҳ орқали бизни Ўзи билан яраштирди ҳамда, одамларни Худо билан яраштириш хизматини бизга берди. Ҳа, Худо Масиҳ вужудида бўлиб дунёни Ўзи билан яраштирди, одамларнинг гуноҳларини ҳисобга олмади. Бу ярашиш тўғрисидаги хабарни етказишни эса бизга топширди. Шундай қилиб, биз Масиҳ учун элчилик қиляпмиз, Худо биз орқали инсонларга мурожаат этияпти. Масиҳ номидан ёлворяпмиз: Худо билан ярашинглар!” (2Кор.5:16-20).

2. Имонлиларга нисбатан бизнинг хизматимиз

- “Биз имони кучлилар ўзимизни мамнун қилишни кўзламасдан, кучсизларнинг ожизлигига сабр-бардош қилишимиз керак” (Рим.15:1).
- “Сизларга ёлворамиз, биродарлар: ишёқмасларга йўл-йўриқ кўрсатинглар, жасоратсизларнинг руҳини кўтаринглар, кучсизларга ёрдамлашинглар, ҳаммага сабр-тоқатли бўлинглар” (Сал.5:14).
- “Эй Рух амри билан яшаётган биродарларим, агар бирон одам гуноҳ қилиб қўйса, уни мулойим руҳ билан тузатинглар. Унга ўхшаб васвасага йўлиқмаслигингиз учун эҳтиёт бўлинг. Бир-бирингизнинг оғирликларингизга ёрдамлашинглар, шундай қилиб Масиҳнинг қонунини бажарган бўласизлар” (Гал.6:1,2).

Хўш, нима учун биз бир-биримизнинг оғирликларимизга ёрдамлашимиз, кучсизларнинг ожизлигига сабр-бардош қилишимиз, гуноҳ қилиб қўйган биродаримизни мулойим руҳ билан тузатишимиз керак? Бу саволга жавоб, келтирилган оятларни тушуниш учун жуда муҳимдир. Чунки, биз юқорида айтиб ўтганимиздек, барча муаммоларимизнинг илдизи гуноҳга бориб тақалади ва бизнинг ҳеч қайсимиз ўз-ўзимизча муқаддас эмасмиз, биз ҳаммамиз Исо Масиҳ орқали нажот топган гуноҳкорлармиз. Хўш, биз қандай қилиб одамнинг юкини енгиллаштиришга ёрдамлашимиз мумкин? Биз бу одамни яна бир марта Хушхабарнинг олдига олиб келишимиз керак, зеро у кўрсин: Масиҳ биздан бу юкни бутунлай олиб ташлаган, уни хочга михлаб қўйган ва гуноҳга қаршилик қилишимиз учун бизга куч-қудрат берган.

Баъзида шундай дейишади: масиҳийлар — ўз ярадорларини отиб ташлайдиган ягона армиядир, масиҳийларда шундай бир майл борки, улар руҳан заиф бўлган имонлиларни ўз ораларидан сиқиб чиқаришга интиладилар. Бироқ, юқорида келтирилган оятлар шуни гапиряпдики, биз ўз ярадорларимизга ғамхўрлик қилишимиз, уларнинг шифо топишларига ёрдам беришимиз керак. Инжилдаги адашган кўй ҳақидаги матал (Лқ.15), нотўғри йўлга кириб қолган одамга нисбатан мана шундай ғамхўрликка мисол бўлади ва биз шуни кўришимиз мумкинки, Худо адашганларни қайта тиклашга ва уларни тўғри йўлга олиб келишга жуда катта аҳамият беради.

II. РАҲБАРЛИК МЕТОДЛАРИНИ ТАҚШҚОСЛАШ

А. Дунё: куч ва зўрлик билан бошчилик қилиш

Дунёга куч ва зўрлик ишлатиб раҳбарлик қилиш хосдир. Дунёвий раҳбарлар одамларнинг оғирликларига ёрдам бериш ўрнига, уларни ўзларининг беъмани орзуларига, инжиқликларига бўйсунушга мажбур қилиб, одамларда оғирликлар пайдо қилишади! Тарихни эсга олинг. Эски Аҳдда мисрликлар исроил халқини қул бўлишга мажбурлашган. Оссурияликлар, бобилликлар, кейинроқ форс шоҳи Кир исорил халқини босиб олиб, одамларни қуллик асоратига солишган. Янги Аҳдда Ҳазрати Исо фарзийларни ўзлари кўтара олмаган юкни одамларнинг елкаларига ортиб қўйганликларида айблайди. Дунё тарихидан, ўзларининг шахсий орзу-истакларини қондириш учун минглаб ва минглаб одамларни ўлдириб юборган, қул қилган шоҳларга, диктаторларга, “дохийлар”га жуда кўп мисоллар келтириш мумкин. Узоққа бормаймиз — Гитлер ва Сталиннинг қандай одамлар бўлганини ҳамма билади. Эҳтимол, мажбурлаш, зўрлаш — раҳбарлик қилишнинг энг самарали йўли бўлиб кўринар. Аммо унинг битта номаъқул ва номуносиб томони бор. Зўрлик — одамларда нафрат ва ғазабни келтириб чиқаради ва бу албатта исён кўтарилишига сабаб бўлади.

Муқаддас Китобнинг дунёвий раҳбарлик ҳақида нима дейишини қуйидаги оятлардан ўқиб кўринг.

- Мк.10:35-40
- Мт.23:3-4

Дунёвий раҳбарлик (ҳокимлик) қонун-қоидачилликка таянади. Унинг фарқланувчи сифатлари қуйидагича:

- Одамларни тўлиқ бўйсиндириб бошқариш;
- Зўрлик билан таъсир қилиш услублари;
- Ҳокимиятга интилувчи одамлар;
- Жамиятга қўрқувни сингдириш;
- Одамлар (халқ) шавқатсиз ва одамгарчиликсиз қонун-қоидалар, яъни содир бўладиган ҳодиса-жараённи объектив қабул қилиш ва баҳо бериш хусусиятини йўқотган қонун-қоидалар остида бўладилар.

Б. Раҳбарликнинг масиҳийча услуби: бошқаларнинг “оғирликларига ёрдамлашинглар”

Жамоатда ва имонлилар орасидаги раҳбарлик дунёвий раҳбарлик услубидан кескин фарқ қилиши керак. Имонлилар одамларга хизмат қилиб, уларни ўзларининг орқаларидан эргаштириб борадилар. Одамлар, улар ҳақида ғамхўрлик қиладиган, уларнинг

қийинчиликларини ўзига оладиган, оғирликларида ёрдамлашадиган лидернинг кетидан бажонудил эргашадилар.

Қуйидаги оятларни ўқиб чиқинг ва Муқаддас Китоб раҳбарлик-хизмат ҳақида нима деганига эътибор беринг.

- Гал.6:1-2;
- 1Бутр.5:1-3;
- Жамоат раҳбарлиги, унинг фарқланувчи сифатлари;
- Хатто севиш қийин бўлганларга ҳам меҳр-муҳаббат кўрсатади;
- Одамларга ўрганиш ва Масихда ўсиш имкониятини тақдим этади;
- Одамлар ҳақида ғамхўрликни намоён қилади.

Ш. МУҚАДДАС КИТОБ НАЪМУНАЛАРИ

А. Ҳаворий Павлуснинг ҳаётидан мисол

1Сал.2:1-13 оятлари бошқаларнинг оғирликларини кўтариб юрадиган раҳбарнинг ажойиб наъмунасини тақдим этади. Павлус ўз мактубининг бу қисмида салоникалик имонлиларга уларда жамоат ташкил қилишда нималар қилгани тўғрисида эслатиб ўтади. Бу оятларни муҳокама қилиш учун албатта вақт ажратинг. Бу оятлардаги таърифларга муносиб бўлган лидерлар тўғрисида (агар шундай лидерларни билсангиз) ўйланг. Қуйида келтирилган сифатларни тасвирловчи аниқ мисоллар билан ўртоқлашинг.

- Унда адашиш ва бузуқ ният деган нарса умуман йўқ.
- Унда айёрлик деган нарса умуман йўқ.
- Бу жойга Худо томонидан тайинланган одамдек гапиради.
- Одамларга эмас, балки Худога ёқишга ҳаракат қилади.
- Лаганбардорлик қилмайди, шуҳратпараст эмас.
- Юввош.
- Худди энагага ўхшайди.

Б. Тарбиялаш

Қачонки бизни тўғрилашга ҳаракат қилишиб, айбимизни юзимизга айтишса, биз кўпинча бунга ғамхўрлик, оғиримизга ёрдамлашиш хоҳиши деб қабул қилмаймиз. Лекин, ҳақиқатда бу шундай, ахир тарбиялашдан мақсад одамни жазолаш эмас, балки уни тўғри йўлга солиш, яхши бўлишга ёрдам бериш. Интизом одамга шуниси билан ёрдам берадики, у одамни ўз ҳулқ-атворининг ижобий томонларини такомиллаштиришига имкон бериб, уни маълум бир қолипда ушлаб туради ва ёмон одатларига барҳам беради. Жазолашнинг мақсади — ҳукм қилиш эмас, ахир бизнинг ўрнимизга Ҳазрати Исо маҳкум бўлган. Жазолашнинг мақсади — одамни ҳақиқатга қайтариш, унинг Худо ва бошқалар билан тўғри муносабатини қайта тиклаш. Келинг, бир-биримизнинг оғирликларимизга ёрдам беришнинг бу томони ҳақида гапирувчи иккита лавҳани кўриб чиқамиз.

- Ибр.12:5-11; 15-16
- Гал.6:1-5

Бу лавҳаларда ёзилганлар асосида, сиз гуноҳ (шаҳвоний хирсга берилган, жаҳл, эгоизм, ғийбат) қилиб қўйган биродарингизга нисбатан қандай муносабатда бўлишингиз керак?

САВОЛЛАР

- Биз қандай оғирликларни бошқаларга юклаймиз?
- Бизнинг одамларга нисбатан талабларимиз, улардан баркамолликни, руҳан етукликни, гуноҳ қилмасликни кутишимиз, қай тарзда раҳбарлигимиз остидаги одамларнинг елкаларига ортилган юк бўлиб қолиши мумкин?
- Сиз бошқа одамларнинг оғирликларини қандай билишингиз мумкин?
- Жазолашдан мақсад нима?

ТОПШИРИҚ

- Ўз жамоатингиз аъзоларини кузатинг. Улар қандай оғирликларни кўтариб юрганларини сананг.
- Бу қийинчиликлар рўйхатини ўрганиб чиқинг ва шахсан сиз уларга бу оғирликларида қандай ёрдам бераолишингизга нисбатан ўз ғояларингизни ёзинг.
- Бунинг учун қуйидаги жадвалдан фойдаланинг ва уни ўз устозингизга кўрсатинг.

Жамоат аъзоларининг энг кўп тарқалган қийинчиликлари (оғирликлари)	Бу оғирликларда уларга қандай ёрдам бераман.

4 Қисм: Уй гуруҳлари

Уй гуруҳлари

1 Дарс

Уй гуруҳларининг муаммолари ва саволларини муҳокама қилиш

Дарс мақсади:

Ушбу дарснинг мақсади — ўқувчиларга, уларни ташвишлантирадиган уй гуруҳларига таълуқли муаммолар ва саволларни муҳокама қилишларига имкон бериш.

Кутиладиган натижалар:

Дарснинг материални ўрганиб, ҳар бир ўқувчи:

- Уй гуруҳларида кўпинча юзага келадиган муаммоларни тушуниши керак;
- Ўзининг уй гуруҳидаги муаммоларни ҳал қилишда бошқа ўқувчиларнинг таклифларини ва қарорларини қўллашга ўрганиши керак;

Дарс режаси:

- I. Уй гуруҳлари хизмати: назария ва амалиёт
- II. Саволлар ва муаммолар
- III. Ечимлари

Ўқитувчиларга кўрсатмалар:

Мазкур дарснинг мақсади ўқувчилар ўртасида эркин баҳс-мунозарани вужудга келтириш. Бунда сизнинг ролингиз бу баҳс-мунозарани мувофиқлаштириш, иштирокчилар ўртасида воситачилик қилишдир. Сиз ўқувчилардан уларнинг саволлари ва муаммолари ҳақида сўрашингиз керак бўлади, лекин бу саволларга ўзингиз жавоб берманг, балки бу савол, муаммони ечимини излашга бутун гуруҳни жалб қилинг. Дарсда уй гуруҳларининг энг кўп учрайдиган муаммолари рўйхати келтирилган ва бу рўйхатдан сиз агар ўқувчиларнинг ҳеч қайсисида савол ҳам, муаммо ҳам бўлмай қолган вазиятда фойдаланишингиз мумкин. Бу саволларга жавоб топишда ўқувчиларнинг ўз тажрибаларидан максимал тарзда фойдаланинг.

Ўқувчиларнинг ўз таклифларини ва ечимларини айтишдан олдин яхшилаб ўйлаб кўришларига ва бу таклифлар ва ечимларни улар ўз гуруҳларида қандай қўллашлари мумкинлигини аниқлашларига эътибор беринг. Ўқувчиларга ўзларининг уй гуруҳларидаги муаммоларни ҳал қилишнинг аниқ йўллари ишлаб чиқиб ва ёзма равишда баён қилишларини тавсия қилинг.

I. УЙ ГУРУҲЛАРИ ХИЗМАТИ: НАЗАРИЯ ВА АМАЛИЁТ

Мана тўрт ойдирки, Каримжон уй гуруҳини бошқаряпти. Йиғилишларга мунтазам равишда олти киши келишига қарамасдан, уларнинг имонда ўсишлари сезилмаяпти ва гуруҳ атрофдагиларга Хушxabарни етказиш хизматини олиб боришга ҳеч қанақанги қизиқиш билдиришмаяпти. Уларни ҳар ҳафтада учрашиш, ўз муаммоларини муҳокама қилиш ва озгина Муқаддас Китобни ўрганиш тўла қаноатлантиради. Каримжон борган сари кўпроқ ҳафсаласи пир бўлиб боряпти ва у ўз гуруҳининг аъзолари руҳан ўсишлари учун нималарни ўзгартириши ва нималар қилиши кераклигини билмайди. Баъзида, у гуруҳни умуман тарқатиб юборишни хоҳлайди.

Каримжон тушунганидек, уй гуруҳларининг хизмати бошлиқни қониқтириши ҳам, кўнглини қолдириши ҳам мумкин. Агар уй гуруҳида ҳамма нарса яхши бўлса, бошлиқ чуқур

қониқишни ҳис қилади. Бошқа тарафдан, агар муаммолар вужудга келса, бошлиқ учун уларни ибодат билан енгиш жуда қийин бўлади.

Ҳар қандай уй гуруҳида вақти-вақти билан албатта муаммолар вужудга келади. Бу дарснинг мақсади — ўқувчиларни ўзларининг уй гуруҳларида дуч келган муаммолари ва саволларини муҳокама қилишларига имкон бериш. Эҳтимол, бошқа ўқувчилар илгари мана шу каби муаммолар ёки қийинчиликларга дуч келишгандир ва улар ўз тажрибаларига кўра бу муаммоларни ҳал этиш йўлларини таклиф қилишар. Оддий жавоблар мавжуд бўлмаган саволлар вужудга келса, гуруҳ бундай саволларни ҳал қилишда мумкин бўлган йўлларни қанча зарур бўлса, шунча муҳокама қилиши мумкин.

II. САВОЛЛАР ВА МУАММОЛАР

Сизнинг гуруҳингизда мавжуд бўлган муаммолар ва саволларни муҳокама қилишни бошланг. Раҳбар бу баҳс-мунозарани бошқариши керак. Агар ўқувчилар ўзларининг уй гуруҳларида ҳаддан ташқари зўр муваффақиятларга эришган бўлсалар ва уларда ҳеч қандай қийинчиликлар мавжуд бўлмаса, унда муҳокама учун уй гуруҳларида энг кўп учрайдиган муаммоларнинг қуйида келтирилган рўйхатидан фойдаланинг.

Уй гуруҳларида энг кўп учрайдиган муаммолар:

- Уй гуруҳи руҳан ўсмаяпти.
- Бошлиқ янги гуруҳнинг лидери бўлишга лойиқ бўлган шогирд тополмаяпти.
- Гуруҳ кўпайишни хоҳламаяпти.
- Гуруҳ учрашувлар учун яхши жой тополмаяпти.
- Гуруҳ сон жиҳатдан ўсмаяпти.
- Гуруҳнинг иккита ёки ундан кўп аъзолари ўртасида келишмовчиликлар пайдо бўлди ва бошлиқ бу келишмовчиликларни қандай ҳал қилишни билмаяпти.

III. ЕЧИМЛАРИ

Ҳар бир уй гуруҳи бир-биридан фарқ қилади ва ҳатто бир хил муаммолар ҳам ҳар бир гуруҳда ўзига хос бўлади. Лекин, шунга қарамасдан кўпинча муаммоларнинг негизидаги умумий сабабларни ажратиб олиш мумкин. Уй гуруҳлари раҳбарларининг ҳар бири баҳс-мунозара жараёнида айtilган таклифларни ва ечимларни диққат билан эшитишлари зарур. Агар унинг гуруҳида ҳам шу каби муаммо мавжуд бўлса, бу муаммо ечимининг умумий принципларини амалда қандай қўллаш мумкинлиги тўғрисида ўйлаб кўриши керак.

САВОЛЛАР

- Сизнинг уй гуруҳ(лар)ингизнинг энг катта муаммоси нимадан иборат? Бу дарс давомида айtilган қайси ечимлардан ёки таклифлардан сиз мана шу муаммони ҳал қилишда фойдаланишингиз мумкин?
- Бу таълим жараёнида қатнашмаган, лекин мана шундай баҳс-мунозара улар учун фойдали бўлган бошқа уй гуруҳлари раҳбарларини биласизми? Сиз қандай қилиб уларга далда бероласиз ва бу дарслардан эга бўлган билимингизни улар билан баҳам кўроласиз?
- Сиз уй гуруҳларида пайдо бўладиган муаммоларни келажакда ким билан муҳокама қиласиз?

ТОПШИРИҚ

- Сизнинг уй гуруҳингизда энг муҳим ва жиддий бўлган учта муаммони ёзинг.
- Бугунги баҳс-мунозара жараёнида айtilган таклифларга асосланиб, бу муаммоларнинг ҳар бири учун мумкин бўлган, камида учта ечимни ёзиб чиқинг.
- Хозир ўзингиз ёзган ечимларни амалга ошириш учун донолик ва билим сўраб ибодат қилинг. Уларни яқин келажакда ҳаётингизда рўёбга чиқаришга тайёр бўлинг.

Уй гуруҳлари

2 Дарс

Уй гуруҳларининг
кўпайиши**Дарс мақсади:**

Ушбу дарснинг мақсади — ўқувчиларга, уй гуруҳларини кўпайишига ёрдам беришида раҳбар учун зарур бўлган асосий малакаларни ва билимларни бериш.

Кутиладиган натижалар:

Дарснинг материални ўрганиб ҳар бир ўқувчи:

- Уй гуруҳининг ўз-ўзидан кўпайиши нима учун зарурлигини тушуниши керак;
- Уй гуруҳларидан фойдаланиш кўпайиш жараёнига қандай ёрдам беришини тушуниши керак;
- Гуруҳда кўпайиш жараёнини қандай тайёрлашни ва ўтказишни билиши керак;
- Уй гуруҳининг кўпайишига ҳалақит берадиган баъзи бир кўп тарқалган тўсиқларни тушуниши ва бу тўсиқларни қандай енгишни билиши керак;

Дарс режаси:

- I. Мақсад — кўпайиш
- II. “Табиий” кўпайиш жараёни
- III. Кўпайиш йўлидаги тўсиқлар

I. МАҚСАД — КЎПАЙИШ

Гуруҳнинг сўнги марта йиғилиши. Иш — жуда ёмон. Бошлиқ кетяпти, ёрдамчига умид қилмаса ҳам бўлади, гуруҳ аъзолари бир-бирлари билан жанажаллашиб қолишган ва бир-бирлари билан обрў талашишмоқда, гуруҳнинг бир аъзосининг эса мулкка хиёнат қилгани, фирибгарлиги ва хоинлиги деярли фош бўлган. Хонада кўркүв ва кўнгил совуганлик муҳити ҳукмрон, ва шу вақтда бошлиқ ўрнидан туриб шундай дейди:

“Юрагингиз ғаш бўлмасин; Худога ишонинг...”

Бепарво ва ҳаракатсиз бу уй гуруҳининг (ўн икки шогирд) бошлиғи Ҳазрати Исо эди, йиғилиш эса Ҳазрати Исонинг қўлга олиниши, ҳукм қилиниши ва қатл қилинишидан бор-йўғи бир неча соат олдин бўлган эди. Гуруҳнинг руҳи тушиб, ҳафсаласи пир бўлганига қарамасдан, Муқаддас Руҳнинг куч-қуввати билан бу гуруҳ сақланиб қолди ва ҳайрон қоларли даражада кўпайиб борди. Бир авлод ҳаёти мобайнида унинг сони шунчалик ўсдики, натижада масиҳийлик бутун Рим Империяси бўйлаб тарқалди.

Кўпайиш дақиқалари яқинлашган ҳар бир гуруҳда ҳам Ҳазрати Исонинг мана шу сўзларини ёдда сақлаш лозим: *“Юрагингиз ғаш бўлмасин; Худога ишонинг...”* (Юҳ.14:1).

Уй гуруҳининг кўпайиш жараёни қанчалик оғир ва қийин бўлмасин, бу кўпайиш Худо Шоҳлигининг тарқалиши учун жуда зарурдир. Уй гуруҳлари хизматининг туб мақсади — Буюк Топшириқни амалга ошириш. Биз бу мақсадга уй гуруҳларининг ёрдами билан эришамиз, зеро бу гуруҳлар изчиллик билан Хушхабар тарғиб қилади, имонга келганларга насиҳат қилиб йўл-йўриқ кўрсатади, лидерларни тайёрлайди ва албатта кўпаяди. Кўпайишсиз асосий мақсадга ҳеч қачон эришиб бўлмайди.

Уй гуруҳларидан “ғишт терувчилар” сифатида янада кенг миқёсдаги хизматда ҳам фойдаланиш мумкин: мавжуд бўлган жамоатларни қўллаб-қувватлашда ҳам, янгиларини ташкил қилишда ҳам ва демак, булардан келиб чиқиб, албатта маҳаллий жамоатлар ташкил

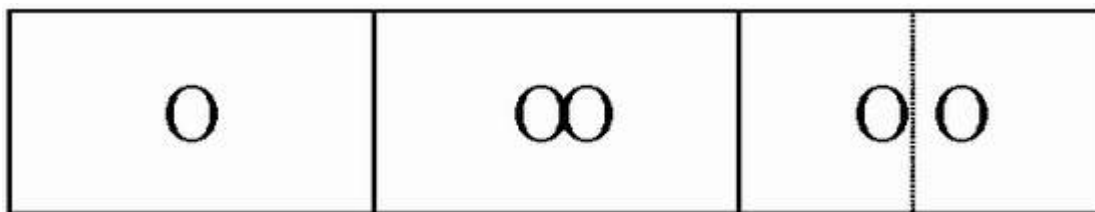
қилишда ҳам фойдаланиш мумкин. Уй гуруҳи Хушхабар айтиш, насиҳат қилиб йўл-йўриқ кўрсатиш ва лидерларни тайёрлаш билан табиий равишда биринчи қадамларни қўяди ва бу қадамлар янги жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатининг тарқалиши учун жуда зарурдир.

Кўпайиш уй гуруҳининг энг юқори нуқтаси, кўп ойлик ҳаракатларининг натижасидир. Гуруҳ учун бу — жуда муҳим ҳодисадир ва бунга маҳсус тайёрланиш ва байрам қилиш керак. Гуруҳни кўпайишга тайёрлаш учун раҳбар анча ҳаракат қилиши мумкин ва қилиши шарт ҳам, бироқ энг асосийси — шунчаки Худога ишониш, Унинг Ўзи бошқаришига ва кўпайишни амалга оширишга ишониш. Муқаддас Рухнинг бошчилигида ва Унинг қудрати билан кўпайиш — уй гуруҳларида яна ва яна содир бўладиган жараёнга айланиши мумкин.

II. “ТАБИЙ” КЎПАЙИШ ЖАРАЁНИ

A. Биологик кўпайиш

Биологик ҳужайраларнинг кўпайиши бўлиниш орқали содир бўлади. Уларнинг ҳар бирида содир бўладиган жараёни бошқарадиган ядролар бўлади ва бу ядролар ўсиб боради, вақти етганда эса иккига бўлинади, шу тарзда иккита мустақил ҳужайра вужудга келади. Агар ҳужайралар етарлича озикланиш ва ўсиш шароитига эга бўлсалар, ўсиш ва бўлинишнинг бу жараёни яна ва яна давом этаверади.

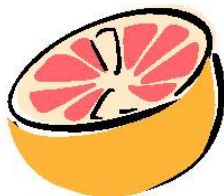
Уй гуруҳларининг кўпайиши ҳам мана шундай тарзда содир бўлади. Уларнинг ҳар бири, гуруҳнинг ўсиши ва “озикланиши” учун “шароит” яратиб берадиган бошлиқларга эга. Агар уй гуруҳи “озикланмаса”, у ривожланмайди (руҳий ўсиш ва Хушхабар айтиш), демак у ўсмайди ҳам. Бошлиқ шахсий ўрнак кўрсатади, таълим беради, уй гуруҳини атрофдагиларга хизмат қилишга даъват қилади. Муқаддас Рухнинг ҳаракатлари орқали гуруҳ аъзоларининг дўстлари ва танишлари бу гуруҳга келишади ва бу ерда Исо Масих ва нажот топиш ҳақида эшитиш имкониятига эга бўлишади.

Уй гуруҳининг руҳий ўсишига қараб, бошлиқ яна шогирдни — ўринбосарни тайёрлашни бошлайди. Янги лидер ўз устозининг сўзлари ва ишлари мисолида таълим олади ва кўп нарсада унга “эргашади” (1Кор.11:1). Қачонки бу шогирд ўз гуруҳини бошқаришга тайёр бўлиб ва бунинг учун зарур бўлган барча билимларга эга бўлса, биринчи гуруҳ иккига бўлинади (ҳар бири ўз бошлиғи билан бирга) ва ўсиш ва кўпайиш жараёни янгидан бошланади.

Худо биологик ҳужайраларни яратди ва уларга ўз-ўзидан кўпайиш хусусиятини берди. Бироқ, агар ўсиш ва ривожланиш учун зарур бўлган шароит бўлмаса, бўлиниш содир бўлмайди ва оқибатда бу ҳужайра ўлади. Уй гуруҳлари ҳам ўсиш, ривожланиш ва кўпайиш учун худди шундай потенциалга эгадирлар. Худди биологик ҳужайраларда бўлгани каби, агар тегишли шарт-шароит бўлмаса уй гуруҳида ҳеч қанақанги ўсиш бўлмайди ва демак, кўпайиш ҳам бўлмайди.

Б. Табиий гуруҳлар

Тасаввур қилинг, уй гуруҳининг раҳбари иккита кўнгиллидан кўлларига биттадан апельсинни олиб, уни тозалашни ва иккига бўлишни, лекин турли йўл билан бўлишни илтимос қилади. Биринчи одам ўз апельсинини бўлак-бўлак қилиб ажратди, иккинчи одам эса уни кўндалангига, “экватор бўйлаб” бўлмоқчи бўлди.

Бу иккита апельсин қандай бўлинганини тасаввур қилиш қийин эмас. Мана шу мисолга паралель қилиб уй гуруҳининг иккига бўлинишини ҳам кўрсатиш мумкин. Мавжуд бўлган ўзаро муносабатларни ҳисобга олимай бўлинган гуруҳ, шунчаки одамларнинг тартибсиз гуруҳига айланиб қолиши мумкин. Агар гуруҳ

аъзоларининг табиий ўзаро муносабатларига асосланмасдан, дуч келганча (масалан, одамларнинг сонига ёки яшаш жойларига қараб ва бошқа расмий белгиларга қараб) бўлиб юборилса, бу гуруҳнинг кўпчилик аъзоларининг ҳафсаласини пир қилиши мумкин.

Агар сиз ўз гуруҳингизни табиий гуруҳларига мос равишда бўлсангиз, натижа анча муваффақиятли бўлади. “Кластер” яни „гуруҳ“ сўзини сўзма-сўз “узум шингили”, “группалаш” деб таржима қилиш мумкин. Биз бу терминни одамларнинг унча катта бўлмаган бирлашмаларини, яъни иштирокчиларнинг умумий манфаатлари ва хоҳишлари асосида вужудга келган бирлашма — тўғаракларни таърифлаш учун ишлатамиз. Кластерлар — худди ўша “апельсин”нинг (сизнинг уй гуруҳингиз) “бўлакчалари”дир (гуруҳнинг ажралиб чиққан қисми). Бундай кластерлар шаклланиши учун, гуруҳ ҳаётининг дастлабки босқичлариданоқ турли вазиятларни ўрганиб бориш керак. Уч, тўрт, беш кишилик бўлимларга қайси одамлар ва қандай бирлашаётганликларини кузатиш. Ким ким билан бўлишни хоҳлаётганига, ким раҳбарликни ўз қўлига олаётганини қайд қилиб боринг. Табиий вужудга келадиган бўлимларни аниқлаш учун, бундай кузатувларни уч-тўрт ой давомида олиб боринг.

Сиз ўзаро муносабатларнинг диаграммасини ишлаб чиқиб, бундай бўлимларни шакллантиришни режалаштиришингиз мумкин. Гуруҳни уч-беш кишидан иборат потенциал кластерларга ажратинг. Аъзоларнинг қайси бирларининг фарзандлари бир хил ёшда? қайсиларининг касблари бир-бирига ўхшаш? Қайси аъзоларнинг қизиқишлари бир-бирига мос тушади? Қайси аъзолар бир-бирлари билан илгаридан дўст бўлганлар ёки бирор сабаб билан илгаридан алоқада бўлганлар? Сиз бу бўлимларнинг мустақил шаклланишларига имкон беришингиз мумкин ёки маълум бир одамларни (уларнинг характерларини ва қизиқишларини билишингизга таянган ҳолда) моҳиятан кичик гуруҳлар бўлган кластерларни шакллантиришга йўналтиришингиз мумкин. Йиғилишларнинг кўп қисмини бутун гуруҳ билан ўтказишингиз мумкин, лекин Муқаддас Китобни ўрганиш, ибодат қилиш ёки мулоқот қилиш учун кластерларга ажратинг.

Сизнинг ёрдамчингиз — бўлажак лидер — табиий тарзда ёки сизнинг таклифингиз билан бундай бўлимлардан бири билан ишлашни бошлаши керак. Агар сизнинг гуруҳингизда бундай кластерлар яни гуруҳчалар бир нечта бўлса, энг яхшиси у мавжуд бўлган кластерлар ичидан янги, “қиз” уй гуруҳини ташкил қилиши учун кўпроқ имкониятга эга бўлган бўлим билан ишлашни бошласин. Уй гуруҳи билан ишлаш орқали, сизнинг шогирдингиз унинг аъзолари билан анча яқин ва самимий муносабат ўрнатади ва бу янги гуруҳнинг ажралиш вақти келганда унга раҳбарлик қилишга тайёр бўлади. Бундай вариан гуруҳингиз нуқтайи назаридан ҳам кўнгилдаги иш бўлади. Кўплар учун ўз фикрини баён қилиш, ўнта ёки ундан ҳам кўпроқ бўлган гуруҳдан кўра, уч-беш кишидан иборат бўлган уй гуруҳда осонроқ бўлади. Гуруҳларга бирлашган одамлар аъзолардан биротаси йўқлигини тезда сезадилар ва бу, гуруҳ учун ўзининг керакли ва даҳлдор эканлигини ҳис қилишда ҳаммага ёрдам беради.

Шунингдек, гуруҳлардан потенциал лидерларни ажратиб олишда ҳам фойдаланиш мумкин. Тажриба шунини кўрсатадики, расмий тарзда ҳеч ким лидер этиб тайинланмаган ҳар қандай одамлар гуруҳида, бир киши бу ишни ўзига олади. Уй гуруҳининг раҳбари, шогирд танлашда Худонинг иродасини излаб, пайдо бўладиган бўлимларда табиий равишда лидерлик вазифазини ўзига оладиган одамларга эътибор берган ҳолда, бу гуруҳларда тадқиқот ишларини олиб бориши мумкин. Раҳбар айнан мана шундай одамлар учун ибодат қилиши ва улардан бирига ўзининг ёрдамчиси бўлишни таклиф қилиши керак.

Б. Кўпайиш томон қадамлар

Уй гуруҳининг кўпайиши — режалаштириладиган жараёндин ва унинг раҳбари ҳам, аъзолари ҳам, гуруҳ ташкил топишининг биринчи кунлариданоқ бу мақсадни ўз олдларига қўйишлари ва унга эришиш учун фаол ҳаракат қилишлари керак. Бу — кўпайиш, уй гуруҳи ҳаётининг табиий босқичи бўлиб амалга ошиши учун ягона йўлдир. Агар гуруҳнинг раҳбари учун кўпайиш биринчи даражали ишлардан бири бўлмаса, унда бу унинг аъзолари учун ҳам биринчи ўринни эгалламайди.

Уй гуруҳининг ўсиши ва кўпайишига шароит яратиб бериш учун, раҳбар қуйидаги вазифаларни бажариши керак:

- Бошлиқ бу гуруҳ ривожланиши ва вақти етганда иккига бўлиниши ҳақида одамларга ҳар доим тасаввур бериши ва тушунтириши керак. Бу тасаввур гуруҳнинг бўлинишидан бир неча ҳафта олдин эмас, балки унинг ташкил бўлишининг дастлабки даврлариданоқ энг

- асосий мақсадлардан бирига айланиши керак. Одамларга кўпайишнинг аҳамиятини ва бизга Масих томонидан берилган Буюк Топшириқни амалга оширишда унинг қанчалик зарур эканлигини яна ва яна тушунтириш керак.
- Бошлиқ гуруҳ аъзоларини ўзларининг алоқа доираларидаги имонга келмаган одамларга Хушxabарни етказишга, шунингдек, бошқа бегона одамлар билан муносабат кўприklarини қуришларига ундаши керак. Агар гуруҳ сон жиҳатидан ўсмаса, кўпайишга эҳтиёж бўлмайди.
- Раҳбар гуруҳда аъзоларнинг бир-бирлари панд-насиҳат қилишлари учун қулай бўлган муҳитни яратиши керак. Агар гуруҳ аъзолари руҳан ўсишмаса, кўпайиш заруриятини тўлиқ англай олишмайди.
- Раҳбар ташкил қилинадиган янги гуруҳлардан бирини бошқарадиган шогирдни тайёрлаши керак. Мавжуд бўлган гуруҳнинг бўлиниш вақти яқинлашишига қараб бу шогирд ўзи бошқарадиган янги гуруҳнинг умумий мақсадларини, шунингдек, камида дастлабки йиғилишларнинг режасини ишлаб чиқиши керак. Раҳбар бу режани шогирди билан биргаликда кўриб чиқиши ва ўз таклифларини киритиши керак.
- Гуруҳнинг бўлиниш вақти олдиндан белгиланиб олиниши керак. Раҳбар бўлиниш жараёнини шундай ташкил қилиши керакки, токи бу жараён максимал даражада белгиланган вақтга яқин тугасин.

Келинг, гуруҳ раҳбари юқорда санаб ўтилганларни ҳаммасини бажара олди, деб ҳисоблаймиз. Хўш, гуруҳ бўлинишидан олдин яна нималар қилиш керак?

Гуруҳ билан биргаликда бўлажак ўзгаришни муҳокама қилинг

Кўпаядиган гуруҳда биринчи марта қатнашаётган одамлар, бўлинишдан олдин турли даражада қўрқувни ҳис қилишади. Улар адашган ҳолда, гуруҳнинг куч-қудрати — бу гуруҳнинг Эгасида эмас, балки унинг аъзоларида, деб ҳисоблайдилар. Ҳар қандай хавотир ва хафсирашга жиддий муносабатда бўлинг ва уларни енгитишга ёрдам беринг. Кўпайиш жараёнида одамларга диққат-эҳтибор билан муносабатда бўлинг: уларга қулоқ солинг, улар учун ибодат қилинг, уларга далда беринг, руҳлантиринг. Одамларнинг кўнгиллари совимаслиги, руҳий тушкунлик кайфиятига тушиб қолмасликлари учун иложи бўлган ҳамма ҳаракатларни қилинг. Юҳ.14:17 оятини ўқинг ва Ҳазрати Исо Ўз шогирдлари гуруҳининг кўпайиш босқичларини қандай бошқаргани ҳақида мулоҳаза қилинг.

Ким қайси гуруҳни бошқаришини аниқлаб олинг

Баъзи ҳолларда уй гуруҳининг кўпайишда ажралиб чиққан гуруҳни шогирд бошқаради, бироқ ҳаммаси фақат гуруҳнинг ўзига боғлиқ. Агар олдинги раҳбар ўз гуруҳига шогирдини бошлиқ этиб тайинлаб, ўзи эса ажралиб чиққан гуруҳга бошчилик қилса, бунинг қўрқинчли жойи йўқ. Бундай ҳолда асосий гуруҳнинг руҳан етук аъзолари, янги лидерни кўллаб-қувватлай оладилар ва унга қийин вазиятларда ёрдам бера оладилар.

Ким янги гуруҳга ўтишини ва ким мана шу гуруҳда қолишини аниқлаб олинг.

Уй гуруҳининг раҳбари аъзолардан ибодат қилишларини ва Худо уларни қайси гуруҳда кўришни хоҳлашини ҳал қилишларини сўраши керак. У қайси лидер улар учун кўпроқ маъқул эканини сўрамаслиги керак. Бошлиқ гуруҳ аъзоларини ҳеч қачон ўзининг хоҳиши ва қарори бўйича ажратмаслиги керак. Ҳар қандай таклиф хуш муомалалик билан, атрофлича ўйлаб кўрилиши керак, зўрлаш деган нарса умуман бўлмаслиги керак. Бу жараёни амалга оширишда Муқаддас Руҳнинг бошчилигига таянинг, гуруҳни Унинг иродасига мос тарзда шакллантиринг.

Янги гуруҳнинг йиғиладиган жойини аниқлаб олинг

Янги гуруҳ ўз йиғилишларини қаерда ўтказишни аниқлаб олиши керак. Йиғилишни янги раҳбарнинг ёки аъзолардан бирининг уйида ўтказиш мумкин. Буни олдиндан белгилаб олиш ва бунинг учун зарурий тайёргарликни кўриб қўйиш муҳимдир. Янги гуруҳнинг аъзолари йиғилиш ўтадиган жойда ўзларини дадил, табиий ва эркин тута олишсин.

Асосий гуруҳнинг охириги йиғилиш вақтини белгиланг ва байрам ташкил қилинг.

Бутун гуруҳ билан биргаликда эски таркибдаги охириги йиғилиш қачон бўлишини ҳал қилинг ва ўша кунни байрам қилинг! Худонинг бу гуруҳда ва бу гуруҳ орқали амалга оширган

ҳамма ишларини эсланг ва Унга миннадорчилигингизни изҳор қилинг. Қувонинг ва шодланинг, чунки иккита гуруҳ орқали икки ҳисса кўп одамлар Масихнинг севгисини билиш имкониятига эга бўладилар. Буюк Топширикни амалга ошириш учун бу қадамнинг қанчалик муҳим эканини гуруҳингизга кўрсатиб беринг. Худо янги гуруҳни ҳам қудратли тарзда ишлатиши учун ибодат қилинг.

Янги лидерга руҳан ўсишида устозлик қилишни давом эттириш ва гуруҳни бошқаришда ёрдам бериш учун у билан учрашувлар режалаштиринг

Гуруҳ бўлинганидан кейин асосий гуруҳнинг бошлиғи янги гуруҳни бошқарадиган ўзининг собиқ шоғирди билан мунтазам учрашиб туришни режалаштириши керак. Янги лидер учун дастлабки бир неча ҳафта ёки ой айниқса қийин бўлади. Биргаликда ибодат қилиш ва муаммоларини муҳокама қилиш учун унинг ёнида ўз устози бўлса, бу у учун бебаҳо ёрдам бўлади.

Ҳар сафар янги гуруҳнинг шаклланишида баъзи бир иккиланишлар, қўркувлар ноаниқликлар бўлади ва бундай бўлиши мутлақо табиий. Хўш, агар янги гуруҳ асосий гуруҳга қараганда “ёмонроқ” бўлса нима бўлади? Нима ўзгаради? Ўзаро муносабатлар нимаси билан ўзгаради? Янги гуруҳ асосий гуруҳдан ҳар қанақасига барибир кучли фарқ қилади. Ҳаммаси олингидек бўлади, деб ўйламанг. Муқаддас Рух янги гуруҳнинг аъзолари ҳаётида бошқачасига, ажойиб тарзда ҳаракат қилади.

Энг яхшиси ва энг муҳими — шунчаки Худога ишонинг, Худо иккала гуруҳни: эскисини ҳам, янгисини ҳам Ўз қарамоғига олишига ва бошқаришига ишонинг. Юҳ.14:27 оятида Ҳазрати Исо шундай деган: “*Мен сизларга тинчлик қолдирияман; Ўз тинчлигимни сизларга берибман. Мен берган тинчлик дунё берган тинчликка ўхшамайди. Юрагингиз сиқилмасин, ҳадиксираманглар*”. Биз мана шу сўзлар билан яшашимиз лозим, айниқса — уй гуруҳи кўпайиш босқичига етганда.

III. КўПАЙШ ЙЎЛИДАГИ ТЎСИҚЛАР

Кўпайиш мавзуси уй гуруҳларининг аъзоларида ҳам, уларнинг раҳбарларида ҳам катта қизиқиш уйғотади. Уй гуруҳларининг кўпайиши бу гуруҳларнинг ўзи учун ҳам, Осмон Шоҳлиги учун ҳам фойдали, лекин шунга қарамасдан гуруҳлар ўз-ўзидан жуда кам ҳолларда кўпаяди. Гуруҳнинг бўлиниш жараёнини худди қайғули ҳодиса деб, баъзида эса муносабатлардаги ихтилоф натижасида бўлиниш (ажралиш) деб ҳисоблайдилар. Одамлар доим бирга йиғилишни ва ўзлари учун яхши бўлган жойда қолишни хоҳлашади. Улар, агар гуруҳнинг диққат марказида ўз аъзолари ва уларнинг эҳтиёжларида турса, бу гуруҳ бир-икки йилдан кейин ботқоққа айланиб қолишини ёки бутунлай нобуд бўлишини камдан-кам ҳолларда англайдилар.

Ҳар бир уй гуруҳида ўзига хос тўсиқларлар мавжуд ва бу тўсиқлар кўпайиш йўлига ғов бўлиши мумкин. Қуйида келтирилган жадвалда бу тўсиқларнинг баъзи бирлари тасвирланган ва гуруҳ раҳбарига бу тўсиқларни қандай енгиш мумкинлигига нисбатан кўрсатмалар берилган. Албатта, сизнинг олдингизда бошқа бир кўринишдаги қийинчиликлар ҳам пайдо бўлиши мумкин, масалан — сизнинг жойингиздаги маданиятга ва ҳолатларга хос бўлган қийинчиликлар. Бундай вазиятларда ҳам сизнинг уй гуруҳингиз барибир кўпайиши учун уларни енгиш йўллари топишга ҳаракат қилинг.

Муаммо	Таклиф
Гуруҳ кўпайиш муҳим эканлигини англамаяпти.	Уй гуруҳининг раҳбари гуруҳни нафақат кўпайишга даъват қилиши керак, шу билан бирга бу нима учун шунчалик муҳим эканлигини тушунтириши ҳам керак. Уй гуруҳининг аъзолари, кўпайиш ўзлари учун ҳам ва Худонинг Шоҳлигини тарқалиши учун ҳам фойдали эканлигини тушунишлари керак.
Гуруҳ кўпайиш муҳим эканлигини тушунади, лекин одамлар биргаликда ўзларини жуда яхши, қулай ҳис қилишади ва бир-бирларидан ажралишни хоҳлашмайди.	Муқаддас Рух сизга ўз гуруҳингизни ва бу гуруҳингиз тушиб қолган аниқ вазиятни тушунишингиз учун донолик ва билим беришини сўраб ибодат қилинг. Кўпайишнинг аҳамиятини ва кўпайиш — бу гуруҳнинг ривожланишидаги табиий занжирнинг кейинги босқичи эканлигини таъкидланг.

	<p>Нима учун кўпайиш — Мт.28:19 оятидаги Раббимизнинг “Ўргатинглар” (шогирд ортинглар) деган амрини амалга ошириш эканини тушунтиринг. Кўпайиш орқали, сизнинг гуруҳингиз Буюк Топшириқнинг амалга ошишида муҳим ва амалий рол ўйнайди.</p> <p>Гуруҳни табиий тарзда, хужайралар концепциясидан фойдаланиб ажратиш учун билим ва донолик сўраб ибодат қилинг.</p>
Бошлиқнинг шогирди йўқ.	<p>Гуруҳ бошлиғи Муқаддас Руҳдан кимни танлаши кераклигини сўраб ибодат қилиши керак. Кейин у мақсади учун бир кишини танлаши (яъни аниқ бир мақсад учун танлаши) ва унга устозлик қилиши, уни тайёрлаши керак.</p> <p>Табиий равишда ажралган лидерларни аниқлаш учун гуруҳда вужудга келган гуруҳчалардан фойдаланинг. Уларнинг орасидан қайсиларини ўз шогирдингиз қилиб танлашингиз ҳақида ибодат қилинг.</p> <p>Раҳбарнинг шогирдини қандай танлаши ҳақида 3-қўлланмада гапирилган. (“Уй гуруҳлар” бўлимининг “Янги раҳбарларни тайёрлаш” дарси). Бу дарсни такрорланг</p>
Ким қайси гуруҳга ўтишига нисбатан келишмовчиликлар	<p>Ўйлаб кўринг, одамлар қайси табиий гуруҳчаларга бирлашишган. Агар бир нечта гуруҳчалар мавжуд бўлса, уларнинг бирдан ёки бир нечтасидан янги гуруҳнинг асоси сифатида фойдаланиш имконияти ҳақида ўйлаб кўринг.</p> <p>Гуруҳнинг ҳар бир аъзоси ибодат қилсин ва Муқаддас Руҳ уни қайси гуруҳда кўришни хоҳлашини унга аниқ кўрсатишини сўрасин.</p> <p>Уй гуруҳи йиғилишида бу савол бўйича бирдамликнинг етишмаслик сабабини ойдинлаштирган ҳолда очиқ ва самий муҳокама ўтказинг.</p>
Уй гуруҳи аъзолари бошлиқнинг шогирди янги гуруҳни бошқариш учун ҳали етарлича тайёрланмаган деб ҳис қилишади.	<p>Янги гуруҳни ташкил қилишга шошилманг, шогирдингизни етарлича тайёрланг.</p> <p>Хизматнинг барча аспектларида шогирдингиз ҳам сиз билан бирга иштирок этсин.</p> <p>Шогирдингизга хизматнинг борган сари кўпроқ ва кўпроқ қисмини топширинг. Бошлиқнинг хизматда иштирок этиши борган сари камайиши керак.</p> <p>Шогирдингизни янги гуруҳни бошлиғи этиб тайинланишининг янги вақтини белгиланг ва уни бу вақтгача руҳан ва эмоционал тайёр бўлишига ҳаракат қилинг, унга барча зарурий билимларни беринг.</p>

Ҳар қандай уй гуруҳида кўпайишга нисбатан тўсиқлар пайдо бўлиши мумкин, лекин агар бошлиқ уларни олдиндан чорасини кўрса ва бу тўсиқлар ҳақиқий муаммога айланиб улгуришидан аввал уларни енгиш учун фаол ҳаракат қилса, бундай тўсиқларнинг кўпи умуман бўлмаслиги мумкин. Раҳбар қила оладиган энг яхши ҳаракат — бу биринчи кунлардан бошлаб ҳар доим гуруҳ аъзоларига кўпайишнинг ижобий томонларини тушунтиришдир.

САВОЛЛАР

- Уй гуруҳларининг кўпайиши, маҳаллий жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатининг тарқалишига қандай қилиб ёрдам беради?
- Уй гуруҳларининг “табиий гуруҳчалари” дегани нима? Қандай қилиб улардан гуруҳнинг кўпайиш босқичларида фойдаланиш мумкин? Агар бўлиниш мажбуран, аъзолар ўртасидаги муносабатлар ҳисобга олинмай амалга оширилса нима бўлади?

- Янги уй гуруҳларининг лидерларини ажратиб олишда гуруҳчалардан қандай қилиб фойдаланиш мумкин?
- Уй гуруҳининг кўпайишига ҳалақит берувчи энг кўп тарқалган тўсиқлар нимлар? Уларни қандай енгиш мумкин?

ТОПШИРИҚ

- Уй гуруҳида гуруҳчалар баъзида ўз-ўзидан, табиий тарзда вужудга келади, лекин агар сизнинг гуруҳингизда бу содир бўлмаган бўлса, уларни ўзингиз ташкил қилишга ҳаракат қилиб кўринг ва бунда одамларни тадбирлар учун гуруҳларга бўлишнинг турли вариантларидан фойдланишингиз мумкин.
- Ўйлаб кўринг, сизнинг гуруҳингиз кўпайиш босқичига эришиши учун нималарни амалга ошириш керак. Ўз гуруҳингизни бу мақсадга яқинлаштириш учун сиз келгуси уч ой мобайнида қилишингиз керак бўлган 5 та ҳаракатни ёзинг.
- Ўз гуруҳингизда пайдо бўлиши мумкин бўлган тўсиқлар ҳақида ўйлаб кўринг. Гуруҳингизнинг бўлиниш вақтида муаммолар бўлмаслиги учун сиз олдиндан қандай чоралар кўришингиз мумкин?
- Ўз гуруҳингизнинг кўпайиш жараёни учун режа ишлаб чиқинг. Бунда раҳбарнинг шогирдлари ҳам албатта ишироқ этишлари керак, чунки кейинроқ улар ҳам ўз гуруҳларининг кўпайишини режалаштира олишсин. Гуруҳнинг бўлиниш вақти учун ибодат қилинг, аниқ бир санани белгиланг. Сиз бу режангизни қандай қилиб ҳаётда ҳақиқатга айлантиришингизни назорат қилиб тура оладиган бирорта одамни топинг.

5 Қисм: Лидерлик

Лидерлик

1 Дарс

Гуруҳга раҳбарлик қилиш

Дарс мақсади:

Ушбу дарснинг мақсади — ўқувчиларга гуруҳ раҳбарлари учун қандай сифатлар ва хусусиятлар зарурлигини (ким раҳбар бўлиши мумкинлигини) ва раҳбар қандай мажбуриятларга эга эканлигини (у нима қилиш кераклигини) тушунишларига ёрдам бериш. Дарсда гуруҳни руҳий етуклик сари йўналтириш учун унинг аҳволини аниқлашга ёрдам берадиган қуроллар тавсия қилинган.

Кутиладиган натижалар:

Дарснинг материални ўрганиб, ҳар бир ўқувчи:

- Гуруҳ раҳбарининг феъл-атвори сифатлари, нима учун унинг бу хизматни бажаришида асосий рол ўйнашини тушуниши керак;
- Гуруҳ раҳбарининг вазифаси — унинг ҳар бир аъзонинг феъл-атвори сифатларини ва хизмат малакаларини ривожлантиришдан иборат эканини тушуниши керак;
- Ўз гуруҳини унинг руҳий етуклиги даражаси ва ривожланиш босқичлари нуқтаий назари бўйича баҳолашни билиши керак;
- Ўз гуруҳининг кейинги ўсиши ва ривожланишининг режасини ишлаб чиқиши керак;

Дарс мақсади:

- I. Гуруҳ раҳбарининг шахсий сифатлари
- II. Гуруҳ раҳбарининг мажбуриятлари
- III. Гуруҳнинг ривожланиш босқичлари

Ўқитувчиларга кўрсатмалар:

Ўқувчилардан “Уй гуруҳлари” (2-қўлланма) мавзуси бўйича “Кичик гуруҳлар хизмати концепциялари” 6-дарсни такрорлашларини сўранг. Бу материал 1.1-жадвал “Гуруҳни ривожланишининг тўртта босқичи” жадвалини тўлдирди. Уй гуруҳи ҳаётининг ҳар бир босқичи ўзига хос сифатларга эгадир ва бу сифатлар ўқувчиларга ўз гуруҳларининг руҳий етуклик даражасини янда яхшироқ тушунишларига ёрдам беради. Жамоат ташкил қилувчилар гуруҳининг ривожланиш даври, уй гуруҳларининг ривожланиш даврига нисбатан бир қанча фарқлари бор, зеро уй гуруҳи ўзининг йўналишига ва вазифаларига эга, мана шуларни ўқувчилар яхши тушуниб етишларига ишонч ҳосил қилинг.

Гуруҳ аъзоларининг қобилиятлари ва малакаларини оширишга қаратилган ушбу дарс, ўз навбатида уй гуруҳларининг раҳбарлари учун ҳам фойдалидир, чунки улар ҳам ўз гуруҳлари аъзоларининг сифатларини ва қобилиятларини ривожлантиришга ёрдам беришлари керак. “Гуруҳнинг ривожланиш босқичлари” бўлимини тушуништириш жараёнида бу ҳақида эслатиб ўтинг.

СЎЗ БОШИ

Аввалги дарсларда, яъни “Лидерлик” мавзусининг “Гуруҳ билан ишлаш” (3-қўлланма, 3-дарс) дарсида, биз жамоатлар ташкил қилиш хизматига гуруҳ бўлиб ёндошишни қўллаш концепцияларини муҳокама қилган эдик. Гуруҳ аъзолари ҳақиқатдан ҳам биргаликда ва шерик бўлиб ишлашларига, яъни мақсадлар ҳақида биргаликда қарор қабул қилишларига ва

вазифаларни ва мақсадларни ҳам биргаликда белгилашларига қарамасдан, унда бир киши — гуруҳнинг раҳбари бўлиши керак ва бу раҳбарнинг вазифаси гуруҳни у томонидан ишлаб чиқилган ният асосида белгилаб олинган мақсадларга эришган ҳолда, тўғри йўлдан оғишмай олдинга ҳаракат қилишида ёрдам беришдир. Ушбу дарсда биз гуруҳ раҳбарининг шахсий сифатларини, ишдаги маҳоратини ва мажбуриятларини кўриб чиқамиз.

I. ГУРУҲ РАҲБАРИНИНГ ШАХСИЙ СИФАТЛАРИ

“Лидернинг сифатлари” (2-қўлланма, “Лидерлик” мавзуси) дарсида биз лидер эга бўлиши керак бўлган шахсий сифатлар ва малакаларнинг асосийларини кўриб чиққан эдик. Хозир эса, биз бу хусусиятларнинг бир нечтасини гуруҳдаги иш мавзуси бўйича кўриб чиқамиз, яъни жамоат ташкил қилувчининг шахсий сифатлари унинг жамоат ташкил қилувчилар гуруҳини бошқариш қобилиятига қандай таъсир қилади.

A. Гуруҳнинг раҳбари ҳар доим ўрганади

Гуруҳнинг яхши раҳбари эга бўлган хусусиятлардан бири (хоҳ у эркак бўлсин, хоҳ аёл) — унинг гуруҳдан бирон-бир янги нарсани ўрганишга ҳар доим тайёр бўлишидир. Раҳбарлик лавозими сиз барча саволларга жавобларни билишингиз ва ҳар доим ҳақ бўлишингиз керак, дегани эмас. Калом, имонлилар “бутун донолик билан бир-бирларига таълим беришлари, насиҳат қилишлари” (Кол.3:16) ва “фикрларини теранлаштиришлари” керак деб ўргатади.

Гуруҳларнинг ҳар доим ўрганувчи раҳбарлари гуруҳ аъзоларининг янги ҳолатлари, янги ғоялари ва янги нуқтаий назарлари учун ҳар доим очиқ бўладилар. Бу ҳар бир аъзони қўйилган мақсадларга эришиш бўйича биргаликдаги ишларда қатнашишларига ва ижодий ёндошишларига рағбатлантиради. Шунингдек, ҳар доим ўрганувчи раҳбар Муқаддас Рухнинг гуруҳда содир бўлаётган ҳар бир нарса орқали ўргатаётган ҳақиқатлари учун ҳам очиқ бўлади.

B. Гуруҳ раҳбари ўз гуруҳи аъзоларига хизмат қилади

Раҳбарлик-хизмат — ишларда энг ёрқин намоён бўлади ва бунга Ҳазрати Исонинг Ўз шогирдларининг оёқларини ювгани жуда яхши мисол бўлиши мумкин (Юҳ.13). Бироқ, ҳақиқий лидер-хизматчи ўзининг камтарлиги ва қалбининг беозорлиги билан билинади. Раҳбарлик-хизмат гуруҳ лидери ҳолатининг, балки энг қийин аспектларидан бири бўлиши мумкин. Чунки бундай раҳбарлик дунёвий раҳбарлик системасига ва одамнинг гуноҳкор табиатига мутлақо қарама-қаршидир. Бизнинг табиатимизга ўзгаларга (масалан, гуруҳ аъзоларига) буйруқ бериш хосдир, чунки биз ўзимизни “ҳоким” деб, гуруҳмиз аъзоларини эса “итоат қилувчилар” деб биламиз.

Раҳбарлик-хизмат лидердан ўзига эмас балки, Худога тўла ишонишини ва фақат Унга умид қилишини талаб қилади. Лидер-хизматчи ўз гуруҳи аъзолари устидан ҳокимлик қилиб эмас, балки Худонинг иродасини бажариш орқали ҳурсандчилик топади. Уни ўзининг шахсий мақсадлари эмас, балки Худога ва гуруҳи аъзоларига бўлган севги-муҳаббати ҳаракатга келтиради. У ўзини бутунлай Худога топширади, фақат Унга таянади, Худонинг ўзига ва гуруҳига нисбатан иродасини англашга ва бажаришга ҳаракат қилади.

B. Гуруҳ раҳбарлари ўзларидан кўра, кўпроқ ўз гуруҳларининг аъзоларини қадрлайдилар

Яхши раҳбар ўз гуруҳининг ҳар бир аъзосини шундай ривожлантиришга интиладики, натижада улар Худо томонидан берилган ўз имкониятларини тўла-тўқис намоён қила олишсин. Гуруҳ раҳбари одамнинг “қадрини оширишга”, ҳар бир аъзога далда бериб руҳлантиришга ва руҳан ўсишига ёрдам беришга ҳаракат қилади. Дунёвий нуқтаий назар бўйича эса булар мутлоқо ақлсизлик ва бёманиликдир. Худони севадиган гуруҳ раҳбари гуруҳдан ўз мақсадларида фойдаланиш ўрнига бошқаларнинг маънафатлари учун ҳаракат қилади.

Ўз гуруҳи аъзосининг муҳтожлигини ёки муаммосини кўрган раҳбар, у билан бирма-бир суҳбатлашади ва улар биргаликда муаммони ҳал қилишга ҳаракат қилишади. Гуруҳнинг айрим аъзоларини тайёрлаш ва қўллаш жараёнига, агар қулай бўлса, раҳбар бутун гуруҳни қўшиши мумкин. Масиҳий гуруҳ раҳбарининг мақсади — қандайдир маҳсус вазифани бажариш эмас, балки бу вазифани бажариш учун гуруҳ аъзоларини тайёрлаш ва уларга бу вазифани бажаришлари учун имконият яратиб беришдир. Гуруҳни ташкил қилишдан

кўзланган мақсадларга эришиш раҳбар учун жуда муҳим, лекин, шу билан бирга гуруҳ аъзоларини руҳан ўсишлари ва шахсий баркамолликка эришишларининг муҳимлиги бу муҳимликдан асло кам эмас.

Г. Гуруҳ раҳбари Масихда ўсиб боради

Масихда ўсиб бормаган гуруҳ раҳбари, гуруҳ аъзоларини ҳам руҳан ўсишларида ёрдам беролмайди. Раҳбарнинг анчагина мажбуриятлари ва вазифалари бор, лекин буларнинг муваффақиятли амалга ошишининг асоси — Раббимиз Исо Масих билан доимий, жонли алоқадир. Фақат Раббимизнинг Ўзи — раҳбарга одамлар билан муваффақиятли иш олиб бориши учун зарур бўлган куч-қувватнинг, доноликнинг, билимнинг ва руҳий сифатларнинг манбайидир.

Ҳар қандай гуруҳда ихтилоф ва низолар содир бўлади ва буларга қисман сабаб, Худо бизни турли қобилият, турли фикрлар ва иномлар билан яратганида. Гуруҳнинг раҳбари, яъни бундай низоларни Худонинг донолиги билан ҳал қила оладиган раҳбар, ҳатто бу низолардан гуруҳни мустаҳкамлаш учун ҳам фойдалана олади. Гуруҳдаги низолар (уларнинг келиб чиқишининг сабаблари, уларнинг содир бўлиш жараёни, гуруҳ бундай вазиятларнинг уддасидан қандай чиқиши) унинг етуклик даражасини ифода қилади ва агар улар тўғри йўл билан ҳал қилинса, унда бу низолардан гуруҳнинг фойдасига, унинг саломатлигини мустаҳкамлашда фойдаланиш мумкин.

II. ГУРУҲ РАҲБАРЛАРИНИНГ МАЖБУРИЯТЛАРИ

Гуруҳ раҳбарининг аниқ мажбуриятлари унинг мақсадлари билан боғлиқ бўлиши керак. Қуйида гуруҳ раҳбарининг янги жамоатлар ташкил қилиш мавзуси бўйича мажбуриятлари санаб ўтилган. Демак, гуруҳга раҳбарлик қилишда қуйидагиларга интилинг:

А. Гуруҳингиз аъзоларига уларнинг Худо билан ўзаро муносабатларини ривожлантиришларига ёрдам беринг

Ўз гуруҳингизнинг чўпони бўлинг. Руҳий эҳтиёжлар вужудга келган ҳолларда уларга ўз ёрдамингизни ва қўллаб-қувватлашингизни тавсия қилинг. Лекин бунинг учун сиз ўз гуруҳингиз аъзоларининг ҳар бирини етарлича билишингиз керак, чунки қачон улар бундай ёрдамга муҳтож бўлганларини сеза олишингиз лозим. Улар билан биргаликда вақт ўтказинг ва уларга Худо олдидаги юришлари ва ҳар куни олиб боришадиган руҳий курашлари тўғрисида “қийин саволлар” беришдан чўчиманг.

Гуруҳингиз ҳар бир аъзосининг руҳий саломатлиги ва ўсиши бевосита уларнинг Худо Каломини қандай тушунишларига ва Каломдаги ҳақиқатларни амалий хизматларида ва кундалик ҳаётларида қўллай олиш қобилиятларига боғлиқдир. Уларнинг руҳан соғлом ўсишлари учун ибодат қилинг. Ўз гуруҳингизнинг ҳар бир аъзоси учун мустақил тарзда Каломни мунтазам ўрганишни ва ибодат қилишни (албатта, агар бу ишлар уларнинг ҳаётий тажрибалари бўлмаган бўлса) одат тусига киритишларида ёрдам беринг. Улар ўзларининг руҳий инъомларини билишлари ва ривожлантира олишлари учун ибодат қилинг, кейин эса бу инъомлар ишда қўлланила олиши учун фаоллик билан имкониялар қидиринг.

Б. Гуруҳингиз аъзоларига бир-бирлари билан ўзаро муносабатларини ривожлантиришларига ёрдам беринг

- Қачонки гуруҳ аъзолари бир-бирларига тўла ишонсалар, улар янада яхшироқ ишлайдилар. Агар гуруҳ аъзоларининг ўзаро муносабатларида муаммолар вужудга келса, бундан бутун гуруҳнинг хизмати зиён кўради. Сиз одамларни бир-бирларига бўлган ишончларини ва севги-муҳаббатларини ривожлантиришларига ва бир-бирларини қўллаб-қувватлашларига ёрдам беришингиз лозим. “Лидерлик” мавзуси бўйича кейинги дарс сизни бу саволларни чуқурроқ тушунишингизга ва бундай муаммоларга нисбатан керакли чоралар кўришингизга ёрдам берадиган усуллар билан таништиради, лекин, қуйидагилар ҳар доим эсингизда бўлсин:
- Гуруҳ аъзоларига бир-бирларининг табиатлари хусусиятларини тушунишларига ёрдам беринг.

- Гуруҳ аъзоларига ўзларининг ўзаро муносабатларига таъсир ўтказадиган кучли ва заиф томонларини тушунишларига ёрдам беринг.
- Гуруҳ аъзоларига уларнинг ҳаммаси бир-бирларидан фарқ қилишларига нисбатан ижобий муносабатни ишлаб чиқишларида ёрдам беринг.
- Ўзаро муносабатлардаги тушунмовчилик сабабларини англай билишга ўрганинг.

В. Гуруҳ аъзоларида хизматнинг бутун тасаввурини ҳосил қилинг

Жамоат ташкил қилишда кўп ҳолларда гуруҳ аъзоларининг ихлослари қайтиб, ҳафсалалари пир бўлмаслиги учун, улар ўзларининг олдинга қандай ҳаракат қилаётганликларини кўришлари керак. Бу — бўлажак хизматнинг асослари қўйилаётган энг дастлабки босқичларда ва сал кейинроқ, янги имонга келганлар сони ҳали жуда кам бўлган даврларда жуда муҳимдир. Сиз лидер сифатида, ўз хизматдошларингизга хизматнинг бутун тасаввурини (Якуний-фикрлашни) кўра олишларига ёрдам беришингиз керак, бу уларни кейинги хизматларга руҳлантиради (Гал.6:9).

Гуруҳнинг мақсадлари ва нияти ҳамма аъзолари учун аниқ-равшан, деб ўйлаш нотўғридир. Кўп гуруҳларда одамлар, агарда лидер доимо бу ҳақида эслатиб турмаса тасаввурни йўқотадилар. Шундай қилинганки, хизматнинг мақсади ҳар доим уларнинг кўз олдларида намоён бўлиб турсин. Қаерда иложи бўлса, ўша ерда ўз гуруҳингиз аъзоларини озгина бўлса ҳам кенгроқ фикрлашга унданг, токи улар тор фикрлашга ва ками билан қониқишга ўрганиб қолишмасин, аксинча Худо уларни нима учун танлаган ва тайинлаган бўлса, шунга интилишсин.

Г. Гуруҳингиз аъзоларининг хизмат малакаларини ва маҳоратларини ривожлантиринг

Кўпчилик одамлар, агар вазифани бажариш учун зарур бўлган маҳорат ва малакага эга бўлмасалар хизматдан ўзларини олиб қочадилар. Кўпчилик имонлилар Хушхабар айтишмайди ва Муқаддас Китобни ўрганишмайди, хўш нима учун, жавоб оддий — чунки улар буларни қандай қилишни билишмайди. Шундай экан, сиз гуруҳ раҳбари, ўз гуруҳингиз аъзоларини буларга ўргатиш, уларга ўз тажрибангизни улашиш ва бу орқали уларнинг хизмат малакаларини ва маҳоратларини ривожлантириш учун етарлича вақт ажратишга доим тайёр бўлинг. Улар билан биргаликда Муқаддас Китобни индуктив ўрганинг, уларга Хушхабар айтишнинг турли йўллари ҳақида гапириб беринг, кейин эса булар амалда, ҳаётда қандай амалга ошишини кўрсатинг.

Одамларни хизмат учун тайёрлар экансиз, уларга яхши наъмуна ва умумий йўл-йўриқлар кўрсатиш етарли бўлади, деб ҳисобламанг. Баъзи бир одамлар билан тўғридан-тўғри ва шахсан алоқада бўлишингиз зарур (1Сал.5:11,14). Одамларга хизмат малакаларини ва маҳоратларини ривожлантириш учун таълим берар экансиз, қуйидагиларни ёдингизда сақланг:

1. Уларга маслаҳатлар беришингиздан аввал ўз юрагингизни ва ақлингизни тайёрланг

Маълум бир вақтни ибодатда ўтказинг, Худодан хоҳ бутун гуруҳ бўлсин, хоҳ унинг алоҳида бир аъзоси бўлсин, буларнинг иккиласига нисбатан ҳам ишларингизда сизга донолик ва билим беришини сўранг. Гуруҳингизнинг у ёки бу аъзосини қандай малакаларга ўргатмоқчи эканингиз ҳақида аниқ режа тузинг ва бу ишларни қандай йўллар билан амалга оширишингизни олдиндан ўйлаб қўйинг. Хизматнинг турли кўринишларини бажаришни эндигина ўрганаётган вақтингизда сизга нималар ёрдам бергани ҳақида ўйлаб кўринг.

2. Таълим бериш учун қулай шароитни изланг (Ҳик.25:11 — “...ўз ўрнида айтилган сўз...”, инглизча таржимада — “...жойида айтилган сўз”; ҳкм.15:23 — “...вақтида айтилган сўз каби яхшидир!”).

Одамларга таълим беришнинг энг яхши пайти:

- Одамлар кўрқув, ҳадиксираш туйғуларни ҳис қилмаганларида.
- Сизнинг жаҳлингиз чиқмаган ва кайфиятингиз бузилмаганда.
- Бошқа биров ўзининг ёрдамга ва қўллаб-қувватлашга муҳтож эканлигини англаганда.

III. ГУРУҲНИНГ РИВОЖЛАНИШ БОСҚИЧЛАРИ

Одатда гуруҳлар ўзларининг руҳий камолотга эришиш йўлларида босиб ўтадиган тўртта стандарт босқичлар 1.1-жадвалда тасвирланган. Ўзининг гуруҳи бу босқичларнинг қайсинида эканлигини билиш, лидер учун жуда муҳимдир. Гуруҳнинг қай аҳволда эканлиги унинг раҳбарлиги, умумий мақсадлари, ўзаро муносабатлари, вазифаларнинг тақсимланиши, мулоқот ва руҳий ҳаёти нуқтаий назари бўйича таҳлил қилинади. Мана шу санаб ўтилган ҳар бир соҳа гуруҳнинг умумий саломатлигининг ва етуқлигининг муҳим аспектиларини ўзида намоён қилади.

Назарий жиҳатдан олиб қараганда гуруҳ, ҳар бир соҳа бўйича бир хил даражага эга бўлиши керак. Аммо, ҳақиқатда гуруҳ, мисол учун, раҳбарлик ва ролларни тақсимлаш масаласи бўйича жуда суст, бироқ ўзаро муносабатларда ва мулоқотларда анча ривожланган бўлиши мумкин. Ва одатда, айнан мана шундай ҳолатлар кўпроқ учрайди.

Ушбу жадвалдан икки томонлама фойдаланиш мумкин. Биринчидан, гуруҳ раҳбари унинг ёрдамида ўз гуруҳининг ҳозирги вақтдаги аҳволини аниқлаб олиши мумкин. Иккинчидан, бу жадвал гуруҳ раҳбарига ўз гуруҳининг айнан қайси соҳаларини такомиллаштириши зарурлигини кўришига ва шу билан бирга, гуруҳи нималарда ривожланишнинг юқори поғоналарига кўтарилганини аниқлаб олишига ҳам ёрдам беради.

Масалан, раҳбарлик соҳасида гуруҳ ўз лидерига мустақил равишда барча қарорларни қабул қилишига ва топшириқлар беришига (кейинги ишлар ҳақида) имконият бериши мумкин. Бу жадвалдан фойдаланиб раҳбар, қарорлар қабул қилишда гуруҳ ҳам кўпроқ иштирок этиши зарурлигини кўради. У гуруҳ аъзоларини ҳам бу жараёнга жалб қилишнинг бир қанча йўллари йўлаб топиши мумкин (масалан, улардан ишни режалаштиришга ўз ҳиссаларини кўшишларини, қарорларни қабул қилиш жараёнида фаол бўлишларини сўраши ва ҳ.з), бу эса гуруҳнинг руҳан ўсишига ва етук бўлишига албатта ёрдам беради. Мана шундай жараён санаб ўтилган барча соҳаларда ҳам такрорланиши нафақат мумкин, балки керак ҳамдир.

Жадвал 1.1. Гуруҳнинг ривожланишнинг тўртта босқичи

	<u>Етук бўлмаган гуруҳ.</u> Диққат марказида раҳбар	<u>Ёш гуруҳ</u> Диққат марказида одамлар	<u>Таълим олувчи гуруҳ.</u> Диққат марказида жараён	<u>Етук гуруҳ.</u> Диққат марказида мақсад
Раҳбарлик	Раҳбар кўпчилик қарорлари ўзи қабул қилади. Буйруқ услуби	Қарорлар ҳали ҳам раҳбар томонидан қабул қилинади, лекин, аъзоларнинг ҳиссаси ориб боради, кўпроқ ҳар хил нуқтаий назарлар муҳокама қилинади.	Мақсадга эришиш учун ишлаётган гуруҳ аъзоларнинг иштирокида амалга ошади. Қарорлар тез ва самарали қабул қилинади.	Раҳбар услуби вазиятларга қараб ўзгаради. Раҳбарликнинг бир қисми вазифаларни бевосита бажарувчилар-га топширилади. Мажбуриятлар бошқаларга ҳам юклатилади.

Умумий мақсад.	Ҳамма учун умумий мақсад, деган тушунча йўқ. Одамлар нима қилиш кераклигини билмайдилар.	Гуруҳ ҳали ҳам умумий мақсадга эга эмас, лекин бунга муҳтож эканини англамоқда.	Мақсад муҳокама қилинмоқда ва у ҳар бир аъзога янада равшанроқ бўлмоқда.	Мақсад сари муваффақият билан интилиш энг бош вазифага айланмоқда. Ривожланиш доимий бўлмоқда. Мақсад гуруҳнинг ажралмас қисмига айланиб бормоқда.
Ўзаро муносабат	Бир-бирлари ҳақида, бирларининг кучли томонлари, заифликлар ва ҳ.з лар ҳақида жуда кам билиш ёки умуман билмаслик.	Диққат-эъибор бир-бирлари билан танишишга, бир-бирларини тушунишга ва бир-бирларининг кучли ва заиф томонларини ва ҳ.з.ларни билишга қаратилган.	Гуруҳ аъзоларининг ўртасида бир-бирларига нисбатан севги ҳиссини ва хайрихоҳлик муносабатларининг ривожланиши. Одамлар ўзларини камроқ ҳимоя қилишмоқда, янада очикроқ бўлишмоқда	Гуруҳга тегишли эканликдан мағрурланиш. Заифликлар қабул қилинмоқда ва кечирилмоқда. ҳар бир аъзонинг хоҳиши бошқаларга тўла етук бўлишларида ёрдам бериш.
Ролларни тақсимла-ниши	Ҳар бир аъзонинг ўзига хос хусиятларига мос келадиган қилиб аниқ тақсимланган. Ролларнинг умумий вазифалар билан қай тарзда уйғунлашиши аниқ тушунилмади.	Одамларнинг кучли томонлари ҳамда вазиятларнинг хусусиятлари муҳокама қилинмоқда, лекин бу борада жуда кам ишлар амалга оширилмоқда.	Роллар равшанлашмоқда — одамларнинг кучли томонлари вазиятларга мос тарзда қўлланилмоқда.	Меҳнат тақсимланган, лекин унинг умумий мақсадларга мослиги ҳисобга олинган ҳолда.

Вазиятга қараб ўзгариш	Юқоридан ёки ташқаридан қаттиқ тартиб қоидалар, кўрсатмалар ва ишни бажариш тартиблари берилмоқда	Муаммолар янада аниқ кўринмоқда. Ноанъанавий ёндошишлар муҳокама қилинмоқда.	Гуруҳ янгича ёндошишларни ва ноанъавий йўлларни синаб кўрмоқда. Асосий эътибор самарадорлик-ка қаратилган. Нимани қандай қилиш кераклиги хусусида ўзаро ҳамфикрлик мавжуд.	Шахсий ташаббуқорлик рағбатлантирилмоқда. Вазиятга қараб ўзгариш стратегияларни ишлаб чиқишда ҳам, у ёки бу вазифаларни бажариш усулларини белгилашда ҳам фарқ қилувчи хусусият бўлиб кўринмоқда.
Муносабат	Самарасиз муносабат. Гуруҳ аъзолари бир-бирларидан ҳимояланадилар. Хатолар хашпўшланиб яширилмоқда. Мулоқотдаги манманлик.	Ўзаро мулоқотлар борган сари очикроқ ва самаралироқ бўлиб бормоқда, лекин манманлик ҳали ҳам мавжуд.	Самимий ва очик, марказда — вазифаларни бажариш.	Мулоқот — ўзаро ишонч, очиклик, самимийлик, ўзаро ёрдам ва кўнгилсизликлар ҳақида ақил билан гапириш кабилар билан тавсифланади.
Жўшқин руҳий ҳаёт	Ибодат расмий кўринишда. Имондаги ҳаёт гуруҳ тажрибасига қараб эмас, балки ҳар бир одамнинг шахсий тажрибаси нуқтаий назари бўйича кўрилади (яъни, бутун гуруҳнинг тажрибаси, битта организмнинг тажрибаси каби эмас).	Гуруҳ муҳтожликлар учун ибодат қилишга мунтазам йиғилиб туради.	Ўзаро муносабатлар Каломга қараб ўлчанади.	Ибодат — пайдо бўлган муаммога нисбатан биринчи табиий муносабат. Итоатда намоён бўлаётган имон фаолиятнинг асосига айланмоқда.

САВОЛЛАР

- Жамоатлар ташкил қилувчилар гуруҳи раҳбарининг ҳолати, умумий манънодаги лидернинг ҳолатидан нималари билан фарқ қилади?
- Гуруҳ раҳбарининг мажбуриятлари, асосан, ўз гуруҳи аъзоларининг шахсий сифатларини, малакаларини ривожлантириш ва тасаввурни ишлаб чиқиш билан боғлиқ. Лекин агар

олдинда аниқ мақсад турган бўлса (жамоат ташкил қилиш), буларнинг барчаси билан овора бўлишнинг нима кераги бор?

- Ўз сўзларингиз билан гуруҳ раҳбарининг ролини ва унинг бу роли қўйилган мақсадлар ва гуруҳ аъзоларига нисбатан қандай алоқаси борлигини тасвирлаб беринг.
- Баъзи бир соҳаларда баркамолликка эришган, лекин бошқа соҳаларда анча орқада қолган гуруҳларда нималар содир бўлиши мумкин?
- Гуруҳ раҳбари ўз гуруҳининг ўсишига ва ривожланишига ёрдам бера оладими ёки бу жараён — бу мутлақо “табiiй” ва агар биргаликда етарлича вақт ўтказилса бу ҳар қандай гуруҳда содир бўладими?

ТОПШИРИҚ

- “Гуруҳнинг ривожланишининг тўртта босқичи” 1.1-жадвалидан фойдаланиб, гуруҳингиз ҳозирги вақтда, юқорида санаб ўтилган ҳар бир босқичнинг қайси даражасида эканлигини аниқланг. Алоҳида қоғозга ҳар бир соҳанинг номини ёзинг ва ҳар бирининг тўғрисида уларнинг даражасини ёзинг (1,2,3 ва 4)
- Жадвалга қараб, ҳар бир соҳада юқори даражаларга эришган гуруҳни кўз олдингизга келтиринг. Ўзингиз санаб ўтган ҳар бир соҳа бўйича шахсий таклифларингиз ва фикрларингизни ёзинг. Сиз бу таклифларингизни ва ғояларингизни ҳақиқатга айлантириб, гуруҳингизни бу йўналишлар бўйича ўсишига ва баркамол бўлишига қандай ёрдам бера оласиз?
- Ўз ғояларингизни амалда қўллашни бошланг, икки ой ўтгандан сўнг яна жадвалга қайтинг ва яна бу машқни такрорланг. Гуруҳингиз қайси соҳаларда ўсди? Қайси соҳаларда аввалги аҳволида қолди? Сиз гуруҳингизнинг бу “турғун” соҳаларида ўсишида ва ривожланишида яна нималар қилоласиз? Ўз ғояларингиз ва таклифларингизни устозингиз билан муҳокама қилинг?

Лидерлик

2,3 Дарслар

Гуруҳ билан ишлаш

Гуруҳда ишлаш динамикаси

Дарс мақсади:

Ушбу дарснинг мақсади — ўқувчиларга ноёб ва айнан уларнинг гуруҳларига хос бўлган ўзаро муносабатлар динамикасини тушунишлари учун зарур бўлган қуролларни бериш.

Кутиладиган натижалар:

Дарснинг материаллини ўрганиб, ҳар бир ўқувчи:

- Гуруҳда пайдо бўлиши мумкин бўлган ихтилоф ва низоларнинг сабабларини билиши керак;
- Гуруҳ аъзоларининг орасида низо ва ихтилофлар келиб чиққан вазиятларда, буларни англаши ва ҳолисона ҳаракат қилиш керак;

Дарс режаси:

- I. Амалий машғулоти ўтказиш бўйича кўрсатмалар
- II. Маълумотларни йиғиш
- III. Мулоқот услублари
- IV. Кучли ва заиф томонлар
- V. Мулоқот жараёнида вужудга келадиган эҳтиёжларни тушуниш
- VI. Тушунмовчиликлар сабабларини аниқлаш
- VII. Амалий қадамлар

Ўқитувчиларга кўрсатмалар:

Бу амалий машғулоти (семинар) 3-қўлланмадаги “Лидерлик” мавзусининг “Мулоқот услублари” дарсига асосланади. Унда одам табиатининг тўртта асосий хусусиятлари ва уларни лидерлик мавқеига нисбатан қўллаш кўриб чиқилган эди. Ушбу дарсда бу хусусиятлар бутун гуруҳга нисбатан кўриб чиқилади. Бу семинарни ўтказишдан олдин, ўқитувчи “Мулоқот услублари” дарсини яхшилаб такрорлаб олиши керак. Эсингизда бўлсин, бу семинар икки соатга мўлжалланган.

СЎЗ БОШИ

Ушбу дарс амалий машғулоти сифатида ишлаб чиқилган ва унинг мақсади — сизга гуруҳдаги ўзаро муносабатлар динамикасини тушунишни ўргатиш. Биз “Мулоқот услублари” жадвалидан фойдаланиб, одам табиатининг хусусиятларини аниқлашга ҳаракат қиламиз. Бу жадвал эса “Мулоқот услублари” (3-қўлланма, “Лидерлик” мавзуси) дарсидан сизга таниш. Ҳар бир ўқувчи ўзининг мулоқот услубини аниқлаганидан кейин, биз уларнинг кучли ва заиф томонларини кўриб чиқамиз. Қўллаш сифатида эса ҳар бир ўқувчи ўзи учун “амалий қадамлар”ни аниқлаб олиши ва ўзининг заифликларини энг кам даражага тушириш учун бу қадамларни қўйиши керак. Бунда, одам ўзининг табиатини ўзгартиришга ҳаракат қилмаслиги керак. Худо бизнинг ҳар биримизни турли хил қилиб яратган ва бу факт эканини биз қабул қиламиз. Лекин, биз ўзимизнинг “оқ доғларимизни”, яъни ўз табиатимизда мавжуд бўлган ва ҳатто ўзимиз ҳам сезмайдиган, атрофдагиларга эса салбий таъсир қиладиган камчиликларимизни топишга ҳаракат қиламиз.

	Фақат ўзим биладиган “Мен”	Мен билмайдиган “Мен”
Бошқалар кўрадиган “Мен”	Менинг умумий “Мен”им	Менинг “оқ доғларим”
Бошқалар кўрмайдиган “Мен”	Менинг шахсий “Мен”им	Фақат Худога маълум бўлган “Мен”

I. АМАЛИЙ МАШҒУЛОТНИ ЎТКАЗИШ БЎЙИЧА КЎРСАТМАЛАР

Қуйидаги машқлар бутун гуруҳ билан биргаликда бажарилиши керак. Агар сизнинг гуруҳингиз бу дарсда қатнашмаётган бўлса, уни кейинроқ гуруҳингиз билан биргаликда бажаринг. Унча катта бўлмаган беш кишилик гуруҳларга бўлининг ва қуйидагиларни бажаринг:

1. Гуруҳингизнинг ҳар бир аъзоси “Маълумотлар йиғиш” бўлимидаги 2.1 жадвални тўлдиришлари керак.
2. Жадвални ҳамма тўлдириб бўлганидан кейин, ҳар бирингиз жадвалнинг ҳар бир устуни бўйича ўз жавобларингиз йиғиндисини аниқланг. Олинган натижаларни устунлар тагидаги бўш катакларга ёзиб чиқинг.
3. Ҳар бир одам, бу тўртта устун “Маълумотлар йиғиш” бўлимида келтирилган тўртта гурӯпага мос келиши кераклигини билиши лозим. Энг кўп очко тўпланган устун, сизнинг ишга нисбатан муносабатингиздаги ва одамлар билан мулоқот қилишингиздаги энг юқори (устунлик қилувчи) тенденцияни билдиради. Қолган соҳалар бўйича кўрсаткичлар — сизнинг иккинчи даражали тенденцияларингиз бўлади.
4. Ҳар бир одамга бутун бир гуруҳ сифатида қаранг (бу машғулотдаги сизнинг вазифангиз — гуруҳ динамикаси). Маълумотларни таҳлил қилиш учун “Мулоқот услублари” бўлимидаги тушунтиришлардан фойдаланинг. Ҳар бир ўқувчи олинган ўз натижаларидан рози эканликларига ишонч ҳосил қилинг.
5. Кейинги, “Кучли ва заиф томонлар” (2:2-жадвал) бўлимига ўтинг. Ҳар бир одам ўзининг битта кучли ва битта заиф томонини айтсин ва уларни гуруҳ билан биргаликда муҳокама қилинг. Юқорида айтилган бўлимдаги қўштирноқ билан ажратиб кўрсатилган фикрларни муҳокама қилинг. Бу фикрларни ҳисобга олиб, гуруҳингиз ёки гуруҳингиз аъзоларининг ҳар бирининг самарадорликларини ошириш учун нималар қилиш мумкин?
6. Кейинги, “Мулоқот жараёнида вужудга келадиган эҳтиёжлар” (2.3-жадвал) бўлимига ўтинг. Ва яна ҳар бир одам кўпроқ айнан уни таърифлаган соҳани айтиши керак.
7. Кейинги, “Тушунмовчиликлар сабабларини аниқлаш” (2.4-жадвал) бўлимига ўтинг. Бу жадвалда кўрсатганидек, бошқалар билан табиий равишда, қўшимча ҳаракатларсиз чиқишиб кета оладиган характерли шахсият тури бўлмайди. Ушбу бўлимни кўриб чиқиб, ҳар бир одам айнан уни энг яхши тарзда таърифлаган соҳани аниқлаши керак. Бу бўлимнинг охирида келтирилган фикрларни ҳам кўриб чиқинг. Бу фикрларга ҳаммангиз ҳам қўшилмасми?
8. Кейинги, “Амалий қадамлар” бўлимига ўтинг. Ҳар бир ўқувчи ўз фикри бўйича, унга янада самарали ва фаол хизматчи ва гуруҳнинг фойдали аъзоси бўлишида ёрдам берадиган, камида учта амалий қадамни белгилаб олиши керак. Ҳар бир ўқувчи бу қадамларни ҳақиқатга айлантиришида гуруҳ аъзоларининг олдидаги жавобгарлигини ҳис қилиши учун, ўз режаларини улар билан ўртоқлашсин.

II. МАЪЛУМОТЛАР ЙИҒИШ

Жадвални тўлдириш бўйича кўрсатма:

Жадвалдаги ҳар бир катакнинг бўш жойига, бу сифатлар сизга нисбатан қанчалик таълуқли экани бўйича ўз қарашларингизни белгиланг, бунда 0, 1 ёки 2 рақамларини ёзинг.

0= мен бу сифатга эга эмасман.

1= бу тасдиқ менга нисбатан баъзида тўғри.

2= бу тасдиқ мени жуда яхши таърифлаган.

Ҳамма катакларни албатта тўлдириг.

2.1-жадвал

Мен умумий манзарани атрофдагиларга қараганда тезроқ тушунаман.	Мен— атрофдагиларда ҳаракатни уйғотадиган одамман.	Одамлар, мени сабр-тоқатли ва тушунадиган одам дейишади.	Агар менга бир ишни топширишса, менга тўла ишонса бўлади.
Ҳамма нарсани тезда бажарилиши менга ёқади	Агар мен бевосита бўйсунибдан озод бўлсам, энг яхши натижалар кўрсатаман.	Одамлар мен билан мулоқот қилиш осон дейишади.	Менинг энг кучли томонларимдан бири,бу деталларга эътибор беришим
Мен деталларга жуда эътиборлиман	Мен кўпинча режалар ва дастурлардан кўра одамларни устун қўяман.	Мен — яхши тингловчиман	Агар ниманидир қилиш керак бўлса, демак уни жуда яхши қилиш керак.
Мен кўпинча туриб қолган нарсаларга қарши чиқа оламан	Ўз вақтимни режалаштириш мен учун қийин.	Мен учун одамлар, хизматнинг режаси ёки дастури билан бир хил даражада муҳимдирлар.	Мендан нима талаб қилинаётганини, мен аниқ билишим керак
Агар бу вазифани бажариш учун зарур бўлса, мен раҳбарликни ўз зиммамга олишим мумкин.	Одамларга мен билан улфатчилик қилиш ёқади.	Мен, қачонки атрофдагиларнинг ҳаммаси бир-бирлари билан келишиб ҳаракат қилсалар, энг юқори натижаларга эришиман.	Мен кўлимда барча фактларга эга бўлмасдан туриб, қарор қабул қилмайман.
Баъзи ҳолларда менга гуруҳда ишлаш қийин бўлади.	Агар одамлар менга кўшилишмаса, мен одатда бунини шахсий қабул қиламан	Агар ишдаги вазият барқарор ва ҳавфсиз бўлса, мен анча самарали ҳаракат қиламан.	Ўз ҳис-туйғуларимни ифодалаш мен учун қийин.
Баъзи одамларнинг айтишича мен унчалик яхши тингловчи эмасман.	Мен фактлар ва кўп сонли деталлар билан яхши ишлай олмайман.	Одамлар мени қадрлашларини билдирсалар, мен энг яхши натижаларга эришиман.	Мен — эҳтиёткор Одамман, таваккал иш қилмайман.
Кўпинча, қачонки менинг хизматим бир хил тарзли бўлиб қолса, мен зерикиб бошлайман.	Ўз ўйларимни ва туйғуларимни билдириш мен учун қийин эмас.	Хаддан ташқари катта ўзгаришлар мени кўрқувга солади.	Мен маълум доирада ва кўрсатмалар бўйича яхши ишлайман.
Агар менинг ғояларимни одамлар қабул қилишмаса мен ҳижолатда қоламан.	Менга нисбатан одамлар чинакамга яхши муносабатда бўлаётганларини ҳис қилсам, энг яхши суратда ишлайман.	Раҳбарларим менинг чегарадан чиқмаслигимга ва ўзимни одобли тутишимга ишона оладилар.	Қачонки менинг ҳаракатларим стандартларга мос келмаса, мен бунга танқидий муносабатда бўламан.
Менга қийинчиликлар ёқади — улар қанча кўп бўлса, шунча яхши	Мен бошқаларни биргалликда ишлашга яхшигина ундай оламан.	Мен яқинларимнинг эҳтиёжларини қондириш учун, кўллимдан келган ҳамма нарсани қиламан.	Одамлар кўпинча мен ўйлаётган нарсалардан ҳайрон бўлишади.

Ш. МУЛОҚОТ УСЛУБЛАРИ

Группа 1. Мустақил ишчи

<p>Қуйдагиларни берувчи вазиятларда ўзини жуда яхши ҳис қилади: Эркинлик, ваколат, турли туманлик, қийин топшириқлар, олдинга ҳаракат қилишга имконият ва ўзига хос тарзда ёндошиш учун қизиқиш.</p>	<p>Қуйдаги одамлар билан яхши ишлайди: Саволларига тўғридан-тўғри жавоб берувчи, ишни ташлаб кетмайдиган, амалий одамлар.</p>
---	--

“Тўсиқларни енгиш учун жон-жаҳти билан ҳаракат қилади, ўз хизматига, уни янада самарали бўлиши учун ўзгартиришлар киритади”.

Мустақил ишчилар — булар одатда қобилиятли одамлар бўлишади, улар қийин топшириқларни бажаришни ўз зиммаларига олишга ҳар доим тайёр бўладилар ва муаммоларни тез ва самарали тарзда ҳал қилоладилар. Улар — ҳаракатдаги одамлардир, улар — ташаббускор ва маъсулятни ҳис қиладиган одамлардир ва уларга ишонса бўлади. Мустақил ишчилар таваккал қилишдан қўрқинмайди, баъзида улар ўз зиммаларига хаддан ташқари кўп ишларни олишади ва аниқ натижалар бўлмаса, сабрсизликни намоён қилишади.

Мисол: Павлус (Флп.4:13).

Группа 2. Руҳлантирадиган одам

<p>Қуйдагиларни берувчи вазиятларда ўзини жуда яхши ҳис қилади: Ўзаро дўстона муносабатлар, назоратдан ва деталлардан эркинлик, бошқаларни руҳлантириш ва ёрдам бериш имконияти, ўз ғояларини эркинлик билан билдириш.</p>	<p>Қуйдаги одамлар билан яхши ишлайди: дўстона ва самимий, очиқ, ҳурмат ва кадрлашни намоён қилувчи, одамларни жалб қилинишини хоҳлайдиган.</p>
---	--

“Одамларни муҳим натижалар келтирадиган биргаликдаги ишларга руҳлантиради ва ундайди”

Ўзгаларни руҳлантирувчи одамлар муваффақиятга ишонадиган, одамлар билан энгил мулоқот қиладиган ва уларни қизиқтира оладиган кишилар бўлишади. Улар одатда ўз фикр-мулоҳазаларини, ўз ғояларини яхши баён қилишади ва яхши тушунтира олишади ва иложи бўлса шундай тарздаки, бу ғоялар билан ўзгаларни қизиқтиришади ва “ёндиришади”. Бундай одамларнинг тендецияси (ҳар бир янги ғоялар бўйича осон “ёнишлари”) аксарият ҳолларда баъзи бир вазифалар бўйича кейинги қарорни қабул қилишга нисбатан уларни қийнаб қўяди.

Мисол: Бутрус (Мт.14:28, 16:16).

Группа 3. Гуруҳ одами

<p>Қуйдагиларни берувчи вазиятларда ўзини жуда яхши ҳис қилади: Ўзига хос тарзда маҳсуллашиш, гуруҳ билан бирлик, иш учун маълум бир услубнинг тайинланганлиги, ҳавфсизлик, ва аниқ мақсадлар ва хизмат мажбуриятларининг рўйхати.</p>	<p>Қуйдаги одамлар билан яхши ишлайди: Бир-бирлари билан дўст бўлган, ўзгаришларга нисбатан мослашишга вақт берадиган, ўз мақомида ишлаш учун эркинлик берадиган, қўллаб-қувватлайдиган.</p>
---	---

“Режаларни амалга ошириш ва мақсадларга эришиш учун бошқалар билан осон бирлашади”.

Гуруҳ одами умумий иш учун уюшган кишилар гуруҳида яхши ишлайди, бундай одам одатда ишни охиригача бажаради ва ўзгаларнинг эҳтиёжларини яхши қилади. Бундай одамлар раҳбар топширган вазифани албатта бажаради, шунингдек у ўзи билан бирга ишлаётган одамларга ғамхўр ва яхши муносабатда бўлади. Баъзида улар ишни бир ўзлари унчалик яхши бажара омайдилар, чунки уларнинг баъзиларида шахсий ташаббускорлик етишмаслигини кўриш мумкин.

Мисол: Тимўтий, Павлуснинг шогирди.

Группа 4. Чуқур фикрлайдиган, аналитик

Қуйдагиларни берувчи вазиятларда ўзини жуда яхши ҳис қилади: Махсушлаштириш, аниқликни, режалаштиришни, барқарорликни, муваффақиятсизлик ҳавфини чегаралайдиган.	Қуйдаги одамлар билан яхши ишлайди: тинчлантира оладиган, қўллаб-қувватловчи, далда берувчи муҳитни ярата оладиган, метод ва стандартларни аниқ кўрсата оладиган.
--	---

“Жуда сифатли, муқкамал мақсад ва режаларни ишлаб чиқади, бунда деталларга катта эътибор беради”.

Чуқур фикрлайдиган одамлар, аналитиклар (яъни, “миясси ўткир” деб аталувчилар) — софдил, тартиб-интизомни ёқтирадиган, бирор ишни батафсил, “ипидан-игнасиғача” синчиклаб текшириб чиқадиган одамлардир. Бундай одамларга бошқалар учун жуда қийин бўлган лойиҳаларни ишлаб чиқишни ишониб топшириш мумкин. Кутилмаган ўзгаришлар улар учун синов вазифасини ўтайди, улар икки хил маъноли вазиятлар, ноаниқликлар вужудга келган ҳолларда мустаҳкамлик ва ўз фикридан қайтмаслик хусусиятларини номоён қиладилар.

Мисол: Луқо (Лқ.1:1-4).

IV. КУЧЛИ ВА ЗАИФ ТОМОНЛАР**2.2-жадвал.**

	Кучли томонлари <i>Ўзингизни қуйдагича кўрасиз:</i>	Заиф томонлари <i>Бошқалар сизни шундай деб ҳисоблашлари мумкин:</i>
Мустақил ишчи	<ul style="list-style-type: none"> • Катъий • Мустақил • Ишбилармон • Серғайрат • Мақсадга интилувчи 	<ul style="list-style-type: none"> • Қўпол • Шилқим • Буйруқ беришни яхши кўрадиган • Қаҳри қаттиқ • Ғурурли
Руҳлантирувчи	<ul style="list-style-type: none"> • Хис-туйғули • Одамлар билан тез алоқага кириша оладиган. • Одамлар билан осон чиқишиб кета оладиган • Руҳлантирадиган • Одамларда завқ-шавқни уйғотадиган 	<ul style="list-style-type: none"> • Ҳиссиётга берилган • Эгоист • Одамлардан ўз мақсади йўлида фойдаланадиган • Маҳмадона • Ишёқмас
Гуруҳ одами	<ul style="list-style-type: none"> • Чегарадан чиқмайдиган ва одобли • Итоаткор • Бажарувчи • Ишончли • Мулоқотда ёқимли 	<ul style="list-style-type: none"> • Ўз фикрига эга бўлмаган • Қарам • Чаққон эмас • Сусткаш • Писмиқ
Чуқур фикрловчи, аналитик	<ul style="list-style-type: none"> • Жиддий • Саботли • Скурпулез • Меҳнатсевар • Ташкилотчи 	<ul style="list-style-type: none"> • Танқидчи • Инжиқ • Беқарор • Эскилик тарафдори • Такаббур

Одамлар ўзларининг кучли томонларини намоён қилишларига ёрдам берадиган вазиятларда кўпроқ муваффақиятларга эришадилар. Заифликлар — бу чегарадан чиқиб кетган кучли томонлардир. Қачонки одамлар ўзларининг кучли томонларини ишлатиш учун имкониятган эга бўлмасалар, улар нотўғри тарзда ҳаракат қила бошлайдилар ва мана шу нарса уларни заифликларини намоён қилади. Ўзининг кучли томонларини намоён қилишга имкон берадиган вазиятларда ҳаракат қилувчи ҳар бир одам, яхши самараларга эришади.

V. МУЛОҚОТ ЖАРАЁНИДА ВУЖУДГА КЕЛАДИГАН ЭҲТИЁЖЛАРНИ ТУШУНИШ

2.3-жадвал.

	Мустақил ишчи	Руҳлантира- диган одам	Гуруҳ одами	Чуқур фикрлайдиган одам, аналитик
Қандай мулоқот қилиш керак?	Мулоқотни ишнинг охириги натижалари/афзал томонлари ҳақида гапиришдан бошланг, шундан сўнг эса деталларга ўтинг.	Самимий бўлинг. Уни мақтанг. Унинг шахсий кадр-қиммати ҳақида гапиринг. У сизга керак эканлигини ҳис қилишига имкон яратинг.	У билан дўст эканингиздан фойдаланинг. Мулоқотда мулойим бўлинг. Ўз мақсадларин-гиз тўғрисида бақирманг. Уни шошилтирманг. Унга ўз суратида ҳаракат қилишга имкон беринг.	Унга аниқ фактларни келтиринг. ғояларингизни холисона баён қилинг. Шошилманг. Аниқ ва батафсил гапиринг.
Қандай ишонтириш керак?	Диққатингизни натижаларга/муддатларга қаратинг. Уларнинг саволига жавоб беринг: “Бу нима учун керак ва унинг қандай фойдаси бор?”	Эмоционал бўлинг/ғай-ратингизни намоё қилинг. Таниқли одамларнинг гувоҳликларини келтиринг. Уларнинг саволига жавоб беринг: “Ким аввал шундай қилган?”	Дўстона муносабатда бўлинг. Улар учун муҳим вақт ажратишга тайёр бўлинг. Уларнинг саволига жавоб беринг: “Нима учун сен ҳаммасини ўзгартирмоқ-чисан?”	Улар учун ҳаммаси тўғри бажарилиши муҳимдир. Уларга қадамма-қадам бажарилиш жараёнини кўрсатинг. Уларнинг бу саволига жавоб беринг: “Сен буни қандай бажаришимни хоҳлайсан?”
Қандай бошқариш керак?	Уларга НИМА қилишлари кераклигини айтинг, ва буни ҚАНДАЙ қилишни ўзларига кўйиб беринг. Уларга нима учундир жавобгар бўлишларига ва ниманидир бошида бўлишларига имкон беринг.	У билан маслаҳатла-шинг, унинг ғоялар, лойиҳалар, одамлар ҳақидаги фикрини сўранг.	Ҳамма нарса биргаликда қилиниши муҳимдир. Ўзаро муносабатда бўлишни ҳар доим ёдингизда сақланг. Уларнинг тинчлиги ҳақида қайғуринг — мумкин бўлган ихтилофларни энг кам даражага туширинг.	Ниманидир қандай қилиб энг яхши тарзда қилиш муҳимдир. Уларга ҳаммасини тўғри бажариш учун вақт беринг.

<p>Қўшилмасликни қандай билдириш керак?</p>	<p>Уларнинг фикрларига қўшилиш, кейин сўранг: “Нима учун сен шундай қилинса жуда яхши бўлади, деб ҳисоблайсан? Сен бу мақсадга эришишнинг бошқа йўллари йўлларини ўйлаб кўрдими?”</p>	<p>Уларнинг фикрларига қўшилишининг билдиринг. Маълум бир вақт ўтишига имкон беринг. Улар янги ғоялар билан шунчалик кам қизиқишадики, натижада улар тез орада бу мавзунини қўйиб, бошқа нарса билан машғул бўлишади.</p>	<p>Фикрлардаги ёки қарашлардаги зиддиятлар ўзаро муносабатларни бузилишига сабаб бўлмаслигига уни ишонтириш учун вақт ажратинг.</p>	<p>Фактлар келтиринг. Ҳиссиётли ундашлар ёки чиройли сўзлар улар ишонтириш учун сабаб бўлмайди.</p>
--	---	---	---	---

VI. ТУШУНМОВЧИЛИК САБАБЛАРИНИ АНИҚЛАШ

2.4-жадвал.

Сизнинг табиатингизнинг куйидаги хусусиятлари одамлар билан муносабатда тушунмовчиликларга сабаб бўлиши мумкин.

агар у:

	Мустақил ишчи	Руҳлантирадиган одам	Гуруҳ одами	Чуқур фикрловчи, аналитик
сиз эса: Мустақил ишчи.	Сизнинг одадингиз вазиятни ҳар доим назорат қилиш, бу эса унинг эркинлигини ва ўз вазиятини, ўз фаолияти доирасини, ўз маъсулиятини ўзи назорат қилишини чегаралаб қўяди.	Сизнинг натижалар ҳақида қайғуришингиз ва вазифани бажарилишини руҳлантирадиган муҳитнинг етишмаслиги.	Сиз уни тинглаш учун етарлича вақт ажратмайсиз. Сиз ўзаро муносабатни ушлаб туришдан кўра кўпроқ вақтни қадрлайсиз.	Сизнинг деталларга етарлича эътибор бермасликда, шошма-шошарлигингизда. Сизнинг доим таваккал қилишингиз ва кўпинча бу таваккалчиликлар ўзини оқламаслиги.
Руҳлантирувчи одам	Натижаларга нисбатан диққат-эътиборингизнинг етишмаслиги. Сизнинг хаддан ташқари ҳиссиётга берилишингиз ва кўп гапиришингиз.	Ўзингизни кўрсатишга ҳаракат қилишингиз, айниқса, агар бу унинг шу каби интилишларини чегаралаб қўйса.	Сизнинг унга нисбатан муносабатингизнинг чуқурлигини етишмаслиги. Сизнинг тезлигингиз.	Деталларга нисбатан диққат-эътиборингизнинг етишмаслиги. Сизнинг ўзгарувчанлигингиз.
Гуруҳ одами	Сизнинг ўзгартиришларни хоҳламаслигингиз ва беқарорлигингиз.	Сизнинг сусткашлигингиз ва завқу шавқнинг етишмаслиги.	Сизда ташаббускорликнинг етишмаслиги, айниқса бу унинг ташаббускорлигини кўрсатишга мажбур қилса.	Масалани хал қилишга аналитик ёндошмаслигингизда, балки ҳамма диққатингизни фақат одамларга қаратишингизда.
Чуқур фикрловчи одам, аналитик.	Сизнинг секин ҳаракат қилишингиз ва услуб-қоидаларга бўлган интилишингиз.	Диққатингизни деталларга қаратишингиз.	Уларни сизнинг ҳиссиётларингизни билишларига йўл қўймаслигингиз.	Улардан кўра, кўпроқ ўзингиз ҳақ бўлишингизни хоҳлашингиз.

Эсингизда бўлсин:

1. Ҳар хил табиатли одамларнинг биргаликда ишлаш жараёнида ўзаро тушунмовчиликнинг вужудга келиши мутлақо табиий.

- Ихтилоф ва низолар ҳар доим ҳам содир бўлмайди, лекин агар ўзаро тушунмовчиликлар керакли тарзда, масалан ҳав.15:37-40 оятларида Павлус ва Барнобо билан бўлгандагидек ҳал қилинмаса бу содир бўлади.
- Биз бошқаларни ўзимизнинг шахсий қадр-қийматимиз ва ўзимизнинг кучли томонларимизнинг “устунликлари” билан қадрлаш хусусиятига эгамиз. Инжилдаги 1Кор.12:21 оятини эслаймиз.
- Мулоқот жараёнида тушунмовчиликлар вужудга келса биз одатда бошқаларни ўзгартиришга интиламиз, лекин биз ўзимиз ўзгаришга тайёрмизми?

Маслаҳат:

- Бир-бирингизнинг кучли ва заиф томонларингизни билинг.
- Мулоқот жараёнида иложи борича кўпроқ ўзингизни бир-бирингизга очиб беришга ҳаракат қилинг.
- Ўзгариш учун аниқ қадамлар қўйинг.

VII. АМАЛИЙ ҚАДАМЛАР

<p>Агар сиз — мустақил ишчи бўлсангиз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ўзгаларни кўпроқ тингланг • Одамларга катта эътибор беринг • Керак томонга ўзгара оладиган бўлинг. • Одамга ёрдам беришга ва қўллаб-қувватлашга тайёр бўлинг. • Мулоимроқ, очикроқ бўлинг. • Янада сабр-тоқатли бўлинг • “Нимага” — сабабини тушунтиринг • Назорат қилиш даражангизни камайтиринг 	<p>Агар сиз руҳлантирувчи одам бўлсангиз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Шошилманг • Ўз ҳиссиётларингизни назорат қилинг. • Амалга оширилаётган ҳаракатларни қадрланг. • Изчил бўлинг, энг асосий нарсани ёдингизда сақланг • Ўзгаларни кўпроқ тингланг • Деталларга/фактларга эътибор беринг • Камроқ таъсирчан бўлинг.
<p>Агар сиз — гуруҳ одами бўлсангиз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Норозиликлардан қўрқманг • Дадилроқ ва журъатлироқ бўлинг • “Йўқ” дейишни ўрганинг • Ташаббускор бўлинг • Ўз ишингизнинг суратини оширинг • Тўғридан-тўғри, очик гапиришга ҳаракат қилинг • Камроқ таъсирчан бўлинг. • Олдинда турган вазифа ёдингизда бўлсин 	<p>Агар сиз — чуқур фикрловчи одам, аналитик бўлсангиз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Очикроқ бўлинг • Ўз зийраклигингизга (интуиция) ишонинг • Ўз фикрингизни тезроқ айтиб беринг • Оптимистроқ бўлинг • Фақат фактларга ёпишиб олманг • Таваккалчиликдан камроқ қўрқинг • Ўзаро муносабатларни таккомиллаштиринг • Келажакка қаранг.

Бошқалар билан маслаҳатлашинг ва ўзингиз учун аниқ амалий қадамларни белгиланг. Бу қадамлар сизга ўз ҳаётингизда катта аҳамиятга эга бўлган одамлар билан муносабатингизни энг яхши тарзда ўзгартиришига ёрдам берсин. Мана шундай қадамларнинг рўйхатини тузинг ва ўз гуруҳингиздан бирорта одамни танлаб, сиз бу амалда қандай қилиб ҳақиқатга айлантиришингизни назорат қилишини сўранг.

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

САВОЛЛАР

- Гуруҳингиз аъзоларининг ҳар бири ўзларининг мулоқот услубларини тушунишлари гуруҳдаги ўзаро ҳаракатларни яхшилашга ва ихтилоф, низоларининг келиб чиқмаслигида қандай ёрдам беради?
- Бу амалий машғулот жараёнида сиз ўзингиз ҳақингизда қандай янги нарсаларни билиб олдингиз?
- Сизнинг мамлакатингизда, гуруҳингиз аъзоларига бир бирларининг шахсий хусусиятларини яхшироқ тушунишларига биргаликда янада самарали ишлашларига ёрдам бериш учун фойдланса бўладиган бошқа ахборот манбалари борми??

Лидерлик

4 Дарс

Жамоат учун зарур бўлган раҳбар

Лидерлик пирамидаси

Дарс мақсади:

Ушбу дарснинг мақсади — ўқувчиларга ўз мамлакатларидаги маҳаллий жамоатлар ва бутун Масих Танасини (Жамоат) қайси кўринишдаги раҳбарликларга ва қанча лидерларга муҳтож эканлигини тушунтириш.

Кутиладиган натижалар:

Дарснинг материални ўрганиб, ҳар бир ўқувчи:

- Бу дарсда тасвирланган раҳбарликнинг бешта даражасини билиши керак;
- Ўз хизматини қуйдаги нуқтаий-назар бўйича баҳолай олиши керак: унинг муваффақиятли ривожланиши учун қанча ва қандай раҳбарлар зарур.

Дарс режаси:

- I. Маҳаллий жамоатдаги раҳбарлик пирамидаси
- II. Маҳаллий жамоатдаги раҳбарлар
- III. Жамоатни ташқаридан қўллаб-қувватловчи раҳбарлар
- IV. Тадбиқ қилиш

Илова:

4А “Таълим бериш мақсадлари”

Ўқитувчиларга кўрсатмалар:

Ушбу дарс раҳбарликка ва лидерларни тайёрлашга ўзига хос тарзда ёндошишни тушунтиради. Бу дарсни ўтиш жараёнида унда баён қилинган принциплар, ўқувчиларга маълум бўлган аниқ шакллардан фарқланишига урғу беринг. Тайёрлаш дастурлари ва раҳбарликни амалга ошириш жараёни жойлардаги вазиятларга мос келиши керак.

СЎЗ БОШИ

Жамоат раҳбарларга, йўл бошчиларга муҳтождир. “Жамоат хизматининг муваффақияти ҳам, муваффақиятсизлиги ҳам унинг раҳбарларига қараб белгиланади”. Бу сўзлар бир неча саволларни келтириб чиқаради. Жамоатга қандай раҳбарлар керак? Жамоат раҳбарларини қаерда тайёрлаш керак ва жамоанинг ҳаётида уларнинг роли қандай бўлади?

Жамоат раҳбарларлиги ҳақидаги мана шу каби саволларни муҳокама қилишда, одамлар кўпинча иккита нотўғри тасаввурга асосланишади. Биринчиси — раҳбарларни маҳсус ўқув масканларида (Инжил мактаблари ёки семинариялар) тайёрлаш керак ва ундан кейин уларни маҳаллий жамоатларга тарқатиш керак. Иккинчиси — “раҳбарлар” деганда “чўпонлар” тушунилади. Бу тасаввурлар Жамоатнинг раҳбарларга бўлган эҳтиёжини қондириш имкониятларини фақат чегаралаб қўяди холос.

Бу дарс кўпчилик тингловчилар учун янги тушунча бўлиши мумкин, бу тушунча бўйича жамоат бошқаруви бешта турли даражалардан иборат бўлган бутун бир тизимдир. Бу тушунча чўпон ҳақидаги, яъни уни жамоатдаги ягона раҳбар деган тор тасаввурни анча кенгайтиради. Жамоатнинг турли туман бошқарув турлари мавжуд. Масалан, Чарльз Райнининг “Жамоат асослари” китобида буларнинг бешта тури ҳақида гапирилади: Минимал бошқарув; Давлат бошқаруви; Иерархик бошқарув; Жамоавий бошқарув (конгрегационализм)

ва Федератив бошқарув. Жамоат бошқарувининг тури аломат-белгиларининг жамланиши билан аниқланади, лекин амалда жамоат белгилари ва аломатлари аралашиб кетади, мисол учун жамоавий ва федератив бошқарув турларини баъзида бир-бирдан ажратиш жуда қийин бўлади. Аммо биз бу дарсда жамоат бошқаруви турларини ўрганиш билан машғул бўлмаймиз. Бизнинг мақсадимиз — жамоатга, унинг ҳар бир бўлагига, ҳар бир даражасига қандай раҳбарлар зарлигини ва уларни сон жиҳатдан қанча тайёрлаш кераклигини тушуниш. Сиз бу дарсда танишадиган схемалар фақат маҳаллий жамоатлар учун эмас, унингдек жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатини (алоҳида регионларда ва бутун мамлакат миқёсида) ривожлантириш бўйича раҳбарларни тайёрлаш даражасига таълуқли бўлади. Дарсда келтирилган даражаларга таяниб, биз раҳбарларнинг мажбуриятларини (хизматларининг миқёсига мос ҳолда), шу билан бирга, одамларни аниқ бир хизматларга тайёрлашнинг тур хил дастурларини кўриб чиқамиз. Бундай ёндошиш бизга ҳар бир даражадаги раҳбарларга бўлган эҳтиёжни (яъни жамоатга қандай ва қанча раҳбарлар кераклигини) аниқ белгилаб олишимиз учун асос бўлиши ва бу орқали ўзимиз учун раҳбарларни тайёрлашнинг тахминий мақсадларини ойдинлаштириб олишимиз мумкин.

I. МАҲАЛЛИЙ ЖАМОАТДАГИ ЛИДЕРЛИК ПИРАМИДАСИ

Маҳаллий жамоатнинг ташкилий структураси кўп жиҳатдан шу жамоага зарур бўлган раҳбарларнинг сонига таъсир қилади. Кўп жамоатларда, аъзолари 200 дан ортиқ бўлган жамоатларда, сиз одатда учта даража гуруҳларни топасиз ва уларнинг ҳар бири бир-бирдан одамларнинг сони жиҳатидан фарқ қилади ва ўзларининг аниқ мақсадлари ва вазифаларига эга бўладилар. Расм.4.1 да кўрсатилганидек, гуруҳларнинг бу учта даражасига: уй гуруҳлар, субконгрегацион гуруҳлар (жамоатдаги унча катта бўлмаган, ва кўпинча “қиз” жамоат дейиладиган, ёшлар гуруҳи) ва бутун жамоани (конгрегацияни) ташкил қилувчи гуруҳ. Эътибор берсангиз расмдаги гуруҳларнинг кўриниши бир бирига жуда ўхшаш ва улар турли ҳолатларда (масалан, шаҳар ёки қишлоқ худуди жойлашиш) ўзгариши мумкин, шунингдек улар — жамоат ривожланишининг қайси босқичида (яқинда ташкил қилинган ёки кўп йиллардан бери мавжуд) эканлигига қараб ҳам ўзгаради.

Расм 4.1. Маҳаллий жамоатдаги лидерлик пирамидаси

Расм 4.1да кўрсатилганидек, гуруҳ (1-даража) ўзига 8-14 та одамни бирлаштиради ва асосан Хушхабар айтиш, насиҳат қилиш ва мулоқот учун мавжуд бўлади. Уй гуруҳларининг ишларига бағишланган дарсларда гапириб ўтилганидек, бу гуруҳлар ҳар қандай жамоатнинг негизи, унинг ядросидир. Айнан мана шундай гуруҳларда одамларнинг чуқур эҳтиёжлари бир-бирларига насиҳат қилишларида (ва шогирдликда) ва дўстона муносабатларда тўла қондирилиши мумкин. Уй гуруҳлари имонга келмаганлар учун жамоатга киришларида ва Худога эга бўлишларида, Унинг бизга бўлган севгисини ҳис қилишларида ажойиб ва қулай эшикдир. Яқшанба мактабларининг синфлари (турли ёшдаги одамлар учун) ҳам ва шунингдек, ибодат гуруҳлари, аёллар хизмати гуруҳлари ва ҳ.к.з лар бу даражага киради.

Иккинчи даража (2-даража) субконгрегациялар — тахминан 40-60 кишидан иборат гуруҳларни ўз ичига олади, бу гуруҳларда одамларнинг, шунчаки уй гуруҳлардагидан кўра қандайдир каттароқ, шунингдек, кўпроқ шахсий ва якшанба хизматидан кўра норасмийроқ нарсаларга нисбатан муҳтожликлари қондирилади. Бунга, ёшлар гуруҳи ёки қариялар гуруҳи, шунингдек якшанба мактабларининг катта (сон жиҳатидан) синфлари жуда яхши мисол бўлаолади.

Учинчи даража — конгрегациялар. Бу — одатда бутун жамоат иштирок этадиган Худо хизматлари. Биргаликдаги ҳаракатнинг бу даражасида энг асосий мақсад — сажда ва Каломни тиловат қилиш.

II. МАҲАЛЛИЙ ЖАМОАТДАГИ РАҲБАРЛАР

Соғлом тарзда ўсиб боровчи ва Худо томонидан унинг олдига қўйилган вазифаларни бажарувчи жамоат учун самарали раҳбарлик жуда ҳам муҳидир. Дарснинг бу бўлимида биз маҳаллий жамоатнинг ҳар бир гуруҳ даражаси учун қандай лидерларни тайёрлашимиз кераклигини кўриб чиқамиз. Иккинчи муҳим савол — жамоатнинг муваффақиятли иш олиб бориши учун қанча (нечта) раҳбарлар зарурлигини аниқлашдир. “Тайёрлаш мақсадлари” 4А иловада ҳар бир даража бўйича батафсил тушунтиришлар берилган, уларга яхшилаб эътибор беринг.

А. 1-даража жамоат раҳбарлари (унча катта бўлмаган гуруҳлар учун)

Ўртача имонлига ва ҳалок бўлаётган дунёга энг яқин бўлиб биринчи даража раҳбарлари ишлайдилар. Бу одамлар — жамоатдан маош олмайдилар, улар одатда, Хушхабар айтиш ва таълим бериш соҳасида кучли инъомларга эга бўладилар. Улар уй гуруҳларининг раҳбарлари ёки якшанба мактабларининг муаллимлари бўлиши мумкин. Уларнинг хизматлари қандай шаклда бўлишидан қатъий назар, бундай одамларга қуйдагилар хос бўлиши керак: жонли ва ўсувчи имон, одамларга нисбатан бепарво бўлмаслик, Хушхабарни аниқ баён қилиш қобилияти ва Хушхабарни фаол тарғиб қилиш. Шу билан бирга улар бошқаларга насиҳат қилишни ва уй гуруҳида Муқаддас Китоб муҳокамасини бошқаришни билиши керак.

Биринчи даража раҳбарлари бевосита маҳаллий жамоатнинг ўзида тайёрланиши мумкин. Жамоатлар ташкил қилувчи учун турли хил ўқув дастурларини ва Муқаддас Китобни ўрганиш бўйича чуқурлаштирилган машғулотларни бевосита жамоатнинг ўзида ўтказиши жуда катта қийматга эга, чунки булар кейинчалик уй гуруҳларига раҳбарлик қилиш хизматини олиб боровчи одамларни, Хушхабар воизларини ва устозларни тайёрлашда жуда катта ёрдам беради. Бундай раҳбарлар заруратга қараб тўхтовсиз чўпонлар ва жамоатнинг бошқа лидерлари томонидан тайёрланиши мумкин.

Бу даражада тахминан ҳар ўнта имонли учун битта лидер тайёрлашни мўлжалланг. Бу ҳар бир уй гуруҳи тайёрланган лидерга эга бўлишига имкон беради. Уй гуруҳлари ўзлари, табиий тарзда ва етарлича самарали фаолият юритадилар. Улар 8-14 кишинидан иборат бўладилар. Шундай қилиб, бизга ҳар бир ўнта имонли учун биттадан биринчи даража раҳбари зарур бўлади.

Б. 2-даража жамоат раҳбарлари (“субконгрегация”)

Иккинчи даражанинг раҳбарлари жамоатда “тўлиқ бўлмаган ставкада” ишлайдиган одамлар, яъни, ўз гуруҳларига тасаввур сари олиб борадиган, норасмий чўпонлар ролини бажарувчи одамлар бўлиши мумкин. Шунингдек, бу одамлар уй жамоатларининг чўпонлари ёки жамоат ташкил қилувчилар бўлиши мумкин. Катта жамоатларда булар — хизматчилар ва уй чўпонлари, яъни жамоанинг руҳий эҳтиёжлари ҳақида ғамхўрлик қилиш, Худо хизматларини ўтказиш ва Каломни ваъз қилиш мажбуриятлари юклатилган одамлардир. Бундай одамни ташкил қилинаётган жамоатнинг чўпони лавозимига тайинлашлари мумкин.

Иккинчи даража раҳбарларини ҳам маҳаллий жамоатларнинг ўзида тайёрлаш мумкин. Улар Инжил мактабларида ёки сиртқи таълим дастури бўйича таълим олишлари мумкин. Таълим жараёни қандай бўлишидан қатъий назар, бу жарён Муқаддас Китоб асосларини ўз ичига олиши ва Муқаддас Китоб бўйича хизмат малакаларининг туб асосига катта аҳамият бериши керак. Таълим олиш жараёни ўқувчи кейинчалик хизмат олиб борадиган ҳақиқий ҳолатлар билан иложи борица бевосита боғлиқ бўлиши жуда муҳимдир. Масалан, сиртқи

таълим, одатий семинарияларга қараганда бир қанча устунликларга эга, мисол учун, қулайлик, амалиёт билан бирга ўтиши ва унча катта бўлмаган сарф-ҳаражат. Айтмоқчи, янги жамоатлар ташкил қилиш ҳаракати ривожланаётган мамалакатларнинг кўп жойларида, сиртқи таълимнинг кучли дастурлари фаолият кўрсатяпти (худди, мана шундай!) ва булар ўз навбатида, бу ҳаракатнинг мустаҳкам таянчи бўлиб хизмат қилмоқда.

Бу даражада, ҳар 50та имонли биттадан раҳбарга эга бўлиши тавсия қилинади. Жамоатда, яъни уй гуруҳларининг структурасига мўлжалланган жамоатда, бундай раҳбар тахминан бешта гуруҳга бошчилик қилишини билдиради.

В. 3-даража жамоат раҳбарлари (конгрегация)

Учинчи даража раҳбарлари — булар одатда Инжил мактабларининг ёки семинарияларнинг битирувчилари, маҳаллий жамоатнинг доимий чўпони бўлиб хизмат қиладиган одамлар бўлади. Анъанавий тарзда чўпон, барча хизматларни бажарадиган одам ҳисобланади. Лекин, шунга қарамасдан, Эф.4:11-12 оятларда айтилганидек, чўпоннинг вазифаси асосан, одамларга хизмат мақсадини етказиш ва ўз атрофидагиларни бу хизмат учун тайёрлашдан иборат. Шу тарзда, учинчи даража раҳбарлари ўз жамоаларини бевосита бошқарадилар, уларга мақсадни билдирадилар, устоз ва руҳлантирувчи одам вазифасини ўтайдилар.

Муқаддас Китоб таълимотини ўргатувчи ўқув масканлари ва семинариялар одатда, назарий билимларга: илоҳий каломларга, хизматда ёрдам берадиган Муқаддас Китоб тиллари ва интизомларига катта эътибор берадилар. Бу масканларда кундузги ўқув тизими жорий қилинган ва уларнинг шакли кўпроқ совет давридаги университетларни эслатади. Бундай ўқув дастурларида ўқувчининг шахсий сифатларини ва хизмат малакаларини оширишга эмас, балки билимларга (назария) жуда катта эътибор берилади, шу сабабли, кўпинча уларни, бу ўқув масканлари амалий хизматчиларни эмас, балки “назариячиларни” етиштириб чиқаради, деб танқид остига олишади. Бундай танқид асосли, лекин бундай моделдан воз кечиш ҳам вазиятни яхши тарафга ўзгартрмайди. Бунинг ўрнига биз таълим беришнинг бу шакли учун номзодларни синчиклаб танлаб олишимиз лозим. Энг яхшиси, бундай ўқув масканларига илгари биринчи ва иккинчи даража раҳбари сифатида фаолият кўрсатган одамларни тавсия қилиш керак, чунки бу ҳолда, хизматдаги амалий тажриба таълим жараёнини тамомлаганларидан сўнг уларни чинакам, тўлақонли жамоат раҳбарлари бўлиб етишишларига имкон беради.

Бу даража раҳбарини ҳар 250 та имонли учун биттадан тайёрлаш тавсия қилинади. Аъзолари 250 кишидан кам бўлган жамоатлар иккинчи даражадан юқори бўлмаган тайёргарликдан ўтган раҳбарларга ва шу билан бирга, жуда катта жамоатлар учинчи даража раҳбарларидан бир нечтасига эга бўлишлари мумкин.

III. ЖАМОАТНИ ТАШҚАРИДАН ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛОВЧИ РАҲБАРЛАР

1-3 даража раҳбарлари одатда алоҳида маҳаллий жамоатларда хизмат олиб борадилар (маҳаллий жамоатларнинг аъзолари сонига қараб) ва шу тарзда ўз мажбуриятларини бажарадилар. Лекин, Жамоат бутун миллатлар, бутун мамлакатлар миқёсида ўсиши ва ривожланиши учун бошқа, юқори даражадаги раҳбарлар зарур. Бу даражалар (4 ва 5) маҳаллий жамоатлар доирасидан ташқарида бўлади, бундай одамларнинг хизматлари доирасига мазҳаблар, Библия мактаблари ва семинариялар, миссионерлик ташкилотлари, мазҳаблар иттифоқи ва ҳ.злар киради. Лекин, тўртинчи ва бешинчи даража раҳбарлари алоҳида жамоаларга тўғридан-тўғри таъсир қилмасалар ҳам кўпгина маҳаллий жамоатларнинг саломатлиги, шубҳасиз, уларнинг хизматида боғлиқ бўлади. Расм.4.2 да Жамоатнинг бутун миллатлар миқёсидаги лидерлари пирамидаси келтирилган.

Расм 4.2. Жамоатнинг бутун миллатлар миқёсидаги лидерлари**Жадвал 4.1**

	Нисбати	15000 одам учун
1-даража — маҳаллий жамоатлардаги унча катта бўлмаган гуруҳлар раҳбарлари	1:10	1500
2-даража — маҳаллий жамоатлардаги “субконгрегациялар” раҳбарлари	1:50	300
3-даража — конгрегациялар раҳбарлар (расмий чўпонлар)	1:250	60
4-даража — минтақавий ва мазҳаб раҳбарлар, шунингдек, бутун миллатлар миқёсидаги раҳбарлар	1:1500	10
5-даража — маърифатчилар, таълимотчилар ва Каломни ўрганувчи олимлар	1:15000	1

Бошқарув бўйича экспертларнинг айтишларича, ҳар қандай структуранинг муваффақиятли мавжуд бўлиши учун, бу армия бўладими, ишлаб чиқарувчи корхона ёки молиявий корпорациями, бундан қатъий назар, гуруҳнинг 10-15% бошқарув позицияларини эгаллаши керак. Бундай фоиз нисбати гуруҳ учун зарур бўлган ҳамкорликни, аниқликни, биргаликда ҳаракат қилишни таъминлайди ва буларсиз эса, гуруҳ қандайдир ижобий натижаларга эриша олмайди.

Мана шу, социологлар томонидан яқиндагина очилган оддий ғоя, Муқаддас Китоб даврларида маълум бўлгани ажабланарли эмас ва бу ғоя Ётурнинг ўз куёви Мусога берга доно бир маслаҳатида намоён бўлади (Чиқ.18). Эсингизда бўлса керак, Мусо ўзининг раҳбарлик вазифасини зўрға удаларди. Қайнотасининг берган маслаҳати ўнбошилар, элликбошилар, юзбошилар ва мингбошиларни тайинлашдан иборат эди. Хўш, Мусо шу тарзда ҳар минг киши учун қанча бошлиқ тайинлади? Жавоб оддий — 131 ёки 13,1%, ва бу социологлар тавсия қилган ўша 10-15% нинг худди ўзи. Бизга тавсия қилинган нисбат бўйича раҳбарлар тайёрлаш яхши натижаларга олиб боради, яъни 4.1 жадвал кўрсатганидек, гуруҳнинг умумий сонининг 12,5%.

А. Маҳаллий жамоатнинг ўсиши учун тадбиқ қилиш: пирамида принципи

Хизматдаги муваффақият ҳам ёки муваффақиясизлик ҳам раҳбарларга боғлиқ. Жамоат кўп сонли одамларни қабул қилишидан олдин, ўзининг раҳбарларининг сони кўпайтириши ва

шу тарзда жамоатнинг лидерлик асосини кенгайтириши керак. Бу худди стол устига қум сепишга ўхшайди. Қум тепалигининг баландлиги унинг асоси юзасига қараб аниқланади. Агар стол устига қумни тўкаверсангиз у пирамида шаклини ҳосил қилади, қолган ҳамма қумлар столнинг чеккасида тушиб кетади. Агар сиз қум пирамидасини янада баландроқ қилмоқчи бўлсангиз, унинг асосини кенгайтиришингизга тўғри келади.

Пирамида принципининг маъноси жуда оддий. Агар сиз ўсмоқчи бўлсангиз, асосни кенгайтириш лозим. Сиз янги раҳбарларни ўз ичингиздан, жамоатингиздан топишингиз мумкин, масалан уй гуруҳларидан. Фақат уларни аниқлаш ва хизматни олиб боришни ўргатиш керак. Янги лидерларни тайёрлаш ва сизнинг жамоатингиз ҳам сон жиҳатидан, ҳам руҳий томондан ўсади. Агар жамоатингиз ўсмаётган бўлса, бу демак, қайсидир даражада раҳбарлар етишмаётганини билдиради. Сизнинг жамоатингизда унча катта бўлмаган гуруҳларнинг (уй гуруҳлар, Муқаддас Китобни ўрганиш бўйича гуруҳлар) раҳбарлари етарличами? Уй гуруҳларининг раҳбарларини қўллаб-қувватлаш, уларга ёрдам бериш ва уларни тайёрлаш учун иккинчи даража раҳбарлари етарлими? Агар йўқ бўлса, демак сиз раҳбарларни тайёрлашга алоҳида эътибор беришингиз зарур, чунки бу жамоатингиз учун одамларни Масихга олиб келишларида янада самарали ҳаракат қилишларида имконият беради.

Б. Минтақавий ҳаракат учун тадбиқ қилиш

Бу соҳада тадбиқ қилиш битта жамоатда, мазҳабда, жамоатлар уюшмасида ёки ўқув масканлари уюшмасида фойдаланишда етарлича кўринади. Қуйдаги саволларга жавоб бериш учун уй тадқиқот ишларини ўтказинг:

- Менинг минтақамда Инжил Хушхабарини тарғиб қилётган нечта жамоатлар бор?
- Бу жамоатларда ҳаммаси бўлиб қанча имонлилар бор?
- Ҳозирги вақтда ҳар бир даражада қанча раҳбарлар хизмат олиб боришмоқда?
- Ҳар бир даража учун яна қанча раҳбарлар зарур?
- Сизнинг минтақангиз учун раҳбарларни тайёрлаш бўйича қайси дастурлар мос келади ва қайсилари фаолият юритмоқда?
- Бу дастурларнинг ҳар бири бўйича қайси даража раҳбарлари тайёрланади?
- Бир йил давомида ҳар бир даража учун қанча раҳбарлар тайёрланади?

Бу тадқиқот жараёнида сиз учун асосий савол — “раҳбарларни тайёрлаш бўйича бизга зарур бўлган қандай дастурлар мавжуд?”. Ёки унинг натижалари бўйича, — “жамоатларнинг раҳбарларга бўлган эҳтёжини янада яхши қондириш учун нималар қилиш мумкин?”. Шундан кейин, аниқ эҳтиёжлар очиқ-ойдин кўринади.

Тадқиқот давомида, бугунги кунда мавжуд бўлган раҳбарларнинг ҳақиқий хизмат даражаларини ва уларнинг тайёргарлик даражаларини аниқлаш жуда муҳимдир. Албатта, бу дарс ҳозирги кунда мавжуд бўлган раҳбарларни тайёр эмас, деб хулоса чиқариш учун мўлжалланмаган. Айни дақиқаларда жамоатларда чўпонлик хизматини олиб бораётган ва бу дарсда айтилган тайёргарликлардан ўтмаган одамларни бирданга “яроқсиз” деб ҳеч ким таъкидламоқчи эмас. Афсуски, кўп жойларда бундай таълим тизимлари эндигина йўлга қўйилди. Шунинг учун, тавсия қилинган тизимни ҳушёрлик билан тадбиқ қилиш ва уни узоқ вақтли режа деб қабул қилиш керак.

ХУЛОСА

“Жамоат хизматининг муваффақияти ҳам, муваффақиятсизлиги ҳам унинг раҳбарларига қараб белгиланади”, лекин барибир, биз биламизки, кўпгина жамоатларга раҳбарлар етишмайди. Барча даражалар учун кўп сонли раҳбарларни тайёрлашга жиддий ёндошиш вақти келди. Жамоатларнинг келгуси саломатлиги ва ўсиши тўғридан тўғри мана шунга боғлиқ. Биз ҳеч қачон “агар раҳбарларга эҳтёж сезсак, ўқув масканлари уларни бизга етарлича тайёрлаб беришади” деб ҳисобламасигимиз керак. Маҳаллий жамоатларнинг раҳбарлари бу йўналиш бўйича ҳозирданоқ қадамларни кўйишлари зарур. Балки сиз, бугунги дарсгача, жамоат раҳбарларини тайёрлаш ҳақида унча яхши тасаввурга эга бўлмагандирсиз. Лекин, энди сиз бу принципларга таянган ҳолда нимадан бошлаш кераклигини яхши биласиз. Шундай экан, ҳаракатингизни бошланг.

САВОЛЛАР

- Сизнинг жамоатингизда нечта одам юқорида айтилган биринчи учта категория бўйича раҳбар сифатида хизмат олиб бормоқда?
- Сизнинг хизматингиз қайси даража раҳбарларига айниқса кўпроқ муҳтож?
- Сиз ўз жамоатингизда биринчи даража раҳбарларини тайёрлаш учун нималар қилишингиз мумкин?
- Сизнинг минтақавий раҳбарларингиз кимлар? Бу одамлар қаерда таълим олишган?
- Жамоатлар ташкил қилиш ҳаракати учун 4 ва 5 даража раҳбарларининг фойдаси нималардан иборат?
- 4 ва 5 даража раҳбарлари сизнинг аниқ хизматингизда сизга қандай ёрдам беришлари мумкин?

ТОПШИРИҚ

VI бўлимнинг Б пунктида келтирилган саволларга жавоб берган ҳолда, ўз минтақангиздаги лидерларни тайёрлаш дастурлари ва раҳбарларга бўлган эҳтёж бўйича тадқиқот ишларини ўтказинг. Натижлар ҳақида ўз устозингизга гапириб беринг.

Лидерлик

Илова

4 А

Таълим бериш мақсадлари

I. ЛИДЕРЛАРНИ ТАЙЁРЛАШНИНГ УМУМИЙ МАҚСАДЛАРИ

Ушбу бўлимда келтирилган мақсадлар — барча даража раҳбарларини тайёрлашнинг умумий мақсадларидир. Раҳбарларга таълим бериш жараёнида сиз ўз ҳаракатларингизни шундай йўлга қўйишингиз керакки, токи бўлажак раҳбарлар:

- Худо билан яқин шахсий мулоқот қилишни ўрганишсин.
- Муқаддас Руҳнинг ҳосилини келтиришсин.
- Хизматларида ўзларининг руҳий инъомларидан фойдаланишсин.
- Худога ва бошқаларга нисбатан севгида ўсишсин.
- Ахлоқий покликни намоеън қилишсин.
- Маҳаллий жамоатнинг обрўсига ва ҳокимиятига бўйсунушсин.
- Ўз жамоаларидаги (гуруҳларидаги) имонлиларга севги ва ғамхўрликни намоеън қилишсин.
- Бошқа масиҳий жамоатлар билан серҳосил ва самарали алоқа қилишсин.
- Ўзаро муносабатларни Муқаддас Китоб принциплари асосида қуришсин.
- Одамлар ўртасида вужудга келадиган ихтилоф ва низоларни ҳал қилишни билишсин.
- Бошқаларни тинглашни ва ҳодиса-жараёнларга вазиятга қараб муносабатда бўлишни билишсин.
- Муқаддас Китоб — Худонинг Сўзи эканига ҳар доим ишонишсин.
- Ҳаётларида намоеън бўладиган Эски ва Янги Аҳд таълимотлари ҳақида билимга эга бўлишсин.
- Муқаддас Китобни ўрганишсин ва амалда қўллашсин.

II. 1-ДАРАЖА РАҲБАРЛАРИНИ ТАЙЁРЛАШ МАҚСАДЛАРИ (УНЧА КАТТА БЎЛМАГАН ГУРУҲЛАР РАҲБАРЛАРИ)

Юқорида айтилган мақсадларга қўшимча тарзда, 1-даража раҳбарларини тайёрлаш жараёнида уларнинг куйдаги сифатлари ва малакаларини ривожлантиришга ёрдам бериши керак:

- Адашганларга нисбатан ачиниш ҳисси.
- Хушxabар айтиш бўйича шахсий тажрибаси.
- Имонга келмаганлар билан мулоқот қила билиши.
- Хушxabарни аниқ баён қилиш қобилияти.
- Шахсий гувоҳлигини аниқ баён қилиш қобилияти.
- Шогирдларга таълим бериш бўйича шахсий тажрибаси.
- Янги имонга келганларга нисбатан ғамхўрлиги.
- Ўзининг шогирдларига нисбатан севги-мухаббати.
- Ўз навбатида бошқаларга устозлик қиладиган шогирдларни тайёрлаши.
- Гуруҳда Муқаддас Китобни индукив ўрганишни олиб боришни билиши.
- Жамоатнинг соғлом ўсишининг асоси сифатида, уй гуруҳларининг зарурлигини тушуниши.
- Уй гуруҳларининг йиғилишларини муваффақият билан ўтказа билиши.

III. 2-ДАРАЖА РАҲБАРЛАРНИ ТАЙЁРЛАШ МАҚСАДЛАРИ (СУБКОНГРЕГАЦИЯЛАР РАҲБАРЛАРИ)

Юқорда санаб ўтилган мақсадларга қўшимча равишда иккинчи даража раҳбарларига таълим бериш куйдаги талабларни қондириши керак. Хизматчиларни (уй чўпонлар), жамоат

ташқил қилувчиларни ва сони жиҳатидан унча катта бўлмаган жамоатлар чўпонларини тайёрлашда лидерларни тайёрлашнинг умумий мақсадлари ва 1-даража раҳбарларини тайёрлашнинг мақсадларига қўшимча тарзда қуйида санаб ўтилган сифатлар ва малакаларни ривожлантиришга алоҳида эътибор бериш лозим. Шундай қилиб бу даража раҳбарлари:

- Шогирдлари тақлид қилишлари мумкин бўлган наъмунани ўзларида намоён қилишлари керак.
- Жамоат — бу Хушхабарни бутун дунёга тарқатишдаги Худонинг қуроли эканини тушунишлари керак.
- Жамоатлар ташқил қилиш хизмати ва миссионерлик ишларининг Муқаддас Китоб бўйича асосларини билиши керак.
- Хушхабар тарғиб қилишнинг турли усулларини ва стратегияларини қўллашни билиши керак.
- Ўз жамоатини ўстиришда ва янги жамоатлар ташқил қилишда оддий тадқиқот ишларини ўтказишни билиши керак.
- Худо хизматини олиб боришини билиши керак.
- Муқаддас Китобни гуруҳда ҳам, шунингдек, индивидуал тарзда ҳам ўргатишни билиши керак.
- Уй гуруҳларнинг раҳбарларини аниқлашни ва тайёрлашни билиши керак.
- Имонлиларни ўз-ўзини бошқарадиган, моддий томондан ўзини таъминлайдиган ва диққат-эътибори Хушхабарни тарғиб қилишга қаратилган жамоаларга бирлаштиришни билиши керак.
- Муқаддас Китоб вазифаларини ўша худуднинг маданиятига мос келадиган шаклга қандай киритиш мумкинлигини тушуниши керак.
- Гуруҳ тузишни ва у билан ишлашни билиши керак.
- Бошқаларга мажбуриятлар юклашни билиши керак.
- Мақсадлар белгилаб олишни ва бу мақсадларга эриштирадиган режалар тузишни ва аниқ вазифалар қўйишни билиши керак.
- Ташаббускор бўлиши керак.

IV. 3-ДАРАЖА РАҲБАРЛАРНИ ТАЙЁРЛАШ МАҚСАДЛАРИ (КОНГРЕГАЦИЯ)

Юқорида санаб ўтилган мақсадларга қўшимча тарзда, учинчи даража раҳбарлиги бўйича хизматга тайёрланаётган одам қуйидаги талабларга жавоб бериши керак. Чўпонларни тайёрлаш дастурлари ўқувчида қуйидаги сифатларни ва малакаларни такомиллаштиришга ёрдам бериши керак.

- Таълим бериш ва воизлик қилиш қобилияти.
- Руҳий йўлбошчилик қила олиш ва турли вазиятлар бўйича маслаҳат бера олиш қобилияти.
- Муқаддас Каломни ва илоҳий ҳикматларни мукамал ва чуқур тушуниши.
- Хушхабар тарғиб қилиш, устозлик қилиш, уй гуруҳлари раҳбарлари, бошқарув, Худо хизматини ўтказиш ва хизматнинг бошқа зарурий соҳалари бўйича жамоат ишчиларини тайёрлашни билиши.
- Маҳаллий жамоатлар ташқил қилиш ва Масих Баданини сафарбар қилиш учун уй гуруҳларидан фойдаланишни ва уларни ташқил қилишни билиши.
- Барча диққат-эътибор ва фикрларни жамоатнинг ривожланиши ва ўсишига йўналтириши.
- Худони ва ҳақиқатни излаётган одамларга нисбатан ғамхўрлик намоён қилиши ва янги келганларга хайрихоҳлик ва меҳрибонлик билан муносабатда бўлиши.
- Сувга чўмдириш ва Қутлуғ Кечлик маросимларини ўргатишни билиши.
- Ўзгаларга уларни руҳлантирадиган тасаввурлар беришни билиши.
- Одамларга ўзларининг руҳий инъомларини билишларида ва улардан хизматда фойдаланишларида ёрдам беришни билиши.

Лидерлик

5 Дарс

Янги раҳбарларни тайёрлаш

Хизматимизни бошқалар билан бўлишиб, уни қандай қилиб кўпайтириш мумкин

Дарс мақсади:

Жамоат ташкил қилувчилар ўзларининг хизматларини бошқалар билан, яъни ўзлари тайёрлаган раҳбарлар билан бўлишиб, бу хизматларини қандай кўпайтириш кераклигини билишлари лозим. Мажбуриятни бир қисмини тайёрлаган раҳбарингизга шунчаки юклаб қўйиш етарли эмас — янги раҳбарларни тарбиялаш ва ўргатиш зарур. Бу дарс оддий, хизмат доирасидан четга чиқмаган усулни тасвирлайди ва бу усул орқали сиз ўз жамоатингиз учун зарур бўлган лидерларни (сон жиҳатидан) тайёрлайсиз.

Кутиладиган натижалар:

Дарснинг материлини ўрганиб, ҳар бир ўқувчи:

- Раҳбарларни тайёрлашнинг Муқаддас Китоб бўйича наъмуналарини билиши керак;
- Янги раҳбарларни тайёрлаш жараёнини билиши керак;
- Янги раҳбарнинг янги вазифани (хизмат) бажариши учун тайёрлашнинг бешта қадамдан иборат бўлган жараёнини қўллашни билиши керак;
- Янги лидерларни тайёрлаш ва уларни тарбиялаш орқали ўз хизматини кўпайтириш истагида бўлиши керак;

Дарс мақсади:

- Раҳбарларнинг сонини кўпайтириш Муқаддас Китобдан наъмуналар
- Мақсадли тайёрлов
- Раҳбарларни тайёрлашнинг бешта қадамдан иборат бўлган жараёни

Ўқитувчиларга кўрсатмалар:

“Уй гуруҳлари” (3-қўлланма) мавзуси бўйича “Уй гуруҳларнинг янги раҳбарларини тайёрлаш” дарсини, шунингдек, ўтган дарсни, яъни “Лидерлик” мавзуси бўйича ўтилган “Жамоат учун зарур бўлган раҳбарлар” дарсини қайтариб олсангиз, мақсадга мувофиқ иш бўлади.

СЎЗ БОШИ

Янги раҳбарларни тайёрлаш ва ривожлантириш — янги жамоатлар ташкил қилишнинг ва мавжуд бўлган жамоатнинг ўсишининг энг муҳим аспектларидан биридир. Бусиз жамоат (унинг аъзолари) умрбод ўз ташкил қилувчисига ва унинг гуруҳига боғлиқ қолади. Жамоатнинг ўсишини ўрганган барча одамлар раҳбарларни тайёрлаш соғлом жамоатнинг ривожланиши учун асосий ролни ўйнайди, деган фикрга тўла қўшилишади. Ўсиб боровчи жамоатлар, одатда, лидерларни тайёрлашнинг турли дастурларига эга бўлишади ва бу дастурлар бўлажак раҳбарларнинг ўзларига юклатилган мажбуриятни тушунишларига ва бу мажбуриятни қабул қилиш учун тайёр бўлишларига йўналтирилади. Ўсмаётган ва қотиб қолган жамоатлар кўпинча бундай дастурларга эга бўлмайдилар.

Сиз, бўлажак жамоат ташкил қилувчи, янги раҳбарларни тайёрлаган ва тарбиялаган ҳолда ўз хизматингизни кўпайтиришни билишингиз зарур. Жамоатни ташкил қилиш жараёнининг энг биринчи босқичларида, миссионер одатда ўзининг кўп вақтини Хушхабар айтишга сарфлайди. Лекин, кейинги босқичларда у вақтининг кўп қисмини янги лидерлар тайёрлаш учун ажратиши керак. Одамларнинг барча нарсага ўрганишлари жамоат ташкил қилувчига боғлиқ, агар барча хизмат унинг қўлида мужассамланган бўлса, унда янги жамоат

фаол эмас (қар. Allen 1962:81). Шунинг учун раҳбарларни тайёрлаш жуда муҳимдир. Хўш, биз қандай қилиб янги лидерларни тайёрлашимиз мумкин? Келинг, биринчи навбатда Муқаддас Китобга мурожаат қиламиз, қани кўрайликчи, у вақтларда бу муаммо қандай ечилган экан.

I. РАҲБАРЛАРНИНГ СОНИНИ КЎПАЙТИРИШГА МУҚАДДАС КИТОБДАН МИСОЛЛАР

А. Мусо ва Ешуа бин Нун

Мусо Исроил халқини Миср қуллигидан озод қилиб, Худонинг буюк ишини амалга оширган. Мусонинг раҳбар сифатидаги хизматининг дастлабки кунлариданоқ, яъни Исроил халқи чўлда кезиб юрганида Ешуа бин Нун Мусонинг ёнида бўлган ва унинг содиқ ёрдамчиси ва жангчиси эди (Чик.17:9-14). Мусо тошда ёзилган қонун лавҳаларини қабул қилиш учун Синай тоғига чиққанида (Чик.24:12-13) у ҳам Мусо билан бирга эди, шунингдек Ешуа бин Нун Мусо Худо билан учрашадиган “хузур Чодирига” кириш учун ҳам маҳсус ижозатга эга эди (Чик. 33:7-11). Ешуа бин Нуннинг буюк имони унинг ғалабага ишонганида жуда аниқ-равшан намоён бўлади, зеро у ва Кейлоб Худо уларга Ханон ерини беришига асло шубҳа қилишмади (Чўлда. 14:6-9).

Мусо ўз ҳаётининг маълум бир даврида, ҳар бир раҳбарни ташвишлантирадиган савол ҳақида ўйлади: “Мени ўрнимни ким эгаллайди?” Исроил учун келажакда ҳам йўлбошчи ва раҳбар зарур бўлишини жуда яхши биларди ва шунинг учун у ўринбосар ворис сўраб Худога мурожаат қилди. Қачонки ворис сифатида Ешуа бин Нун тайинланганидан кейин, Худо Мусога мажбуриятни бир қисмини унга топширишни буюрди, зеро халқ билсин, айнан Ешуа бин Нун — Худонинг танлаган одамидир (Чўлда.27:15-22).

Мусо ваъда қилинган ерни кўрди, бироқ унинг ўзи у ерга кирмади. Мусонинг орзусига Ешуа бин Нун етишди, зеро у Исроил халқи билан бирга Ханон ерига ғолибона кириб борди. Ўз ҳаётининг охирида Мусо бу ваъда қилинган ерга киролмаслигини билар эди (Амрлар. 1:37-38). Кўпгина одамлар ўзлари бошлаган ишни бошқалар муваффақият билан давом эттираётганини кўрсалар кўролмаслик ёки рашкни ҳис қиладилар, бироқ Мусо бундай эмас эди, унинг шахсан ўзи раҳбарликни Ешуа бин Нунга топширди ва бу билан Худонинг буйруғини аниқ бажарди (Амрлар.31:7; 34:9).

Б. Исо Масиҳ

Ҳазрати Исонинг мақсади нажот ҳақидаги Хабарни одамларга етказиш ва уни бутун дунёга тарқатиш эди. Хўш, Ҳазрати Исо қандай ҳаракат қилди? У иложи борича кўп одамларга таълим берди, бироқ Унинг диққат марказида бир нечта шогирдларни, Ўзининг энг яқин издошларини тайёрлаш бўлган, зеро У осмонга чиқиб кетганидан кейин ҳам бу шогирдлар Хушхабарни муваффақият билан бутун дунёга тарқата олишсин. Шахсан Худонинг Ўзи бу одамларни танлаб олди.

Ҳазрати Исо Ўзининг мақсадини шогирдларига тушунарли қилиб очиб берди (Юҳ.4:34). У Ўз Хабарининг қудратини одамларга ваъз қилишда ва уларга шифо беришда, кейинроқ эса — Ўзининг қурбонлик ўлимида ва қайта тирилишида намоён қилди. Ҳазрати Исо шогирдлари учун Ўз Хабарининг тирик гувоҳи ва уларнинг тақлид қилишлари учун тирик наъмуна бўлиб хизмат қилди. Вақти етиши биланоқ, Ҳазрати Исо уларни миссионерлар қилиб жўнатди (Мт.10), зеро улар ўзларининг нима учун тайёрланганларини тушунишсин ва ҳис қилишсин. Хизматдаги муваффақиятлар уларни руҳлантирар эди, агар бирор бир муаммо чиқиб қолса Ҳазрати Исо уларга вақтида маслаҳатлар берар ва у ёки бу муаммони қандай ҳал қилиш бўйича йўл-йўриқ кўрсатар эди (Мт.17:14-18).

Ҳазрати Исо Ўз шогирдлари доим бирга (жисмонан) бўлмаслигини билар эди ва шунинг учун У Ўз шогирдларини шундай тайёрладикки, улар кейин ҳам ўз хизматларини давом эттира олишсин. Ҳазрати Исо Ўз шогирдларига ишонар эди ва мана шу ишонч “Шоҳликнинг очқичларини” (Мт.16:19) ва келажакдаги бутун хизматни уларнинг қўлига ишониб топшириш учун етарли эди (Мт.18:18-20). Бу тайёргарлик жараёнига Ҳазрати Исони Ўзининг кетишини эълон қилиши ҳам кирган. Ҳазрати Исо бу ҳақида биринчи марта гапирганида, шогирдлари Унинг бу сўзларини тушунмадилар, сўрашга эса кўрқар эдилар (Лқ.9:45). Лекин, кейинроқ шогирдлар Ундан бу ҳақида сўрашга жазм қила олишди (Юҳ.16:17-18).

Ҳазрати Исо Ўз мақсадига эришиш учун бошқаларнинг ҳаёти орқали Ўзини кўпайтирди, У Ўз хизматини кўпайтирди, яъни уни Ўзининг шогирдлари билан бўлишди. У шундай деган: *“Менинг орқамдан юринглар, Мен сизларни инсон овчилари қиламан”* (Мт.4:19). Ҳазрати Исонинг Ўзи инсон овчиси эди, шундай экан, моҳиятан У шундай деган: *“Менга эргашинглар, Мен сизларни худди Ўзимдек қиламан!”* Лқ.6:40 оятида шогирд ўз устози даражасига эришиши мумкинлиги айtilган. Демак, раҳбарларни тайёрлаш жараёнида ҳам шогирдлар ўзларини тайёрлаган одамнинг даражасига етишишлари ва ҳатто ундан ошиб кетишлари ҳам мумкин. Шундай экан, бизнинг мақсадимиз нафақат янги хизматчиларни топиш, шу билан бирга кетувчиларнинг ўрнига муносиб ўринбосарларни тайёрлаш ҳамдир.

В. Павлус

Хаворий Павлуснинг раҳбарларни тайёрлашга нисбатан қандай ёндошишини биз унинг Тимўтийнинг номига айtilган мана бу сўзларида аниқроқ кўрамиз: *“Кўп шоҳидлар ҳузурида сен мандан нима эшитган бўлсанг, бошқаларга ҳам таълим беришга қобилиятли, ишончли одамларга топширгин”* (2Тим.2:2). Таълим беришнинг Павлус томонидан тасвирланган бу концепцияси ҳақида мулоҳаза қилиб кўринг. У тавсия қилган усул фақатгина индивидуал ишлар —“бирга бир” билан чегараланиб қолмайди. Павлус “кўп шоҳидлар” ҳақида гапиряпти, яъни у Тимўтийга таълим бериш жараёнида улар билан бирга бўлган одамлар ҳақида. Ҳазрати Исо ҳам, Павлус ҳам одатда, одамларга уй гуруҳларида таълим беришган, улар одамларга алоҳида-алоҳида таълим беришга, яъни ҳар бир хизматчини у билан бирма бир шуғулланиб тайёрлашга ҳаракат қилишмаган. Демак, биз ҳам улардан ўрнак олиб, раҳбарларни “ҳаракатда” тайёрлашимиз керак. Бу нарса сиз раҳбарларни қандай тайёрлаётганингизни кўп одамлар амалда кузатишларига имкон беради. Доим эсингизда бўлсин, шогирдларни тайёрлаш — бу нафақат назарий таълим, нафақат бутун бир фан, шу билан бирга бу — ҳис қилиш, тақлид қилиш ва “маҳкам ушлаб олиш” керак бўлган нарса ҳамдир.

Шунингдек, Павлус Тимўтийнинг ўзи янги лидерларни тайёрлашни ўрганиши ҳақида ҳам қайғурган. 2Тим.2:2 оятидаги эслатмага эътибор беринг: *“ишончли одамлар”*. Одамларни танлаш — бу тайёрлаш жараёнининг энг муҳим қисмидир. Одамларга, шогирд энди хизматга тайёр эканлигини қандай аниқлашни ўргатинг. Тимўтийнинг вазифаси, нафақат Павлуснинг унга етказган *ахборотларини* тарқатиш эди, шу билан бирга бошқа имонлиларни хизматга тайёрлаш усулларини ҳам тарқатиш эди. Павлус Тимўтийга ўзининг маслаҳатлари билан ёрдам берган ва хизмат бўйича йўл-йўриқлар кўрсатиб доим ғамхўрлик қилган ва Тимўтий ҳам Павлус каби ўзининг шогирдларини қўллаб-қувватлаши ва йўл-йўриқ кўрсатиши керак бўлган. Павлус бундай таёрлаш услуби учинчи авлод учун ҳам, тўртинчи авлод учун ҳам, ҳуллас авлодлар оша ҳар доим тақрорланиши учун ҳаракат қилган.

Павлуснинг Тимўтийга нисбатан муносабати худди отанинг ўз ўғлига нисбатан муносабати каби бўлган, десак асло муболаға бўлмайди. Лекин бу дегани, Тимўтий Павлуснинг ягона шогирди бўлган, дегани эмас. Павлуснинг шогирдлари жуда кўп бўлган ва хизматга тайёрлаган ҳар бир шогирди билан ана шундай муносабатда бўлган. Инжилда биз унинг шогирдларидан Сила, Марк, Барнабо, Акила ва Прискилла, Апполос ва бошқалар ҳақида ўқишимиз мумкин ва буларнинг барчаси у ёки бу даражада Павлуснинг шогирдлари бўлган. Хаворий Павлуснинг охириги миссионерлик саёҳатини кўриб чиқадиган бўлсак, унинг бу саёҳатининг асосий мақсадларидан бири раҳбарларни тайёрлаш ва таълим бериш бўлганини кўришимиз мумкин. Инжилда биз Павлус билан саёҳатда бирга бўлган унинг етти йўлдоши ҳақида ўқишимиз мумкин (ҳав.20:4) ва уларнинг кўпчилиги Павлуснинг шогирдлари эди. Павлус ўзининг мактубларида Епафрас, Димас, Архиппа, Фива ва яна бошқа кўп шогирдлари ҳақида эслатади. Римликларга Мактубининг биргина 16 бобида Павлус йигирма етти одамга салом йўллайди ва буларнинг кўпчилиги ҳам унинг шахсан ўзи таълим берган ва тарбиялаган сафдошлари бўлган.

Демак, шундай хулоса чиқаришимиз мумкин: Павлус томонидан тавсия қилинган ва амалда кўрсатилган усулдан фойдаланишимиз учун, биз албатта потенциал имкониятларга эга бўлган раҳбарларни ўз хизматимизнинг барча соҳаларида иштирок этишларига жалб қилишимиз зарур. Гуруҳнинг йиғилишларини режалаштириш, имонга келмаганларга Хушхабар айтиш, таълим бериш, адашганлар учун ибодат қилиш — буларнинг барчаси сизнинг ҳамкорликдаги ишларингиз бўлиши керак.

II. МАҚСАДЛИ ТАЙЁРЛОВ

Бизнинг олдимизда бир қатор муҳим саволлар туради: “Биз ўз шогирдларимиздан нималарни кутамиз? Биз уларнинг ... ким бўлишларини хоҳлаймиз? Бизнинг мақсадларимиз нималардан иборат? Бизнинг таълим беришимиз натижасида шогирдларимиз ким бўлиб етишишлари керак?” Мана шу саволлар бутун таълим бериш жараёнининг асосини ташкил қилади. Бу саволларга жавоблар эса бир нечта факторларга боғлиқ.

Олдинги тажриба. Бўлажак хизматчининг мажбурият даражасини белгилашда, унинг илгариги тажрибасига қарашдан кўра осонроқ услуб бўлмаса керак. Одамнинг келажақдаги роли қандай бўлишини, қанчалик мажбуриятли лидер бўлиши мумкинлигини ҳал қилишда унинг илгариги тажрибасини албатта ҳисобга олинг (жамоатда ҳамда ундан ташқарида).

Қобилияти. Ёдингизда бўлсин, Худо Жамоатнинг ҳар бир аъзосига инъомлар ато қилган. Одамнинг қобилиятлилиги — унинг кейинги хизматини белгилашдаги энг муҳим факторлардан биридир. Масалан, ҳайр-эҳсон, ҳиммат кўрсатиш ва тадбирларни ташкиллаштириш олиш инъомига эга бўлган одам, турли ҳайр-эҳсон тадбирларини амалга ошириши, лекин бу одам яқшанба мактабларида ўқитувчи сифатида унча яхши самара келтиролмаслиги мумкин.

Хизмат эҳтиёжлари. Таълим бериш жараёнига ўз жамоатингизнинг янги жамоатлар ташкил қилиш бўйича хизматининг эҳтёжлари ҳам таъсир кўрсатади. Худо одамнинг ўз меҳнатини хизматнинг шундай соҳасида бошлашини хоҳлаши мумкинки, унинг бу соҳа бўйича ҳеч қандай тажрибаси ҳам ва маҳсул қобилияти ҳам бўлмаслиги мумкин. Мисол учун, Тимўтийга Инжил воизи бўлишни ўрганишига тўғри келган (2Тим.4:5).

Бу факторлар тўғрисида ибодат билан мулоҳаза қилиш — Худо раҳбарларни нималарга даъват қилаётганини аниқлашга ёрдам беради. Бўлажак лидер эга бўлиши керак бўлган (яъни кутилаётган) хизмат малакалари, билим ва шахсий сифатлар, буларнинг барчасини бирлаштириб битта рўйхатга, яъни “таёрлаш мақсадлари” ёки “таълим бериш мақсадлари” деб номланадиган рўйхатга киритиш мумкин. Мана шундай мақсадлар рўйхатининг наъмунаси “Таълим бериш мақсадлари” 4А иловада келтирилган. Уларни ўқиб чиқинг ва бу рўйхатни ўз хизматингизнинг ҳолатига мос тарзда ва ўз шогирдларингиз ҳақида нималарни билишингизга қараб охиригича тўлдиринг. Кейин эса охирига етказган бу рўйхатингизни бошқалар билан муҳокама қилинг. Агар мақсадларни мана шундай белгиланишига шогирдларингиз ҳам қўшилишса, бу сизга таёрлаш жараёнини янада самарали олиб боришингизда ёрдам беради.

Тайёрлаш мақсадларига ҳамма шогирдлар қўшилганидан сўнг, устоз ҳар бир шогирдида раҳбарлик учун зарур бўлган сифатлар ва малакаларни такомиллаштириши учун нималар қилиши кераклигини баҳолаши лозим. Ҳар бир вазият, худди ҳар бир одам сингари ўзига хос ва ноёбдир. Лидерларни таълим беришнинг тасдиқланган мақсадлари бўйича баҳолаши, устозга, аниқ бир одамни таёрлашга қандай ёндошиш кераклигини аниқлаб олишига ёрдам беради. Масалан, агар шогирд таёрлаш жараёнида мақсадларнинг бирига эришишда орқада қолаётган бўлса, у ҳолда унга бу соҳада ёрдам бериш учун “таълим бериш машқларидан” фойдаланиш мумкин. Қуйдаги наъмуналарни кўриб чиқинг:

Вазият	Таълим бериш машқлари
2-даража раҳбари ваъз қилиш қобилиятига эга эмас.	Унга ўзингиз ваъз қилишга қандай тайёрланишингизни кузатишга имконият беринг.
Янги имонга келган, Муқаддас Китоб ҳақидаги билими чегараланган одам, уй гуруҳининг раҳбари бўлишга хоҳиши борлигини намоён қиляпти.	У Муқаддас Китоб ҳақидаги ўз билимини чуқурлаштириш учун қайсидир сиртқи курсларда ўқисин.
Бир одам уй чўпони бўлишга хоҳиши борлигини намён қилмоқда, лекин бунда у ўзида чўпонлик қобилияти етишмаслигини ҳис қиляпти.	Мустақил равишда чўпонлик хусусидаги (1-2Тимўтийга ва Титусга) мактубларни индуктив ўргансин.

Руҳан етук бўлган имонли уй гуруҳининг лидери бўлишни хоҳламоқда, лекин у имонга келмаганлар билан унча яхши алоқа қилолмайди.	Раҳбар 5 та имонга келмаган одамлар билан танишсин, улар билан дўслашишга ҳаракат қилсин ва кундалик тутиб, бу масала бўйича қандай муваффақиятларга эришаётганини ёзиб борсин.
--	---

III. РАҲБАРЛАРНИ ТАЙЁРЛАШНИНГ БЕШТА ҚАДАМДАН ИБОРАТ БЎЛГАН ЖАРАЁНИ

Янги раҳбарларни тайёрлаш жараёни аввалги дарсларда, яъни 3-қўлланманинг “Уй гуруҳлар” мавзуси — “Уй гуруҳларининг янги раҳбарларини тайёрлаш” 3-дарсида тушундирилган эди. Уй гуруҳлари раҳбарларини тайёрлаш учун ажойиб ва серунум “тупроқ” дир. Улар раҳбарларни “ишда” тайёрлаш имкониятини беради, зеро “таълим беришнинг энг яхши йўли — бу амалиётдир” ва ҳақиқатдан ҳам, агар биз бирор нарсани амалда қилиб ўргансак, унда бу нарсани жуда яхши ўзлаштирамиз. Ҳар доим эсингизда бўлсин, таёрлаш — бу фаол жараёндир. Таълим бериш жараёнида ўқувчига фақат назарий билим ва ахборот беришга ҳаракат қилманг. Раҳбарликка номзод бўлган одамни, хизматни АМАЛДА БАЖАРИШГА ундашнинг ижодий йўллари қидиринг. У ўзининг амалий тажрибаси орқали кўпроқ нарсани ўрганади.

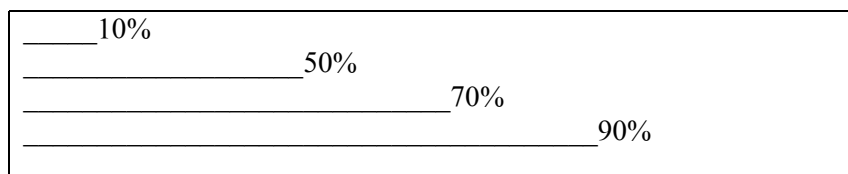
Қуйида келтирилган диаграмма биз 1 кундан 30 кунгача бўлган вақт мобайнида олган ахборотларимизни, одатий ҳолларда қанча қисмини эсимизда сақлашимизни кўрсатади. *Бизнинг эсимизда қолади.*

эшитганларимиз:

кўрганларимиз:

гапирганларимиз:

амалда қилганларимиз:

Раҳбарнинг аниқ бир соҳа бўйича малакасини ва тажрибасини такомиллаштирда қуйидаги, бешта қадамдан иборат бўлган жараёндан фойдаланиш мумкин. Ҳар бир қадам (ёки ҳар бир босқич) устознинг энг фаол иштирокига асосланади ва албатта, шогирдларнинг ҳам.

А. “Мен қиялман”

Сиз раҳбарларни ўзингизнинг шахсий наъмунангизга, яъни хизматингизни ўзингиз қандай амалга ошираётганингизга қараб таёрлайсиз. Эҳтимол, раҳбарларни тайёрлашда энг асосий нарса — бу “ўзинг тақлид қилишни хоҳлаётган раҳбардек раҳбар бўлиш”, десак нотўғри бўлмас. Кўпчилик устозлар таълим беришда концепциялар ёки малака, тажрибаларни амалда кўрсатиб бермайдилар ва кўпинча айнан мана шунинг учун ҳам таълим бериш жараёни муваффақиятсиз якунланади. Шунинг учун, бошқалардан хизматни талаб қилишдан аввал, бу хизматни бажариш наъмунасини амалда кўрсатиб беринг.

Б. “Мен қиялман, сизлар кўринглар”

Ўз ҳаракатларингизни тушунтириб беришингиз жуда муҳимдир. Ўз ҳаракатларингизни ва айнан нега шундай ҳаракат қилаётганингиз сабаблари ўқувчиларга аниқ-равшан ва тушунарли, деб ҳисобланган. Қилаётган барча ҳаракатларингизни, нега ундай эмас, айнан шундай қилаётганингизни, ҳуллас ҳар бир ҳаракатингизни уларга тушунтириб беринг. Шунингдек, ўз ҳаракатларингизда қўллаётган, хизмат принципларини ҳам тушунтиринг.

В. “Биз биргаликда қиялмиз”

Бўлажак лидерда хизмат малакаларини ишлаб чиққанингизга ишонч ҳосил қилинг ва унга хизматда ўзини синаб кўришига имконият беринг, ўз хатоларини кўришга ва бу хатолардан сабоқ олишига ёрдам беринг, сиз — унинг шахсий устози — унинг ёнида бўлиб, унга ҳар доим ёрдам беришга тайёр бўлинг ва вазиятни назорат қилинг.

Г. “Сиз қиялпсиз, мен кўряпман”

Шогирдингиз у ёки бу хизматни қандай амалга ошираётганини кузатинг. Кузатувда пайқаган барча ижобий ва салбий вазиятларингизни унга ҳолисона тушунтиринг. Бу ерда “таълим бериш мақсадлари” рўйхатига қайтиш жуда муҳимдир, бу сизга шогирдингизнинг муваффақиятларини ва муваффақиятсизликларини баҳолашингизда ёрдам беради. Буларнинг иккаласини ҳам қайд қилиш зарур, лекин, фақат бунинг имкони бўлган вазиятларда, диққатингизни кўпроқ муваффақиятларга қаратинг. Агар зарур бўлса, шогирдингизнинг заиф томонларини ривожлантириш учун “таълим берувчи машқлардан” фойдаланинг.

Д. “Сиз қиялпсиз”

Янги лидерга хизмат мажбуриятини иложи борида эртароқ топширишингиз керак. Бунда сиз энди у билан “кучингиз тенгдек” муносабатда бўлиб, унинг яқин дўсти бўлиб қолишингиз керак. Битта раҳбарни тайёрлаш билан жараён якунланмайди. Биз кейинги авлод раҳбарларини ҳам тайёрланишини хоҳлаймиз. Шунинг учун янги раҳбарни ўз хизматини шогирдлари билан бўлишган ҳолда кўпайтиришига уни ва рағбатлантиринг.

Тавсия қилинган бу бешта қадамга мутлақо қаттиқ риоя қилиш шарт эмас. Лекин, шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, устозликнинг муваффақиятсизлик сабаби кўпинча мана шу жараёнинг бир қисми амалга оширилмаслигида бўлади. Тасаввур қилинг, эндигина хизматни бошлаган ёш раҳбардан ваъз қилишни сўрашади, гарчи у тегишли тайёргарликдан ўтмаган бўлса ҳам (биз мана шу мисолни бу дарсда кўриб чиққан эдик). Кутилганидек, ваъз қилиш унчалик ҳам яхши чиқмади ва ҳамма, ҳатто унинг ўзи ҳам, ваъз қилиш — бу унинг инъоми эмас, деган қарорга келишади. Лекин, ҳақиқатда эса, унга фақатгина ваъз қилишга тайёрланиш жараёнини кўриш ва бир нечта кўрсатма ва маслаҳат керак эди холос.

САВОЛЛАР

- Нима учун раҳбарларни тайёрлаш шунчалик муҳим?
- Сизни раҳбар бўлишга ким тайёрлаган? Таълим олиш жараёнида сиз учун анча қийин бўлган, лекин айнан мана шу ишлар сизнинг раҳбарлик сифатларингизни ривожлантиришда ёрдам берган вазифаларни тасвирлаб беринг.
- 2Тим.2:2 оятида раҳбарликнинг нечта авлоди тасвирланган?
- Мт.4:19 ва 2Тим.2:2 оятларининг бир-бирига боғлиқлиги нимада?
- Лқ.6:40 оятини ўқиб чиқинг. Раҳбарларни тайёрлашда бу ғоя қандай қўлланилиши мумкин?

ТОПШИРИҚ

- Ўзингиз яхши уддалай оладиган бир ишни танланг, масалан: машина ҳайдаш, палов дамлаш ва ҳ.з. Бу дарсда тасвирланган бешта қадам ёрдамида кимнидир бу ишга ўргатинг. Натижалар ҳақида ўз устозингизга гапириб беринг.
- Гуруҳдаги ўқувчилар билан ёки жамоатлар ташкил қилиш бўйича ўз гуруҳингиз аъзолари билан биргаликда 4А “Таълим бериш мақсадлари” иловасидан 5 та мақсадни танланг ва буларнинг ҳар бири бешта қадамдан иборат бўлган раҳбарларни тайёрлаш жараёнида қандай қўлланилиши мумкинлигини ёзиб чиқинг.

6 Қисм: Устозлик

Устозлик**1 Дарс****Шогирдларни тайёрлашда
сизнинг ролингиз****Дарс мақсади:**

Ушбу дарснинг мақсади — самарали устозликнинг муҳим факторларини кўриб чиқиш.

Кутиладиган мақсадлар:

Дарснинг материални ўрганиб, ҳар бир ўқувчи:

- Шогирдаларни тарбиялаш ишида устознинг ўзи ҳам узлуксиз тарзда руҳан ўсиб бориши нима учун шунчалик муҳим аҳамиятга эга эканлигини тушуниши керак;
- Ўз шогирдлари учун ибодат қилиш, машғулотларга тайёргарлик ва улар билан муносабатда ўтказиладиган вақт, буларнинг барчасига у ўзини ва ўз вақтини бутунлай бағишлаши керак. Бу ҳозирда ва келажакда руҳан ўсиш учун жуда муҳимдир.
- Ўз диққат-эътиборини одамларни тарбиялашга ва руҳан ривожлантиришга қаратиши ва дастурларни қаттиққўллик билан бажаришга интилмаслиги, лекин шогирдларни тарбиялаш ишига ижодий ва тадбиркорлик билан ёндошиши керак;
- Унинг ҳозирги вақтдаги шогирдларни тарбиялаш хизматига юклатилган давомли ҳаракатнинг улкан имкониятларини ва бу хизматнинг бутун бир имонлилар авлодига таъсир ўтказишини тушуниши керак; Ўз шогирдларини тайёрлаш билан, у бўлажак устозларни ҳам тайёрлаётганини ва улар ҳам вақти келиб устозлик эстафетасини ўзларининг шогирдларига топширишларини ва бу билан шогирдлар, устозлар ва янги имонлиларнинг сафини кўпайтиришларини тушуниши керак;

Дарс режаси:

- I. Севгида, имонда ва ишончда камолотга эришинг
- II. Ўз шогирдларингизни Масиҳнинг севгиси билан севинг
- III. Хизматнинг марказида — дастурлар эмас, балки одамларнинг чинакам руҳий муҳтожликлари
- IV. Мақсад — кўпайиш
- V. Ўз хизматингизни баҳоланг ва унга керакли ўзгартиришларни киритишга тайёр бўлинг
- VI. Ўқинг, ўқинг, ўқинг!

Илова:

1А “Масиҳий севгининг сифатлари” (1Кор.13:4-7)

I. СЕВГИДА, ИМОНДА ВА ИШОНЧДА КАМОЛОТГА ЭРИШИНГ

Самолётнинг авария кўрсатмасида шундай дейилади: фавқулодда вазиятларда йўловчилар зарур бўлган қутқарув кийимларини бошқаларга кийишларига ёрдам беришдан аввал, буларни ўзлари кийишлари лозим. Бунинг сабаби шуки, одатда бундай вазиятларда бошқаларга ёрдам бера оладиган одамлар — булар кучли ва уқувли одамлар бўлишади. Бу одамлар кейинчалик ҳам йўловчиларга ёрдам кўрсата олишади ва уларнинг омон қолишлари учун қайғуришади. Лекин, агар бундай жасорат оқибатида уларнинг ўзлари ёрдамга муҳтож бўлиб қолсалар (ёки ҳалок бўлсалар), улар бошқаларга ёрдам бера олмайдилар. Шундай ҳодисаалар ҳам маълумки, авиаҳалокатдан омон қолган одамлар осмонда эмас, ерда ҳалок бўлишган, чунки улар бундай оғир шароитларда омон қолиш учун нималар қилиш зарурлигини билмаганлар. Шундай қилиб бу кўрсатмани эгоистлар кўрсатмаси, дейиш нотўғри,

аксинча, бу кўрсатма мутлақо тўғридир. Худди мана шу кўрсатма қиёсий даражада устозлик соҳасида ҳам қўлланилади.

Ўз севгингизнинг, имонингизнинг ва ишончингизнинг улғайишида намоён бўладиган шахсий руҳан ўсишингиз — самарали устоз бўлишнинг энг асосий ва зарурий шартидир. Сиз бу дарсада ўрганидиган нарсалар, узоқ йўлингизнинг бошланишигина холос. Сиз ҳали кўп нарсани ўрганишингиз, кўп малакаларингизни ва тажрибаларингизни такомиллаштиришингизга тўғри келади, лекин сиз учун энг асосий нарса шахсий руҳий ҳаётингизни чуқурлаштириш, Худо билан шахсий муносабатингизни чуқурлаштириш бўлиши лозим!

А. Руҳий зийраклигингизни ривожлантиринг

Ўз шогирдларингизнинг руҳий ҳолатларини англай олиш қобилиятингиз (мана шу руҳий зийракдир), ўзингизнинг шахсий руҳан етуклигингиз даражасига боғиқ бўлади. Ҳеч қандай таълим дастури ёки қўлланмаси буни ўрнини боса олмайди. Сиз ўзингиз қанчалик етук масиҳий бўлсангиз, шахсий тажрибангиз, имон, ишонч ва севги ҳақидаги тушунишингиз қанчалик чуқур бўлса, сиз буларни бошқаларнинг ҳаётида борлигини ёки йўқлигини шунчалик яхши англайсиз ва тушунасиз. Ўзингизнинг руҳий ҳаётингиз қанчалик чуқур бўлса, сиз ўз шогирдларингизнинг ҳақиқий руҳий аҳволларини ва уларнинг руҳий муаммолари сабабларини ҳам шунчалик аниқ-равшан кўра оласиз, зеро сиз буларга Худонинг нуқтаий назари билан қарайсиз, Унинг дунёқарашига эга бўласиз.

Б. Руҳан етук бўлишга нималар ёрдам беришини ўрганинг

Севгида, имонда ва ишончда ўсиш учун одам нима қилиши керак, бунинг учун ундан нималар талаб қилиниши (қандай қурбонликлар, қандай ҳаракатлар) тўғрисидаги тушунчангиз, ўзингизнинг бу соҳалардаги курашингиз ва ғалабаларингизга боғлиқдир. Агар сиз ўзингиз руҳан ўсишингиз ва йўлларда учрайдиган қийинчиликларни енгишнинг амалий тажрибасига эга бўлмасангиз, унда сиз нима “ишлаётганини”, нима эса “ишламаётганини” билмайсиз, шогирдларингизга нималарни маслаҳат бериш мумкинлигини ва нималарни маслаҳат бериш мумкин эмаслигини билмайсиз. Ўзингизнинг руҳий ҳаётингиз қанчалик чуқур бўлса: 1) шогирдларингиз руҳан ўсишдан тўхтаб қолмасликлари учун уларни қайси йўналиш бўйича олиб боришингиз кераклиги сизга янада равшан кўринади ва 2) уларнинг ҳаётларида учрайдиган руҳий тўсиқларни қандай енгиш кераклигини янада яхшироқ тушунасиз.

В. Қандай қилиб руҳий устоз, ўз шогирдларига таъсир кўрсата олиши мумкин

Шогирдларингизнинг “кўзларини очишингиз” энг яхши воситаси, уларга сизнинг ҳаётингиздаги севги, имон ва ишончингиз намоён бўлишидир. Шогирдларингизнинг севги, имон ва ишонч ҳақидаги тушунчалари, сизнинг ҳаётингизни кузатишларига қараб чуқурлашиб боради. Сизнинг сўзларингиз ва ишларингиз бир-бирига тўла мос келиши керак ва мана шундагина сиз ўз шогирдларингизга руҳан таъсир қила олиш имкониятига эга бўласиз. Агар улар сизнинг ҳаётингизда буларнинг тескарисини кўрсалар, уларнинг таълим олишга бўлган хоҳишлари тезда сўнади. Бу эса сизга, лидер сифатида, бўлган ҳурматни йўқолишига олиб келиши мумкин, натижада эса сизнинг ўз шогирдларингиз ҳаётига таъсир кўрсатиш қобилиятингиз йўққа чиқади. Сиз гапирасиз, лекин энди ҳеч ким эшитмайди. Сизнинг сўзларингиз тўғрилигига қарамасдан рад этилади.

II. ШОГИРДЛАРИНГИЗНИ МАСИХНИНГ СЕВГИСИ БИЛАН СЕВИНГ

Сиз ўз шогирдларингизни Масиҳнинг севгиси билан севишингиз ва бу севгини амалда кўрсатишингиз жуда муҳимдир. Агар улар сизнинг севгингизга мутлақо ишонсалар, улар сиз билан анча очиқ муносабатда бўладилар, сизнинг таъсирингизга тез берилдилар ва сизнинг хатоларингиз ва заифликларингизни кечиришга янада тайёр бўладилар. Ўзгаларни севиш нима эканлигини улар сизнинг наъмунангиздан ўрганадилар.

Сиз учун энг асосий нарса қуйдагилар бўлсин: шогирдларингиз билан бирга вақт ўтказинг, уларнинг муваффақиятлари билан қувонинг, улар билан “бир тан бир жон” эканлигини (ҳав.4:32) амалда кўрсатинг, улар билан ҳамдард ва ҳамфикр бўлинг (Флп.2:2).

Ўзгаларга нисбатан севгининг сифатлари ёзилган Рим.12:10-21, Флп.2:1-8 ва 1Кор.13:4-7 оятларига қаранг. Диққат ва ибодат билан 1А иловани ўқиб чиқинг.

Кўп вақтингизни ибодатда ўтказинг, Худодан У сизга топширган одамларини ўғит-насихат, ибрат олишлари ва руҳан баркамол бўлишлари учун уларга бундай севги-муҳаббатни қандай намоён қилишни сизга кўрсатиб беришини сўранг.

Ижодий ёндошишни намоён қилинг. Бу нимада акс этиши мумкин? Ҳар хил мақсадларга эриши учун вақтдан ижодий фойдаланинг. Шогирдларингиз билан бирга ишланг, бирга дам олинг, бирга овқатланинг. Бунда сизнинг барча диққат-эътиборингиз шогирдларингизда бўлсин. Агар сиз ҳаётингизнинг маълум бир вақтини улар билан бирга ўтказсангиз, умумий ишда иштирок этсангиз, сиз уларга жуда кўп нарсани беришингиз мумкин. Шу билан бир вақтнинг ўзида сиз нимадир ҳам қилишингиз (уларнинг малакаларини оширишингиз), наъмуна кўрсатишингиз мумкин (ишга нисбатан ўз муносабатингизни, одамларга бўлган муносабатингизни, уларнинг ўзларига бўлган муносабатингизни кўрсатиб), шунингдек, шогирдларингизга ўзингизнинг тажрибаларингизни сўзлаб бериб, Муқаддас Китобни муҳокама қилиб, уларга таълим ҳам беришингиз мумкин. Буларни Раббимиздан ўрганинг! Баркамоллик сари интилаётган шогирдларингизни, уларга нисбатан самимий, кучли ғамхўрлигингиз билан, атрофдагиларга хизмат қилиш ишига бўлган содиқлигингиз ва бу ишларга ўзингизни бағишлаганингиз билан ҳайрон қолдиригиз.

Шогирдларингиз билан ўз вақтингизни, куч-қувватингизни ва умуман, эга бўлган барча нарсангизни сахийлик билан бўлшингиз. Сиз ҳозир экан “уруғлар” бугунги ва келажакдаги авлодларда жуда кўп ҳосил келтиради, жамоатларнинг кўпайишига хизмат қилади ва булар сизнинг осмонда жамлаётган хазиналарингиз бўлади (Мт.6:20).

Кўллаб-қувватлашлари ва маслаҳатлар учун бошқа масиҳийларга мурожаат қилинг. Агар сиз бу соҳада (севги намоён қилишда) етарлича кучли бўлмасангиз, унда бошқа, тажрибалироқ масиҳийларга мурожаат қилинг. Бу авваломбор ўзингизнинг руҳан ўсишингиз, шунингдек шогирдларингизнинг ўсишлари учун жуда зарурдир.

III. ХИЗМАТНИНГ МАРКАЗИДА — ДАСТУРЛАР ЭМАС, БАЛКИ ОДАМЛАРНИНГ ЧИНАКАМ РУҲИЙ МУҲТОЖЛИКЛАРИ

A. Оддий ҳақиқатларга ўргатинг

Ушбу оддий ҳақиқатлар ҳар доим сизнинг диққат марказингизда қолиши керак: севги, имон ва умид. Қолган барча нарсалар мана шулардан келиб чиқади. Севги бизнинг ҳаётимизнинг пойдевори, у барча нарсанинг асосидир. Агар сизнинг шогирдларингиз ўзларида Худога ва атрофдагиларга нисбатан севгиларини сақлаб қололмасалар, бу уларнинг руҳий аҳволлари учун жуда ҳавфлидир. Бу Муқаддас Руҳга озор етказди ва ҳафа қилади. Агар бу нарса содир бўлса, У энди одамнинг руҳига, бу одам — Худонинг фарзанди эканлигига гувоҳлик бера олмайди. Хўш, бунинг оқибати нима бўлади? Имон ва умиднинг тезлик билан йўқолиш жараёни бошланади. Сизнинг шогирдларингиз, Худо чиндан ҳам уларни қабул қилишига бўлган ишончларини осонлик билан йўқотишлари, бундан ҳам даҳшатлиси — ўзларининг нажот топганлари ҳақиқат эканига шубҳалана бошлашлари мумкин. Агар улар бундай кескин нуқтага етиб боришса, энди уларга ҳеч қанақанги тинчлантирувчи ва юпатувчи сўзлар ёрдам беролмайди. Сиз шогирдларингизнинг ҳар бирини ҳаётида Муқаддас Руҳ нималарни амалга ошириш ниятида эканини англашингиз ва бу ишларда У билан биргаликда ҳаракат қилишингиз керак. Гуноҳ билан боғлиқ бўлган барча саволларни ҳал қилишда уларга ёрдам беринг. Ҳеч қачон ёлғон тасалли берманг. Шогирдларингизга, ўзларига нисбатан Худонинг сўнги мақсадларини ва бу мақсадларга эришиш учун Раббимиз уларнинг ҳар бирининг ҳаётида қанчалик меҳнат қилаётганини кўришлари ёрдам беринг.

B. Шогирдларингиз ўзлари шахсан нимани энг асосий нарса деб ҳисобласалар, шу нарсада қолишларига имконият беринг

Одамларни турли хил дастурлар ва ишлар билан ҳаддан ташқари банд қилиб қўйманг. Ҳаддан ташқари кўп ташвиш ва ишлар оқибатида энг асосий нарсани унутиб қўймасликлари учун, уларга унчалик муҳим бўлмаган ишларни рад қилишларига эркинлик беринг. Улар ўзлари учун энг асосий ва муҳим нарсаларни белгилаб олишлари ва ҳар доим мана шулар

асосида иш кўришлари керак. Бу уларнинг хаддан зиёд чарчамасликларига ва беҳуда овора бўлмасликларига имкон беради.

В. Сабр-тоқатли бўлинг

Янги имонга келганларнинг олдиларида узоқ йўл турибди. Уларнинг бутун ички дунёлари — уларнинг фикрлашлари, уларнинг қадриятлари ва уларнинг хоҳиш истаклари тубдан янгиланиши керак (Рим.12:2).

Агар бу йўлда улар йиқилгудек бўлсалар, биз уларга ишонч ва умид беришимиз лозим, чунки бундай вазиятларда улар биринчи навбатда умидсизлик тушадилар. Биз ўзимизни, ўз фарзандини муваффақиятсизликда қўллаб-қувватловчи худди ота-она каби тутишимиз керак. Шогирдларингизга ўзларига келиб олишларига вақт беринг. Уларга далда беринг, қўллаб-қувватланг. Ҳеч қачон таслим бўлманг. Янги имонга келганлар, биз уларга ишонишимизни ва Худо уларни кечира олишини билишлари керак. Ва У албатта кечиради. Улар нима қилишларидан қатъий назар, сиз ҳам, Худо ҳам уларни севишдан барибир тўхтамаслигини билишлари керак. Агар сиз бу нарсаларни уларга етказа олмасангиз, улар катта ҳавф остида қоладилар ва охир-оқибатта умид, ишончни йўқотишлари ва таслим бўлишлари мумкин.

IV. МАҚСАД — КЎПАЙИШ

Сиз ўз шогирдларингизни тарбиялаш учун танлаган ва фойдаланётган устозлик “шакли” қандай бўлишидан қатъий назар, сиз шогирдлар орттириш ва тарбиялаш ишида қатнашадиган одамларнинг сонини кўпайтириш йўллари топишингиз керак. Сиз ҳар бир одамга шахсан ўзингиз тарбия беролмайсиз. Сизнинг имкониятларингиз чегараланган ва сиз бу вазифани бажаришга бошқа масиҳийларни ҳам жалб қилишингиз керак, бунинг устига, бу ишлар уларнинг ҳам руҳан ўсишларига жуда фойдали бўлади. Сиз катта ва уй гуруҳларида хизмат қиладиган, шунингдек, яқка тартибда, “бирга бир” принципи бўйича иш олиб борадиган хизматдошларингиз сонини кўпайтириш бўйича ўз ҳаракатларингизни режалаштиришингиз керак.

Бу ишларни ўзингизга энг яқин бўлган доирадан: ўзингизнинг лидерлар гуруҳингиз ёки жамоатлар ташкил қилиш гуруҳингиз аъзоларидан бошланг. Агар уларнинг ўзларига руҳий устоз керак бўлса — уларга ёрдам беринг, улар учун худди шундай усоз бўлинг. Агар уларга, одамларга қандай устозлик қилишни ўргатиш керак бўлса — уларга ўргатинг, бу хизмат учун уларни тайёрланг. Шогирд орттириш вазифасига тайёрлайдиган одамларга, одатда, қуйдагича қўллаб-қувватлашлар зарур бўлади:

- Улар бу хизматни амалда, бу вазифа учун маҳсус таёрланган одамлар қандай олиб бораётганларини кузатиш имкониятига эга бўлишлари керак;
- Улар энг зарур бўлган малакаларни ўзларида ишлаб чиқишлари ва ривожлантиришлари учун тегишли таълим жараёнини ва амалий тайёргарликни ўташлари керак;
- Улар зарур бўлса, ҳаракатнинг амалий режасини ишлаб чиқишда, нималарни бажариш кераклиги ҳақида ёрдам олишлари лозим;
- Улар ўзлари ўрганаётган нарсаларни амалда қўллаб кўриш ва кейин бу хусусида муҳокама қилиш имкониятига эга бўлишлари керак;
- Улар анча тажрибали бўлган усозлар томонидан бериладиган амалий маслаҳатларга ва қўллаб-қувватлашларга муҳтож бўладилар, негаки улар ҳали хизматга нисбатан ишончга ва маҳоратга эга бўлиш босқичидалар.

V. ЎЗ ХИЗМАТИНГИЗНИ БАҲОЛАНГ ВА УНГА КЕРАКЛИ ЎЗГАРТИРИШЛАРНИ КИРИТИШГА ТАЙЁР БЎЛИНГ

Ҳар бир одам ҳам севги, имон ва умид ҳаёти билан яшаш учун зарур бўлган барча билимларни ва амалий тажрибаларни оляпдимми? Ҳар бир одам Худо ва одамлар билан севгида ва бирликда ўсиб боряпдимми? Ҳар бир одам ҳам Масиҳ Танасини ва ўзининг оиласини бунёд қилишда Худо томонидан самарали фойдаланиляпдимми? Ҳар бир одамдан ҳам Худо Ўзининг ердаги вакили сифатида самарали фойдаланиляпдимми? Ҳар бир одам бу соҳаларда чинакамига олдинга ҳаракат қилиш имкониятига эга бўлиши учун қандай ўзгартиришлар қилиши зарур?

Шунчаки дастурга эга бўлиш учун, вақтингизни фақат дастурларга кетказманг. Дастурлар учун дастурлар бўлмаслиги керак. Сизнинг мақсадингиз — хизматнинг ҳар бир

ишини юқорида санаб ўтилган мақсадларга эришиш учун йўналтира олишдир. Сизнинг “шаклларингиз” “вазифаларни” бажаришга қанчалик самарали хизмат қилаётганини ҳар доим текшириб боринг.

VI. ЎҚИНГ, ЎҚИНГ, ЎҚИНГ!

Ўқувчи ва шогирд бўлиб қолишда давом этинг. Саволлар беришни тўхтатманг. Ўзингизнинг руҳан ўсишингизга ёрдам берадиган, шунингдек, бошқаларнинг руҳан ўсишларига ёрдам беришингиз учун имкониятлар берадиган энг яхши воситаларни ва йўллارни қидиринг. Бошқа, янада тажрибали устозлардан, устозлик ишларида қўллаш мумкин бўлган (ва фойдали бўлган) бошқа қўлланмалар ҳақида сўранг. Агар сиз қандайдир қўшимча материалларга (балки — қўлланмаларга) муҳтож бўлсангизу, уларни тополмасангиз, бундай қўлланмаларни ўзингиз мустақил ишлаб чиқишга, ёзишга ҳаракат қилинг ва албатта, бу ғояларингиз ва материалларингизни бошқалар билан бўлишинг, ўртоқлашинг.

САВОЛЛАР

- Ушбу концепциялардан Масих учун фарзандларни тарбиялашда қанчалик фойдаланиш мумкин?
- Мана бу фикрни муҳокама қилинг: “Токи одамлар ўзларининг сиз учун қанчалик муҳим эканликларини билмагунларича, сизнинг қанчалик билишингиз улар учун муҳим эмас”. Агар бу тўғри бўлса, бу ҳақиқатни тушунишимиз бизнинг хизматимизга қанчалик таъсир қилиши мумкин?
- Ўз тилингизда устозликка оид яна қандай яхши қўлланмалар мавжуд? Сизга шогирдлар тарбиясида таъсирли ёрдам берадиган яна қандай қўлланмаларни таржима қилиш ёки яратиш (ёзиш) керак?

ТОПШИРИҚ

- “Масихий севгининг сифатлари” (1Кор.13:4-7) 1А иловасини ўқиб чиқинг. Буларнинг ичидан айнан сизга хос бўлган ва бу севги сифатларини қўллашингиз зарур бўлган учтадан бештагача аниқ вазиятларни танлаб олинг. Руҳий кундалигингизга севгининг бу сифатларини қандай қўллаётганингизни ва бунинг натижалари қандай бўлаётганини ёзиб боринг.
- Хозирда сизнинг она тилингизда ёки сиз жамоат ташлик қилаётган жойдаги одамлар тилида мавжуд бўлган устозлик бўйича қўлланмалар рўйхатини ёзиб чиқинг.
- Сизнинг жамоат ташлик қилиш бўйича гуруҳингиз устозликни бир-бирларини тарбиялашдан бошлашлари мумкин. Сиз шогирдлик уй гуруҳини ташкил қилишингиз ва ўзингизнинг шахсий устозлик режангизни ишлаб чиқишингиз мумкин. Севгида, имонда ва умидда яшаш учун бир-бирингизни тарбиялаш ва бир-бирингизга зарур бўлган ҳар қандай ёрдамни бериш ҳақида биргаликда келишиб олишингиз жуда муҳимдир.

Устозлик
Илова
1А

Масиҳий севгининг сифати
1Кор.13:4-7

Куйида келтирилган рўйхатни ўқиб, севгининг бу сифатларини сиз айниқса қўллашингиз зарур бўлган аниқ вазиятларни кўрсатиб беришини Худодан сўранг.

СЕВГИ САБРЛИДИР

- Севги азобларга бардош беради, у ғазабланмайди, аччиқланмайди ва ўч олиш пайида бўлмайди.
- Севги яқинларимиз ҳаётида Худо Ўз ишларини амалга оширишига ишонади.
- Севги барча ҳукмни Худонинг қўлига топширади, бизга ўз яқинларимизни севишимизга ҳеч нарса тўсқинлик қилолмайди, ҳатто улар тўғри йўлдан оғишган бўлсалар ҳам.

СЕВГИ КЎНГИЛЧАНДИР

- Севги ҳаммага марҳамат кўрсатишга интилади, ўз яқинларига фақат яхшилик тилайди.
- Севги ўзганинг азобини кўриши билан дарҳол унга раҳмдиллик кўрсатади.
- Севги яқинига нисбатан, у нима қилганидан қатъий назар, меҳрибонлик ва ачиниш ҳиссида бўлади. Севги бизга ўз яқинларимизнинг қисматларига бепарво бўлмаслигимизга, уларнинг заифликларини тушунишимизга ёрдам беради.
- Севги бизни ўз биродарларимизни ҳурмат қилишимизга, уларни диққат ва мулойимлик билан тинглаш учун ҳар доим тайёр бўлишимизга ундайди.
- Севги ўз яқинининг қувончи билан қувонади ва қайғусида бирга йиғлайди. Яқинларимизнинг қийинчиликлари ва қайғулари биз учун барибир эмас, оғир дақиқаларда уларга ёрдам бериш учун биз қўлимиздан келган барча ишни қиламиз.
- Севги Худонинг оиласидаги бирдамликни кўриб шодланади ва бу бирдамлик йўқолса қаттиқ қайғуради.
- Севги яқинининг муҳожлигида, ундан ҳеч қачон юз ўгирмайди. Севги унга ёрдам беришга ҳаракат қилади. Биз яқинларимизга ёрдам берганимиздан қувонамиз, ҳатто бунинг учун биз катта зарар кўрган бўлсак ҳам.
- Севги ўз биродарининг гуноҳ қилгани тўғрисида ҳатто далил-исботга эга бўлса ҳам, унинг олдига мулойимлик ва юмшоқлик руҳи билан келади ва бу биродарига унинг аҳволи тўғрисидаги ҳақиқатни муҳаббат билан гапирди. Биз ўзимизга тилаган иноят ва марҳаматни биродаримизга ҳам тилаймиз ва бунда Худонинг бизга нисбатан инояти ва марҳаматини ёдда тутамиз. Севгига тўлган юракнинг энг катта хоҳиши — биродарини Худога ва Унинг фарзандлари сафига қайтариш. Имонлилар жамоасидан кимнидир ҳайдаш — ҳар доим энг сўнгги, энг ачинарли чорадир. Ва бундай чора биродарнинг ҳулқи, юриш-туриши жамоатдаги бирдамлик ва муҳаббатга, унинг дунёга бўлган гувоҳлигига ва Худонинг иродасини амалга ошишига раҳна солсагина қўлланилади. Бундай воситадан катта иккиланиш билан, қолган барча интизом чоралари кўриб бўлинганидан кейингина фойдаланилади. Бундай йўл тутиш — жуда қайғули ҳодисадир. Севги бундай биродар учун қаттиқ қайғуради ва уни бунчалик жазоланишини ҳеч қачон хоҳламайди.

СЕВГИ ҲАСАД ҚИЛМАС

- Севги бошқаларнинг афзалликлари ва муваффақиятларига нисбатан ҳасад қилмайди. Биз ўзгаларнинг муваффақиятлари билан, улар худди ўзимизникидек қувонамиз.

- Севги ўзгаларнинг муваффақиятлари ва ютуқлари учун қувонади, уларни рағбатлантиради, уларни кейинги ютуқлар сари руҳлантиради.
- Севги ҳеч қачон ўзгаларга рақиб сингари, бирор унвонга ёки лавозимга эга бўлишдаги рақобатчи деб қарамайди. Биз биродарларимизга Хушхабарни дунёга етказиш ва хизмат қилиш ишларидаги хизматдош ва шериклармиз, деб қараймиз. Севги бизни ўзимиздан “Мен ўз биродарларимга Масиҳнинг янада баракали ҳосил келтирувчи хизматчилари бўлишларига қандай ёрдам бера оламан?” деб сўрашимизга ундайди. Севги бизни, агар зарур бўлса, биродарларимиз учун ўз лавозимимиз ва нуфузимиздан ҳам воз кечишимизга доим тайёр бўлишга ундайди.

СЕВГИ КЕККАЙМАС, ШИШИНМАС

- Юраги севги билан тўлиб тошган масиҳий ўз айбларини ва заифликларини ҳар доим тан олади ва ўзининг билими ва кучи анча чегараланган эканлигини тушунади. У ўз юрагининг алдамчи эканини яхши тушунади, шунинг учун ҳам биродарлари унинг хатоларини кўрсатишларини ва ёрдам беришларини жуда хоҳлайди ва улар томонидан бериладиган панд-насиҳат ва танбеҳ учун ҳар доим очиқ бўлади, ҳатто бу сўзлар ногўғри руҳий ҳолатдаги одам томонидан айтилса ҳам.
- Севги бизни ҳеч қачон ўзимизни бошқалардан устун, ақлли ва қобилятли деб ҳисоблашимизга ундамайди. Севги ҳамманинг эътиборида бўлишни хоҳламайди, ўзгаларнинг кўрсатган хизматларини ҳар доим тан олади. Севги ҳеч қачон ўзгалардан мақтов ва хушомадни кутмайди, лекин ўзи бошқаларни мақтайди ва мақуллайди.
- Севги ўзимизни ҳеч қачон бошқалардан кўра “солихроқ” деб ҳисоблашимизга ундамайди. Бизни авваломбор ўзимизнинг заифликларимиз ва хатоларимиз ташвишлантиради, биз ўзгаларнинг гуноҳларидан кўра, ўзимизнинг гуноҳларимизни тезроқ пайқаймиз ва кўпроқ уларни жиддий, деб ҳисоблаймиз. Биз биродарларимизни эмас, авваломбор ўзимизни айблаймиз.
- Севги бизга Каломни тушунишда ва уни ҳаётда қўллашда унчалик ҳам етук эмаслигимизни кўрсатади ва камтарин бўлишимизга ёрдам беради. Севги бошқалар томонидан бериладиган панд-насиҳатлар учун доим очиқ ва у Худо бизга ниманидир ўргатиш учун биродарларимизнинг энг кичигидан ҳам фойдаланиши мумкинлигини яхши билади.
- Севги (юрагимиздаги) биродарининг Муқаддас Калом ҳақиқатларини тушунишдаги заифликларини билиб, Худо бизга сабр ва ғамхўрлик кўрсатганидек, бу биродарига ҳам мана шундай сабр ва ғамхўрлик кўрсатади. Шунинг учун, агар биродаримизнинг Муқаддас Калом ҳақиқатлари тўғрисидаги тушунчаси бизнинг тушунчамизга зид бўлса, уни айблашга шошилмаслигимиз керак. Севги бизга бундай зиддиятдан Каломни чуқур ўрганиш учун фойдаланиш мумкин бўлган ажойиб имкониятни беради. Зеро биз биргаликда ҳақиқатни излаб Каломни чуқур ўрганамиз ва Худо барчамизнинг тушунчаларимизни кенгайтиришига ишонамиз. Севги бизга биродаримизнинг тушунчасига нисбатан сезгир бўлишимизга ва фақат Муқаддас Каломдаги аниқ далил-исботларга асосланган ҳолдагини уни ноҳақ деб хулоса чиқаришимизга ёрдам беради.

СЕВГИ БЕБОШЛИК ҚИЛМАС

- Севги учун бизнинг сўзларимиз ва ҳатти-ҳаракатларимиз яқинларимизга қандай таъсир қилиши асло барибир эмас. У барбод қилишни эмас, балки бунёд қилишни хоҳлайди. Севги бизни, агар биродаримизни ўрнида бўлсак, ўзимизни қандай ҳис қилишимиз ҳақида ўйлашга ҳар доим ундайди.

СЕВГИ ХУДБИНЛИК ҚИЛМАС

- Севги ўзининг шахсий фойдасини, ўзини оқланишини, ўзининг қадрини эмас, балки бутун жамиятнинг маънафатларини ўйлайди.
- Севги ҳеч қачон ўзгаларга зарар келтирадиган йўлни танламайди, балки ҳамма учун фойдали бўлган энг яхши вариантни топишга ҳаракат қилади. Севги ҳар доим “Мен ўзимнинг шахсий хоҳиш-истакларимга қарамасдан, қандай қилиб Масиҳга ва бошқаларга энг яхши тарзда хизмат қилоламан?” деган саволга жавоб топишни хоҳлайди.

- Севги ўзгаларнинг маънафатлари ва фойдалари учун, ўзининг хоҳиш-истагидан воз кечишга ҳам тайёр бўлади.
- Турли хил келишмовчиликлар ва низолар (агар улар гуноҳ билан тўғридан-тўғри боғлиқ бўлмаса) вужудга келган вазиятларда, севги бизни жамоатда тайин қилинган тартиб ва қоидаларга ва жамоат аъзоларининг умумий қарорларига бўйсунимизга ёрдам беради. Ана шунда бизнинг ҳаракатларимиз жамоатдаги бирдамликнинг бузилишига олиб келмайди. Севги жамоатдаги бирдамлик бузилмаслиги учун ўз фикрларимизни ва тасдиқларимизни камтарлик ва хушмуомалалик билан билидиришимизга ва жамоат раҳбарларига ҳурмат билан муносабатда бўлишимизга ундайди.
- Севги Худо тайинлаган бошлиқларга нисбатан ҳурмат-эҳтиромни намоён қилади. Худо олдида биз учун жавобгар бўлганларни доимо ҳурмат қиламиз.
- Севги ҳар доим дунёга (муаммога) бошқа одамнинг нуқтайи назари бўйича қарашга тайёр бўлади. Биз ўзгаларнинг дунёқарашларини, уларнинг ишларини ва сўзларини тушинишга ҳаракат қиламиз.

СЕВГИ АЧЧИҚЛАНМАС

- Севги ранжишга ва ғзабланишга нисбатан жуда оғир ва вазминдир. Севгига тўлган юрак, агар унга нисбатан ранжитувчи муносабатда бўлишса, у буни аранг пайқайди.
- Агар севгига озор беришса, у ўч олишга ёки дўқ-пўписа қилишга ҳаракат қилмайди, севги ёвузликка эзгулик билан жавоб беради.

СЕВГИ КЕК САҚЛАМАС

- Севги ўзгаларнинг гуноҳларини ҳеч қачон ҳисоблаб юрмайди. У ҳеч қачон ўзгаларга нисбатан кек сақламайди. Агар бизга озор етказишса, уни кечирим сўрашидан ёки сўрамаслигидан қатъий назар, дарҳол кечирамиз ва буни бошқа эсга олмаймиз.

СЕВГИ НОҲАҚЛИККА СЕВИНМАС

- Ўзганинг хатоларини кўрсатиш ёки муҳокама қилиш севгига ҳузур бағишламайди. Севги бизни ҳеч қачон бировларнинг орқасидан гапирмаслигимизга ундайди.
- Севги ўзганинг обро-ҳурмати ҳақида қайғуради. Севги биродарлари ҳақидаги ёмон гаплар, уларнинг бу муаммоларини хал қилиш зарур бўлган даражадан ортиқ тарқалмаслигини хоҳлайди.
- Севги ҳеч қачон ғийбатчилик қилмайди ва гап ташимайди, аксинча у буларни тўхтатишга ҳаракат қилади. Севги бизни биродаримиз тўғрисидаги ёмон гапларга, бу гаплар аниқ исботланмасидан олдин ишонмасликка ўргатади.
- Агар севги бизга биродаримизни шайтон босиб олганини кўрсатса, биз дарҳол тиззаларимизни букамиз ва бу биродаримизни кутқаришини сўраб чин дилдан Худога ибодат қилишни бошлаймиз.
- Қачонки биз ўзимиз гуноҳ қилиб қўйсак, севги бизни чин юракдан афсусланиб, тавба қилишга ундайди.

СЕВГИ ҲАҚИҚАТ ИЛА ШОД БЎЛУР

- Севги ҳар қандай шароитда фақат ҳақиқат қарор топишини хоҳлайди, ҳатто бу ўзимиз ноҳақ эканимизни тан олишимиз кераклигини билдирса ҳам.
- Севги ҳақиқатни билишни ва ҳақиқат бўйича юришни хоҳлайди. Севги, Худодан бизнинг сўзларимизни, ишларимизни ва хоҳишларимизни текшириб чиқишини ва Унга маъқул бўлмаган ҳамма нарсани бизга кўрсатиб беришини сўрашимизга ундайди. Севги ҳар доим, ҳар шароитда ҳақиқатга интилади, ҳатто бу аччиқ бўлса ҳам.

СЕВГИ ҲАР НАРСАНИ КЎТАРАР

- Севги учун кечира олмайдиган ва у одамга меҳрибонлик намоён қилишни давом эттира олмайдиган гуноҳнинг ўзи йўқ.

СЕВГИ ҲАР ЙЎЛДА ИШОНЧ ҲОСИЛ ҚИЛАР

- Севги ҳар доим ўз биродарига айтилган фикрларга ўз муносабатини билдиришига, ўзгаларнинг сўзларини ва ҳаракатларини энг тўғри йўл билан шарҳлашга имконият беради.
- Севги ўзгаларнинг шахсий ният-хоҳишларини ва ишларини истар-истамас муҳокама (ҳукм) қилади. Севги, одамларнинг юракларини фақат Худо аниқ-равшан кўра олишини яхши билади.
- Севги шубҳали ёки сурбет бўла олмайди. У бошқаларнинг сўзларида ва ҳаракатларида маҳфий, яширин ниятларни изламайди.

СЕВГИ ҲАР ШАРОИТДА УМИД САҚЛАР

- Севги ҳар доим яхшиликка умид қилади. У ҳамма нарсага осон ишонавермайди, лекин шу билан бирга у биродарини кечиришга ва ўзини тузатиб олиши учун имконият беришга ҳар доим тайёр бўлади.
- Севги хато қилган биродарини тўлиқ қайта тикланишига ҳар доим умид қилади. Севги бизни хато қилган биродаримизга нисбатан Худо марҳаматли бўлиши учун умид ва ибодат қилишга ундайди.

СЕВГИ ҲАР НАРСАГА ТОҚАТ ҚИЛАР

- Севги ҳеч қачон тамом бўлмайди. Унинг ҳеч қандай чегараси йўқ. У ҳеч қачон “Тамом! Сабр косам тўлди!”демайди.

Устозлик**2 Дарс****Шогирдларни тарбиялаш****Амалий машғулот****Дарс мақсади:**

Ушбу дарснинг мақсади — жамоат ташкил қилувчиларнинг 2-3 дарслардаги топшириқлар (3-қўлланма, “Устозлик” бўлими) ва шогирдларни тарбиялашга таълуқли бўлган бошқа саволлар бўйича очик баҳс-мунозарага жалб қилиш.

Кутиладинган мақсадлар:

Дарс материлини ўрганиб, ҳар бир ўқувчи:

- Устозликка тегишли бўлган амалий саволлар ҳақида янада кенг тушунчага эга бўлиши керак;
- Масиҳ Танасининг усозлигига таълуқли бўлган саволларни муҳокама қилишда ижодий ёндошишни кўпроқ қадрлаши керак;
- Устозлик жараёнини режалаштириш ва баҳолаш муҳим аҳамият касб этишига ишониши керак;
- Ўзи хизмат қилаётган одамларга йўналтирилган устозлик режасининг хомаки вариантыга эга бўлиши керак;

Дарс режаси:

- I. Уй гуруҳларидаги муҳокама (30 мин.)
- II. Умумий гуруҳдаги муҳокама (20 мин.)
- III. Муҳокама якуни (3 мин.)

Ўқитувчиларга кўрсатмалар:

4-қўлланма бўйича машғулотларни ўтказишга жавобгар бўлган одамга, таълим жараёнининг бу босқичига фақат “Устозлик режаси” топшириғини бажарган ўқувчилар қатнашишлари мумкинлигини эслатиб қўйинг. Чунки, мана шу режалар асосида дарснинг даслабки 30 дақиқаси мобайнида муҳокама ўтказилади.

Машғулотнинг иккинчи ярмида ўтказиладиган муҳокамада қатнашувчи баҳс-мунозара уй гуруҳларининг раҳбарларини олдиндан тайёрлаш ҳақида ҳам тегишли чораларни кўринг. Бу муҳокама жамоат ташкил қилувчилар томонидан бериладаган амалий саволларга жавоблар тариқасида ишлаб чиқилган. Агар жамоат ташкил қилувчилар томонидан бундай саволлар берилмайдиган бўлса, баҳс-мунозара уй гуруҳларининг лидерлари ушбу қўлланмадаги саволларни ўртага ташлашга тайёр бўлишлари керак.

Лойиҳа ва Илова 4А “Устозлик режаси” (3-қўлланма) учун кўргазмалар (слайдлар) тайёрланг. Булар сизга умумий гуруҳдаги муҳокамада керак бўлади (агар уй гуруҳларида уйга вазифани бажарилмаганлиги учун муҳокамалар унча яхши ўтмаса). Ўқувчилар албатта бутун жараёнини ўтишлари ва устозлик бўйича саволларни муҳокама қилишлари зарур.

Бу машғулот учун берилган вақтдан энг самарали тарзда фойдаланиш учун, ўқувчиларни тезда 5-8 кишилик гуруҳларга бўлиб чиқиш муҳимдир. Шунингдек, уларнинг ҳар бири ўзи билан бирга тайёр бўлган “Устозлик режаси”ни олиб келган бўлишлари ҳам муҳимдир. (бу 3-қўлланманинг “Устозлик” қисми бўйича 4- дарс топшириғи эди).

I. УЙ ГУРУҲЛАРИДАГИ МУҲОКАМА (30 МИН.)

Дарсинг биринчи ярим соатини устозлик режасини ишлаб чиқиш жараёни ва натижаларини бутун гуруҳ, шунингдек алоҳида-алоҳида одамлар билан муҳокама қилишга ажратинг. Баҳс-мунозара уй гуруҳларининг лидерларини танлаб олинг ва аввалдан уларни мунозарани ўтказиш учун берилган қуйидаги саволлар билан таништиринг. Бу саволлар уларга ўз гуруҳларидаги муҳокамани самарали ўтказишларига ва йўналтиришларига ёрдам беради. Улар ўз гуруҳларининг ҳар бир аъзоси муҳокамада фаол қатнашиши учун ҳаракат қилишин.

Саволлар:

- Бу топшириқ (устозлик режасини ишлаб чиқиш) сизнинг хизматингиз учун фойдали бўлдими? Ва айнан нималарда?
- Саволларнинг ечими тартибини қандай аниқладингиз?
- Сизнинг фикрингизча, янги имонга келганлар учун назарий соҳаларда, шунингдек амалий малакалар соҳасида энг муҳим бўлган нарса нима? Улар ўзларининг Масихдаги ҳаётларининг даслабки ойларида ўрганишлари шарт бўлган ўша минимум нимадан иборат? Ва нима учун сиз айнан шунини муҳим деб ҳисоблашингизни тушунтириб беринг. Масихий ёки имонлилар гуруҳи ҳаётида _____ га (битта элементни танланг) қандай қилиб энг яхши тарзда эришиш мумкин?
- Шахсан сиз нима учун _____ (савол/ҳақиқат, малака, концепция) ни муҳим, деган қарорга келдингиз?
- Устозликнинг қайси шакллари шахсан сизга янги яқин?
- Сиз барча шакллардан унумли фойдаланиш учун уларни бир-бирига қўшган ҳолда ва уларнинг бирини эътиборсиз ёки фақат биттасини афзал деб ҳисобламасдан фойдаланганмисиз?
- Сиз янги ва янги одамларни шогирдларни тарбиялаш хизматида жалб қилган ҳолда устозлик ишларини қандай ривожлантирмоқчисиз (ҳозирги вақтда хизмат олиб бораётган жойингизда)? Сиз янги устозларни қай йўсинда тайёрлайсиз?
- Ўз шогирдингиз имонда, умидда ва севгида ўсиши учун кейинги ҳафта мобайнида нималар қилмоқчисиз?

II. УМУМИЙ ГУРУҲДАГИ МУҲОКАМА (20 МИН.)

Одатда биз хизмат бўйича амалий саволлар, таълим бериш жараёни ва ҳолати билан биргаликда, ўқувчиларни қандай қилиб самарали ва муваффақиятли устоз бўлиш мумкинлигини кўпроқ, яна ва яна билиш хоҳишини уйғотадиган жуда яхши қўзғатувчи сабаб бўлишини кутамиз. Лекин шунга қарамасан, агар улар саволларни унчалик зўр хоҳиш билан бермасалар, сиз уларда қуйидаги йўлларнинг биридан фойдаланиб қизиқиш уйғотишингиз мумкин.

Ўз масихий ҳаётингизнинг дастлабки даврларида шахсан ўзингиз қатнашган ва Масихда ўсишингизда сизга жуда катта ёрдам берган воқеа, ҳодиса ёки бирон тadbирни тасвирлаб беринг.

Сиз ҳақиқатнинг қайси “заррачаларини” бўлажак устозлар ҳам билишларини хоҳлардингиз?

III. МУҲОКАМА ЯКУНИ (3 МИН.)

Бу — жамоат ташкил қилувчиларга таълим бериш дастурининг “Устозлик” мавзуси бўйича энг охириги машғулоти. Биз сизнинг диққат-эътиборингизни устозликнинг жамоатлар ташкил қилиш ишидаги стратегик аҳамиятига қаратишга ҳаракат қилдик. Биз шогирдларни тарбиялаш жараёнини уларга Жамоатнинг пойдевори бўлмиш масихий имон асосларни ўргатиш ва уларни Раббимизнинг Буюк Топширигини бажариш учун хизматга тайёрлаш нуқтайи назари бўйича кўриб чиқдик. Биз устозликнинг мақсадини кўрдик. Биз

имонлининг ёки имонлилар гуруҳининг руҳий ҳолатини даврий баҳолаб бориш зарур эканлигини муҳокама қилдик. Биз сизга шогирдларнинг биринчи навбатдаги муҳтожликларини амалий ҳал қилиш режасини ишлаб чиқиш имкониятини берадиган “қуролларни” тавсия қилдик, шунингдек ўзингиз ёзган устозлик режаларини қайта кўриб чиқиб мукамаллаштириш ва муҳокама қилиш имкониятларини ҳам бердик.

Биз сизни бундан кейин ҳам устозликка, ўзингизни бошқа одамлар ҳаётида давом эттиришнинг ажойиб имконияти сифатида қарашга ва Масиҳ учун ҳамма жойдан: қишлоқлардан, ноҳияларлардан, шаҳарлардан ва мамлакатлардан шогирд орттира оладиган ишчилар сафини кўпайтиришга чақирамиз.

САВОЛЛАР

- Муқаддас Китобни ўқир экансиз, ўқиётган лавҳангиздан устозлик ишларида қандай қўлланилиши мумкинлиги тўғрисида ҳам мулоҳаза юритинг.
- Сиз бу лавҳада тақлид қилишга муносиб бўлган қандай наъмуналарни кўрдингиз?
- Сиз бу лавҳани ўзингизнинг қайси қийинчиликларингизга ёки муаммоларингизга қиёслаган бўлар эдингиз ва даслабки Жамоат бу каби муаммоларни қай тарзда ҳал қилган?
- Муқаддас Китобнинг муҳим ҳақиқатларини тушуниш маҳаллий жамоатлар ёки имонлилар учун хато қилмасликка ва мақсадимизга эришишга — Масиҳ каби бўлишимизга қандай ёрдам беради?

ТОПШИРИҚ

- Семинар вақтида иккита ёки учта тингловчилар билан биргаликда уларнинг устозлик хизматларини муҳокама қилинг, бу сизга кўшимча ғояларга, қарашларга ва амалий ёрдамга эга бўлишингизда ёрдам беради.
- Устозлик хизмати ва концепциялари тўғрисида 15-20 дақиқалик ваъз таёрланг. Сиз уни бу таълим жараёнида иштирок этмаган бошқа одамлар билан бўлишингиз мумкин.

7 Қисм: Бошқарув

Бошқарув**1 Дарс****Бошқарув мавзуси учун
сўз боши***Худонинг инъомларини донолик
билан ишлатиш***Дарс мақсади:**

Ушбу дарснинг мақсади — биз ўзимиз эга бўлган нарсаларни Худонинг кўзи олдида бошқариш қанчалик муҳим эканлигини кўрсатиш. Бизда бор бўлган мутлақо ҳамма нарса Худога тегишлидир. Айнан шунинг учун ҳам, биздан нафақат берилган нарсаларнинг бир қисмини Худога қайтариш, шу билан бирга Унинг меҳнати амалга ошиши ва Уни улуғланиши учун берилган бу нарсаларни бошқариш ҳам талаб қилинади. Бу бошқарув бизнинг фақатгина пулларимизни тўғри тақсимланишига таълуқли эмас, шунингдек бу бошқарув бизда бор бўлган ҳамма нарса: бизнинг муликимиз, бизнинг вақтимиз, бизнинг руҳий инъомларимизга ва ҳ.зларга ҳам таълуқлидир.

Кутиладиган натижалар:

Дарснинг материални ўрганиб, ҳар бир ўқувчи:

- Худо берган инъомларни бошқарувчиси бўлиш нимани билдиришини тушуниб олиши керак;
- Фақатгина масиҳий қадриятлар тўғри бошқарувнинг асоси бўла олишини тушуниши керак.

Дарс режаси:

- I. Бошқарувнинг маъноси нима?
- II. Бошқарув тўғрисида гапириш нима учун муҳим?
- III. Бошқарувнинг Муқаддас Китоб принциплари
- IV. Бизга бошқариш учун нималар ишониб топширилган
- V. Бошқарув ва жамоат ташкил қилувчи

Ўқитувчиларга кўрсатмалар:

Дарсни ўқувчилардан, Худо бизнинг ҳар биримизга нималар берганини сўрашдан ва уларни доскага бирма-бир ёзишдан бошланг.

I. БОШҚАРУВНИНГ МАЪНОСИ НИМА?

Бошқарув — бу бошқарувчи ёки идора қилувчининг фаолиятини тасвирлашда ишлатиладиган терминдир. Бошқарувчи — бу ўз хўжайинининг мулкини бошқарадиган одамдир. Бу анча маъсулиятли вазифа, шунинг учун бу вазифани ўзининг ҳалоллигини ва тартиб-интизомлилигини исботлаган одам эгаллаши ҳар доим муҳим бўлган, чунки бу одамга шундай ҳуқуқ берилганки, агар маъсулиятсизлик қилса хўжайин мулкининг ҳар бир соҳасида ўғрилик ва талон-тарожлик содир бўлиши мумкин эди.

Бошқарувга таълуқли бўлган принципларни кўриб чиқар эканмиз, бу принциплар бизга Худо томонидан ишониб топширилган ресурсларни тақсимланишини ҳам ўз ичига олишини кўриш қийин эмас. Бизга берилган ресурслар — булар бизнинг:

- Пулларимиз
- Вақтимиз
- Шахсий мулкимиз
- Танамиз
- Оиламиз
- Хизматимиз

II. БОШҚАРУВ ТЎҒРИСИДА ГАПИРИШ НИМА УЧУН МУҲИМ?

А. Содиқлик

Бошқариш — бизга Худо томонидан ишониб топширилган нарсаларга нисбатан жавобгарликни қабул қилишимизни билдиради. Одамнинг ерда пайдо бўлишининг биринчи кунлариданоқ биз Худонинг мулкни бошқарувчилари этиб тайинланганмиз. Одамзод Худо яратган мавжудотлар устидан ҳоким бўлиш учун яратилди ва унга куч-қувват ато қилинди (Ибт.1:28). Худо Одам Атони Адан боғини ишлаб парвариш қилиш учун у ерга жойлаштирди (Ибт.2:15). Одамзод кўпинча ўзининг ердаги ҳоким сифатидаги мажбуриятини, яъни у Худо яратган барча нарсаларнинг бошқарувчиси эканлигини англамайди, лекин шунга қарамасдан, Муқаддас Калом ер ва ерда мавжуд бўлган барча нарсалар фақат Худога тегишли эканини аниқ қилиб таъкидлайди (1Кор.10:26). Шундай қилиб, биз эга бўлган барча нарсани, Худо бизга Уни улуғлашда фойдаланишимиз учун берган.

Бошқарув тўғрисидаги мавзунини ўрганиш, биз ўзимиз эга бўлган барча нарса учун Худонинг олдида жавобгар эканимизни очиб беришга қаратилган. Биз бу мажбуриятга қанчалик содиқ эканимизни У кўриб туради ва қандай яшаётганимизга ва қандай ҳаракат қилаётганимизга қараб бизни албатта тақдирлайди.

Б. Асосий қадриятлар

Одамларнинг Худо томонидан уларга ишониб топширилган ресурсларга (I бўлимга қаранг) нисбатан муносабатлари, уларнинг юраклари нимага боғланган эканини очиб беради. Ҳазрати Исо ҳам мана шу ҳақда гапирган эди: “Хазинангиз қаерда бўлса, юрагингиз ҳам ўша ерда бўлур” (Лқ.12:34). Бошқача сўзлар билан айтганда, одамнинг пулларига ёки ўз ҳаётида энг қадрли деб ҳисоблайдиган бошқа нарсаларга бўлган муносабатига қараб, унинг юраги ҳақида кўп нарсани гапириш мумкин.

Биз ҳаётда интиладиган ёки энг муҳим деб ҳисоблайдиган нарсамиз, биз учун энг қимматли нарсага айланади. Баъзи бир одамлар ўз оилаларини ёки жамиятга хизмат қилишни қадрлайдилар, бошқалари — пулни, қандайдир мулкни, ёки ўз олдиларига ҳаётда яхши яшашни мақсад қилиб қўядилар. Том маънода айтадиган бўлсак, одам бутун ҳаётини ва вақтини шахсан ўзи учун энг муҳим ва энг зарур деб ҳисоблаган нарсаси учун сарф қилади. Мт.22:37:39 оятларида шундай сўзлар бор, уларни баъзида “Буюк Амр” деб ҳам атайдилар, бу оятларда Ҳазрати Исо Муқаддас Китобдаги барча қадриятларни икки қисмдан иборат бўлган бир жумлага бирлаштиради

1. Масиҳий сифатида биз учун энг қиммат бойлик бу — бизнинг Худо билан ўзаро муносабатимиз бўлиши керак — “Эганг Худовандни севгин”

Худого нисбатан севги ва У билан доимий мулоқот биз учун энг қимматбаҳо бойлик бўлиши керак. Вақтингни ўз севганинг билан мулоқотда ўтказишдан кўра табиийроқ ҳеч нарса йўқ, шунинг учун ҳар бир имонли Худонинг Каломини ўрганишга ва ибодат қилишга етарлича вақт ажратиши лозим. Ва агарда биз Раббимиз билан шахсий ва доимий мулоқотимизни йўқотсак, унда биз Худонинг марҳаматини ҳам йўқотамиз ва хизмат учун У берадиган куч-қувватини қабул қилиш учун ёпиқ бўлиб қоламиз.

Худога бутун куч-қувват билан хизмат қилиш — бу қандайдир ўткинчи ҳис-туйғу эмас, балки кундалик бағишловдир ва биз эга бўлган барча нарса ҳам мана шунга кирази. Имонли ўз вақтидан қанчалик унумли фойдаланса, куч-қуввати ва бошқа ўзи эга бўлган нарсалар билан у Раббимиз учун шунчалик кўп фойдали меҳнат қилолади. Бизнинг ҳар кунлик кун тартибимизда Худо билан шахсий мулоқот ва суҳбат учун бағишланаган алоҳида вақт ажратилиши керак. Ва бу ҳар бир имонли учун шак-шубҳасиз жуда зарурдир. Лекин, ҳар кун жуда кўп иш ва ташвишларга эга бўлган ва буларни бажариш учун тинмай меҳнат қиладиган жамоат ташкил қилувчи учун бундай кун тартиби оддий зарурият бўлиши керак. Агар у ўзининг кун тартибида шундай вақт бўлиши ҳақида қайғурмаса, унинг меҳнати муваффақият келтирмайди. Худо билан барқамол ва соғлом муносабат — бошқаларга нисбатан бўлғуси хизматнинг асосий шартидир.

2. Бизнинг қолган барча қиммабаҳо бойлигимиз атрофдагилар билан ўзаро муносабатларимизга тегишли — “ўзгани ўзинг каби севгин”.

Бу амр — биз бошқаларга хизмат қилишимиз кераклигини кўрсатяпти. Ва айнан мана шу нарса бизнинг ҳаётимиздаги биринчи даражали вазифа бўлиши зарур. Худо билан бизнинг ўртамаздаги севги, бошқаларга ҳам тарқалиши керак. “Бошқалар” — булар бизнинг оилаларимиз, хизматдошларимиз, жамоат аъзолари ва биз Масиҳни тарғиб қиладиганларимиз — адашган одамлардир. Биз, Раббимизнинг бўлажак бошқарувчилари бизга ишониб топширилган ресурсларни шундай бошқаришимиз керакки, токи булар Худо бизга ғамхўрлик қилишни топширган ўша “бошқаларнинг” муҳтожликларини қондиришга хизмат қилсин.

Жамоат ташкил қилувчилар — масиҳий жамоасидаги энг банд бўлганларнинг биридирлар. Жамоат ташкил қилувчининг Худо унга берган вақтини, молияни ва бошқа воситаларни ақл ва донолик билан бошқариши, унга ўз яқинлари учун энг яхши хизматчи бўлишига, мақсад томон меҳнат қилиб, ҳаётини ва хизматини вазият ва ҳолатларнинг бошқаришига йўл қўймаслигига ёрдам беради.

Биз бошқарув тўғрисидаги саволларни батафсил кўриб чиқишга киришишдан аввал, шахсан ўзимиз учун нималар энг қиммабаҳо бойлик эканини текшириб чиқишимиз керак. Ўз ҳаётимизда биз учун ҳақиқий энг муҳим ва биринчи даражали нарса нима эканлигини баҳолашда бизнинг қуролимиз Буюк Амр бўлади. Шахсан сиз Худони бутун юрагингиз била севадиган, шунингдек бошқаларни ўзи каби севадиган одаммисиз? Агар сиз ҳақиқатдан ҳам шундай одам бўлсангиз, сизнинг ҳаётдаги бошқарув воситангиз мана шунининг гувоҳи бўлиши керак.

III. БОШҚАРУВНИНГ МУҚАДДАС КИТОБ ПРИНЦИПЛАРИ

Муқаддас Китоб бошқарувчилар ҳақида бизга жуда кўп мисоллар беради. Тарихда бадавлат одамлар ўз хўжаликларида мана шундай маҳсус одамларга эга бўлишган. Улар кундалик ишларни ўзлари бошқариш ўрнига, лаёқатли, ишончли одамларни бошқарувчи лавозимига тайинлаганлар. Бундай одам ўз хўжайинининг ер-мулкини бошқаришга раҳбарлик қилган. Лекин, бунда у ўзининг шахсий мулкига эга бўлмаган. Бошқарувчи хўжайинига тегишли бўлган уйда яшаган, унинг столдан овқатланган ва унинг пули эвазига кийинган. Бошқарувчи ўзининг шахсий мулкига эга бўлмаса ҳам, лекин хўжайинининг барча мулкидан фойдаланган.

Муқаддас Китобда гапирилган баъзи бошқарувчилар — яхши хизматчилар бўлишган, бошқалари эса — ёмон. Биз биргаликда анча аниқ мисолларни кўриб чиқамиз.

A. Бошқарувнинг маъноси

Бошқарувнинг моҳиятини баён қилиш учун Муқаддас Китобда бир нечта терминлар ишлатилган. Биз бунда, Муқаддас Китобнинг қадимги грек тилида ёзилган ва

Септуагинта деб номланадиган нусхасида ишлатилган терминларни кўриб чиқамиз. Септуагинтанинг турли хил таржималарида бу терминларнинг турли эквивалентларини учратишимиз мумкин, лекин уларнинг умумий маъноси тушунарли бўлиб қолган. Мана шундай сўзлардан баъзи бирлари:

1. Уй бошқарувчиси (ойкономос)

Бу сўз бошқарувчи одамнинг қандай вазифаларни бажаришини анча аниқ қилиб кўрсатган. Бу одам уй-рўзғор хўжалигини бошқаришга, баъзида эса ўз хўжайинининг хазиnasi учун ҳам жавобгар бўлган. Бошқача қилиб айтганда, бу лавозимга тайинланган одам ўз хўжайинининг барча мол-мулкни бошқарган. Бу одам хўжайиннинг хонадошида кенг ҳуқуқларга ва катта ҳокимиятга эга бўлган. Ушбу грекча сўзнинг асл негизи “ойкос” сўзидан келиб чиққан ва бу сўзнинг таржималаридан бири “уй, хонадон” сўзини билдиради. Одатда, бу одам хўжайиннинг ўз эркидан маҳрум бўлган хизматкорларидан — қулларидан бири бўлган, лекин у бошқа хизматкорлар орасида ушбу муҳим лавозимга мос келадиган, анча обрўли ва ишончли одам бўлган. Инжилда бу термин Лқ.12:42, Лқ.16:1-3, 1Кор.4:1 оятларида ва бошқа лавҳаларда ишлатилган.

2. Бошқарувчи (эпитропос)

Бу терминнинг бошқа таржимаси ўз хўжайинининг *вазифасини бажарувчи ёки ёрдамчи* сўзи бўлиши мумкин. Баъзида бу сўз, хўжайин ўз ҳокимиятини топширган одамни таърифлаш учун ҳам ишлатилган. Бу ҳолда ушбу лавозим *назоратчи* сўзи билан таърифланади, лекин назоратчининг бажариши керак бўлган вазифаси фақатгина ишчиларни назорат қилишдан иборат бўлмаган, шу билан бирга у ишчиларнинг хизмат ҳақларини ҳам тақсимлаб тўлаган, масалан Мт.20:8 оятида бундай одам мардикорларга иш ҳақларини беради. Бошқа вазиятларда бундай одамга *васийлик* ҳуқуқи ҳам берилган. Гал.4:2 оятида бу термин фарзанднинг тарбияси учун жавобгар бўлган одамни таърифлаш учун ишлатилган. Бундай лавозим топширилган хизматкорга ёки қулга, хўжайин фақатгина ўз мулкни бошқаришни эмас, шу билан бирга одамларни бошқаришни ҳам бутунлай ишониб топширган.

3. Қул (дулос)

Қул бошқа бир одамнинг шахсий мулки ҳисобланган. Биз юқорида айтиб ўтганимиздек, бошқарувчи, хўжайиннинг қулларидан бири бўлган, лекин ҳар қандай қул ҳам бошқарувчи бўлавермаган, зеро бундай лавозим унга бошқа қуллар устидан ҳукмронлик ва ўз хўжайинининг мулкни бошқариш ҳуқуқини берган. Агар унга бу ҳокимият берилса, демак у маҳсус лавозимга ва “бошқарувчи” унвонига сазовор бўлган. Хўжайиннинг бутун мол-мулкни бошқарувчиси қилиб тайинланган қулларга, биз мисолни Мт.24:45, 25:14 ва Лқ.12:42 оятларидан топишимиз мумкин.

4. Хизматкор (дулос)

Ушбу қадимги грек сўзи бир хил негизга эга, уни “қул” маъносида ҳам, “хизматкор” маъносида ҳам таржима қилиш мумкин. Бу икки сўз ўзининг маъноси бўйича бир-биридан деярли фарқ қилмайди. Маълумки, Муқаддас Китоб даврида мутлақо қашшоқликда яшаган қуллар ва шароитлари анча яхши бўлган хизматкорлар ҳам мавжуд бўлган. Лекин, барибир, униси ҳам буниси ҳам ўз эркидан маҳрум одамлар бўлган, шунинг учун улар ўз хўжайинларига тегишли ва унга бутунлай тобе бўлишган ва шунинг учун ҳам улар битта сўз билан таърифланган.

5. Бошқарувчи (ойкономна)

Уй-рўзғор ва хўжаликни бошқариш ёки шунчаки идора қилиш, — бу бошқарувчининг зиммасига юклатилган маълум бир мажбурият ёки лавозимнинг

номланишидир. Бошқача айтганда — бу бошқарувчи бажариши шарт бўлган вазифалар. Бошқарув тўғрисида гапирар эканмиз, биз бирор нимага ёки бирор кимга нисбатан раҳбарлигимиз учун ўз жавобгарлигимизни назарда тутамиз. Бу терминнинг ишлатилишига мисоллар Лқ.16:2, 1Кор.9:17 (“...зиммамдаги вазифа”) ва Эф.3:2 оятларида берилган.

Бу сўзлар ишлатилган мисоллар орқали биз, Муқаддас Китоб бошқаруви нимадан иборат эканлиги ҳақида тўлиқ тасаввурга эга бўлишимиз мумкин. Бошқарувчи — одатда, бу кул ва унга ўз хўжайинининг бойлиги ишониб топширилган ва унинг мол мулки, унинг далаларини, шунингдек бошқа хизматкорларни бошқариш ва улар ҳақида ғамхўрлик қилиш ҳокимияти берилган, бу одамга ҳатто хўжайиннинг фарзандини тарбиялаш ҳам ишониб топширилган.

Б. Юсуф — бошқарув наъмунаси

Юсуф, эҳтимол бошқарув ҳақидаги саволни кўриб чиқишимизда бизга энг яхши наъмуна бўлар. Дастлаб Юсуф Пўтифарнинг — Фиръавн саройининг маъмури ва соқчилар бошлиғи хонадонининг бошқарувчиси бўлди, Пўтифар уни кул сифатида сотиб олган эди (Ибт.39). Пўтифар Юсуфнинг Худосига, яъни Иброҳимининг, Исҳоқнинг, Ёқубнинг Худосига ишонмас эди, лекин шунга қарамасдан Пўтифар тез орада кўрдики, Юсуфнинг Худоси у билан бирга ва бу кул ҳамма ишда омадли. Буни сезган Пўтифар бор-бурдини Юсуфнинг ихтиёрига топширди, фақат хотинидан ташқари.

Пўтифар хонадонининг бўлажак бошқарувчиси, Юсуф Пўтифарнинг хонтахтасидан овқатланиш ва унинг пулига кийиниш имкониятига эга эди. У Пўтифарнинг уйида яшар ва унинг рўзгорини, шунингдек унинг далаларини бошқарар эди. Лекин, Юсуфни васвасага солган воқеа шунга яққол гувоҳлик берадики, у, бўлажак бошқарувчи буларнинг барчаси уники эмас, балки хўжайинига тегишли эканини ва у бузиши мумкин бўлмаган чегаралар борлигини ҳеч қачон ёдидан чиқармаган. У ўзининг меҳнатидан ва бошқарувчилик мансаби берадиган афзалликларидан роҳатланиши мумкин эди, лекин, қачонки Пўтифар унинг бошқарувидан қаноатланса, қачонки Пўтифарнинг олдида ҳалол бўлса.

Муқаддас Китоб, Юсуф кейинчалик, дастлаб қамоқхона бошлиғи, кейинчалик фиръавннинг ўзи томонидан яна бошқарувчи лавозимига тайинлангани ҳақида ҳикоя қилади. Бутун Мисрнинг бўлжак бошқарувчиси, Юсуф — бойлик ва мансаб томонидан Мисрда фиръавндан кейинги иккинчи одам деб тан олинди. Лекин, барибир Юсуфнинг бу лавозимда қолиши фиръавн ишларини бошқаришидаги садоқатига ва фақат мамлакат хўжайинининг хоҳишига боғлиқ эди.

В. Маталлардаги бошқарув

Биз гувоҳ бўлганимиздек, Муқаддас Китоб даврида бошқарувчи лавозими анча кенг тарқалган, ва шунинг учун ҳам Ҳазрати Исо, имонли билан Худо ўртасидаги ўзаро муносабатнинг асосини ташкил қилувчи ҳақиқатларни гапириб, Ўзининг маталларида бу мисолдан фойдаланган. Хўш, Ҳазрати Исо бошқарувчи образи орқали сиз билан бизга қандай ҳақиқатларни етказмоқчи бўлган?

1. Яхши бошқарувчи садоқатли бўлади

Лқ.12:42-48 оятларида Ҳазрати Исо, бошқарувчи ўз хўжайини йўқлигида ҳам садоқатли ва ҳалол бўлиши кераклигини ўргатади. Агар хўжайин кутилмаганда уйга қайтиб қолса ва ўз мол-мулкни ишониб топширган одамнинг садоқатли эканини кўрса, бошқача айтганда, агар бошқарувчи ўзига юклатилган вазифани оқласа, хўжайин бундай бошқарувчини тақдирлайди. Лекин, агар бошқарувчи ўз хўжайинининг қайтишига тайёр бўлмаса ва у ногоҳон қайтиб келганда бошқарувчи ўзининг содиқлигини исботлай олмаса,

у ҳолда бундай бошқарувчи шавқатсиз ўлимга маҳкум бўлади. Бу ҳикояни замонавий масиҳийнинг дунёдаги ҳолатига қиёслаш мумкин. Бизнинг Раббимиз кетган, лекин У кутилмаганда, ногоҳон қайтиб келади. Ва бу бизга, масиҳий учун ўз Раббисига У йўқлигида ҳам ҳар доим содиқ бўлиши қанчалик муҳим эканини билдиради.

2. Яхши бошқарувчи ўзининг айни вақтдаги ҳолатидан келажакка тайёрланиш учун фойдаланади

Лқ.16:1-12 оятларида Ҳазрати Исо бизга бошқарувчи ҳақидаги яна бир матални сўзлаб берган. Лекин, унинг мазмуни бизга ғалати туюлиши мумкин, чунки бошқарувчи ўзининг ёлғончилиги туфайли хўжайинидан мақтов олади. Албатта, бу маталнинг мазмуни ёлғончиликни рағбатлантиришдан иборат эмас. Бу матал бизга умуман бошқа нарсани аниқ қилиб ўргатади, яни доноликни, биз бу ҳаётимизда эга бўлган нарсалардан келажак учун қандай фойдаланишимиз кераклигини ўргатади. Маталдаги ёмон бошқарувчи унинг бошқарувчилик лавозими вақтинчалик эканлигини жуда яхши билар эди, худди сиз билан бизнинг бу дунёдаги умримиз қисқа эканлиги каби. У ўз ҳокимияти остидаги барча нарсадан ўзига яхши келажакни таъминлаш учун, яъни бу лавозимидан кетганидан кейин ҳам яхши яшаши учун фойдаланишга қарор қилади. Ҳазрати Исо бу одам биз одатда қиладиганимиздан кўра, анча донороқ ҳаракат қилганини айтади. Масиҳийлар бу дунёдаги ҳаётлари давомида эга бўлган барча нарсалардан ўзларига осмонда хазина тўплаш учун фойдаланишлари керак.

3. Бошқарувчи ўз меҳнатини амалга ошириш учун зарур бўлган бойликларини ўз қобилиятига кўра ишлаб кўпайтиради

Мт.25:14:30 оятларидаги ёмбилар ҳақидаги матал барчангизга жуда яхши таниш бўлса керак. Бу маталда айтилишича, хўжайин сафарга кетишдан олдин ҳар бир хизматкорига маълум бир суммадаги пулни омонат сифатида топширади. Шу тарзда, ҳар бир хизматкор ўзларига топширилган кумуш ёмбилардан тўғри фойдаланишлари қарак. Агар эътибор берсангиз, бу хизматкорларга тули хил суммадаги пул берилади. Маталдаги хўжайин ўз хизматкорларига ёмбиларни тақсимлашда нимага асосланди? Хўжайин бу ёмбиларни уларнинг ҳар бирининг шахсий қобилиятига қараб тақсимлайди. У қайтиб келгач, бу садоқатли хизматкорларини ҳар бирини, ўз хўжайинларининг ишончини қанчалик оқлаганларига қараб тақдирлайди. Иккита ёмби топширилган хизматкор, худди бешта ёмми топширилган хизматкор каби мақтов олади. Жазони эса фақат ўз ёмбисини яшириб қўйган хизматкор олади. Шундай қилиб, бошқарувчига топширилган бойликнинг ҳажми эмас, балки унинг садоқатлилиги муҳим эди.

Г. Ҳисобот

Хаворий Павлус, — биз Раббимиз Исо Масиҳнинг бошқарувчилари (“идора қилувчилари”) эканимизни аниқ қилиб ўргатган. Жамоат ташкил қилувчиларга ва жамоат раҳбарларига Худонинг сир-асрорларини баён қилувчиси бўлишдек маҳсус мажбурият юклатилган (1Кор.4:1-2; Эф.3:2; Титус1:7). У яна, Раббимиз ногоҳон, ҳеч ким кутмаганда қайтиб келишини уқтиради (1Сал.5:2). Раббимиз Исо Масиҳ Ўз Жамоатини олиб кетиш учун қайтиб келганда, биз ҳаммамиз Унга ўз хизматимизга қанчалик содиқ қолганимиз ҳақида ҳисобот берамиз (Рим.14:4:12; 2Кор.5:10). Бу оятларнинг барчаси бевосита масиҳийларга қарата айтилган. Ҳазрати Исо барча имонлиларни суд қилиши мутлақо ҳақиқат эканлиги 1Кор.3:10-15 оятларида янада аниқ қилиб баён қилинган. Бу оятларда Павлус бизнинг ишларимизни синовдан ўтказадиган олов ҳақида ва биз қандай хизмат қилганимизга қараб ёки мукофот олишимиз ёки бўлмаса талафот кўришимиз ҳақида гапирган. Шунини таъкидлаб ўтиш жоизки, бу лавҳада баён қилинган ҳукм ва синов ҳақидаги

хабар имонга келмаганларга қарата айтилмаган, чунки бу ерда талафот кўрганлар ҳам нажот топишларининг қандайдир эҳтимоли ҳақида ҳам гапирилган (15-оят).

IV. БИЗГА БОШҚАРИШ УЧУН НИМАЛАР ИШОНИБ ТОПШИРИЛГАН

A. Бизнинг пулларимиз

Имонлиларнинг кўпчилиги ўз пулларининг маълум бир қисмини Худо учун беришлари зарурлигини яхши билишади. Ўнлик ҳақида кўпчилик жуда кўп марта эшитган. Лекин, шунга қарамай, масиҳий бошқарувини чинакам англаш, Худога қурбонлик аташ ҳақидаги умумий қабул қилинган тушунчаларидан мутлақо бошқача тушунчани очиб беради. Биз нафақат Худонинг ишларига ўз пулларимизни қурбонлик сифатида атаймиз, лекин, шу билан бирга яна биз пулларни беҳудага, Худога маъқул бўлмаган нарсаларга ишлатиш ҳуқуқига ҳам эгамиз. Ним учун? Чунки, агар ҳақиқатдан олиб қарасак, ҳамма пуллар Унга тегишли. Бизда шахсий пулларимизнинг ўзи йўқ. Бизда бор бўлган ҳамма нарса, ўз навбатида шахсий бойлигимиз ҳам — булар, Худонинг бизга ишониб берган нарсалари. Демак, биз уларни жамоат учун атаймизми ёки бошқа, Худога маъқул бўлмаган ишларга сарф қиламизми — биз уларни, ҳақиқатда, фақат ҳақиқий хўжайинига — Худога қайтарамиз холос.

B. Бизнинг вақтимиз

Бизнинг ердаги ҳаётимиз вақти — бу, эҳтимол, биз эга бўлган инъомлар ичида энг қимматлиси бўлса ажаб эмас, зеро биз ўтказган вақтимизни орқага қайтариш имкониятига эга эмасмиз. Бизнинг ҳар биримизга ердаги ҳаётимиз учун Худо томонидан маълум бир миқдордаги кунлар берилган (Заб.138:16). Раббимиз биздан, бу вақтимиздан, доно бошқарувчи сифатида Унинг улуғланиши учун фойдаланишимизни кутади. Инжилда, биз ҳар доим, тўхтовсиз солиҳлик билан ҳаёт кечиримиз қанчалик муҳим эканлиги эслатилади, зеро нажот топишимиз вақти яқинлашмоқда (Рим.13:11-14). Шунингдек, биз яна ўз вақтимизни қадрига етишимиз кераклиги ҳам уқтирилади, чунки биз яшаётган кунлар — ёмон кунлар (Эф.5:15-17). Худо бизнинг ҳар биримизга маълум бир вазифа ва ишларни топширида ва буларни амалга ошириш учун чегараланган вақт берди (Эф.2:10). Биз ўз вақтимизни, Худонинг ушбу буюк инъомини қандай сарф қилаётганимизни синчковлик билан, тўғри баҳолашимиз зарур, чунки чиндан ҳам биз ҳамма нарсани айнан У хоҳлаганидек қилаётганимизга ишонч ҳосил қилишимиз керак.

B. Бизнинг шахсий мулкимиз

Хатто энг самимий ва тўғри масиҳийлар ҳам кўпинча, Худо томонидан берилган инъомларга нисбатан бепарволик ва илтифотсизлик билан муносабатда бўладилар. Масиҳийлар, Худога уларнинг пулларининг фақатгина бир қисми керак холос, деб ўйлашлари мумкин. Агар қайсидир масиҳийнинг молиявий даромади кам бўлса, оқибатда бу масиҳий, қурбонлик беришим умуман шарт эмас, чунки менинг пулларим жуда кам, деб ҳисоблаши мумкин. Лекин, ҳақиқатда, Муқаддас Китоб биз қай шароитда қурбонлик беришимиз ёки бермаслигимиз тўғрисида ҳеч қандай чегаралар қўймайди. Бунинг устига, Янги Аҳдда ўнлик фақатгина пул билан эмас, балки чорвадан ҳам, шунингдек ҳосилдан ҳам берилган. Янги Аҳддаги дастлабки масиҳий жамоатлар имонлиларининг кўп миқдордаги қурбонликлари ҳам нақд пул билан берилмаган. Худо биздан, эга бўлган нарсаларимизнинг ҳаммасидан қурбонлик беришга тайёр бўлишимизни хоҳлайди. У бизни пул ёки бошқа нарса билан чегаралаб қўймайди. Бизнинг қурбонлигимиз ойлик маошимиздан ҳам, ёки еримиздан олган картошкамиздан ҳам, сигиримизнинг сутидан ҳам ёки бошқа, ҳар қандай даромадимиздан ҳам бўлиши мумкин. Худо учун қурбонликнинг кўриниши ёки уни беришнинг шакли ёки қурбонликнинг манбайи муҳим эмас. Зеро, ҳамма

нарсанинг манбайи Унинг Ўзи ва Унинг ихтиёри билан биз бу манбадан бирон нарса олишимиз мумкин, ва шунинг учун У, биз буни ҳар доим ёдда сақлаб, шахсий мулкимиздан бир қисмини қурбонлик учун атаб, Уни ҳурмат қилишимизни ва улуғлашимизни хоҳлайди.

Худо сизга ишониб топширган мол-мулкингизни У хоҳлаганидек ишлатишга, шунингдек — бошқаларга хизмат қилиши учун ишлатишга нисбатан юрагингиз тўғрими? Қуддусдаги даслабки масиҳий жамоат аъзолари, бошқа, муҳтож бўлган биродарларига ёрдам бериш мақсадида ўз мулкларини сотишган (ҳав.2:44). Инжилда ёзилишича, Барнабо бундай масиҳийларнинг биринчиси бўлган, у ўз ерини сотиб, пулини жамоатга келтириб берган (ҳав.4:36-37). Марҳаматга бой бўлган Худо уни сахийлик билан барокатлади ва ҳаворий Павлуснинг йўлдоши бўлиш учун танлади.

Г. Бизнинг баданимиз

Биз ўз баданимиз учун жавобгар эканимиз ҳақида масиҳийларнинг жуда камчилиги ўйлайди, ваҳоланки бу масиҳийлар ҳаётининг жуда муҳим бўлган қисмидир. Бизнинг танамиз — Муқаддас Рухнинг маъбади (1Кор.6:19) ва Худони улуғлаш учун хизмат қилиши керак. Муқаддас Китобда чекиш, алкоғол ёки гиёҳванд моддалар исьтемом қилишга нисбатан тўғридан-тўғри маън этишлар бўлмаса ҳам, буларнинг барчаси бизнинг маъбадимизга талафот етказиши ва бизнинг Худога хизмат қилишимизга тўсқинлик қилиши мумкин. Ўз баданимизнинг маъбадини бошқаришда катта эҳтиёткорлик талаб этилади, биз саломатлигимизга зарар етказадиган нарсалардан эҳтиёт бўлишимиз зарур. Жисмонан кам ҳаракат қилишимиз ёки уйқу ва хордиқнинг етишмаслиги, нотўғри овқатланиш ва умуман, одамнинг саломатлигига зарар етказадиган барча нарса — нотўғри бошқарувга киради.

Д. Бизнинг оиламиз

Бизнинг оилаларимиз — Худонинг энг буюк неъматидир. Агар биз ўз оиламизни тўғри бошқара олмасак, унда жамоат раҳбарларига нисбатан қўйилган талабларга жавоб беролмаймиз (1Тим.3:4-5). Агар биз ўз оиламизда тартиб ўрната олмасак, унда биз жамоатни ҳам муваффақиятли бошқара олмаймиз. Ўз оиламиз, бизнинг хизматимизга тўсиқ бўлиб қолмаслиги керак. Аксинча, улар хизматимизнинг бир қисмига айланиши, оилавий ҳаётимиз эса, бизни ҳар кунги самарали хизмат учун тайёрлаши керак. Биз ўз оилаларимизга нисбатан ғамхўрликда ва уларга муҳаббат билан Каломни ўргатишда қанчалик ўсиб борсак, биз Масиҳдаги биродарларимизга нисбатан ҳам шунчалик ғамхўр бўламиз ва уларга Худонинг ҳақиқатларини қандай қилиб янада яхшироқ тушунтириш мумкинлигини ўрганиб борамиз.

Е. Бизнинг хизматимиз

Инжилда 1Бутр.4:10 оятада, имонлилар Худонинг эҳсонларини содиқ бошқарувчилари бўлишлари ва ўз руҳий қобилиятларини ишга солиб ўзгаларга ёрдам беришлари кераклиги ҳақида гапирилади. Хизматнинг моҳиятини энг тўғри тарзда тушуниш — жамоатдаги раҳбарларнинг елкаларидаги оғирликларига ёрдам беришдир. Жамоатдаги хизмат — Худонинг хизмати. Бу — бизнинг эмас, балки Унинг иши. Биз — Унинг хизматкорларимиз холос, яъни ўзимизга юклатилган вазифаларни бажариш учун Унга тегишли бўлган воситалардан фойдаланадиган хизматкорларимиз. Агар бу вазифаларни бажариш учун бизга ресурслар етишмай қолса, Худо бу камчиликларни тўлдиришга ҳар доим тайёр. Демак, биз ўз ҳоҷамизга содиқ қолиб, У биздан хоҳлаётган ҳар қандай вазифани бажара оламиз. Агар хизматимиз жараёнида қийинчиликлар пайдо бўлса, биз ҳамма оғирликларни ва ташвишларни фақат ўз елкамизга олишимиз керакмас,

балки Раббимизга мурожаат қилишимиз, бизни ташвишга солаётган ҳамма нарсани Унга топширишимиз, Унинг йўлбошчилигини ва куч-қувватини кутишимиз керак.

Худо билан ҳар куни бирга вақт ўтказиш ўта муҳимдир. Агар биз Муқаддас Рухнинг йўлбошчилигига нисбатан сезгир бўлсак, биз ҳар доим тўғри қарорларга келишимиз мумкин, булар эса хизматимизда катта муваффақиятларга олиб боради. Ҳатто Ҳазрати Исо ҳам Ўз Отаси берадиган донолик ва маслаҳатга эҳтиёж сезган. Биз буни айниқса У Ўзининг қаерда хизмат қилиши (Лқ.4:42-44) ёки кимни Ўз шогирди қилиб танлаши (Лқ.6:12-16) тўғрисида муҳим қарорга келиши зарур бўлганда яққол кўришимиз мумкин. Бизга ҳам шундай донолик ва маслаҳат зарур. Биз — фақатгина ўз Раббимизнинг иродасини бажарувчи хизматкор эканимизни эслан чиқармаган ҳолда, келинг, Унга тез-тез мурожаат қилиб, қулоқ солайлик.

V. БОШҚАРУВ ВА ЖАМОАТ ТАШКИЛ ҚИЛУВЧИ

Жамоат ташкил қилувчининг яхши бошқарувчи бўлиши ўта муҳимдир. Ўзининг янги жамоасини ташкил қилиши учун, у Худонинг барча инъомлари ва неъматларидан, ўз мулкидан, ўзининг бутун вақтидан ва пулларидан донолик билан фойдаланиши керак. Бундай хизматчи, яна ўз бадани-маъбадига ва оиласига нисбатан ва шунингдек, жамоатлар ташкил қилиш бўйича ўз хизматига нисбатан шахсий жавобгарлигини англаши ва булар ҳақида ғамхўрлик қилиши керак. У ўз ҳаётида бошқарувнинг тўғри принципларини қўллаши ва бошқаларни ҳам бунга ўргатиши керак.

A. Ўз ҳаётида қўллаши

Жамоат ташкил қилувчининг олдида ўта жиддий ва осон бўлмаган вазифа туради, зеро у одамларни кўринмас, кучли душман қўлидан озод қилиши ва Худо учун ерда янги, мустақкам қаъла ва истеҳкомлар бунёд қилиши керак. Шак-шубҳасиз, биз ўзимизнинг кучимиз билан буларни амалга ошириш қудратига эга эмасмиз. Лекин, Худо биздан айнан мана шунга талаб қилади. Биз ўз ихтиёримиз билан Худонинг хизматкорларига айландик, ва У бизга Ўз ишини амалга ошириш учун Ўзи берган нарсаларни бошқариш ҳуқуқини берди. Худо бизни барча зарурий нарсалар билан албатта таъминлайди. У биздан фақатгина Ўзи берган неъматларни донолик ва ақл билан бошқаришимизни кутади. Биз нимаики қилмайлик: Раббимизни улуғланиши учун қурбонликлар аташимиздан тортиб, то кун тартибимизни режалаштиришгача — буларнинг ҳамма-ҳаммасини айнан шу орқали, яъни биз Раббимизнинг бошқарувчилари эканлигимиз нуқтаий назари бўйича баҳолашимиз керак, ва шунинг учун ҳам, биз хизматимизнинг амалга ошиши учун Унинг доимий барокатига ва иноятига муҳтож эканимизни англашимиз ва тушунишимиз жуда муҳимдир.

Агар сиз бошқарувни ташкиллаштириш жараёнида қийинчиликларга учраган бўлсангиз, бунинг сабаби ўз хизматингизнинг ва бутун ҳаётингизнинг асоси ва пойдевори йўқолганлигида бўлиши мумкин. Ўз ҳаётингизнинг асосида ётувчи, сиз учун энг қимматбаҳо бойлик ҳақиқатда нима эканини текшириб чиқинг, бу сизга ўз хизматингизни тўғри барпо қилишингизда ҳам ёрдам беради. Шахсан сизни Худони ва яқинларини севадиган одам, дейиш мумкинми (Мт.22:37-39)? Бу қимматбаҳо бойликларга сизнинг вақтга, ўз мулкингизга, ўз саломатлигингизга, оилангизга, хизматингизга ва ҳ.к.зларга нисбатан амалга ошираётган бошқарувингиз мос келадими?

B. Бошқаларга ўргатиш

Жамоатни серҳосил ва самарали ташкил қилиш, қачонки бу жараёнга жамоанинг ҳар бир аъзоси жалб қилинганда амалга ошиши мумкин. Жамоанинг ҳар бир аъзоси тавба қилиб Масиҳни қабул қилишининг дастлабки кунлариданоқ қандай қилиб Худонинг назаридаги содиқ бошқарувчи бўлиш кераклигини ўргатиш ва аниқ қилиб тушунтириш

лозим. Атрофингиздаги одамлар ўзлари эга бўлган нарсаларни тўғри бошқаришни ўзлари ўрганишади, деб асло ҳисобламанг. Фақат сизнинг шахсий наъмунангиз ва доимий таълим жараёни янги имонга келганларга, қандай қилиб Худонинг яхши бошқарувчилари бўлиш мумкинлигини тушунишларига ёрдам беради.

Янги имонга келганлар куйдагиларни ўрганишлари айниқса муҳим:

- ўз пулларидан, шунингдек шахсий мулкларидан келадиган ҳар қандай даромаддан саҳийлик билан назр беришни;
- жамоатни барпо қилиш учун ўзларининг руҳий қобилиятларини намоён қилишни ва улардан фойдаланишни;
- ўз вақтиларини имонлиларга ҳам, шунингдек, имонга келмаганларга ҳам хизмат қила олиш учун бошқаришни;
- ўз оилалари ҳақида ғамхўрлик қилишни, зеро бу орқали бошқа имонлиларнинг муҳтожликларига нисбатан қандай қилиб ғамхўрлик намоён қилишни ўрганишсин;

ХУЛОСА

Масиҳий — ўзи буни биладими ёки йўқми, бундай қатъий назар у — Худонинг бошқарувчисидир. Бизда бор бўлган ҳамма нарса Худога тегишли ва биздан буларни Унинг улуғланиши учун ишлатиш талаб қилинади. Бу принцип фақатгина жамоат ташкил қилувчиларга эмас, балки мутлақо барча масиҳийларга ҳам тегишлидир. Аммо, шуни ҳам таъкидлаш лозимки, жамоат ташкил қилувчилар зиммасига маҳсус жавобгарлик юклатилган, чунки улар бу принципларни ҳаётларида ифода қилишлари ва буни бошқаларга ўргатишлари керак. Зеро кимга кўп берилса, ундан кўп талаб қилинади.

САВОЛЛАР

- Шахсан сизга ҳаётда Худо нималарни берган? Бирма-бир санаб беринг.
- VI бўлимда кўриб чиқилган соҳаларнинг қайси бирини бошқариш бошқаларига қараганда анча қийин? Нима учун?
- Камбағал одам ҳақиқий маънода нимасидандир Худога қурбонлик аташи мумкинми? У буни қилиши шартми? Қанча?
- Янги имонга келганларга бошқарув бўйича нималарни ўргатиш керак?
- Бошқарув мавзусини муҳокама қилганда инсоний қимматбаҳо нарсалар ҳақида гапириш қанчалик муҳим деб ҳисоблайсиз?

Бошқарув

2 Дарс

Молияни бошқариш

Дарс мақсади:

Ушбу дарснинг мақсади — Худонинг бизга ишониб топширган молиявий маблағларини бошқаришимиз қанчалик муҳим эканлигини кўрсатиш. Бизда бор бўлган ҳамма нарса — Уникидир.

Кутиладиган натижалар:

Дарснинг материални ўрганиб, ҳар бир ўқувчи:

- Жамоатнинг ўсишида ва ривожланишида унинг ўз-ўзини молиявий таъминлашининг афзалликларини тушуниши керак;
- Жамоатнинг эҳтиёжлари учун назр бериш хизматида янада фаол иштирок этиши ва бошқаларни ҳам шунга ўргатиши керак;

Дарс режаси:

- I. Савобнинг Муқаддас Китоб бўйича тушунчаси
- II. Шахсий ҳайр-эҳсон
- III. Жамоатнинг молиявий таъминоти
- IV. Молия ва жамоатлар ташкил қилиш ҳаракати

Ўқитувчиларга кўрсатмалар:

Ўнлик тўғрисидаги “қалтис” баҳс-мунозаралар вужудга келмаслигига ҳаракат қилинг. Ушбу дарснинг асосий маъноси — бизнинг пулларимиз Худони улуғланишига хизмат қилиши учун уларни тўғри сарф қилишга нисбатан жавобгарлигимизни тушуниш ва англаш. Бу саволнинг долзарблилигига нисбатан бошқа имонлиларнинг фикрлари турли хил бўлади, лекин, бунга қарамасдан, сиз муҳокамани мана шу саволнинг долзарблилиги атрофида сақлашга ҳаракат қилинг.

Материални ўрганиш жараёнида ўқувчилардан баъзилари бюджет ташкил қилиш бўйича тажрибага эга бўлиши ва бу тажрибасини бошқалар билан бўлашиши мумкин, шундай ўқувчиларга нисбатан сезгир бўлинг.

I. САВОБНИНГ МУҚАДДАС КИТОБ БЎЙИЧА ТУШУНЧАСИ

Муқаддас Китобнинг кўпгина лавҳалари бевосита пул ҳақида гапиради. Биз улардан баъзиларини танлаб олдик, зеро Худо молиявий қурбонликлар масаласига қандай муносабатда бўлишини янада аниқ тушуниб олиш бизнинг мақсадимиздир.

A. Эски Аҳдда ўнлик тўғрисидаги қонун

Исроилликлар ўнлик, ёки ўз даромадларининг ўндан бир фоизини Худога ва Унга хизмат қилиш учун беришлари керак эди (Лев.27:30-32; Сон.18:23-24). Ушбу шарт бўлган

ўнликдан ташқари, яна бошқа кўпгина “назрлар” ва “солиқлар” дан иборат бўлган ўнликлар мавжуд эди, демак Эски Аҳдадаги ҳақиқий имонли, балки, ўзининг бутун даромадининг тахминан 28 фоизини Худога берган. Асосан, бу ўнлик, имонлининг барча чорвасининг ва далаларидаги барча ҳосилининг ўндан бир қисми эди.

Келинг, Эски Аҳдадаги ўнликларнинг миқдори ва ҳажми тўғрисидаги батафсил ҳисоб-китобларни четга суриб қўйиб, энг асосий нарсани айтаман, яъни ўнлик — Худо маълум ваъдалар берган Исроил халқининг ҳар бир одами учун тайинланган шахсий руҳий тартиб эди. Ўнликдан бўйин товлаш Худо назарида ўғрилиқ билан баробар эди, чунки Исроил халқи эга бўлган барча нарса Худога тегишли эди ва Унинг хусусий мулки деб ҳисобланарди. Худо барча ўнликни ким олиб келса унга Ўзининг барокатларини ва марҳаматини мўл қилиб ато қилишини ваъда бериб, Исроилликларга бунда Ўзини синаб кўришларини таклиф қилади (Мал.3:8-12).

Б. Ҳузур Чодирини учун ихтиёрий назр қилиш

Эски Аҳда ўнлик бериш — бу назр қилишнинг ягона усули эмас эди. Исроилликлар чўлда кезиб юрганларида Худованд Мусога ҳузур Чодирини қуриш учун халқнинг ихтиёрий назрларини йиғишни буюрган (Чиқ.25:1-8). Миср еридан шошилини равишда қочиб чиққан Исроил халқи, аниққи, унчалик катта мол-мулкка эга бўлмаганлар, бунинг устига доим чўлда кўчманчилар каби кезиб юрганлар. Лекин, мана шундай қийинчиликларга қарамасдан, улар Мусонинг даъватига жавоб тариқасида ўзларининг чорваларидан бир қисмини, рўзгор буюмларининг бир қисмини ва ҳатто меҳнат учун жисмоний кучларини ҳам беришган (Чиқ.35:4-29). Бу халқни ҳеч ким мажбурламаган ва барча назр-ниёзлар ихтиёрий равишда берилган. Натижада, халқ шунчалик кўп назр бердики, бу назрлар ҳузур Чодирини қуриш учун зарур бўлган миқдордан ҳам ошиб кетди ва Мусо халқдан назр қилишни тўхтатишларини сўради (Чиқ.36:4-7)!

В. Довуднинг Маъбад қурилиши учун атаган ҳайр-эҳсон наъмуналари

Довуд, ҳайр-эҳсон ва назр беришнинг муҳим эканлигини тушунган одамларнинг бири эди. У бу ишнинг муҳим эканлигини шунчалик яхши тушунганки, ҳатто Худога қурбонлик қилиш учун “ўлжаларини” ҳам аямаган (1Пар.21:24). Шоҳ Довуд ўз бойлигини мақсад учун қурбонлик қилишни жуда яхши билган, У кейинчалик ўғли Сулаймон Худога Маъбад қуриши учун зарур бўлган ҳамма нарсани тайёрлаб қўйган (1Пар.29:1-5). Довуднинг бу наъмунаси Худога қурбонлик қилиш учун Исроил халқининг бошқа арбобларини ҳам руҳлантирган (1Пар.29:6-9). Довуднинг бу қурбонликларидан кейинги ибодати унинг Худога келтирилаётган қурбонликка нисбатан муносабатани ифода қилади (1Пар.29:10:20). Биз бундан, Довуднинг қурбонлиги Худони мақташ ва улуғлаш руҳида эканлигини кўраман. Шунингдек, у ўзининг ибодати орқали ҳар қандай бойлик, мол-мулк — буларнинг ҳаммаси Худога тегишли эканлигига гувоҳлик беради (1Пар.29:16). Демак, назр бериш — бу Худо бизга берган неъматларнинг шунчаки бир қисмини Унга қайтариш имконияти. Довуд ҳатто, Худо уни мана шундай шарафга, яъни эҳсон бериш шарафига муносиб кўрганидан, ҳайрон эканлигини ҳам билдиради (1Пар.29:14).

Г. Йўқчиликдан эҳсон қилиш

Ҳазрати Исо маъбаднинг садақа қутисига арзимаган пул ташлаган бева аёлни мақтайди (Лқ.21:1-4). Чунки мана шу иккита арзимаган чақа бу аёлнинг бутун (100%) мол-давлати эди. Ушбу воқеа, Жамоат ташкил топган кун, ҳосил байрамидан анча олдин содир бўлган эди. Шундай қилиб, Жамоат асри бошланмасидан ва жамоатга ўнлик бериш шартми, деган савол пайдо бўлмасидан аввал, Худо одамларнинг, улардан қонун бўйича талаб қилинганидан (10%) кўра кўпроқ эҳсон қилишларидан рози эди. Бу мисол бизга

шуни аниқ-равшан тушунтиряпдики, Худо учун биз Унга қанча эҳсон қилишимиз мутлақо барибир эмас, аксинча, У биз қанча беришимизни диққат билан кузатиб туради.

Агар яхшилаб эътибор берсангиз, бу лавҳада ўнлик тўғридаги масала бўйича яна жуда аниқ бир принцип яширинганлигини кўришингиз мумкин. Маъбад жуда ҳашаматли бино бўлиб, соф олтин билан қопланган эди (Мк.13:1; Мт.23:16). Демак, маъбад ўша бева аёл берадиган жуда кам миқдордаги пулига, шубҳасиз муҳтож эмасди. Аммо, Ҳазрати Исо бундай ҳимматдан рози бўлган, чунки бева аёл ўз пулини нафақат маъбаднинг хазинасига берган, шу билан бирга у бу пулни Худо учун бағишлаган. Ва бунда, Исролнинг ўша давридаги дин арбоблари қанчалик иккиюзламачи бўлганлари ёки ўша воқеадан бир неча йил ўтиб, бу ҳашаматли Маъбадни рим истилочилари вайрон қилганлари унчалик муҳим эмас. Биз одамлар учун эмас, балки Худо учун эҳсон қиламиз. Лекин, буни биз Жамоат орқали амалга оширимиз.

Д. Янги Аҳдда Жамоат хизматчиларини молиявий таъминлаш

Янги Аҳд жамоатининг руҳий йўлбошчилари турли йўллар билан қўллаб-қувватланган. Ҳазрати Исо ва Унинг шогирдлари билан бирга юрган аёллар ўз мол-мулкларини сарф қилиб уларга хизмат қилишарди (Лқ.8:1-3). Ўз шогирдларини Жалила бўйлаб Хушхабар айтишга жўнатар экан, Ҳазрати Исо уларга ўзлари хизмат қилган одамларнинг ёрдамига суянишларини тайинлайди (Мт.10:10; Лқ.10:5-8). Худонинг хизмакори бўлмиш Павлус ҳам, худди Эски Аҳд даврида маъбадда хизмат қилувчи руҳонийлар маъбаднинг ҳисобига кун кечирганликлари каби, у ҳам ўзи хизмат қилган имонлиларнинг ҳисобидан моддий ёрдам олиш ҳуқуқига эди (1Кор.9:4:14). Шунингдек, Павлус жамоатларни ўз хизматчиларини моддий томондан қўллаб-қувватлашларини рағабтлантирган ва бунга даъват қилган (1Тим.5:18). Унинг ўзи, масалан, баъзи бир сабабларга кўра Коринф шаҳридаги жамоатда бундай ҳуқуқидан фойдаланмаган, гарчи у бундан фойдланишга тўла ҳақли эди (1Кор.9:12). Бунинг ўрнига ҳаворий, чодир тикиб, ўз меҳнати билан кун кўришни афзал деб билган, чунки у жамоатга юк бўлишни хоҳлмаган (ҳав.18:2,3; 1Кор.4:12).

Бундан ташқари, филиппилик имонлилар ҳам Павлуснинг хизматини моддий томондан қўллаб-қувватлашган (Флп.4:15:20). Қизиқ, эътибор беринг-а, “Эгамнинг Ўзи сизнинг ҳар қандай эҳтиёжингизни қондиради” деган машҳур жумлани Павлус, айнан филиппийликларни уларнинг қурбонликлари учун мақтаганда гапирган. Ҳа, Павлус, Худо филиппийликларнинг ҳар қандай эҳтиёжларини қондиришини билар эди, чунки улар Павлуснинг хизматини саҳийлик билан қўллаб-қувватлашган. Бошқача айтганда, қачонки биз эҳсон қилишда саҳий бўлсак, Худо бизнинг ҳар қандай эҳтиёжимизни албатта қондиради.

Е. Қуддусдаги Худо азизлари учун моддий ёрдам

Ҳаворий Павлус Қуддусда очарчиликни бошларидан ўтказаётган азизларга маҳсус моддий ёрдам тўплаш ҳақида эълон қилади. Коринф имонлиларига ёзган ўзининг биринчи мактубида ушбу ёрдамни тўплаш ҳақида аниқ кўрсатмалар берган (1Кор.16:1-2). Ҳаворий, ҳар бир имонли ўз ихтиёри билан маълум бир миқдордаги пулни ҳафтанинг бир кунида (якшанба) ажратиб қўйишларини тайинлаган. Мактубда бу пулнинг ҳеч қанақанги аниқ фоиз нисбати миқдори ёки аниқ суммасини келтирилмаган. Павлус фақат “қўлидан келганча...” деб айтган.

Коринфликларга ёзган иккинчи мактубида ҳам Павлус хайр-эҳсон қилишга нисбатан қандай муносабатда бўлишимиз кераклиги тўғрисида яна таълим беради. 2Кор.8:1-6 ва 9:6-11 оятлардаги кўрсатмалар, эҳтимол, замонавий масиҳийлар учун Янги Аҳддаги қабул қилиш энг қийин бўлган хайр-эҳсон тўғрисидаги принциплар бўлса ажаб эмас. У Македониядаги жамоатларнинг кўрсатган ҳимматларини мисол қилиб кўрсатиш

билан бошланади (2Кор.8:1-6). Бу жамоатлар эҳсон қилишда жуда сахийлик кўрсатганлар, ваҳоланки ўзлари жуда камбағал эдилар, лекин бунга қарамасдан улар инсон нуқтаий назари билан олиб қараганда, ҳатто мумкин бўлганидан ҳам ортиқ хайр-эҳсон кўрсатдилар (бевосита Худонинг инояти билан). Македонияликларни ўша факт, яъни улар, биринчи навбатда ўзларини Худога бағишлашлари руҳлантирган.

Мана шу тарзда эҳсон қиладиган имонлилар Худонинг ажойиб ваъдаси билан шодланишлари мумкин, зеро Худо ҳам уларни худди ўшанча миқдорда тақдирлайди. Ҳақиқатдан ҳам, агар биз эҳсон қилишда сахий бўлиш учун имонга эга бўлсак, Худо ҳам бизнинг муҳтожликларимизни сахийлик билан тўлдирди (2Кор.9:6-11; Лқ.6:38).

II. ШАХСИЙ ХАЙР-ЭҲСОНЛАРИМИЗ

Муқаддас Китобда, ҳар бир масиҳий билиши зарур бўлган жуда муҳим бир руҳий принцип бор. У жуда оддий. Худонинг идорачилари ёки хизматчиларининг беришлари ёки олишлари уларда айни вақтда бор бўлган ресурсларга қараб чегараланмайди. Бошқа сўзлар билан айтганда, ҳар бир имонли, қанчалик камбағал бўлмасин, барибир эҳсон қилиши зарур. Биз юқорида кўриб чиққан кўпгина оятлардан кўрганимиздек, камбағаллик Худо учун эҳсон қилмасликка кечиримли сабаб бўлмайди. Ҳар бир одам Худо учун хайр-эҳсон қила олади. Бунинг устига, қачонки Худонинг фарзанди имон билан қўлидан келганча эҳсон қилса, бу ҳар доим етарли бўлади. Худо уларнинг бу инъомларидан ажойиб тарзда фойдаланади, уларнинг берганларини кўп маротаба кўпайтиради. Бу ҳақиқатни Сарепталик бева аёл ҳақидаги воқеа (3Шох.17:7:16) ва беш минг одамнинг тўйиши (Мк.6:30-44) жуда яхши тасвирлайди. Эски Аҳддаги воқеада ҳам, Янги Аҳддаги мисолда ҳам одамлар жуда кам беришган эди, лекин бу одамларда бор бўлган ҳамма нарса эди, ва Худонинг қўлларида бу эҳсонлар етарли миқдорга айланди.

Ўзида бор бўлган неъматларнинг бир қисмини Худонинг иши учун бериш, ҳар бир имонлининг ҳаётидаги доимий амал бўлиши керак. Кўпчилик масиҳийлар ўзларининг бу мажбуриятлари ҳақида билишларига қарамасдан, қанча эҳсон қилиш тўғрисидаги фикрлар ҳар хил. Эски Аҳд давридаги ўнлик, Янги Аҳд Жамоати даври учун ҳозир ҳам шартми? Агар йўқ бўлса, масиҳийлар қанча эҳсон қилишлари керак? Кўпчилик, Мусонинг қонуни бўйича ҳар бир одамга тайинланган ўнлик, Янги Аҳдда, худди бошқа кўпгина расм-русум ва маросимлар бўйича қонун-қоидалар ўз кучини йўқотгани каби ўнлик ҳам ўз кучини йўқотган, деб ишонади (Рим.10:4; Гал.3:25). Баъзи масиҳийлар эса, ушр бериш Мусонинг қонунидан аввал мавжуд бўлган (Ибт.14:19-20), ва Ҳазрати Исо фақат ушр беришнинг моҳияти ҳақида қўшимча ахборотлар бергани ва бу амални маъқуллаган (Мт.23:23), демак, Худо бизнинг давримизда ҳам бу амрни бажарилишини хоҳлайди, деб ҳисоблайдилар.

Янги Аҳддан эҳсон қилиш бўйича лавҳаларни ўрганган ҳар қандай масиҳий, эҳтимол, мана бу фикрга, яъни ўн фоиз ёки ўнлик — бу биз Худога бера оладиган эҳсоннинг фақатгина энг яхши минимал қисми бўлиши мумкин, деган фикрга қўшилсалар керак. Яна, мана бу фикр ҳам мантиқан тўғри бўлади: агар Эски Аҳд одамдан бутун даромадининг маълум бир фоизини Худога беришини талаб қилган бўлса, демак, Янги Аҳд инояти остидаги имонли нажот тўғрисидаги саволни анча яхши қабул қилади, шунинг учун ҳам у кўпроқ эҳсон қила олади.

Хайр-эҳсон қилиш бўйича имонлилар қуйдаги принципларга таяниб иш кўришлари мумкин:

- Ҳар бир имонли эҳсон қилиши керак.
- Бизнинг бераётган эҳсонларимиз даромадимизга мос бўлиши керак. Тасаввур қилиб кўринг, агар Худо сизнинг даромадингизни, берадиган эҳсонингиз миқдорига боғлиқ қилиб қўйса, нима бўлади!
- Биз, ҳатто камбағал бўлсак ҳам эҳсон беришимиз керак.

- Биз қандайдир зўрлаш ёки мажбуран эмас, балки юракдан, сахийлик билан эҳсон беришимиз керак. Эҳсон — Худога маъқул бўлишни хоҳлайдиган юракдан чиқиши керак.
- Биз қўлимиздан келганидан ҳам ортиқ эҳсон қилишимиз керак (Худога ишонган ҳолда).
- Бизнинг молиявий эҳсонларимиз, ўзимизни ҳам Худога бағишлашимиз билан биргаликда амалга оширилиши керак. Эҳсон қилиш — бу фақат имонлининг Худога ўзини шундай бағишлашининг кўринарли ифодасидир.
- Биз қандай эҳсон қилишимизга қараб Худо бизни албатта тақдирлайди. Агар биз Худонинг ишлари учун сахийлик билан эҳсон қилиш имонига эга бўлсак, У бизнинг муҳтожликларимизни сахийлик билан қондиришини ваъда қилган.

Малъахий пайғамбар китобида, Худо Исроил халқига, агар улар Худога Унинг ўнлигини беришса, унда У уларга осмон хазиналарини очишини ва Ўзининг барокатларини мўл қилиб уларнинг устига ёғдиришини ваъда қилади. Биз ҳозир ҳам Худонинг мана шу ваъдасига эгамиз. Биз — Худонинг бошқарувчиларимиз, бунинг маъноси эса, бизда бор бўлган барча нарса фақат Унга тегишли, деганидир. Агар биз ўзимизга ишониб топширилган неъматларни бошқаришда садоқатимизни намоён қилсак, Худо Унинг иродасини амалга оширишимиздаги бизнинг барча муҳтожликларимизни қондиришни ваъда қилади. Агарда, биз ҳамма нарса кимга тегишли эканини унутиб қўйсак, ўз мулкимиздан Худога эҳсон қилишда зикналик қилсак, унда биз Худонинг барча барокатларидан бебаҳра қолишимиз мумкин. Албатта, биз Худонинг барокатлари шакл-шубҳасиз бизнинг фақат молиявий аҳволимизга барака бағишлайди, деган кафолатга эга эмасмиз, бироқ, бизнинг шу нарсага имонимиз комилки, сахийлик билан ва бутун юрагидан берувчи имонлига, Худо Ўзининг руҳий барокатларини албатта ёғдиради.

III. ЖАМОАТНИНГ МОЛИЯВИЙ ТАЪМИНОТИ

Жамоатнинг жавобгар бўлган соҳаларидан бири, — одамлар берадиган ўнликлар ва бошқа эҳсонларни донолик ва эътибор билан бошқаришдир.

A. Ўз-ўзини таъминловчи жамоатлар

Эски Аҳдда, ўнликлар даслабки даврларда Қуддус Маъбадининг хазинасига келиб тушган, кейинроқ эса — синагогаларнинг ихтиёрига берилган, шу тарзда, маъбаднинг, ва шунингдек, синагогаларнинг мавжуд бўлишининг асоси, моливий томондан ўз-ўзини таъминлаш бўлган. Қачонки жамоанинг ҳар бир аъзоси даромадининг 10% дан берганида, ҳатто жамоа фақатгина 10 та оиладан иборат бўлса ҳам янги уйни, Худонинг уйини қуриш имкониятига эга бўлинган. Айнан мана шундай ҳисоб-китоблардан келиб чиққан ҳолда, яҳудийлар 10 та яҳудий оиласи бўлган ҳар қандай шаҳарда анъанавий тарзда янги синагогалар қуришган.

Ўнлик Янги Аҳд даврида қандай амал қилиши кераклиги хусусида масиҳийлар нима деб ўйлашларидан қатъий назар, барибир ўнлик принципи мавжуддир ва унинг моҳияти — жамоат моддий томондан ўзини-ўзи таъминлаши мумкин ва таъминлаши керак. Ва ҳозирги кунда ҳам бу принцип тўғри ва ҳақиқий факт бўлиб қолмоқда. Истисно фақат, Коринф жамоатининг Қуддусда ўша вақтда очарчилик бўлгани учун у ердаги имонлиларга эҳсон тариқасида моддий ёрдам берганлари бўлиши мумкин. Янги Аҳд масиҳийлари учун одатий амал эса, ҳар бир маҳалий жамоат ўзининг молиявий эҳтиёжларини ва зуруриятларини қондириши бўлган. Маслан, ҳаворий Павлус галатия жамоатини ўз устозларини моддий томондан қўллаб-қувватлашларига даъват қилган (Гал.6:6). Тимўтийга эса, у камбағалларга ва беваларга ғамхўрлик қилишни(1Тим.3:10) ва Худонинг Каломини ўргатишда ва ваъзхонликда заҳмат чекаётган ўз устозларининг меҳнатларига ҳақ тўлашни жамоатга ўргатиши кераклигини ёзади (1Тим.5:18).

Оддий кузатишлар шуни кўрсатадики, моддий эҳтиёжларини ўзи, мустақил равишда таъминлайдиган жамоатлар, бундай қилишни хоҳламайдиган жамоатларга қараганда тезроқ ўсади ва кўпаяди. Моливий мустақиллик бир қанча афзалликларга эга:

1. Молиявий мустақиллик, жамоатнинг руҳий баркамолликка эришишига ёрдам беради

Маҳаллий жамоатнинг молиявий томондан бошқа, жамоатга тегишли бўлмаган шахсларга ёки ташкилотларга қарам бўлиши, шахсий кадр-қиммат ҳиссини йўқотишига, шунингдек, ўсиш ва кўпайиш имониятларини ҳам йўқотишига олиб келиши мумкин. Агарда жамоатнинг ўзи ўз хизматчиларини моддий тарафдан қўллаб-қувватласа, хизматни амалга оширишдаги эҳтиёжларини ўзи қондирса ва ўзининг молиявий маблағларини тўғри бошқарса, булар, жамоат аъзоларининг бу соҳаларда ўзлари қарор қабул қилиш тажрибалари орқали, уларнинг руҳан етук бўлишларига ёрдам беради.

2. Молиявий мустақиллик жавобгарлик ҳиссини тарбиялайди

Албатта, бошқа жамоатдан ёки ташкилотдан маош оладиган хизматчи, ўзи хизмат қилаётган жамоати олдида катта жавобгарликни ҳис қилмаслиги табиий. Бундай вазиятда, бу жамоатнинг чинакам эҳтиёжлари қониқтирилмай қолиш ҳавфи пайдо бўлади, чунки бундай хизматчи диққат эътиборини, унга ҳақ тўлайдиган “иш берувчининг” талабларини бажаришга қаратади. Худди мана шундай маъсулиятсизлик ҳисси бошқа томондан ҳам пайдо бўлади. Жамоат аъзолари раҳбарларнинг ва хизматчиларнинг кўрсатаётган ғамхўрликлари учун уларнинг эҳтиёжларига нисбатан жавобгарлик ҳиссини йўқотадилар ёки умуман бу ҳисга эга бўлмайдилар, жамоат аъзолари раҳбарларнинг ва хизматчиларнинг хизматларини, шунчаки, улар қилишлари керак бўлган табиий ғамхўрлик ва хизмат, деб қабул қиладилар. Кимки ҳақ тўласа, у нима учун тўлаганига бепарво бўлолмаслиги ҳақидаги ҳақиқатни ҳамма жуда яхши билади (Мт.6:19-20). Бошқача айтганда, одамлар ўз меҳнатларини ёки пулларини нимага сарф қилган бўлсалар, ўша нарсани жуда кадрлайдилар. Мавжуд бўлган жамоадаги одамлар мана шу жамоадаги хизматга бепарво бўлмасликлари жуда ҳам муҳимдир, мана шундагина жамоат Худонинг иродасини бажарган ҳолда, руҳий жиҳатдан ҳам, сон жиҳатдан ҳам ўсиши мумкин.

3. Молиявий мустақиллик имонни мустаҳкамлайди

Молиявий томондан ўзини ўзи таъминлашга интилган ҳолда, жамоат турли синовлар ва қийинчиликларга дуч келиши мумкин. Лекин, шунга қарамай, айнан мана шу синов ва қийинчиликлар имонимизнинг мустаҳкамланишига ва ортишига хизмат қилади (1Бутр.1:6-7, Ёқ.1:3-4). Молиявий мустақиллик масаласи — бу, ўз моҳиятига кўра, жамоатнинг имони ҳақидаги масаладир. Молиявий таъминлаш масаласи бўйича мустақилликка эга бўлмаслик сабаби, одатда, у ёки бу жамоатнинг камбағаллигида эмас, балки имоннинг етишмаслигида. Аъзолари унча бой бўлмаган, лекин имонга ва ўз хоҳишига эга бўлиб, Худонинг дуосини ва барокатларини олаётган ва ўз жамоатини молиявий томондан бутунлай таъминлаётган жамоатларга ва ўз навбатида, анча ўзига тўқ бўлган масиҳийлар ўз хоҳишлари билан, уларнинг жамоатларини молиявий томондан бошқалар таъминлашига умид қилаётганларга анчагина мисоллар келтириш мумкин. Савол қуйдагича: “Худо Ўз фарзандларининг муҳтожликларини қондирадими ёки йўқми?” Худога таянадиган ва ишонадиган одамлар бунга “ҳа” деб жавоб берадилар. Агар одам Худодан ўзининг ҳаётий муҳтожликларини қондиришини сўраб ибодат қилса, лекин... бунга ҳатто жавоб ҳам кутмаса, хўш, бундай ибодатни донолик билан қилинган ибодат дейиш мумкинми? Шубҳасиз, бу “юқоридан тушган донолик” эмас. Худонинг Каломи бундай ҳаркатни “амалсиз имон” деб айтади. Лекин, агар Худонинг фарзандлари ўзларининг маблағларини жамоат учун имон билан эҳсон қилсалар, Худонинг содиқлигига умид қилсалар, унда Худо уларга Ўз барокатларини шундай йўллар билан мўл қилиб ёғдирадими, улар буни ҳатто тасаввур ҳам қилолмайдилар.

4. Молиявий мустақиллик имонга келмаганларга нажот ҳақида гувоҳлик беришда ёрдам беради

Чет эллик ҳомийлар томонидан молиявий таъминланадиган жамоанинг аъзоларини, атрофдаги одамлар, уларни худди бегона, чет эл динини тарғиб қиладиган жамоат, деб қабул қилишади. Ва бу кўпинча, Масих ҳақида гувоҳлик бериш учун жиддий тўсиққа айланади. Айниқса бу, жамоат хизматчиларининг оладиган маошларига таълуқли. Чет эл ташкилотларидан ёки чет эллик алоҳида шахслардан пул оладиган хизматчиларни, атрофдаги одамлар чинакам, самимий масихийлар, деб эмас, балки ёлланган ишчилар, деб қабул қиладилар. Бошқа томондан, агар жамоат аъзолари жамоатдаги хизматни моддий томондан қўллаб-қувватласалар, унда жамоат хизматчиларининг имонларининг самимийлигига нисбатан шубҳа ва гумон қилиш эҳтимоли жуда паст бўлади.

Бундан ташқари, шундай бир мантиқий савол туғилади, агар жамоат ўзининг ҳисоб-китобларини ташқаридан кимдир тўлашини кутса, бунинг натижасида бу жамоат ўз халқи учун Хушхабарни ҳам ташқаридан кимдир келиб тарғиб қилишини кутиб ўтирадиган жамоат бўлиб қолмайдими?

5. Молиявий мустақиллик жамоатга тўхтовсиз кўпайишига ёрдам беради

Қачонки жамоат бошқаларнинг ҳисобидан пул оладган бўлса, бу деярли ҳар доим уларнинг миқдори чегараланганини билдиради. Кўпинча, ташқаридан маблағлар олиш ва йиғишга мўлжалланган дастурлар, ҳомийларни қидириш, анчагина молиявий чиқимларни талаб қилади. Бошқача айтганда, пул олиш учун пул сарф қилиш керак. Лекин, шу билан бирга, пулнинг келиши кутилмаганда ва хоҳлаган вақтда тўхтаб қолиши ҳавфи мавжуд. Хизмат учун зарур бўлган маблағаларнинг бундай чегараланганлиги натижасида жамоатнинг ўсиши тўхтаб қолиши мумкин. Агар жамоат ўз хизматларини амалга ошириш учун бинони ижарага олган бўлса, лекин, ижара ҳаққини тўлаш, Хушхабарни тарғиб қилиш бўйича тадбирлар ва бошқа жамоат тадбирларини амалга ошириш бутунлай чет эл сармояларига боғлиқ бўлса, унда, жамоатга бериладиган маблағлар миқдорининг ҳар қандай камайиши, бевосита барча хизматларнинг сифати ва ўз навбатида сони ҳам пасайишига олиб келишини тушуниш унчалик қийин бўлмаса керак. Лекин, агарда жамоат молиявий соҳаларда мустақил бўлса, агар имонилар қандай эҳсон қилиш кераклигига ўргатилган ва эҳсон қилиш хизматига йўналтирилган бўлса, у ҳолда Масихга имон келтирган янги одамларнинг, яъни жамоатга қўшиладиган одамларнинг кўпайишига қараб, бу жамоатнинг бюджети ҳам кўпаяди. Жамоатнинг ўсиши билан эҳсон қилиш ҳажми ҳам ортади, шунинг учун бундай жамоаларда хизматга тўсқинлик қиладиган чегаралар бўлмайди.

Янги туғилган капалак, ўзини чулғаб турган пилладан озод бўлиши учун анча меҳнат қилиши керак. Уни кузатиб турган биронта яхши ниятли одам, капалакнинг бу енгил бўлмаган меҳнатида унга ёрдам бериши мумкин. Бироқ, агар у одам бундай қилса, унда капалакнинг табиий ўсишини ва ривожланишини бузиб юборади ва натижада пилладан чиққан капалак тез орада нобуд бўлиши мумкин. Худонинг бу капалак учун белгилаб қўйган тартиби бўйича, унинг пилладан чиқишининг қийин ва узоқ жараёни, капалакнинг яшаб кетиши учун куч-қувват берадиган машқ холос.

Янги жамоатни ҳам мана шунга қиёслаш мумкин. Агар у ташкил бўлишининг дасталабки даврлариданоқ ўзини мустақил равишда молиявий таъминлашни ўрганмас экан, унда бу жамоат мустақил ҳаётнинг кучини ва шодлигини умуман ҳис қилмаган ҳолда умрбод ногирон бўлиб қолиши мумкин. Ҳар бир жамоат имонда мустақамланиш имкониятига эга бўлиши ва унинг ўсиши ва таъминланишига нисбатан Худонинг режаси бўйича иш кўриши керак.

Б. Жамоатнинг молиявий бошқаруви

Жамоатнинг молиявий маблағларини бошқаришга, шунчаки оддий машғулот ёки идоравий мажбурият, деб эмас, балки руҳий хизмат деб қараш зарур.

1. Эҳсон қилишни ҳар доим ўргатинг

Эҳсон қилишнинг миқдори ва шакли ҳақида сизнинг фикрингиз қандай бўлишидан қатъий назар, жамоатнинг аъзоларига ўнлик масаласи бўйича насиҳат қилишда, ўнлик қонуни ҳақида қайта-қайта гапиришдан кўра, эҳсон беришнинг баракаси ва қувончи ҳақида гапириш муҳимроқдир! Муқаддас Китоб бўйича эҳсон қилиш, у даромаднинг ўндан бирини ташкил қиладими ёки йўқми, — бу имон амалга оширадиган ҳаракат, бизда бор бўлган ҳамма нарса Худога тегишли эканини очиқ тан олишдир. Қачонки, одамлар чин юракдан, ҳиммат билан эҳсон қилсалар, улар одатда, кўпроқ эҳсон қиладилар ва кўпроқ барокатларга эга бўладилар.

Масиҳий хизматчилар Худога ўнликни биринчи бўлиб беришлари ва бу билан бошқаларга ўрнатқучи кўрсатишлари керак. Эсингиздами, шоҳ Довуднинг эҳсон қилиши бошқа раҳбарларга ва бутун Исроил халқига қандай наъмуна бўлган (1Пар.29:1-20). Ўзини зикна бўлиб кўринишидан кўрқиб, эҳсон қилиш қанчалик муҳим эканлигини одамларга ўргатишга ҳаракат қилмайдиган чўпон ёки жамоат ташкил қилувчи, бутун имонлилар жамоасига зарар келтиради. У одамларни Худонинг ҳар бир имонли учун берган имтиёздан, хизматда иштирок этишидан маҳрум қилади, шу билан бирга, жамоат Худо уни Ўзининг донолиги билан таъминлаган маблағларини ҳам йўқотади.

Молиявий маблағларни ёмон бошқариш шунингдек, янги жамоатларнинг ташкил қилинишига ҳам тўсқинлик қилиши мумкин. Имонлиларнинг уй гуруҳлари, яъни камида ўнта имонли оиладан иборат бўлган жамоа, ўз даромадларининг ўндан бир фоизини ёки ўндан кўпроғини бериб, битта чўпонни моддий томондан осонгина таъминлай оладилар, яъни чўпонинг турмуш даражаси худди ўзлариникидек бўлишига ёрдам беришлари мумкин. Лекин, агар жамоат аъзолари эҳсон қилиш бўйича ўз мажбуриятларини ҳис қилмасалар, унда жамоат ташкил қилувчи янги жамоат ташкил қилиш учун бошқа жойдан маблағ қидиришига тўғри келади. Шунини аниқ тушуниб олиш муҳимки, муаммони бундай йўл билан ҳал қилиш ҳеч қачон Худога маъқул бўлмайди, зеро Худо бизнинг мамлакатимизда масиҳий жамоатларининг ва Масиҳнинг издошларининг сонини ошириш учун айнан биздан фойдаланишни хоҳлайди. Буюк топшириқ фақат мана шундай амалга ошади.

2. Сарф-ҳаражатлар учун мақсадга мувофиқ режалар ишлаб чиқинг

Бутун дунё бўйича масиҳийлар, жамоат маблағларини бошқаришнинг турли усуллари билан фойдаланишади. Лекин, қандай усулдан фойдаланишдан қатъий назар, жамоат раҳбарлари хизматни режалаштирган ҳолда, “ҳаражатни ҳисоблаб чиқишлари” керак (Лқ.14:28-30). Худонинг маъблағларини донолик билан бошқариш бўйича ўз жавобгарликларига нисбатан жиддий муносабатда бўладиган жамоатлар кам эмас. Улар жамоатнинг бюджетини тузиб чиқадиладар, бу ўз моҳиятига кўра, жамоат учун маълум бир вақт мобайнида қанча маблағ зарур бўлишига баҳо беришдир. Бундай бюджет қуйдаги бандлар бўйича ҳаражатларни ўз ичига олиши мумкин:

- Идора қилиш/режалаштириш
- Ҳайрия тадбирлари
- Устозлик/таълим бериш
- Хушхабар воизлиги
- Бино/ускуналар эксплуатацияси
- Миссияларни қўллаб-қувватлаш
- Маош

- **Худо хизмати**

Бюджет, жамоатнинг молиявий ишлари билан бевосита шуғулланувчи аъзолари (молия кўмитаси ёки ҳ.з) томонидан тузилиши мумкин, лекин уларни бу лавозимга жамоанинг руҳий раҳбарлари тайинлашлари керак. Бюджет билан ишлаш мунтазам ва яхши ибодат билан кўллаб-қувватланиши ва хизматнинг мақсадлари ҳисобга олинган ҳолда олиб борилиши керак.

3. Жамоатнинг хазиначилик хизматига ҳалол ва ўзгаларнинг ишончини қозонган одамни тайёрланг ва тайинланг

Агар одамлар берган пулларини тўғри бошқаришларига ва фойдаланишларига ишонч ҳосил қилмасалар, эҳсон қилишни унчалик хоҳламайдилар. Қуйида, жамоатда англашилмовчиликлар юзага келмаслиги учун жамоатнинг молиясини бошқариш масаласига нисбатан ҳалоллик ва жавобгарлик бўйича қандай муносабатда бўлиш кераклиги хусусида баъзи бир кўрсатмалар ва таклифлар келтирилган.

- Эҳсонлар жамоатнинг камида иккита аъзоси томонидан йиғилиши ва ҳисоб-китоб қилиниши керак.
- Эҳсон йиғиладиган ҳамма тадбирлар учун аниқ, батафсил ёзма ҳисоб-китоблар олиб борилиши керак.
- Йиғилган маблағларни ҳисоб-китоб қилишда иштирок этган ҳар бир одам, бу ҳисоб-китоб тўғри ўтказилганини тасдиқловчи шахсий имзосини қўйиши керак.
- Тўловларни амалга оширишга маҳсус молия кўмитаси жавоб бериши керак, бу кўмита жамоатнинг камида учта аъзосидан иборат бўлади ва бу кўмита жамоатнинг расмий раҳбарлари томонидан тайинланган ёзма низомлар бўйича жамоатнинг бутун молиявий бошқаруви жараёнини назорат қилади.
- Жамоатнинг молиявий маблағларини синчиковлик билан ва батафсил ҳисоб-китоб қилиниши учун жамоат аъзолари йиғилиши хазиначи лавозимини тасдиқлашлари керак. Бу лавозимни эгаллаган одамнинг мажбуриятига қуйдагилар ҳам кириши керак: жамоат пулларини ҳавфсиз жойда сақлаш ва ишлатишга зарурат туғилганда уларни келтириб бериш.
- Аниқ бир эҳтиёжларга йиғилган эҳсонлар, фақат айнан мана шу аниқ мақсадлар учун ишлатилиши керак.
- Жамоатнинг ҳар бир аъзоси, жамоатга бир йилда қанча пул келиб тушгани ва улар қандай сарф қилингани ёзилган йиллик молиявий ҳисоботлар билан танишиш имкониятига эга бўлиши керак.

IV. МОЛИЯ ВА ЖАМОАТЛАР ТАШКИЛ ҚИЛИШ ҲАРАКАТИ

Жамоатлар ташкил қилиш ҳаракати, одатда хизматнинг ҳар бир даражаси учун— маҳаллий жамоатлар ташкил қилиш учун миссионерларни тайёрлаш даражасидан бошлаб, то ташкил қилинган жамоатларнинг бошқарув органларини шакллантириш бўйича анча юқори даражаларгача, катта миқдордаги молиявий маблағларни талаб қилади. Одамларни тайёрлаш ва хизматга жўнатиш; барча ўқув материалларини тузиш, босиб чиқариш ва тарқатиш; раҳбарлар билан биргаликда ибодат қилиш ва уларнинг тасаввурларини кенгайтириш учун йиғилишларни ўтказиш; жойларда тадқиқот ишларини олиб бориш ва охири, бевосита жамоатни ташкил қилиш зарур. Буларнинг барчаси анчагина молиявий ҳаражатларни талаб қилади. Хўш, бу ишлар учун зарур бўлган маблағлар қаердан олинади?

Хушxabарни тарғиб қилиш молиявий маблағларга шунчалик боғлиқ экан, демак, хайр-эҳсон қилиш жамоатлар ташкил қилиш бўйича ҳар қандай ҳаракатининг ажралмас қисмига айланади. Жамоатлар ташкил қилиш бўйича хизматнинг ҳаракатдаги кучи — имон, имонга эга бўлган одам эса хайр-эҳсон қилиши керак, бўлмаса унинг имони

ўликдир. Ҳазрати Исо молия тасарруфининг руҳий сирини шундай тасвирлайди: “...хазинангиз қаерда бўлса, юрагингиз ҳам ўша ерда бўлур” (Мт.6:21). Ўзининг пулини ва бошқа мулкни ўз даромадига мос ҳолда эҳсон қиладиган масиҳий, ўз юрагини ўша хизматга, яъни ўз маблағларини сарф қиладиган хизматга бағишлаган одамга айланади. Агар бирор одам уй ёки машина сотиб олишга, таълим олишга пул йиғган бўлса, унда бу одам, шубҳасиз ўз пулларини сарф қилган мана шу нарсаларни қадрлайди ва севади. Ва одам қачонки Масиҳнинг севгиси билан, чин юракдан Хушxabарнинг тарқалиши учун эҳсон қилганда ҳам худди мана шундай бўлади. Худонинг ишлари учун эҳсон қилиш ҳар бир имонлида, *одамнинг юрагидан чиқувчи* бу хизматга нисбатан қизиқиш уйғотади ва уни ичидан ва ташқаридан ўзгартиради.

Жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатида иштирок этувчи одамлар, бу ҳаракатни ўз ихтиёрлари билан моддий томондан қўллаб-қувватлашга тайёр бўлишлари керак, акс ҳолда бу ҳаракат ҳақиқий ва самимий издошларига эга бўлолмайди. Агар одамлар қандайдир бир хизмат ёки дастур — *бу уларнинг хизмати, уларнинг дастури* эканини ва унинг муваффақияти ёки муваффақиятсизлиги фақат Худо айнан улардан қанчалик фойдаланишига боғлиқ эканини беҳосдан тушуна бошласалар жуда ажойиб нарсалар содир бўлади. Албатта, чет элликларнинг молиявий ёрдами жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатига маълум вақтгача ёрдам беради, аммо агар келажакка диққат билан қарасак, бундай ёрдамнинг маъноси раҳбарлик ташқаридан, чет элдан бўлади дегани эмасми? Бу эса ўз моҳиятига кўра, ҳаракат бизнинг ўзимизга эмас, бошқа бир кимгадир тегишли эканини билдиради. Бу эса ҳар қандай ҳаракатни барбод қилиши мумкин.

Лекин, жамоатлар ташкил қилиш ҳаракати фақат ўша худуднинг молиявий таъминоти ҳисобига мавжуд бўлиши мумкинми? Сиз, эҳтимол, бу саволнинг жавоби — *ҳа, бу мумкин* эканини дарров фаҳмлаб олган бўлсангиз керак. Қаерда одамлар бепоён тасаввурга эга бўлсалар ва қаерда жамоатлар ташкил қилиш масаласи бўйича имон билан иш кўриладиган бўлса, Худо Ўзининг дуоларини, барокатларини ва маблағларини айнан ўша ерга юборяпти. Бу ҳақида бутун дунё бўйича барча имонлилар гувоҳлик беришлари мумкин. Ҳиндистон, кўпчилик иқтисодий кўрсаткичларга кўра дунёнинг энг камбағал давлатларидан бири, бизга бу ҳақида бир қанча мисоллар бериши мумкин. “The Friends Missionary Prayer Band” (сўзма-сўз таржимаси — “Дўстларнинг миссионерлик ибодат гуруҳи”) миллий ҳаркати ҳозирги кунда ҳинд миссионерларининг 1000 тасини моддий томондан қўллаб-қувватламоқда ва ибодат билан қўллаб-қувватлашни амалга оширётган 30000 кишига эга. Хизмат чет элликларнинг ёрдамисиз, мустақил равишта молия билан таъминланмоқда. Ибодат гуруҳларининг ҳар 10 та аъзоси битта Инжил воизини моддий томондан тўла таъминламоқда.

ХУЛОСА

Худонинг буюк режасига кўра, алоҳида имонли, шунингдек, жамоатлар Худонинг олдида руҳан баркамолликка эришиши ва имонда мустаҳкамланиши керак. Алоҳида бир хизматчининг, шунингдек бутун жамоатнинг молиявий қарам бўлиши, унинг руҳан ўсишига ва имонда мустаҳкамланишига ёрдам беролмайди, лекин, айнан мана шу нарса Худонинг бизга топширган буюк миссиясини амалга ошириш учун жуда зарурдир. Кўпгина масиҳийлар, улар учун молиявий масалаларда Худога ишониш қийин эканлигини тан олишга мажбурлар. Лекин, Худо бизга Уни бу соҳада ҳам синаб кўришимизни таклиф қилади. Агар сиз Худонинг иши учун эҳсон қилиш масаласида қийинчилик ҳис қиладиган бўлсангиз, Унга эҳсон қилишни бошланг, ва Худо Ўзининг садоқатини албатта исботлайди.

САВОЛЛАР

- Худо сизга қандай ресурсларни берган? Уларни бирма бир санаб беринг.

- Камбағал одам ҳақиқий маънода нимасидандир Худога қурбонлик аташи мумкинми? У бунни қилиши шартми? Қанча?
- Сиз ҳам македонияликлар каби қўлингиздан келганидан ҳам ортиқ даражада эҳсон қилишга тайёрмисиз?
- Янги имонга келганларни эҳсон қилишга ўргатиш нима учун муҳим?
- Жамотлар фақат пул сўрайдилар, деб ўйловчи имонга келмаган одамга, сиз эҳсон қилиш саволини қандай тушунтирасиз?
- Маҳиллий жамоатни ташқаридан молиявий таъминлаш, бу жамоатга қандай таъсир кўрсатади?

ТОПШИРИҚ

Ўзингизнинг барча даромадларингизни ҳисоблаб, ёзиб чиқинг. Бу фақат сиз ва Худонинг ўртасида қолади. Бутун оилавий даромадингизнинг тўлиқ суммасини аниқлаганингиздан кейин, мана шу вақт давомида қанча пул сарф қилишингизни ҳисобланг. Кейин, кўринг, барча сарф-ҳаражатларингизнинг неча фоизи ўз жамоатингизга бериладиган ўнлик ва бошқа Худо учун ажратиладиган эҳсонларни ташкил қилади. Олган натижаларингиз билан қониқасизми? Худо ҳам қониқадими?

Жамоатда бир ойда йиғиладиган мабалағларни, жамоатдаги оилалар ва катта ёшдаги ёлғиз одамлар сонига бўлинг ва шу тарзда эҳсонларнинг ҳар бир оилага тўғри келадиган ойлик ўртача ҳажмини ҳисоблаб чиқинг. Олинган натижани ўнга кўпайтиринг ва сиз, ҳар бир оила бу ой мобайнида қанча маблағ ҳисобига кун кечирганини кўришингиз мумкин, агар улар чиндан ҳам ўз даромадларнинг ўндан бирини эҳсон қилган бўлсалар. Хўш, сизнинг жамоатингизда эҳсон қилиш масалалари бўйича аҳвол қандай? Балки, бу соҳада қўшимча таълим зарурдир? Агар шундай бўлса, сиз бунни қандай амалга оширмақчисиз, бунинг режасини тузинг. Эсингизда бўлсин, буларнинг ҳаммасидан мақсад — одамларга ўнлик масаласи бўйича қонуний талабларни пеш қилиш эмас, балки уларга мабалағларни бошқаришга нисбатан ўз жавобгарликларини тушунишларига ёрдам беришдир. Чин юракдан, ҳиммат билан берувчини Худо уларни севади.

Бошқарув

3 Дарс

Вақтни бошқариш

Дарс мақсади:

Ушбу дарснинг мақсади — вақтни бошқариш қанчалик муҳим эканини ва бунинг учун Муқаддас Китоб таълимотига асосланган доноликни кўрсатиш, шунингдек жамоат ташкил қилувчиларни вақтдан самарали фойдаланишнинг асосий принциплари билан таништириш.

Кутиладиган натижалар:

Дарснинг материаллини ўрганиб, ҳар бир ўқувчи:

- Вақтдан фойдаланишга нисбатан Муқаддас Китоб таълимотини тушуниши керак;
- Вақтнинг муҳимлик даражасини билиши ва ҳаётининг барча соҳаларида вақтни ақл билан тақсимлашга нисбатан эҳтёжни ҳис қилиши керак;
- Жамоат ташкил қилувчига вақтдан яхши фойдаланишига ёрдам берадиган маҳсус малакалардан фойдаланишни билиш керак.

Дарс режаси:

- I. Вақт: Худо томонидан яратилган
- II. Ҳаётдаги энг юксак кадриятларни аниқлаш — вақтдан қандай фойдаланишни ўргатиш
- III. Амалий тадбиқ қилиш
- IV. Вақтни бошқаришга нисбатан турли хил қарашлар

Ўқитувчиларга кўрсатмалар:

Ўқитувчи дарснинг “Амалий тадбиқ қилиш” III-бўлимини мустақил амалга ошириш имкониятига эга бўлиши учун ўқувчиларга бу дарсни ўтишдан анча олдин тайёрланиш қатъий тавсия қилинади. Агар ўқитувчи бу машқни бажариш бўйича шахсан ўзи баъзи бир амалий тажрибалар орттирган бўлса, дарснинг натижаси анча самарали бўлади. Ўзингизнинг кундалик жадвалингизни тузиш ва таҳлил қилиш бўйича тажрибаларингиз муваффақиятлари (муваффақиятсизликлари) билан ўртоқлашинг. Яна шунингдек, энг бош мақсадни қўйиш бўйича ва шу билан бирга, ушбу машқни бажариш натижаси бўлмиш, янги кун тартиб жадвалини тузиш бўйича эга бўлган тажрибаларингиз билан ҳам ўртоқлашинг. Сиз ўзингиз бу дарсни ҳаётда қанчалик яхши қўллашни ўргансангиз, ўқувчиларингизга ҳам шунчалик кўп таъсир ўтказа оласиз.

Вақтни бошқариш — бу, кўп томони билан, маданиятга боғлиқ бўлган саволдир. Бу дарс ғарб маданияти билан яшовчи одамнинг нуқтаий назари бўйича ёзилган. Демак, бу дарсга ўзингизнинг маданиятингиз учун зарур бўлган ўзгартиришларни киритишга кўрқманг.

СЎЗ БОШИ

Кўпинча ўйлаб қўйган ишларимизни ҳаммасини бажариши учун 24 соат камлик қилаётганини ҳис қиламиз. Умр йўлдошингиз ўз фарзандларингизга кўпроқ вақт ажратишингиз зарурлигини айтади. Янги имонга келганлар эса, сиз уларга таълим бериш ва ўргатишга маълум бир вақт ажратишингизга муҳтож бўлишади. Уй гуруҳининг бўлажак раҳбари ҳам, сиз у билан бирга вақт ўтказишингизга муҳтож. Булардан ташқари, сизнинг бориб хабар олишингизга муҳтож бўлган беморлар бор. Яна, Муқаддас Китобни ўрганиш ва яқшанба ваъзи учун таёрланишга зарур бўлган вақтни ҳам эсингиздан чиқарманг. Хуллас, ҳар бири вақт талаб қиладиган ишлар рўйхатини узоқ ва узоқ давом эттириш мумкин. Бунда, Худо билан шахий мулоқот учун ажратиладиган муҳим вақтни эсдан чиқариш мумкин эмас. Хўш, шахсан мен бу зич бўлган вақт жадвалини ўзим учун қандай тартибга солишим мумкин? Сиз авваламбор Худо билан юраётган йўлингизга, ўз ҳаётий мақсадларингизга, ўз хизматингизнинг сифатига ва сиз айни вақтда мақсадингиз сари олиб борувчи йўлнинг қаерида эканингизга баҳо бериш учун яна қўшимча, маҳсус вақт ажратишингиз керак.

Вақт. Худонин ҳар биримизга берган неъматидир. Жуда қимматбаҳо ресурс, зеро биз бир маротаба фойдаланганимиздан кейин унинг ўрнини тўлдиролмаймиз. Айнан мана шунинг учун ҳам вақтдан донолик билан билан фойдаланиш керак. Тўғри ташкил қилинган вақт бошқаруви бизга (Худонинг ёрдами билан) вақт бизни бошқаришига йўл қўймасликка, ўз вақтимизни назорат қилишга ўргатади. Агар вақтни тўғри бошқарсангиз сизнинг хизматингиз анча самарали ва муваффақиятли бўлади. Ушбу дарс сизнинг онгингизда, вақтга нисбатан Муқаддас Китобга асосланган тўғри нуқтаий назар билан қарашни (вақтни қандай ўтказиш бўйича кўрсатмалар) ривожлантиришга йўналтирилган ва бу вақтни Худога макул келадаган йўл билан бошқаришнинг амалий усулларини кўрсатади.

I. ВАҚТ: ХУДО ТОМОНИДАН ЯРАТИЛГАН

Худо абадий бўлгани учун, борлиқни яратилишидан олдин вақтнинг мавжуд бўлишига зарурат бўлмаган. Худонинг мавжуд бўлиши вақтга боғлиқ эмас. Худо учун дақиқаларнинг кетма-кет занжири йўқ. Ўтмиш ҳам, келажак ҳам йўқ. Худо шунчаки мавжуд. У ҳар доим мавжуд бўлган. Ҳеч қачон Унинг бошланиши бўлмаган. Унинг ҳеч қачон охири бўлмайди. Вақт деган сўз ўзининг ҳар қандай маъносида Унга ҳукмронлик қилолмайди.

Худо вақтни коинотнинг бир қисми сифатида яратди. Шу тарзда, биз йил фасллари ва ҳаётий жараёнларни кўришимиз мумкин. Худо келажакда содир бўладиган ҳодисаларни олдиндан айтиш ва пайғамбарлар башаротларини амалга ошириш билан Ўзининг вақт устидан ҳумрон эканлигини намоён қилади. Худо чалкашлик ва тартибсизлик билан ҳаракат қилмайди. Худонинг кутқарув режаси Унинг қанчалик доно ва тартибли эканини кўрсатади (Рим.11:33-36). Масалан, Худо Ўз Ўғлини хочда қурбон бўлишини олдиндан белгилаб қўйган эди (ҳав.2:23). Бу ҳақидаги воқеа ҳақидаги жуда кўп башаротлар айнан ва аниқ амалга ошди. Демак, биз кўришимиз мумкинки, Худо жуда ташкилий ва Ўзи тайин қилган тартибларга мос тарзда ҳаракат қилади.

Биз вақтдаги ҳаёт учун яратилганмиз. Биз эрталаб турамыз, кийинамыз, нонушта қиламыз ва ўзимизнинг эрталабки ишларимизни қилишга киришамиз. Кейин, тушлик қиламыз, ўзимизнинг кундалик режаларимизни бажарамиз, ундан кейин эса кечки овқатни еймиз, кундалик ишларимизни яқунлаймиз, ва охири ухлашга ётамиз. Вақт — бу умрнинг дақиқаларини ажратиши учун ёки бизнинг кунларимизни ташкил қилувчи вазиятларни ўлчаш воситаси. Худо бизни вақт ўлчовида мавжуд бўлишимиз учун яратди.

Худо Ўзининг тартибини, Ўзининг режасини вақтни яратиб ва унда иштирок этиб намойиш қилди ва бизга вақтни қандай бошқаришимиз кераклигига нисбатан энг тўғри наъмуна ва ўрнак кўрсатди. Демак, булардан келиб чиқиб, Унинг бизга берган вақтидан ҳар биримиз донолик билан фойдаланишимиз керак.

II. ҲАЁТДАГИ ЭНГ ЮКСАК ҚАДРИЯТЛАРНИ АНИҚЛАШ — ВАҚТДАН ҚАНДАЙ ФЙДАЛАНИШНИ ЎРГАТИШ

Вақтни бошқариш — бу, кўп томони билан, ўз ҳаётимиздаги энг юксак қадриятларимиз бўйича саволдир. Бу ўзи нима? Ҳаётдаги энг юксак қадриятлар — бу ҳаётимиздаги энг юқори даражада муҳим бўлган саволлар ёки қадриятлар тизимидир. Ўз қадриятларимизни аниқ тушуниб олишимиз, вақтни ташкиллаштиришнинг асоси бўлиши керак. Бизнинг қадриятларимизга айланган биринчи даражали саволлар тизими ўз ҳаётимизда, ва шунингдек хизматимизда аниқ мақсадга эга бўлишимизга имкон беради, ва бизнинг ихтиёримизни ҳолатлар эгаллаб олишни бошлайдиган вазиятлар вужудга келишига йўл қўймайди.

A. Ўз вақтимизни бошқаришимизнинг қадриятлар тизимига асосланган принциплари

1. Сизнинг бутун умрингиз ва вақтингиз Исо Масихга қарашли эканига ишончингиз комил бўлсин; Уни ўз вақтингиз Хожасига айлантинг (Заб.23:1; Юҳ.24:15).
2. Вақт анча чегараланган, шунинг учун ундан донолик билан фойдаланишга ҳаракат қилинг (ҳав.17:26; Эф.5:15-17). Хизматингизни, сизнинг умрингиз кутилмаган вақтда тугаб қолиши мумкинлигини ҳар доим ёдда сақлаган ҳолда амалга оширинг (Заб.38:5-6).
3. Ўз қадриятларингизни аниқлаб олинг ва ўз мажбуриятларингизни вақт бўйича шундай тақсимланки, улар Худо сизга берган инъомларга ва қобилиятларга мос бўлсин (1Бутр.4:10; Пр.16:3). Вақтдан мулоҳаза билан фойдаланиш керак (Еккл.3:1-8).
4. Вақтни яхши бошқариш Худонинг мўл барокатларига олиб боради (Мт.6:20; Заб.36:32-34).
5. Ўз вақтингизни қандай бошқаришингиз, сизнинг ҳақиқий ҳаётий қадриятларингиз ҳақида гувоҳлик беради (Эф.5:15-17).

B. Жамоат ташкил қилувчининг ҳаётдаги қадриятлари Инжилдаги “Буюк Топшириққа” (Мт.22:37-39) асосланиши керак

Вақтни бошқариш — бу севги-муҳаббатни изҳор қилиш воситасидир. Одамнинг ўз вақтини қандай сарф қилиши, унинг нимани севишини кўрсатади. Агар сизнинг кун тартиб жадвалингизда сизга муҳтож бўлган одамлар учун ажратилган вақт бўлмаса, бу ўз яқинларингизга нисбатан севгингизнинг етишмаслигини билдириши мумкин. Бошқа томондан эса, агар сиз вақтингизни тартибга солмаган ва шунинг учун сизга ишониб бўлмаса, бу ҳам севгингизнинг етишмаслигини ифода қилади. Сиз ўз вақтингизни бошқариш учун фойдаланаётган услубингиз, сизнинг бошқаларга нисбатан севгингизни ва уларга хизмат қилиш хоҳишингизни яққол ифода қилиши керак.

Худого ва ўзгаларга нисбатан севгимиз (Мт.22:27-39) бизга берилган вақтни тўғри бошқаришимиз натижаси бўлиши керак. Ўз вақтимизнинг бошқарувини ташкил қилишимизда қуйидаги тўртта принцип ҳаётимиздаги биринчи даражали аҳамиятга эга бўлган вазифалар бўлиши керак:

1. Ҳар кунги ибодатда Худо билан алоқа қилишга бағишланган вақт

Худо билан алоқа қилиш ўзингизнинг ҳаётий қадриятларингиз қаторида бўлиши керак. Бошқаларга хизмат Худонинг иштирокисиз ва У билан шахсий мулоқот вақтида олинандиган куч-қувватсиз керакли тарзда амалга ошмайди.

2. Оиламиз билан ўтказадиган вақтимиз (1Тим.3:4-5; Титу1:6).

Агар вақтингизни оилангиз билан ўтказсангиз, уни беҳудага сарф қилган бўлмайсиз. Жамоат ташкил қилувчининг оилавий аҳволи тўғридан тўғри унинг жамоатда хизмат олиб бориш қобилиятига боғлиқ. Оилангиз билан ўтказадиган вақтингизни ўзингизнинг ҳаётий муҳим кадриятларингиз қаторига қўшинг.

3. Жамоат ташкил қилишга боғлиқ бўлган хизмат учун ажратиладиган вақт (Эф.4:11-13)

Сизнинг зиммангизга Хушхабар айтиш, устозлик қилиш, шогирдларни тайёрлаш ва уларни хизматга жўнатиш вазифалари юклатилган. Бу ишларнинг ҳар бири одамлар билан ўзаро муносабатларни қуриш ва ривожлантириш учун вақт талаб қилади. Шунингдек, сиз Муқаддас Китобни ўрганишга, ваъз қилишга тайёрланиш, идоровий ишлар, тарбиявий ишлар ва ҳ.злар учун ажратадиган вақтингизни бу ишларнинг муҳимлик даражасига қараб ажратишингиз керак.

4. Хушхабар айтиш учун ажратиладиган вақт (Мт.28:19-20; ҳав.1:8).

Жамоат ташкил қилиш — бу Хушхабарни тарғиб қилиш тадбиридир. Сиз маълум вақтингизни Хушхабарни тарғиб қилаётган худудингизда яшовчи аҳолининг орасида ўтказишингиз керак.

III. АМАЛИЙ ТАДБИҚ ҚИЛИШ

А. Ўз вақтингизни қандай сарф қилишингизнинг ҳисобини олиб боринг

Шахсий вақт бошқарувини ташкиллаштиришнинг марказий принципи бир қараганда осон бўлиб кўринади: *вақтни тўғри бошқариш керак!* Бизнинг кўпчилигимиз бу принципни пулларимизга нисбатан қўллашни анча олдин ўрганиб олганмиз. Агар пулларимиз ўзимиз сотиб олишни хоҳлаган нарсаларнинг ҳаммасига етмаслигини тушунсак, биз “бошдан дўппини олиб” мулоҳаза қилишни бошлаймиз: айти вақтда менга нималар энг зарур ва муҳим. Лекин, одатда гап пул ҳақида кетганда, энг муҳим нарсалар бизга маълум бўлади. Агар пулнинг миқдори чегараланган бўлса, демак, одам уларни қайтадан тақсимлайди. Айнан мана шу принципни биз вақтимиз чегараланган вазиятда қўллашимиз керак. Биз Худонинг бизга ишониб топширган вақтининг бошқарувчилари бўлишимиз лозим. Лекин, биз ўзимиз учун айти вақтда нима энг қимматли ва нима биринчи ўринда туриши кераклигини аниқлашни бошлаганимизда анча катта бир қийинчилик юзага келади. Биз бундай вазиятда нима қилишимиз керак? Ўз вақтимизни режалаштиришга киришишнинг энг яхши амалий йўли — бу бир ҳафта мобайнида, ҳар бир кунимизнинг вақтини қандай сарф қилаётганимизни қайд қилиб боришни бошлашдир. Хўш, сиз ўз вақтингизни қандай сарф қиляпсиз? Бу тадқиқот учун куйида келтирилган жадвалдан фойдаланиш мумкин (Расм 3.1). Бу жадалдан фойдаланиб, сиз ҳар бир кунингизда, ҳар қандай иш учун сарф қилаётган вақтингизни соатма-соат қайд қилиб боринг.

Расм 3.1 Вақт ҳисоби

Кўлланма: Бундай ҳисоб сизга ҳар бир кунингиз вақтини қандай сарф қилаётганингизга баҳо беришда ёрдам беради. Бу жадвални ҳар доим ёнингизда олиб юринг ва бу жадвалга бир ҳафта мобайнида ҳар бир соатни қандай сарф қилаётганингизни ёзиб боришни унутманг. Бу сизга ўзингизнинг қимматбаҳо вақтингизни ҳақиқатда қандай сарф қилаётганингизнинг чинакам кўринишини беради, ва Худонинг сизга берган вақтидан қанчалик унумли фойдаланаётганингизни кўрсатади.

	Душанба	Сешанба	Чоршанба	Пайшанба	Жума	Шанба	Якшанба
6:00							
7:00							
8:00							
9:00							
10:00							
11:00							
12:00							
13:00							
14:00							
15:00							
16:00							
17:00							
18:00							
19:00							
20:00							
21:00							
22:00							
23:00							
24:00							

“Вақт ҳисоби” (Расм3.1) жадвалини тўлдирганингиздан сўнг, ўз ишларингизни категорияларга бўлиб чиқинг. Бунинг учун эса қуйидаги жадвалдан мустақил ишнинг қўлланмаси сифатида фойдаланинг (Расм3.2). Шунинг ҳам эслатиб ўтиш лозимки, қуйидаги рўйхатни ўзгартириш мумкин эмас, деб ҳисобланган. Сиз, ўз хоҳишингизга кўра, ўзингизнинг ҳаёт тарзингизга яхшироқ мос келадиган шахсий категорияларингизни ишлаб чиқишингиз мумкин.

Расм 3.2. Сарф қилинган вақтнинг категориялар бўйича таҳлили

Қўлланма: Бир ҳафта мобайнида “Вақт ҳисоби” жадвалига ёзган ёзувларингизга асосланиб, сарф қилган барча вақтингизни бир нечта категорияларга группаланг. Тузиб чиққан категорияларингизнинг ҳар бирига ҳафта мобайнида неча соат сарф қилганингизни албатта ёзинг. Ҳосил бўлган тасвир ҳақиқатдан ҳам сиз учун биринчи даражали бўлган ёки қадрли бўлган нарсаларни ифода қиляпдими?

Категория	Вақт
1. <u>Эрталабки юмушлар.</u> Эрталабки ювинишингиз, кийинишингиз, нонушта ва ҳ.зларга қанча вақт сарф қилганингизни ёзинг	
2. <u>Худо билан мулоқот вақти.</u> Сиз ҳар куни Худо билан қачон ва қанча вақт мулоқотда бўлишингизни ёзинг	
3. <u>Умр йўлдошингиз</u> (эр ёки хотин). Сиз қанча вақтингизни у билан бирга ўтказасиз? (Масалан, бирга ўқиш, ибодат.)	
4. <u>Оила.</u> Сиз қанча вақтингизни ўз оилангиз билан бирга ўтказасиз? (Оилавий ибодат, фарзандларнинг ўқишига ёрдам бериш, улар билан ўйнаш, сайр қилиш ва ҳ.злар)	

5. <u>Хизмат</u> . Сизнинг корхонадаги ёки жамоатдаги иш кунингиз қандай ўтади? (Ваъзга тайёрланиш, телефон қўнғироқлари, учрашувлар, беморлардан хабар олиш ва ҳ.злар)	
6. <u>Овқатланиш</u> . Қачон, қаерда ва ким билан овқатланасиз?	
7. <u>Оқшом тадбирлари</u> : Кечқурунлари нима ишлар қиласиз? (Муқаддас Китобни ўрганиш гуруҳлари, Хушхабарни тарғиб қилувчи тадбирлар, телевизор кўриш ва ҳ.злар.)	
8. <u>Уйқу</u> . Қачон ухлашга ётасиз? Ухлашга доим бир хил вақтда ётасизми?	
9. <u>Бошқалар</u>	

Б. Вақтингизни қандай сарф қилишингизни таҳлил қилинг

Энди, сиз ўз вақтингизни қандай сарф қилишингизни аниқ-равшан кўриш имкониятига эга бўлиб, ўзингиз учун ҳақиқатда нималар энг муҳим экани ҳақида тўлиқ тасаввур ҳосил қилишингиз мумкин, бошқача айтганда, сиз ўз ҳаётингизда нималар сиз учун энг қимматли эканини кўришингиз мумкин. Вақтдан янада унумли фойдаланиш йўллари сиз кейинроқ билиб оласиз. Хозир эса, сарф қилинган вақтни таҳлил қилиш учун юқорида келтирилган жадвалдан (Расм.3.2) фойдаланиб, қуйдаги саволларга жавоб беринг:

- Фаолиятнинг қайси кўринишлари мунтазам қайтарилади?
- Сиз ўз ҳаётингизнинг энг муҳим бўлган соҳаларига юқори даражада эътибор берасизми?
- Вақтингиз беҳудага сарф бўладиган ва ҳар доим такрорланадиган қандайдир ҳодисалар учрайдими?
- Сиз ўз кун тартибингиз жадвалига қандай аниқ ўзгартиришларни киритишни хоҳлардингиз?

Сиз ўз вақтингизни сарф қила олишингиз учун қайси қадриятлар ҳаётингизнинг асосий йўналишлари бўлиши кераклигини аниқлаб олишни ўрганишингиз зарур, бошқача айтганда, сиз ўзингизнинг асосий ролингизни ва мажбуриятларингизни билишингиз керак. Қуйида келтирилган рўйхат сизга ўз ҳаётингизнинг қадриятларингизни аниқлаш учун биринчи қадамларни қўйишда ёрдам беради.

- Худо билан мулоқот
- Умр йўлдошингиз (эр ёки хотин)
- Фарзандлар
- Хизмат
- _____
- _____
- _____

Вақтингизни қандай сарф қилишингиз, шахсий қадриятларингизга мос келадими? Қандай ўзгартиришларни киритиш зарур?

Б. Янги кун тартиби жадвалини тузинг

Кейинги ҳафта учун кундалик жадвални тузиш учун “Вақт ҳисоби” (Расм.3.1) жадвалдан фойдаланинг ва бунда, ўзингизнинг биринчи даражали аҳамиятга эга бўлган вазибаларингизга, шунингдек ўтган ҳафта мобайнида олиб борган кузатувларингизга асосланнг. Агар сиз ўтган ҳафтада фаолиятингизнинг қайсидир соҳаси қолиб кетган ёки қайсидир соҳага етарлича эътибор бермаган бўлсангиз, булар учун ҳам вақт ажратинг.

Агар кун тартиби жадвалингизга кескин ўзгартиришлар киритмасангиз яхши бўлади. Ўзгартиришларни аста-секин, кетма-кетлик билан киритиб боринг.

1. Ўзингиз учун энг қимматли ва юқори даражадаги диққат-эътиборни талаб қиладиган нарсалардан камида биттасини танланг ва бунинг учун вақт ажратинг. Қуйидаги мисолларга эътибор беринг:

Мисол 1.

Мен учун энг қадрли: Худо билан мулоқот қилишим.

Мақсад: ҳар ҳафтанинг бир неча кунда эрталаб ибодат қилиш учун бир соат олдин уйқудан уйғониш. Агар шундай қилсангиз, сиз тўйиб ухлаш учун бир соат олдин уйқуга ётишингизга тўғри келиши мумкин.

Мисол 2.

Мен учун энг қадрли: умр йўлдошим билан ўзаро муносабатим

Мақсад: ҳар ҳафтада маълум бир вақтни фақат у билан ўзаро мулоқот қилишга ажратиш.

2. Вақтингиз беҳудага сарф бўладиган ёки фойдаси бўлмаган ҳар қандай нарсдан воз кечинг.

Сиз бажараётган ишлар ичида бу ишни жамоатдаги бошқа одамлар сиздан кўра яхшироқ ва самаралироқ бажарадиган қандайдир ишлар борми? Ёрдамчиларни тайёрлашга ва уларга жавобгарликни ишонишиб топширишга ўрганинг. Ўзларининг руҳий ва табиий қобилиятларини аниқлашда бошқаларга ёрдам беринг, уларда раҳбарлик сифатларини ҳар доим ривожлантириб боринг. Ўз мажбуриятларингизнинг бир қисмини бошқаларга юклаб, сиз нафақат вақтингизни сақлаб қоласиз, шу билан бирга ўз жамоангиз аъзоларига Масихда баркамолликка эришишларида ва масихий ҳаётда етук бўлишиларига ёрдам ҳам берасиз.

3. Оилангиз билан бирга ўтказадиган вақтингизни режалаштиринг.

Ўз оилангиз билан бирга ўтказган вақтингиз беҳудага сарф бўлмайди. Жамоат ташкил қилувчининг оиласининг саломатлиги тўғридан тўғри унинг жамоатда хизмат олиб бориш қобилиятига боғлиқ (Тим.3:4-5).

4. Хизмат билан боғлиқ бўлган ҳар қанай фаолиятингизни режалаштиринг.

Бу таълим олиш, Хушхабар айтиш, жамоатдаги идоровий ва ташкилий саволларни ҳал қилиш, устозлик, янги раҳбарларни тайёрлаш ибодат тадбирлари ва ҳ.злар учун зарур бўлган вақтни ўз ичига олади.

5. Хордик ва дам олиш вақтини режалаштиринг.

Ёсингизда бўлсин, дам олиш ҳам вақтни беҳудага сарф қилиш эмас. Дам олиш саломатликнинг ва кун бўйи тетик бўлишнинг гаровидир. Хаддан ташқари кеч тугайдиган хизмат олдидан, балки сиз, кундузи ухлаб олишингиз зарурдир, чунки меҳнат учун куч тўплаб олишингиз керак. Шунингдек, сиз Худодан донолик сўраб, ҳафтанинг бир кунини бутунлай дам олишга бағишлаш зарурлиги ҳақида гапирилган Муқаддас Китоб амрини ҳам ўз кун тартибингизда қўллашингиз керак. Сизнинг жамоатлар ташкил қилиш бўйича хизматингиздан келиб чиққан ҳолда, якшанба (оддий “дам олиш куни”), эҳтимол сиз учун энг кўп ҳам жисмоний, ҳам руҳий куч сарф қилинадиган кун бўлиши мумкин. Мана шу каби қийинчиликларга дуч келадиган кўпчилик чўпонлар, “дам олиш куни” сифатида бошқа, масалан, душанба кунни танлашади.

6. Бутун ҳафта давомида вақтингизни ишлаш билан дам олишга бир хилда тақсимлашга ҳаракат қилинг.

Агар ҳафтанингизнинг бирор кунда жуда кўп ишлар режалаштирилган бўлса, кейинги кун учун камроқ ишларни режалаштиришга ҳаракат қилинг.

Г. Ўз муваффақиятларингизга баҳо беринг

Бу тавсияларни қўллашда ўз амалий тажрибангиз қанчалик ортган сари, вақтдан фойдаланиш бўйича билимингиз ҳам ортиб боради. Сиз ўзингизга яқин бўлган бир одамни танлашингиз ва унга нималарга эришганингиз бўйича ҳисобот бериб боришингиз мумкин. Бундай одам ўз устозингиз ёки дўстингиз бўлиши мумкин. Агар сиз чиндан ҳам ўз вақтингизни бошқаришни ўрганмоқчи ва яхши бошқарувчи бўлишни хоҳласангиз, унда ўзингиз хоҳлаган ўзгаришларга эришиш учун барча зарурий қадамларни қўйишга тайёр бўлинг. Кундалик жадвалингизга, сиз учун ҳурматли бўлган, сизга ёрдам беришга ва бу борада амалга оширган ишларингизда сизга баҳо беришга рози бўлган одам билан учрашувларни киритиш ҳақида ҳам ўйлаб кўринг. Мана шундай ўзаро фикр алмашишлар, ўзаро ҳособотлар бериш ва дўстона муносабатлар сизнинг бутун ҳаётингизга катта таъсир қила олади.

IV. ВАҚТНИ БОШҚАРИШГА НИСБАТАН ТУРЛИ ХИЛ ҚАРАШЛАР

Ҳаётда нима муҳим эканлиги ҳақидаги бизнинг шахсий фикларимиз, кўпгина факторларнинг таъсири билан шаклланади. Ҳар бир одамнинг вақтни бошқариш қанчалик муҳим экани ҳақидаги шахсий тушунчасида, бу одамнинг маданияти ва тарбияси энг асосий ролни ўйнайди. Умумий кузатувлар шуни кўрсатадики, ғарб маданияти шароитида вояга етган ва тарбияланган одамлар кўпроқ вақтни назарда тутиб иш кўришади, ва ўз навбатида, шарқ одамлари — одамлар билан ўзаро муносабатларга. Бу иккала мойилликни, униси ҳам, бунисини ҳам ўз-ўзидан ёмон ёки яхши дейиш мумкин эмас. Лекин, бу иккала вазиятнинг унисига ёки бунисига ҳаддан ташқари оғиб кетиш ўзаро муносабатларни ҳам, хизматни ҳам барбод қилиши мумкин. Энг яхшиси, буларни мувозанатини сақлашдир.

Расм 3.3. Вақт бошқарувида нисбатан қарашлар

Вазифаларни бажаришга қаратилган йўналиш — вақтни назорат қилиш	Вазиятларга қаратилган йўналиш — асосий диққат ўзаро муносабатларга қаратилган
<p>Диққат-эътиборлари вақтга қаратилган одамларни қуйидаги битта ёки бир нечта сифатлар орқали аниқлаб олиш мумкин: Учрашувларни белгилашга ва ўтказишга ўта диққат-эътиборли.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ташвишлар туфайли кечка қолмаслиги учун ҳар доим соатига қараб юради. Бошланиши аниқ белгиланган тадбир ёки учрашувга кеч қолиш, бу одам учун беадаблик ва қўполлик билан тенг. • Бундай одамни вазифани ким бажаришидан ёки бу вазифа ким учун бажарилишидан кўра айнан вазифанинг ўзи бажарилиши кўпроқ ташвишлантиради. • Ҳар бир аниқ тадбир учун, унинг ўтказилишидан анча олдин, режа ишлаб чиқишга мажбур қилади. • Агар вазифа яхши бўлса, бунга у қониқади. Ўзига-ўзи баҳо бериши вазифаларни амалга оширишидаги муваффақиятларга жуда боғлиқ. 	<p>Диққат-эътиборлари муносабатларга қаратилган одамлар қуйидаги битта ёки бир нечта сифатларга эга бўлишлари мумкин:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Одамлар билан мулоқот қилишдан эмоционал кувват олади. • Одамлар билан узоқ суҳбатларни ёки мулоқотни ўз ичига оладиган ишларни деб, кўпинча учрашувларга кеч қолади. • Одатда бирор тадбирнинг деталларини олдиндан режалаштирмайди. Умуман олганда деталлар охириги дақиқаларга қолдирилади. • Кундалик жадвалида режалаштирган ишлари ўрнига бирорта дўсти ёки таниши билан суҳатлашишига тўғри келса бу ишларидан бемалол воз кечиши мумкин. • Тадбирларнинг белгиланган вақтида бошланиши ёки якунланиши, уларни тайёрлаш ва ўтказиш, барча иштирок этувчилар билан мулоқот қила олиш имкониятига қараганда унчалик ташвишлантирмайди.

Одамлар маданиятининг умумий хусусиятлари, шунингдек, ҳар бир одамнинг ўзига хос дунёқараши, ёки унинг вақтдан фойдаланишга нисбатан шахсий қараши, буларнинг ҳаммаси жамоадаги ўзаро яхши муносабатлар учун ва бирдамликни ривожланиши учун жуда зарурдир. Сиз жамоатлар ташкил қилиш бўйича ўз хизматингизда дунёқарашлари ва маданиятлари бир-биридан анча фарқ қиладиган одамларни учратишингиз мумкин, лекин уларнинг ҳар бири сиз унинг шахсий қарашларига ва нормаларига мос муносабатда бўлишингизни кутади. Мана шу битта фактнинг ўзи сизни ҳаётда вақтни Муқаддас Китоб таълимоти бўйича ва тўғри бошқаришга ҳаракат қилишингизга ундаши керак. Хизматда ўз олдингизга қўядиган барча вазифалар ўзингизнинг оилавий, ва шунингдек шахсий кундалик эҳтиёжларингиз ўртасида тенг тақсимланиши керак. Агар шундай қилинмаса ўз вақтимиз бюджетининг энг муҳим элементлари эсдан чиқиши ёки шунчаки эътиборсиз қолиши мумкин. Бир қарашда бу бизга ҳалақит бермайдигандек кўринади. Лекин, аста секин, биз кейинга сурадиган муҳим элементлар ўзларининг ёмон ҳосилларини келтиришни бошлайди ва охир-оқибат бу салбий натижалардан қутулиш қийин бўлади ёки умуман қутулишнинг иложи бўлмайди.

Лекин, шуни ҳам қўшимча қилиб айтиш лозимки, сиз ўз вақтингизни янада самарали тақсимлашингиз учун ўз шахсий қобилиятларингизни ва организмнингизни ҳам билишингиз керак. Агар кундалик ишларингиздаги ўз одатларингизни диққат билан ўргансангиз (ҳафта давомида тўлдирган жадвалингизни эсланг), маълум бир вақт мобайнида, маълум бир вазиятларда у ёки бу вазифа қандай қилиб муваффақиятли амалга ошаётганини тушунишингиз мумкин. Баъзи одамларга, мисол учун, барвақт уйғониш жуда ёқади. Эрталаб улар жисмонан ва руҳан тетик бўладилар, яхши фикрлайдилар ва нисбатан қисқа вақт давомида жуда кўп ишларни амалга оширадилар. Лекин, кечқурунга яқин уларнинг энергияси тамом бўлади, ва улар кечқурунги тадбирларда унчалик муваффақиятларга эриша олмайдилар. Бошқалар эса — кечки меҳнаткашлар бўлишади. Эрталаб улар ўринларидан зўрға туришади. Ва ишни бошлашга бутунлай тушга яқин киришадилар. Лекин, кечқурунлари улар кучли, тетик ва тўла қувват билан ишлашга тайёр бўлишади. Сизнинг ҳолатингизга бутунлай тескари ҳолатларга эга бўлган гуруҳингиз ёки оилангиз аъзолари билан муносабат ва мулоқотларни қандай ташкил қиласиз? Бу, сиз албатта жавоб беришингизга тўғри келадиган анча жиддий саволдир. Ва сизнинг айнан вақтни донолик билан бошқаришингиз ва тўғри тақсимлашингиз ушбу ва бошқа саволларга тўғри жавоб топишингизда сизга ёрдам беради.

ХУЛОСА

Одамнинг ўз вақтини режалаштиришни, ташкиллаштиришни, кун, ҳафта, йил ва ҳатто бутун умри учун жадвал ишлаб чиқишни хоҳлашини гуноҳ деб ҳисоблаш умуман нотўғридир. Биз юқорида вақтни тўғри бошқариш — бу уни ақл билан тақсимлаш эканини гапириб ўтган эдик. Вақни тўғри ва яхши бошқариш хизматни янада самарали қилиши ва Худони улуглаши мумкин. Гуноҳ, қачонки, биз ўз вақтимизни бевақт ва ақлсизлик билан бошқариб, беҳудага ҳовлиқиб, бу ҳақида ташвишланиб, бошқалар билан ўзаро муносабатнинг муҳимлигини унутишни бошлаганимизда пайдо бўлади. Зиммасига янги жамоатлар ташкил қилиш мажбурияти юклатилган бўлажак хизматчи сифатида шуни аниқ тушуниб етишингиз ва англаб олишингиз муҳимки, агар сиз олдиндан ўз жадвалингизни тузишни ўрганмас экансиз, унда сиз ўз вақтингизни тўғри бошқаролмайсиз ва тўғри тақсимлай ҳам олмайсиз. Айнан мана шу ерда вақт учун курашда ёки мағлуб бўласиз ёки ғалаба қозонасиз. Ва бунда сиз учун энг қийини ўз вазифаларингиз ичидан қайсиларини бажарилиш муддатидан анча олдин режалаштириш зарурлигини ва қайсиларини эса энг муҳим ва биринчи даражали вазифалар оралиғида бажариш кераклигини аниқлаш бўлади. Агар сиз ўз қадриятларингизни тўғри аниқлаб олган бўлсангиз, бу сиз учун жуда қийин бўлмайди. Вақт — бу бизнинг энг қимматбаҳо ресурсларимиздан бири, лекин унга ҳаддан

ташқари ортиқча эътибор бериш ҳам ўзаро муносабатларни ривожлантириш учун ёрдам бериш ўрнига, уни барбод қилиши мумкин. Вақт бошқарувига нисбатан бепарволик ва бу ҳақида ҳаддан ташқари ортиқча ташвишланиш — бу иккита чекка нуқтага ҳаддан зиёд яқинлашиш сизнинг хизматингизга зарар етказиши мумкин.

Сиз яхши биласизки, жамоат ташкил қилувчилар ўз хизматлари туфайли, одатда жуда банд бўладилар. Вақтни ақл ва мулоҳаза билан ташкиллаштириш ўз хизматингизда катта муваффақиятларга эришишингизда сизга ёрдам беради. Вақт бошқаруви бўйича бутун мавзунинг асосий ғоясининг моҳиятини мана бу эски мақол жуда яхши ифода қилади: “Режалаштиришдаги муаммолар — муаммоларнинг режалашрилишини билдиради”. III-бўлимдаги машқни мунтазам бажариб бориш, сизга ўз вақтингизни қанчалик донолик билан сарф қилаётганингизни тушунишингизда катта ёрдам беради.

Бизнинг ҳар биримиз вақти келиб Раббимиздан мана бу сўзларни эшитишни хоҳлайди: “Баракалла, сен ҳалол ва содиқ хизматчисан” Биз умид қиламизки, ушбу дарс сизга ҳаётда мана шундай мақтовга, “содиқ ва ҳалол” хизматчи деган унвонга эришишингизда ёрдам беради.

САВОЛЛАР

- Инжилдан Лқ.10:38-42 оятларини ўқинг. Марям ва Марта учун биринчи даражали муҳим ва энг қадрли нарса нима эканига эътибор беринг. Бу оятлар бизнинг дарсимиз билан қандай боғлиқ? Улардан қайси бири диққат-эътиборини вазифаларни бажаришга қаратган ва қайси бири ўзаро муносабатларга? Шахсан сиз бу тоифа одамларнинг қайсинисига кўпроқ яқинсиз?
- Лқ.4,6,9,11 лавҳаларни ўқиб чиқинг. Ҳазрати Исо ибодат учун қандай қилиб маҳсус вақт ажратганига диққатингизни қаратинг. Сиз ҳам шундай қиласизми? Сизнинг оилангизда ўз ҳаётингиз ва хизматингиз учун ҳар куни ибодат қилиш учун вақт ажратилганми?
- Агар Лқ.9:51-62 оятларини диққат билан ўқисангиз, сиз Ҳазрати Исо, аниқ вақт мобайнида амалга ошириши зарур бўлган маълум бир вазифага эга бўлганини кўрасиз. Бу вазифа нимадан иборат эди? Бу вазифанинг муҳимлиги Унинг одамлар билан ўзаро муносабатига таъсир ўтказганми? Сиз нима деб ҳисоблайсиз, Ҳазрати Исо диққат-эътиборини кўпроқ атрофидагилар билан ўзаро муносабатларга қарата олиш учун, асосий вазифани бажаришга тайёрланишнинг бутун вақтига атайин қўшимча вақт ажратганми?
- Чик.18 бобини ўқиб чиқинг ва Мусо вақтни бошқариш бўйича ўз муаммосини қандай ҳал қилганига эътибор беринг
- Сизнинг маданиятингизда мавжуд бўлган жамият учун характерли бўлган вақт бошқаруви ғоясига нисбатан умумий ёндошишни тасвирлаб беринг. Одамлар диққат-эътиборларини кўпроқ вақтга қаратишадими ёки ўзаро муносабатларгами?
- Сиз авваллари ёки яқин кунларда, вақт бошқаруви саволини тушунишга нисбатан ёки қисман бўлса ҳам мана шунга асосланган турли хил ёндошишлар туфайли келиб чиққан қарама-қаршиликларни эслай оласизми?
- Мт.25:14-30 оятларидаги ёмбилар ҳақидаги матални ўқинг. Маталдаги “ёмби” сўзини “йил” сўзи билан алмаштиринг ва ўз исмингизни бешта ёмби олган хизматкорнинг ўрнига қўйинг. Сиз Раббимиздан беш йил олдингиз. Бу йилларнинг ҳаммасини Раббимиз сизни мақтай оладиган қилиб сарф қилармидингиз ва сиз қилган ишлар Уни улуғлар эдими? Булар ҳақида гапириб беринг.

ТОПШИРИҚ

- Неемия китобини ўқиб чиқинг, ундан мана шу дарсда ҳам эсга олинган ҳаракатларни, яъни Неемиянинг ўз вақтини ташкиллаштириш учун қилган ҳаракатларини ифода қилувчи вазиятларни аниқланг.
- Бир ҳафта мобайнида ўз ишларингизнинг ҳисобини олиб боришни бошланг. Натижаларни таҳлил қилинг ва кейин ўз вақтингизни қандай сарф қилганингизни ўзгартиришга қаратилган мақсадни белгиланг. Ўз умр йўлдошингизга ёки яқин дўстингизга кун тартибингизда нималарни ўзгартириш ниятида эканингизни айтинг ва бу мақсадга эришиш йўлидаги натижаларингиз билан уни доим хабардор қилиб боринг.
- Ўз хизматингизнинг бирон қисмини бажаришни бошқа одамга топшириб, хизматингизнинг бу қисмида ўз фаоллигингизни камайтириш режасини ишлаб чиқинг. Бирорта биродарингизга бу режангиз ҳақида гапириб беринг ва бу режани амалга оширишдаги муваффақиятларингиздан уни хабардор қилиб боринг.

Бошқарув

4,5 Дарслар

Жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатининг ривожланиш режасини ишлаб чиқиш

Дарс мақсади:

Ушбу дарснинг мақсади — ўқувчиларга жамоатлар ташкил қилиш бўйича бутун ҳаракатни режалаштириш усулини очиб бериш. Бу усул ўқувчиларга ўз фаолиятларининг барча кўринишларини ўзларининг ҳаётий қадриятларига мос ҳолда мувофиқлаштиришга имконият беради ва энг асосийси эса, уларнинг ишларини амалга ошириладиган хизматнинг асосий вазифалари билан бевосита боғлиқ ҳолда олиб борилишини таъминлайди.

Кутиладиган натижалар:

Дарснинг материални ўрганиб, ҳар бир ўқувчи:

- Жамоатлар ташкил қилиш хизматини ривожлантириш режасини қандай ишлаб чиқиш бўйича аниқ тушунчага эга бўлиши керак;
- Мақсадларни аниқлашни ва бу мақсадларга эриштирадиган вазифаларни белгилаб олишни билиши керак;
- Ўз гуруҳи билан биргаликда жамоатлар ташкил қилиш хизматини ривожлантириш режасини ишлаб чиқиши керак;

Дарс режаси:

- I. Жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатини ривожлантириш режасини ишлаб чиқиш ўзини ма?
- II. Режалаштиришнинг Муқаддас Китоб наъмуналари
- III. Жамоатлар ташкил қилиш дастурини режалаштиришга тайёрланиш
- IV. Режалаштириш жараёни
- V. Хулоса

Ўқитувчиларга кўрсатмалар:

Дарс икки соатли семинардан иборат. Унинг мақсади — ўқувчиларга ривожлантириш режасини ишлаб чиқишда амалий тажриба орттиришларига имконият бериш ҳамда маҳаллий жамоатлар ташкил қилиш бўйича ғояларни ўз хизматларида қўллаш ҳақида ўйлаб кўришга ундаш.

Семинарни ўтказишнинг тавсия қилинадиган шакли: жамоат ташкил қилувчилардан бири ёки гуруҳлардан бири мақсад учун танлаган ҳудудида олиб борган тадқиқотлари натижаларини бутун гуруҳ билан ўртоқлашади (аҳоли, жамоатлар сони, ижтимоий гуруҳлар ва ҳ.злар). Шундан сўнг, ўқувчилар билан биргаликда, дарснинг бутун назарий материални ўрганиб чиқиб, ривожлантириш режасини ишлаб чиқиш тавсия қилинади, зеро мана шу режа бўйича бу ҳудуд янги жамоатлар билан тўлади. Шу тарзда, дарснинг охиригача ўқувчилар ўз ҳудудларида жамоатлар ташкил қилиш дастурини режалаштириш бўйича тажриба орттирадиган ва шунингдек ҳудудда маҳаллий жамоат ташкил қилишнинг энг содда режасини ишлаб чиқиш бўйича ҳам тажрибага эга бўладилар.

I. ЖАМОАТЛАР ТАШКИЛ ҚИЛИШ ҲАРАКАТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ РЕЖАСИНИ ИШЛАБ ЧИҚИШ ЎЗИ НИМА?

Ривожлантириш режаси — бу жамоатлар ташкил қилувчи гуруҳга энг яхши натижаларга эришишида ва жамоатлар ташкил қилиш бўйича ўз хизматларида кўп ҳосил келтиришида ёрдам берадиган воситадир. Бу — жараён, ва унинг шарофати билан жамоат ташкил қилаётган гуруҳ ўзларини, ўз оилаларини, ўз хизматларини янги жамоатлар ташкил қилишнинг сўнгги мақсади билан ёки гуруҳ жамоатлар ташкил қилиш бўйича ўз хизмати учун олдиндан белгилаб олган “Якуний фикрлаш” мақсади билан ҳар доим боғлаб туради. Ўзларининг бўлажак аниқ ҳаракатларининг режасини ишлаб чиқиб, ташкил қилувчилар гуруҳи маҳаллий жамоатлар ташкил қилиш бўйича ишларнинг яхши, тез, самарали ҳаракатланишига олиб борадиган “энг яхши” қадамларни, жамоатнинг ҳаётида “яхши” амалга ошириладиган, лекин Исо Масихнинг таълимотини бутун минтақада шахдамлик билан тарқалишига йўналтирилмаган фаолиятлардан фарқлай олиш ва аниқлаш қобилиятига эга бўладилар. Аниқ режани ишлаб чиқиш гуруҳга ўз ҳаракатларининг йўналишини, уни ташкил қилиш йўллари ва “Якуний фикрлаш” га олиб борувчи йўлдаги вазифаларни амалга ошириш учун зарур бўлган ресурсларни аниқлаб олишларига ёрдам беради. Бундай режалаштиришнинг асосий вазифаси, сизнинг ишларингизга уюшқоқлик ва тартиб-интизомни беришдан иборат эмас, балки сизни мақсад сари интилувчи бўлишингиз, барча куч-қувватингизни ўша “энг яхши” ҳаракатларга, Худонинг бизга юклаган вазифаларни амалга оширишга, аниқ қилиб айтадиган бўлсак, бутун минтақамизни жонли жамоатлар билан тўлдириш учун йўналтиришингизда ёрдам бериш.

II. РЕЖАЛАШТИРИШНИНГ МУҚАДДАС КИТОБ НАЪМУНАЛАРИ

У ёки бу фаолиятни аниқ режалаштириш бўйича мисолларни биз Эски Аҳдда ҳам, Янги Аҳдда ҳам топишимиз мумкин.

- Юсуф, Худонинг унга берган донолиги шарофати билан мисрликларни ва уларнинг атрофидаги халқларни етти йиллик очликдан қутқаришнинг режасини ишлаб чиққан ва уни ҳаётга тадбиқ қилган (Ибт.41).
- Неемия, Қуддус вайрон қилинганидан кейин, шаҳарни қайта тиклаш режасини кўпгина хатарли вазиятларга ва қийинчиликларга қарамасдан амалга оширган.
- Ҳазрати Исонинг ҳаёти ва фаолияти Унинг жуда аниқ мақсадлари ва уларга эришишнинг аниқ белгилаб олинган йўллари ҳақида гувоҳлик беради. Масалан, У Ўзининг ердаги ҳаёти давомида хочдаги азобларга ишонч билан олға ҳаракат қилган (Мт.16:21-23). У яҳудийлар орасидаги хизмати давомида режа бўйича Ўзининг бутун диққат-эътиборини 12 шогирдни тайёрлашга қаратган.

III. ЖАМОАТЛАР ТАШКИЛ ҚИЛИШ БЎЙИЧА ДАСТУРНИ РЕЖАЛАШТИРИШГА ТАЙЁРЛАНИШ

Дастурни режалаштириш — бу бутун бир жараёндир ва у мунтазам олиб борилиши керак, чунки гуруҳингиз биринчи даражали аҳамиятга эга бўлган энг асосий йўналишдан оғиб кетмаслиги, шунингдек улар бу йўналишларни жамоатлар ташкил қилишдаги сизнинг ишларингизга нисбатан Худонинг жавоби сифатида фикрлаб кўриш имкониятига эга бўлишлари керак. Аниқ ҳаракатларнинг режасини ишлаб чиқиш вақтни талаб қилади — бир неча соатдан, бир неча кунгача, қисқаси бу вақт бажариладиган ишларнинг масштабига, бу хизмат бўйича эришилган даражага ва гуруҳ аъзоларининг сонига боғлиқ бўлади. Аниқ ҳаракатларнинг режасини ишлаб чиқиш, камида, бир йилда бир маротаба ўтказилиши керак, лекин, бундай ишни бир йилда икки маротаба ўтказиш тавсия этилади. Мана шундай режалаштиришларга сарфланган вақт, беҳудага сарф бўлмайди, у ўзининг кўп ҳиссалик ҳосилини келтиради, чунки бунинг натижасида гуруҳнинг ҳар бир аъзоси янада кўпроқ фақат мақсад сари меҳнат қилади, самарали натижаларга эришишга ҳаракат

қилади, бу эса, ўз навбатида, вақтдан, энергиядан, маблағлардан унумли фойдаланишни билдиради.

Режалаштириш жараёнини бошлашдан олдин бутун гуруҳнинг иши учун қулай шарт-шароит яратилиши жуда муҳимдир. Қуйида сизга баъзи бир амалий тавсиялар келтирилган:

- Режалаштириш ўтказиладиган жой: режалаштиришнинг серҳосил жараёни учун зарур бўлган шартлардан бири — бу ишлаш учун тинч ва қулай бўлган жой, шунингдек, бу жой ишлашга ҳалақит берадиган факторлардан ҳоли бўлиши керак, айниқса телефондан. Аъзоларнинг бемалол, фикрлари бўлинмасдан, ҳар бир одамнинг ўй-фикри бажарилаётган ишда бўлишини таъминлаш учун ҳалақит берадиган ҳар қандай факторларни иложи борида камайтиринг.
- Зарурий ускуна ва материаллар: доска ёки қоғозлардан фойдаланинг, булар етарлича катта бўлсин, чунки буларга ёзилган нарсаларни режалаштириш жараёнида иштирок этаётган ҳар бир қатнашчига яхши кўриниши керак. Битта одамни фикрларни, кўрсатмаларни, хуллас ёзилиши керак бўлган ҳар бир нарсани ёзиш учун танлаб олинг. Яна бунга қўшимча, ҳар бир қатнашувчининг ёнида ўзининг шахсий фикр ва ғояларини ёзиб бориши учун дафтарлари бўлиши керак.
- Режани тузиш усули: қабул қилиб бўлинган қарорлар ва ғоялар барча қатнашувчиларнинг кўз олдиларида кўриниб туриши фойдали бўлади. Жараён вақтида бирор-бир фикр, ғояларни муҳокама қилишда ҳамма қатнашувчилар бир овоздан кўшилишса ва маъқулашса, бу муҳокамаларнинг натижаларини катта қоғозга ёзиб, деворга ёпиштириб қўйиш керак, чунки бу савол бўйича қарор қабул қилиш ҳақида қатнашувчиларга эслатиб туради.

IV. РЕЖАЛАШТИРИШ ЖАРАЁНИ

Иш режасини ишлаб чиқиш — бу бир неча босқичдан, тўғрироғи асосий бешта босқичдан иборат бўлган жараёндир. Расм 4.1 да кўрсатилганидек, бу босқичлар: ишларнинг мақсадларини тузиб олиш ва уларни тасдиқлаш, биринчи даражали муҳимликка ва аҳамиятга эга бўлган вазифаларнинг рўйхати, ишдаги оралиқ мақсадлар ва йўналишлардан иборат. Айнан мана шулар сизнинг жамоатларни кўпайтириш режангизнинг таркиби бўлади. Бу режани қуйида келтирилган тавсиялар бўйича мунтазам қайта кўриб чиқиш ва чуқурлаштириб бориш керак. Режалаштиришда ибодат муҳим ўрин тутиши керак — режалаштиришни бошлашда ҳам, жараён вақтида ҳам. Жамоатларни ташкил қилиш — бу руҳий меҳнатдир, шунинг учун унинг амалга ошиши илоҳий донолик ва билимга боғлиқ, буларни эса фақат Раббимиз Исо Масиҳ бериши мумкин (Ёқуб1:5-7; 1Кор.3:16). Режалаштиришни гуруҳнинг ҳар бир аъзосининг ўзи ёки бутун гуруҳ билан бир вақда олиб борган яхши.

Шуни ёдда сақлаш муҳимки, ишлаб чиқилган режалар худди тошга ўйиб ёзилган ёзувлар каби, шунинг учун бу уларни энди ўзгартириб бўлмайди дегани эмас. Сизнинг режангиз шунчаки иш ҳужжатлари ва улар сизнинг нуқатий назарингиз, шунингдек бутун гуруҳингиз фикри бўйича, айти вақтда “Яқуний фикрлаш” га яқинлашишнинг энг яхши йўлини кўрсатиб туради. Режада белгилаб олган ишларни бажарар экансиз, сиз қўшимча савол ва масалаларга дуч келишингиз ва бу режага зарур бўлган ўзгартиришларни киритишингиз мумкин. Мана нима учун бу ишни мунтазам, камида, бир йилда бир марта, унданам яхшиси икки марта ўтказиш керак. Сизнинг режангиз қачон фойдали бўлади? Қачонки сиз бу режа шарофати билан янада мақсад сари интилиб яшай олишингиз ва хизматнинг энг муҳим аспектига кўпроқ эътибор бера олишингиз мумкин бўлса.

1-БОСҚИЧ: Ибодат

Жамоатлар ташкил қилиш бўйича ўз гуруҳингиз билан биргаликда Худо сизга донолик ва аниқ мақсадлар беришини сўраб ибодат қилинг. Ундан режалаштириш жараёнида муҳокамаларни йўналтиришини ва бошқаришини, бир-бирингизни эшитишга ва “Масихнинг фикрлашига” эга бўлишингизда ёрдам беришини сўранг. Буларга қўшимча сифатида бир неча дўстларингиздан режалаштиришнинг бутун жараёни вақтида гуруҳингиз учун ибодат қилишларини сўранг.

2-БОСҚИЧ: Ўз мақсадларингиз формулировкасини ёзинг ёки уни қайта кўриб чиқинг

Мақсад формулировкаси — бу барча кейинги режалаштириш учун асосдир. Сизлар тасдиқлаган мақсад энг бош саволга жавоб бериши керак: “Бизнинг гуруҳимиз нима учун мавжуд?”

Сиз хизмат қилиш учун танлаб олган ҳудуд, бу қишлоқми, шаҳар ҳудудими, вилоятми ёки мамлакатми, бундан қатий назар мана шу ҳудуд бўйича илгари тўпланган ёки янги тадқиқот маълумотларини кўздан кечириб чиқинг. Шунингдек, Худо сизни бу ҳудудда хизматнинг қайси кўринишини амалга оширишга даъват қилганига ҳам аниқ таъриф беринг: жамоатлар ташкил қилиш, ибодат хизмати, адабиётлар тарқатиш ва ҳ.з. Ўзингизнинг барча муҳокамаларингизни фақат ўзингизга бириктирилган ҳудудга боғлиқ ҳолда олиб боришни унутманг.

Энди, сиз ўз мақсадингиз формулировкасини ёзишга тайёрсиз. Бу формулировка битта-иккита гаплардан иборат бўлиши ва мана бу саволга жавоб бериши керак: “Бизнинг гуруҳимиз нима учун мавжуд?”, шунингдек мақсаднинг ёзма тасдиғи мақсад учун танланган ҳудудда олиб борилган тадқиқот ишлари маълумотларини, ва сиз бу ҳудудда олиб бормоқчи бўлган хизмат бўйича маълумотларни ҳам ўз ичига олиши керак.

Мақсад формулировкаларига мисоллар:

Бизнинг гуруҳимиз Андижондаги масиҳийларга кўпаядиган маҳаллий жамоатлар ташкил қилишларига ёрдам бериши учун мавжуддир. (Жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатини қўллаб-қувватловчилар миллий гуруҳи.)

Бизнинг гуруҳимиз бу мамлакат ҳудудларида кўпаядиган маҳаллий жамоатлар ташкил қилиш учун мавжуд. (Жамоатлар ташкил қилиш гуруҳи.)

Бизнинг гуруҳимиз бу шаҳарда биргаликдаги ибодатларни ўтказиш учун ибодат хизматини ривожлантиришга ёрдам бериш, ва бу билан, шаҳарда жамоатлар ташкил қилиш хизматини ибодат билан яхши қўллаб-қувватлаш учун мавжуд. (Ибодат билан қўллаб-қувватловчилар гуруҳи.)

Мақсад формулировкасини доскага ёзиб қўйинг, чунки уни барча иштирокчилар кўриб туриш имкониятига эга бўлишсин. Маълум бир вақт давомида бутун гуруҳингиз билан биргаликда формулировкакани таҳлил қилиб чиқинг, бунда диққатингизни қуйдаги аспектларга қаратинг:

- Бу формулировка айни вақтда ҳам бизнинг мақсадимизни ифода қиляпдими ёки у ўзгардими?
- Бизнинг бу мақсад формулировкамиз аниқ-равшанми? У хаддан ташқари узун эмасми?
- Бу мақсад формулировкаси бизнинг “Якуний фикрлаш” ни — биз мурожаат қиладиган аҳоли гуруҳини ёки мақсад учун танланган ҳудудни, шунингдек, биз бажаришга даъват қилинган хизмат турини таърифлайдими?

Агар сизнинг мақсад формулировкангизга ўзгартиришлар киритиш зарур бўлса, унга тегишли ўзгартиришларни киритинг. Охирги вариантни шундай жойга ўрнаштирингки, гуруҳ уни барча муҳокамалар жараёнида бемалол кўриб турсин.

3-БОСҚИЧ: Энг асосий принципларни ва йўналишларни аниқлаш

Хизматда биринчи даражали ва энг асосий йўналишлар — бу сиз жуда муҳим деб ҳисоблайдиган ва юқори баҳо берадиган йўналишлардир. Уларни аниқлаш сизга қарорларни қабул қилишда ёрдам беради, айнан айтадиган бўлсак: сиз нимани қилишингиз керак, нимани эса — йўқ. Сиз томондан ишлаб чиқилган ҳар қандай режалар бошида белгилаб олинган асосий принципларга, яъни ўз фаолиятингизнинг барча йўналишларини бошқариш учун белгилаб олган принципларга зид келадиган бўлса, бу режалар ўз хизматингизга фақат зарар келтириши мумкин. Энг асосий принципларни аниқлаб олиш сизга ўз мақсадингизга эришишга содиқ бўлиб қолишингизда ёрдам беради. Бу принциплар гуруҳ фаолиятидаги энг асосий вазифани ифодалайди ва улар ғоя ифодаси кўринишида ёки ҳатто имон белгиси кўринишида ишлаб чиқилиши мумкин.

Гуруҳ фаолиятининг энг асосий йўналишларининг баъзи бир наъмуналари:

- Худо — бизнинг энг олий ва тенги йўқ Худойимиз эканини тан оламиз ва шунинг учун биз ўз ҳаётимизда Худо билан шахсий ва биргаликда алоқа қилишни зарур деб ҳисоблаймиз.
- Маҳаллий жамоат — бу Хушхабарни тарғиб қилиш ва янги имонга келганларни тарбиялашда Худонинг қўлидаги асосий қурол эканига ва Худо дунёда Ўз ишларини жамоат орқали амалга оширишига биз ишонамиз.
- Биз кўпайиш усули — бу бутун мамлакат миқёсида “шогирд орттиришга” олиб борадиган энг яхши восита, деб ҳисоблаймиз.
- Биз раҳбар-хизматчиларни тегишли инъомларга эга бўлган имонлиларга амалий таълим бериш орқали таёрлаш зарур эканига ишонамиз.
- Биз ўз оилаларимизни хизматимизнинг муҳим қисми деб ҳисоблаймиз.
- Биз гуруҳимиз аъзоларининг ҳар бири бир-бирлари, маҳаллий жамоат ва ўз раҳбарларимиз олдида ҳисобот беришлари муҳим, деб ҳисоблаймиз. Биз ишонамизки, бу орқали ўз Раббимиз ва Халоскоримиз, Исо Масих билан янада яқинроқ алоқада бўлишга эришамиз.
- Биз ҳар қандай тўсиққа нисбатан янги имконият сифатида қараш мумкин, ва юзага келадиган қийинчиликларни, икки томон ҳам фойда кўрадиган қилиб ҳал қилса бўлади, деб ҳисоблаймиз.
- Биз ўз хизматимизда қуйидаги ахлоқ нормаларига эга бўлиш ўта муҳим, деб ҳисоблаймиз: виждонли, ҳалол, ва молиявий ишларда тартиб-интизомли.
- Биз одамларда қуйидаги сифатларни қадрлаймиз: хизматни ва оилавий ҳаётни биргаликда олиб бора билиш, хушчақчақлик, вазиятга қараб иш тутиш, меҳмондўстлик, ишга ижодий ёндошиш, кечира олиш, хизмат қилиш хоҳиши, гуруҳ билан ишлай олиш, мулоқот қила олиш.

Гуруҳингизнинг фарқланувчи хусусиятлари — булар, сизни бошқалардан ажратиб турувчи хусусиятлар. Улар сизга ўз хизматингиз нимадан иборат эканини белгилаб олишингизда ёрдам беради. Айнан улар сиз атрофга нима билан таниқли бўлишингизни ва шунингдек сизнинг атрофдагилар билан ўзаро муносабатингизни белгилаб беради. Сизнинг фарқ қилувчи хусусиятларингиз одамлар билан бўладиган мулоқотингизнинг ўзига хос шаклини вужудга келтиради ва бу муносабатингиз одамларга ёки ижобий, ёки бўлмаса салбий таъсир кўрсатиши мумкин бўлади. Уларнинг вазифаси — ўзингиз белгилаб олган мақсадингиздан оғиб кетиш ҳавфидан сизни ҳимоя қилиш.

Бундай хусусиятларга мисоллар:

- Биз фақат мусулмонлар орасида иш олиб борамиз.
- Биз ўз кучимизни ва ҳаракатларимизни бўлажак жамоат ташкил қилувчиларнинг устозларини тайёрлашга йўналтирамиз.
- Биз ўзимизнинг мақсад учун танлаб олган ҳудудимизда фаолият олиб бораётган барча масиҳий мазҳабларини ва ташкилотларини бирлаштиришга ҳаракат қиламиз.

Сизнинг гуруҳингиз хизматда ўзининг энг асосий йўналишларини ҳамда ўзининг фарқланувчи хусусиятларини белгилаб олиши лозим. Шубҳасиз, буларнинг барчаси қизгин муҳокамалар учун яхшигина материал бўлиши мумкин. Гуруҳингизнинг ҳар бир аъзоси навбатма навбат, ўзларининг фикрлари бўйича гуруҳ учун нималар энг муҳим бўлиши ва гуруҳни нималар бошқалардан ажратиб туриши кераклигини айтишсин. Кимдир ҳар бир қатнашувчининг айтган фикрларини ёзиб борсин. Кейин, бу рўйхатни кўриб чиқинг. Айтилган фикрларнинг ҳар бирига баҳо беринг. Бу фикрларнинг қайсиларидир сиз тасдиқлаган мақсадга зид эмасми? Бу фикрларга гуруҳнинг ҳамма аъзоси қўшиладими? Танқидга учраган пунктларни ўчиринг ёки қайта кўриб чиқинг. Гуруҳ ишининг асосий принципларини ва унинг фарқланувчи хусусиятларининг энг охириги, тайёр бўлган рўйхатини, режалаштиришнинг кейинги жараёнида ҳам булар ҳамманинг эсида туриши учун катта қоғозга ёзиб чиқинг.

4-БОСҚИЧ: Вазифаларни белгилаб олиш

Энг бош мақсадни, яъни “Бизнинг гуруҳимиз нима учун мавжуд?” деган саволга жавобни ва гуруҳингизнинг энг асосий принципларини ва хусусиятларини аниқлаб олганингиздан сўнг, сиз учун кейинги қадам аниқ вазифаларни белгилаб олиш бўлади. Вазифаларни формулировка қилишдан аввал мана бу саволга жавоб беришга ҳаркат қилинг: *“Биз нима қилишимиз керак?”* Сизнинг хизматингиз асосан нималарга йўналтирилган бўлади? Гуруҳингизнинг бутун кучи йўналтириладиган асосий йўналиш нимадан иборат бўлади? Вазифалар — булар сиз мақсадга эришиш йўлида машғул бўлган фаолиятларингизнинг турли кўринишларидир.

Жамоатлар ташкил қилиш хизмати учун белгилаб олинган вазифаларга мисоллар:

- Мақсад учун танлаб олинган худдудни ва аҳоли гуруҳларини ўрганиб чиқиш (тадқиқот ишларини олиб бориш).
 - Жамоатлар ташкил қилиш ҳаракатини ибодат билан қўллаб-қувватлашни ташкил этиш.
 - Хушхабар айтиш.
 - Ташкил қилинадиган жамоатлар учун раҳбарларни тайёрлаш.
 - Жамоат ташкил қилиш бўйича гуруҳнинг бошқа аъзоларини тайёрлаш.
 - Уй гуруҳлар.
 - Худуддаги бошқа жамоатларни жамоатлар ташкил қилишга жалб этиш.
- Шунингдек, бунда қуйидаги схема бўйича фаол муҳокамалар ўтказиш керак:
1. Гуруҳингиз аъзоларига мана бу саволни беринг: “Яқин уч йил мобайнида биз ўз кучимизни қайси соҳаларда ишлатишда давом эттирамиз?”
 2. Вазифаларни белгилаб олиш бўйича гуруҳнинг ҳар бир аъзоси ўз ғоялари билан ўртоқлашиши керак. Айтилган фикр-мулоҳазаларни бирортангиз ёзиб боринг.
 3. Олинган рўйхатни кўриб чиқинг. Масалани муҳокама қилиш жараёнида ёзиб олинган вазифалар рўйхатининг ҳар бир пунктига баҳо беринг. Улар гуруҳнинг мақсад формулировкасига, асосий низомига ва хусусиятларига зид эмасми? Формулировка қилинган мақсадга эришишга яқинлаштирмайдиган ёки фаолиятингизнинг асосий йўналишларига мос келмайдиган ҳар қандай вазифаларни ўчиринг ёки қайта кўриб чиқинг.
 4. Бу рўйхатни вазифаларнинг муҳимлик даражалари бўйича пунктларга бўлиб чиқинг, ва бу кўпи билан еттига пунктдан иборат бўлишига ҳаракат қилинг. Шу нарса аниқланганки, бу каби гуруҳларнинг ва одамларнинг йиғиндиси бир вақтнинг ўзида тури еттигадан ошмаган вазифаларни самарали ва унумли бажара оладилар.
 5. Ўз олдингизга кўйган аниқ вазифаларингиз рўхатини катта қоғозга ёзиб чиқинг ва бунда оралиқ мақсадларни ёзиш учун ҳам жой қолдиришни унутманг.

Д. 5-БОСҚИЧ: Оралиқ мақсадларни белгилаб олиш

Бу бўлимда сиз ўзингизнинг аниқ вазифаларингизни бажариш учун кейинги йилда қўядиган қадамларингизни аниқлаб оласиз. Оралиқ мақсадларни белгилаб олиш сизга “олов билан курашишдан”дан “ёнғинлар профилактикасига” — ҳолатлар билан бўладиган оддий курашлардан чиндан ҳам муҳим бўлган саволларни бошқаришга ўтишингизда ёрдам беради. *Аниқ ўлчанган оралиқ мақсадларни белгилаб олиш сизга кетма-кетлик билан, ҳақиқий кўришиб турувчи А, Б, В, ва ҳ.з. қадамлар орқали “Яқуний фикрлаш”га — сизнинг асосий мақсадингиз сари ҳаракатланишингизга имкон беради.* Яхши ва аниқ ифода қилинган ва ёзилган мақсад ҳар қандай одамга топширилиши ва ҳар қандай одамга, ҳатто уни ишлаб чиқиш жараёнида иштирок этмаган одамга ҳам тушунтирилиши мумкин. Қисқа ва лўнда қилиб яхши ифодаланган оралиқ мақсадлар қуйидаги талабларга жавоб бериши керак:

- **Бажарилиш вақти:** Оралиқ мақсад аниқ вақтга, яъни уни амалга оширилиши учун ажратилган вақтга эга бўлиши керак. Бу вақтни, уни бажариш учун қанча вақт етарли бўлишига қараб ўзингиз белгилайсиз. Режалаштириш ҳар йили ўтказиладиган бўлса, оралиқ мақсадларни бажарилишининг максимал оралиқ муддати кейинги йилгача бўлган вақт оралиғида бўлиши керак: *Мисол:* июннинг охиригача.
- Мақсад ҳақиқатда эришиб бўладиган бўлиши керак: Яхши ўйлаб чиқилган мақсад одамни уни бажарилиши учун “кучини сарф” қилишга мажбур қилади, лекин, бу билан бир вақтда, бу мақсадни бажариш унинг имкониятлари чегарасидан ташқарида бўлмайди. Эришиб бўлмайдиган мақсад биз уни бажаришга уринишимизнинг бошиданок иккиланишни келтириб чиқаради. *Мисол:* Муқаддас Китобни ўрганиш бўйича учта машғулоти тайёрлаш ва ўтказиш.
- **Аниқ формулировка:** Мақсад аниқ, содда, лўнда ва тушуниш учун осон қилиб ифодаланиши керак. Кўпинча, мақсадларни ёзишда “билиш”, “тушуниш” сўзлари кўпроқ ишлатилади, лекин шуни эсдан чиқармаслик лозимки, уларни тушуниш ҳар хил бўлиши мумкин. Мисол учун, “билмоқ” сўзининг нечта тушунчаси мавжуд? Биз ахборотга сезиш органлари орқали эга бўламиз, улар эса бизда бешта, демак, “билмоқ” сўзининг камида бешта маъноси бор. Агар “билмоқ” сўзи ўзга қандайдир ҳаракатни қўшса, унда уни феъл сифатида ҳам ишлатса бўлади. “Тушунмоқ” сўзининг маъносини аниқламоқчи бўлсак ҳам худди шуни кўришимиз мумкин. Хуллас, ўз ғояларимизни ифодалаш учун сўзларни танлашда эҳтиёт бўлишимиз зарур, чунки ёзган формулировкамизни, бошқалар, биз ифода қилишни хоҳлаган маънони эмас, балки бошқача маънони тушунишлари мумкин.
- **Баҳо бериш имконияти:** Пухта ўйлаб белгиланган мақсад, сиз уни амалга оширишга қанчалик яқинлашганингизга баҳо бериш йўллари мавжуд бўлишини назарда тутати. Сизнинг фаолиятингизга баҳо беришнинг турли йўллари мавжуд: ёзма ҳисобот бўйича, оғзаки ҳисобот бўйича, қандайдир вазифаларни бажарилиши бўйича, маълум кузатувлар бўйича ва ҳ.з. Лекин агар сизда бундай имкониятлар бўлмаса, сиз томондан қўйилган аниқ оралиқ мақсадга эришиладими, йўқми, буни тушунишнинг иложи бўлмайди. *Мисол:* уй гуруҳининг йиғилишини тайёрлаш ва ўтказиш.

Оралиқ мақсаднинг наъмунаси: *июннинг охиригача мен ўзимнинг уй гуруҳимда “Буюк Топшириқ, бизнинг шаҳримизда Хушхабар айтиш ва жамоатлар ташкил қилиш зарурати” мавзуси бўйича учта машғулотдан иборат бўлган дарсларни тайёрлайман ва ўтказаман.*

Ўз олдингизга қўйган аниқ вазифаларнинг ҳар бири учун оралиқ мақсадларни ёзиб чиқинг. Унда мана бундай саволга жавоб беринг:

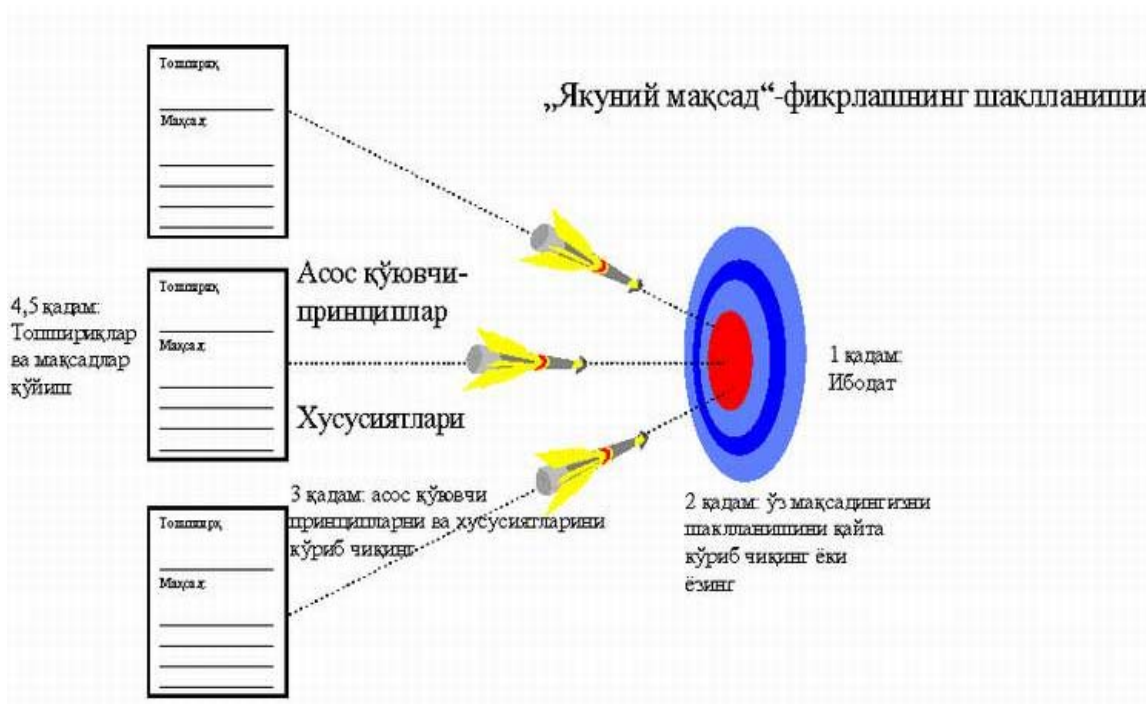
Олдимизга қўйган маълум бир аниқ вазифани бажариш учун биз бу йили, баҳолаш мумкин бўлган, қандай учта ишни амалга оширмоқчимиз? (Худди мана шулар сизнинг учта оралиқ мақсадингиз бўлади.)

Маълум бир вазифа учун оралиқ мақсадларни ёзиб бўлганингиздан кейин, уларга қандай қилиб эришмоқчи эканингизни ҳал қилиб олинг. Бунинг учун ҳар бир оралиқ мақсадга нисбатан қуйидаги саволларга жавоб беринг:

1. Агар бу мақсадга эришилмаса нима бўлади? (Бу сизга мақсаднинг аҳамиятини аниқлашингизда ёрдам беради.)
2. Бу мақсадга эришингиз учун сизга қандай маслаҳатлар, маблағлар ёки қўшимча таълим зарур?
3. Бу мақсадга эришиш учун қандай тўсиқларни ва қийинчиликларни енгишга тўғри келади? (Бу сизга, қўйилган мақсад қанчалик ҳақиқий эканига баҳо беришингизда ёрдам беради.)
4. Бу мақсадга эришиш учун ким ишлайди? Бу иш қачон якунланади? Мақсадга эришилганини сиз қандай биласиз? (Бу мақсадни амалга ошиши, бу учун кимнингдир шахсий жавобгарлигисиз мумкин эмас.)
5. Ўз ишингиз учун ҳисобот тарйёрлашингизда сизга ким ёрдам бериши мумкин?
6. Бирорта одамдан гуруҳнинг ҳар бир вазифаси учун оралиқ мақсадларни, уларнинг амалга ошиши муддатини ва жавобгар шахсларнинг исмларини ёзиб олишини сўранг.

Шу билан сиз ўз ишингиз режасини ишлаб чиқиш жараёнини тамомладингиз. Сизнинг режангиз ҳужжатдир ва бу ҳужжат гуруҳнинг энг бош мақсадининг формулировкасини, асосий йўналишни ва ўз ишингизнинг фарқланувчи хусусиятларини, вазифаларни ва оралиқ мақсадларни ўз ичига олган. Ундан кейинги ҳар қандай режалаштиришлар учун “бошланғич пункт” сифатида фойдаланинг.

Расм 4.1. Режалаштириш жараёни

V. ХУЛОСА

Кўпаядиган жамоатлар ташкил қилиш дастурининг режаси, агар унга иш ҳужжати сифатида қаралса ва вақти-вақти билан тузатишлар киритиб турилсагина сизнинг ҳудудингизда амалий аҳамиятга эга бўлади. Агар сиз ўз олдингизга ҳар доим кам муддатли мақсадларни қўйсангиз, сиз учун, балки, дастлабки ҳар бир квартал учун стратегия режасини қайта кўриб чиқиш зарур бўлар. Умуман, ҳар қандай ҳолда, буни йилда камида бир-икки мартаба қилиш керак. Одатда мақсадлар формулировкаси ва ҳаракатнинг асосий йўналиши ўзгартиришлар киритишни талаб қилмайди. Улар Худо сизни ва сизнинг гуруҳингизни даъват қилган бутун хизматнинг асоси бўлиб қолади. Қачонки мақсадга эришилмас экан, демак у ўзгармас бўлиб қолаверади. Бироқ шунга қарамасдан, сиз мақсад сари ҳаракатланишингизга қараб, бу мақсадни яхшироқ тушуниб борасиз ва бу ўз навбатида асосий формулировкага баъзи бир ўзгартиришлар киритишингизга олиб келади.

Вазифалар ва оралиқ мақсадлар — булар, сизга асосий мақсаддан оғиб кетмаслигингизга ёрдам берадиган қуролларингиздир. Улар хизматдаги турли хил йўналишларнинг муҳимлик даражасини аниқлашда, диққат-эътиборни фаолиятнинг энг яхши самара келтирадиган усулларига қаратишда ва қўйилган мақсадга эриштирадиган амалий ишларни режалаштиришда ёрдам беради. Бир доно одам шундай деган эди: “Режалаштиришдаги муаммолар, муаммоларни режалаштиришни билдиради”.

Ва ниҳоят, биз шуни ёдда сақлашимиз керакки, мутлақо мукамал режанинг ўзи бўлмайди. Режа — бу умумий йўналишни кўрсатадиган бир қўлланма холос. Агар маълум бир режани бажариш учун бизга Худонинг Ўзи ёрдам бермаса, энг яхши режалар ҳам фойдасиз бўлиб қолади. Айнан мана шу ҳақида ҳикматларнинг муаллифи бизга эслатади, яъни шундай дейди: “Ўз ақл-идрокинга суянма, бутун қалбинг билан Эгамизга ишон. Ҳар ишингда Эгамизни эътироф эт, шунда У йўлларингни тўғрилайди” (ҳкм.3:5,6).

САВОЛЛАР

- Кўпаядиган жамоатларни ташкил қилиш бўйича режани ишлаб чиқиш билан яхши тартиб-интизомлилик, ишни яхши ташкиллаштириш ўртасида қандай фарқ бор?
- Мана шундай режалаштиришни ҳаётнинг бошқа соҳалари учун ҳам қўлласа бўладими?
- Каломдан ёки ўз ҳаётингиздан яхши режалаштириш яхши натижалар келтиргани ҳақида яна қўшимча мисоллар келтиринг.
- Сиз мана бу фикрга қўшиласизми: “Туманли мақсадларга интилган одам, энг яхши ҳолда, туманли натижаларга эришади”. Нимага?
- Сизнинг маданиятингизда, одатда бирор бир муаммони ҳал қилиш мақсадида ўтказиладиган жамоавий муҳокамалар қай йўсинда амалга оширилади?
- Сиз нима деб ўйлайсиз, жамоатлар ташкил қилиш бўйича дастурнинг режалаштириш “руҳий” вазифами? Ҳа/йўқ, нима учун?

ТОПШИРИҚ

Жамоатлар ташкил қилувчи гуруҳингиз билан биргаликда ўз минтақангизда кўпаядиган жамоатлар ташкил қилиш бўйича ҳаракат дастурининг режасини ишлаб чиқинг. Кейинги учрашувда уни кўрсатишга тайёр бўлинг. Кейинги қўлланма дарсларининг бири сиз тайёрлаган режага асосланади.

8 Қисм: Ибодат

Ибодат

1,2 Дарслар

Уйғониш ҳақида ибодат

Дарс мақсади:

Ўқувчиларнинг диққат-эътиборларини жамоатда Худо билан доимий алоқада бўлиш жуда муҳим эканига қаратиш. Бўлажак жамоат ташкил қилувчиларга ўз шаҳарлари, минтақалари, мамлакатларининг уйғониши учун қилинадиган ибодатларда бирлашиш имкониятини бериш.

Кутиладиган натижалар:

Дарснинг материални ўрганиб, ҳар бир ўқувчи:

- Ғайратланиши ва Худо Ўз халқининг ҳаётида, уни уйғонишга даъват қилган холда, амал қилишига ишониши керак;
- Ўз Жамоатини уйғотиш билан баракалаш ва дуо қилиш Худонинг хоҳиши эканини билиши керак;
- Ўзининг шаҳрида ва бутун мамлакатда Муқаддас Рухнинг ҳаракатлари учун ибодат қилиши керак;

Дарс режаси:

- I. Уйғониш ўзи нима?
- II. Уйғониш учун нима зарур?
- III. Уйғониш ҳаракатида раҳбарларнинг роли қандай?
- IV. Шахсан сиз, ўз худудингизда уйғониш бошланиши учун нималар қилоласиз?

Ўқитувчиларга кўрсатмалар:

Ушбу дарс иккита сессияга мўлжалланганига ва буларнинг ҳар бирида таълим бериш жараёни ибодат билан биргаликда олиб борилишига эътиборингизни қаратинг. Ҳар бир бўлим қўллаш билан яқунланади. Қўллашлар қалин шрифт билан ажратиб кўрсатилган. Сиз ўқувчиларнинг бир нечасига ибодат ва улуғлаш вақтида бошловчилик қилишларини тавсия қилишингиз мумкин (яъни, уларга дарснинг ҳар хил қисмларини топширган холда), лекин эҳтиёт бўлинг — дарсни ибодат билан биргаликда ўтказиш пухта режалаштиришни ва ибодатли тайёргарликни талаб этади.

I. УЙҒОНИШ ЎЗИ НИМА?

Уйғониш — бу имонлининг руҳий ҳаётини тубдан янгиланиши. Унинг алоҳида хусусиятлари — гуноҳни чуқур англаш, ундан нафратланиш ва чин юракдан тавба қилишдир. Буларнинг ҳаммаси бевосита Муқаддас Рухнинг таъсири остида содир бўлади. Уйғониш натижасида имонли, Худога нисбатан чуқур, самимий севги, Унинг амрларига бўйсунуш ва ҳар бир нарсада Унинг иродасини бажариш хоҳишини намоён қилади.

Жамоатнинг руҳан уйғониш даври имонлиларнинг тетик ва уйғоқ бўлишлари ва ҳали юқоридан туғилмаган одамларнинг қайта туғилишлари билан биргаликда содир бўлади. Бу даврда алоҳида ва бутун бир гуруҳ одамлар Масихдаги жонли имонга эга бўладилар, янги жамоатлар барпо бўлади, бу ўзгариш жараёни бутун жамиятга таъсир ўтказди.

II. УЙҒОНИШ УЧУН НИМА ЗАРУР?

Уйғониш авваламбор, Худонинг Руҳи Ўз фарзандлари ҳаётида амал қилганда, уларнинг гуноҳларини фош қилиб, тавба қилишга чақирганида бошланади. “Уйғониш юракдан бошланади: менинг юрагимдан” — бу сўзларни ҳар бир ўқувчи ёдда сақлаши керак, уларга куйидаги оятларини ўқиб беринг.

- “Эганг бўлган Худовандни ...бутун юрагинг ва бутун қалбинг билан севгин, ... Худовандни сўзларини тингла ва Унинг амрларини бажар...” (Амрлар.30:1-10)
- Худога бўлган севгингизни ифода қилувчи мадҳия ва улуғловчи ҳамду саноларни куйланг.
- Маълум бир вақтни ибодат билан мулҳоза қилишда ўтказинг, Худодан ҳар бир имонлига ўз ҳаётининг Унинг иродасини, Унинг амрларини бажариш учун ҳали тўла бўйсундирмаган соҳаларини кўрсатиб беришини сўранг.

Б. Камтарлик ва мўминлик билан Худони изланг (2Пар.7:14)

“Менинг номим билан аталувчи халқ камтарин бўлади ва ибодат қилади, Менинг жамолимни ахтаради, ўз хоҳиши билан танлаган нотўғри йўлидан қайтади: ўшанда Мен уларни самода туриб эшитаман, ва гуноҳларини кечираман, уларнинг ерларига барокат бераман”.

- Ҳаммангиз биргаликда, худди Худонинг халқи каби, камтарлик ва мўминлик билан ибодат қилинг ва Худонинг жамолини ахтаринг.

В. Ўз гуноҳларингизни ва айбларингизни тан олинг

“Қайтинглар, дейди Худованд. Ва Мен сизларнинг устингизга Ўз қаҳримни тўкмайман; Зеро Мен иноятлиман, дейди Худованд, — абадий ғазабланмайман. Фақат ўз айбингни тан ол: чунки сен Худодан, ўз Эгангдан қайтдинг, ...Менинг сўзларимни эса, сизлар эшитмадингизлар, дейди Худованд”(Иер.3:12-13).

“Мени синаб юрагимни билиб олгин; мени текшириб ҳаёлларимни ўрганиб чиққин ва кўргилчи йўлимда бирор ҳафалик бормикан? Абадият йўлига мени бошлагин”(Заб.138:23-24).

- Ҳар бирингиз ўзингиз қилган (ва фақат ўзингизга маълум бўлган) ҳар қандай гуноҳларингиз учун Худонинг қаршисида тавба қилишингиз ва бу гуноҳлардан сизни фориғ қилишини сўрашингиз учун маълум бир вақтни сукунатда ўтказинг.

III. УЙҒОНИШ ҲАРАКАТИДА РАҲБАРЛАРНИНГ РОЛИ ҚАНДАЙ?

Худо Жамоатга раҳбарларни, Унинг халқини солиҳлик йўлидан олиб боришлари учун тайин қилди.

А. Раҳбарлар шахсий тавбалари билан бошқаларга ўрнак кўрсатадилар

“Жулга ўранинг ва йиғланг, руҳонийлар! Фарёд қилинг, меҳроб хизматчилари! Харобаларга кириг ва ўша ерда тунанглар, Худойим хизматчилари!”(Йўэл.1:13).

Б. Раҳбарлар Худонинг халқини тавба қилишга чақиради

“Рўза тутишни эълон қилинг, тантанали йиғилишлар ҳақида хабар беринг, оқсоқолларни ҳамда бутун мамлакат аҳлини Худонинг уйига чорланг ва уларни Худога итоат қилишга чақиринг”(Йўэл1:14).

- Уй ибодат гуруҳларига бўлининг ва ҳар бир гуруҳнинг аъзолари бир-бирлари ҳамда бутун гуруҳ учун ибодат қилишсин. Гуруҳингизнинг ҳар бир аъзоси муқаддаслик билан Худога хизмат қила олишлари учун ёвуз шайтондан ҳалос бўлишларини сўраб ибодат қилинг. Самимий севги ҳисси билан, ҳеч қанақанги танқидсиз ва айблашсиз ҳар бир раҳбар, ҳар бир чўпон, оқсоқол, хизматчи учун, уларни исмларини бирма-бир айтиб (қайси мазҳабда бўлишига қарамасдан) ибодат қилинг. Улар учун Худога миннадорчилик билдиринг ва Ундан уларнинг шахсий ҳаётларини, оилаларини ва уларнинг хизматларини дуо қилишини, баракалашини сўранг.
- Худодан раҳбарлар ўз халқларини тавбага олиб келишлари учун айнан қандай ишлар қилишлари зарурлигини тушунишларида ва билишларида уларга ёрдам беришини сўранг.

IV. ШАХСАН СИЗ, ЎЗ ХУДУДИНГИЗДА УЙҒОНИШ БОШЛАНИШИ УЧУН НИМАЛАР ҚИЛОЛАСИЗ?

Уйғониш ҳаракати сизнинг худудингизда бошланиши учун нималар қилиш кераклиги ҳақида мулоҳаза қилар экансиз, сиз, раҳбар сифатида, авваламбор ўз кучингизга эмас, балки Худога таянишингиз зарур.

- Худодан ўз жамоатингизда, шахрингизда ва мамлакатингизда уйғониш бошланиши учун шахсан сиз нималар қилишингиз мумкин ва нималар қилишингиз зарур эканини кўрсатиб беришини сўранг.
- Худодан Ўз фарзандлари юракларида ҳаракат қилиб, имонга келмаганлар юракларига ҳам таъсир қилишини, уларни тавбага ва имонга олиб келишини сўранг.

ТОПШИРИҚ

Ездра 9:1-10:17 оятларини индуктив усул билан ўрганинг. Қуйидаги саволларга жавоб беринг:

1. Бу одамларнинг ўзига хос бўлган гуноҳлари нимадан иборат эди? (Ездр.9:1-2).
2. Ездранинг ва бошқа раҳбарларнинг бу гуноҳга нисбатан муносабатлари қандай бўлган? (Ездр.9:3,5; 10:1).
3. Худонинг қайси сифатига Ездра ўз умидини асослаган? (Ездр.9:15).
4. Ездранинг тавба қилишини кўрган одамларнинг бунга муносабатлари қандай бўлган? (Ездр.10:1-4).
5. Уйғониш қандай қилиб жамиятнинг барча қатламларига кириб боради ва уни бутунлай қоплаб олади? (Ездр.10:9-17).

Ўрганганларингизни ўз ҳаётингизда, жамоатингизда ҳамда жамиятингизда қандай қўлламоқчи эканингизни белгилаб олишни унутманг.

МАЗКУР ҚЎЛЛАНМА БЎЙИЧА ТОПШИРИҚ

НИЯТ (МАҚСАД)

1. Яна бир маротаба диққат билан 1-дарсни ўқиб чиқинг ва унда тасвирланган стратегияларни ўзингизники билан таққосланг. Сизнинг стратегиянгиз уларнинг бирига албатта тўла мос келмайди, фақатгина бу стратегиялардан бирининг компонентларини ўзида мужассамлаштириши мумкин. Лекин, бу дарсда келтирилган компонентлардан қайсилари сизнинг стратегиянгизда бор эканини яққол тасаввур этиш, ва улар қандай қўлланилишини баҳолаш жуда муҳимдир. Бунинг учун сизга жадвални тўлатиш тавсия қилинади.
 - а) Жадвалнинг биринчи графасига дарсда келтирилган ва сизнинг стратегиянгизда ҳам мавжуд бўлган копмпонентларни ёзиб чиқинг (масалан, “ташкил қилинган жамоатларни мустақамлаш”, “хизматчиларни Муқаддас Руҳнинг куч-қуввати билан тайёрлаш”, “янги жамоатларга ёрдам”, “ибодат”, “молиявий қўллаб-қувватлаш” ва ҳ.з.).
 - б) Жадвалнинг иккинчи графасига бу соҳаларда қандай муваффақиятларга эришганингизни баҳоланг (балларда, 1 дан 5 гача).
 - в) Учинчи графага эса стратегиянинг бу копонентининг ишини яхшилаш учун сиз нималарни ўзгартиришингиз мумкинлигини ёзинг

Стратегия компонентлари	Балл бўйича баҳолар (1дан 5гача	Яхшилаш ҳаракатлар	бўйича
-------------------------	------------------------------------	-----------------------	--------

2. Ўз стратегиянгизга қўшишингиз зарур бўлган компонентларни (1-дарсадаги) ва уларни ўз хизматингизда қўллашингизнинг аниқ йўллари санаб ўтинг.

Қўшишингиз зарур бўлган компонентлар	Буларни тадбиқ қилиш йўллари
--------------------------------------	------------------------------

3. 2-3 дарсларда жамоат ташкил қилиш ҳаркатиининг ҳар хил ҳудудларда у ёки бу ҳолда намоён бўладиган олтига аломати санаб ўтилган. Ўз ҳудудингизнинг умумий вазиятини диққат билан кузатсангиз, бу аломатларни ҳаммасини бўлмаса ҳам айримларини албатта кўрасиз. Худудингиздаги у ёки бу аломат ҳақида нималар гувоҳлик бераётганини ёзиб олинг. Жадвални топширишга тайёрланг.

Ҳаракатнинг аломатлари	Сизнинг худудингизда улар ҳақида нималар гувоҳлик беряпти
1) Керакли вақт	
2) Лидерларнинг пайдо бўлиши	
3) Кучга эга бўлиш	
4) Йўналишнинг шаклланиши	
5) Одамни назорат қилиш мумкин эмаслиги	
6) Одамларни ва ташкилотларни жалб қилиниши	
7) Сизнинг худудингизга хос бўлган бошқа аломатлар (айтиб ўтинг)	

ЖАМОАТ

2 1-дарс жамоат ҳаётининг муҳим жараёнига — унинг ўсишига бағишланган. Ўз жамоатингизнинг ўсиш механизмини таҳлил қилиб чиқинг, жадвални тўлдиринг. Агар жамоатингизнинг қайсидир соҳасини “аъло” деб баҳолаган бўлсангиз, унда жадвалнинг охириг устунига бу соҳада самарали ўсишингиз нимада намоён бўлганини ва бундай натижага қандай йўл билан эришганингизни ёзинг. Агар берган баҳоингиз қониқарсиз бўлса, унда бу соҳаларнинг самарали ўсишига эришишингиз учун нималар қилишингиз зарурлигини ёзинг.

Жадвални топширишга тайёрланг.

Жамоатнинг ўсиш соҳаси	Балл бўйича баҳолар	Қандай қилиб самарали ўсишга эришилади (баҳо “5” бўлганда) ёки ўсишга эришиш учун нималар қилиш зарур (баҳо “5” дан кам бўлганда)
1. Уй гуруҳларининг иши		
2. Ижтимоий тадбирларда қатнашиш		
3. Ўзаро муносабатларнинг табиий тизимларидан фойдаланиш		
4. Муҳтожларга хизмат		
5. Жамоа янги одамларни қабул қиляпти		
6. Жамоа қизиқарли ва порлоқ ҳаёт кечиряпти		
7. Одамларни тақводор ҳаётга тайёрлаш		
8. Одамларни хизматга тайёрлаш		
9. Имонлилар одамларни Масихга олиб келишяпти		
10. Имонлилар янги жамоалар ташкил қилишяпти		

2 3-дарснинг топшириғини бажаринг (3А Илова бўйича Муқаддас Китобни индуктив ўрганиш). “Кўллаш” пунктига алоҳида эътибор беринг. Сиз бу ўрганиш натижасида қандай хулосалар чиқарганингизни ва уларни ўз ҳаётингизда ва жамоатингиз ҳаётида қандай қўлламоқчи эканингизни ёзма баён қилиб беринг.

РУҲИЙ ЎСИШ

- 1, 2-дарсларнинг топшириқларини бажаринг (“Севги — хизматнинг асоси”), бунда кўйидаги жадвални тўлдиринг. Устозингиз ёки директорингиз билан биргаликда режа тузинг, яъни сиз бу режа бўйича ўзингиз санаб келтирган одамларга нисбатан қандай қилиб шартсиз сеvgи намоён қилмоқчи эканингиз режасини. Натижаларни ёзиб боринг ва уни устозингиз билан ўртоқлашинг.
2. Устозингиз билан биргаликда 3-дарс бўйича берилган топшириқнинг 1-2 пунктларини бажаринг.
3. 4-дарс бўйича берилган топшириқнинг жадвалини тўлдиринг. Сиз, бўлажак раҳбар ўз мажбуриятларингизни бошқаларга ташлаб қўймай ва “ҳамма нарсани бажарувчи” чўпонга айланмай, бошқаларнинг оғирликларига қандай ёрдам бера олишингизни ёзиб чиқинг. Сиз бошқа лидерларни ўзгаларнинг оғирликларига ёрдамлашувчи раҳбарлар бўлишларига ўргатиш учун нималар қилишингиз мумкинлиги ҳақида ўйлаб кўринг ва ўз ғояларингизни ёзиб чиқинг.

УЙ ГУРУҲЛАРИ

1. Ўз уй гуруҳингизнинг аниқ муаммоларини ёзма равишда баён қилинг ва уларни устозингиз билан муҳокама қилинг. Муҳокама ва ибодатнинг натижалари бўйича бу муаммоларнинг ҳар бири учун, камида иккита, ҳал қилиш йўллари эзиб чиқинг. Ишингизни топширишга тайёрланг.
2. 2-дарснинг 1-4 саволларига ёзма жавоб беринг. Жавобларни ўз гуруҳингиз ҳолатидан келиб чиққан ҳолда беринг.

ЛИДЕРЛИК

1. Гуруҳингиз сафига кирадиган одамларнинг рўйхатини ёзинг, уларнинг ҳар бири бажарадиган вазифаларни кўрсатинг. Агар сизда гуруҳ бўлмаса, унда гуруҳ аъзолари сифатида сизга кимлар керак эканини (гуруҳ аъзоси қайси вазифани бажариши кераклигини) эзиб чиқинг ва улар учун ибодат қилишни бошланг. Ўйлаб кўринг, гуруҳ сафига янги имонга келганлар ҳам киришлари мумкинми?
2. 1-дарс бўйича берилган топшириқни бажаринг. Икки ой ўтганидан кейин жадвалга қайтинг ва ҳар бир соҳа бўйича эришган ютуқларингизга баҳо беринг.
3. Ишни топширишга тайёрланинг.
4. Гуруҳингиз билан биргаликда амалий машғулотни ўтказиш бўйича кўрсатмага амал қилиб 2, 3 дарснинг топшириқларини бажаринг.
5. 4-дарсдаги (“Жамоат учун зарур бўлган раҳбарлар”) саволларга, IV пунктдаги (“Минтақавий ҳаракат учун қўллаш”) тадқиқотини бажарган ҳолда ёзма жавоб беринг. Бу тадқиқотнинг натижаларини устозингиз билан ўртоқлашинг.
6. Бир одамни танланг ва унга қандайдир бир ишни ўрганишида “бешта қадам” принципи (5-дарс) бўйича ёрдам беринг.

УСТОЗЛИК

1. 1-дарс топшириғининг биринчи пунктини бажаринг. Агар сизда саволлар пайдо бўлса, уларни раҳбарингиз, устозингиз ёки гуруҳингиз азоси билан бирга муҳокама қилинг.

БОШҚАРУВ

1. 2-дарс бўйича берилган топшириқнинг иккинчи пунктини бажаринг. Ҳисоб-китобларга қўшимча сифатида эҳсон қилиш соҳаси бўйича таълиб бериш режасини тузинг, агар бу зарур бўлса.
2. Бир ҳафта мобайнидаги ўз ишларингизни ҳисоблаб чиқинг (3-дарс бўйича топшириқнинг иккинчи пункти). Бу сизга ўз вақтингиздан қандай қилиб янада самарали фойдаланишингиз мумкинлигини кўришингизда ёрдам беради. Натижаларингиз ва кашфиётларингизни яқин одамнинг билан бўлишинг.
3. Ўз худудингиз учун кўпаядиган жамоатлар ташкил қилиш бўйича ҳаракат дастурининг режасини ишлаб чиқинг (кўрсатмалар 4, 5-дарсларнинг топшириқларида берилган). Бу сизнинг Худонинг ўша ҳаркатидаги, яъни сиз бошида аломатларига эътибор берган ва эзиб олган ҳаракатдаги стратегиянгни бўлади. Режани топширишга тайёрланг.

ИБОДАТ

1. Ездра 9:1-10:17 оятларини индуктив ўрганинг, бунда 1, 2-дарслар топшириғининг бешта саволининг барчасига жавоб беринг ва ўз ҳаётингиз, жамоатингиз ва жамиятингиз учун қўллашларни эзиб чиқинг. Ишни топширишга тайёрланг.

МУСТАҚИЛ ЎҚИШ УЧУН ТОПШИРИҚ

1. С. Д. Фэрклотнинг “Созидание церквей, готовых к воспроизводству” номли китобини ўқиб чиқинг.
2. Р. Таккернинг “От Иерусалима до края Земли” номли китобини ўқиб чиқинг.